

Programmabegroting 2022

gemeente
Midden-Groningen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
1 . Algemeen 7
1.0 Leeswijzer 7
1.1 Inleiding 7
1.2 Begroting in één oogopslag 10
1.3 Samenstelling college en gemeenteraad 12
2.1 Programma Dorpen en wijken 13
2.1.0 Inleiding 13
2.1.1 Het versterken van de sociale cohesie 13
2.1.2 Huisvesting voor sociaal maatschappelijke activiteiten 15
2.1.3 Deelname aan het maatschappelijk leven 17
2.1.4 Sport en bewegen 21
2.1.5 Veiligheid op het gebied van wonen, werken en leven 23
2.1.6 Fysieke leefbaarheid 27
2.1.7 Verplichte beleidsindicatoren (BBV) 30
2.1.8 Financieel overzicht 31
2.2 Programma Sociaal 35
2.2.0 Inleiding 35
2.2.1 Gezondheid 36
2.2.2 Welzijn 41
2.2.3 Wmo 45
2.2.4 Jeugd 51
2.2.5 Onderwijs en onderwijshuisvesting 57
2.2.6 Participatiewet 65
2.2.7 Schuldhulpverlening 72
2.2.8 Sociale teams 76
2.2.9 Verplichte beleidsindicatoren (BBV) 79
2.2.10 Financieel overzicht Sociaal 80
2.3 Programma Economie 84
2.3.0 Inleiding 84
2.3.1 Omgevingswet 84
2.3.2 Ruimtelijke Ontwikkeling 86
2.3.3 Economie 90
2.3.4 Verkeer 94
2.3.5 Duurzaamheid 96
2.3.6 Verplichte beleidsindicatoren (BBV) 101
2.3.7 Financieel overzicht 101
2.4 Programma Dienstverlening 104
2.4.0 Inleiding 104
2.4.1 Programmaplan Dienstverlening 104

2.4.2 Financieel overzicht 107
2.5 Programma Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG 108
2.5.0 Inleiding 108
2.5.1 Gevolgen gas- en zoutwinning 108
2.5.2 Lokaal programma NPG (Nationaal Programma Groningen) i.o. 113
2.6 Programma Bestuur en bedrijfsvoering 119
2.6.0 Inleiding 119
2.6.1 Bestuur en bedrijfsvoering 119
2.6.2 Verplichte beleidsindicatoren (BBV) 121
3. Paragrafen 122
3.1 Paragraaf bedrijfsvoering 122
De opgave voor 2022 122
Dienstverlening 122
Communicatie 123
Human resource management 124
Informatisering en automatisering 126
Facilitaire zaken 126
Gebouwenbeheer 127
Planning & Control 127
Juridische zaken en inkoop 128
Financieel beheer 128
Financieel advies 128
3.2 Paragraaf lokale heffingen 129
Inleiding 129
Inkomsten lokale heffingen 129
Beleid lokale heffingen 130
Kostendekking van de heffingen 132
Belastingdruk (woonlasten) 136
Kwijtscheldingsbeleid 137
3.3 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 138
Inleiding 138
Risico versus onzekerheden 138
Weerstandsvermogen vs weerstandskapitaal 138
Risicomanagement 139
Beschikbare weerstandscapaciteit 139
Benodigde weerstandscapaciteit 140
Overzicht risico's 141
Financiële kengetallen 142
3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 143
Inleiding 143
Ambitie 145
Doelstellingen 145

Inzet 145
Kerncijfers kapitaalgoederen 146
Financieel overzicht kapitaalgoederen 147
3.5 Paragraaf Financiering 147
Inleiding 147
Wettelijk kader 147
Vermogenspositie 148
Herfinanciering en aanvullende financiering 148
Financieringsbeleid 148
Liquiditeitenbeheer 148
Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt 148
Risicobeheersing 149
3.6 Paragraaf Verbonden partijen 151
Inleiding verbonden partijen 151
Verbonden partijen 152
Informatie per verbonden partijen 153
3.7 Paragraaf Grondbeleid 166
Inleiding Grondbeleid 166
Herziening grondexploitaties 166
Winst en verlies 166
Grondexploitaties 166
Overige bouwgronden in exploitatie 168
Financieel 168
Overige complexen (geen onderdeel van bouwgronden in exploitatie) 169
Onderbouwing van de geraamde winstnemingen 170
Risico's 171
3.8 Paragraaf Bestuur 171
Inleiding bestuur 171
Interactieve beleidsvorming 171
Quick Scan Lokale Democratie 171
Passende vergaderstructuur voor de raad 172
Kwaliteit van besluitvorming 172
Rekenkamercommissie 172
3.9 Paragraaf Taakstelling 172
4. Uiteenzetting financiële positie 173
4.1 Overzicht baten en lasten per programma 173
4.2 Overzicht baten en lasten per taakveld 173
4.3 Overzicht incidentele baten en lasten per programma 175
4.4 Structureel evenwicht 180
4.5 Geprognosticeerde balans 2022-2025 180
4.6 EMU-saldo 182
4.7 Arbeidskosten gerelateerde verplichting 183

4.8 Overzicht investeringen 184
4.9 Overzicht reserves en voorzieningen 188
4.10 Algemene dekkingsmiddelen 196
4.11 Subsidies.....197

1 . Algemeen

1.0 Leeswijzer

In deze leeswijzer leiden wij u stapsgewijs door de verschillende onderdelen van de programmabegroting.

Deel 1 – Algemeen
Het college beschrijft in de Inleiding zijn uitgangspunten en ambities ten aanzien van deze collegeperiode. Vervolgens presenteren wij de Begroting in één oogopslag. Daarna volgen de samenstellingen van college en raad. Na deze algemene inleiding is de begroting ingedeeld in 3 onderdelen: de programma's, de paragrafen en de uiteenzetting van de financiële positie.

Deel 2 – Programma's
Vanuit het coalitieakkoord en het Kompas Samen kom je verder, zijn 4 thema's benoemd; Groots in kleinschaligheid, Ieder mens telt, Economie van de toekomst en de Gemeente als bondgenoot. In de begroting zijn zes programma's opgenomen die deze thema's afdekken. Daarvan is het programma Gevolgen gas-en zoutwinning een nieuw programma waarin hieraan gerelateerde kosten en opbrengsten apart zijn te volgen. De programma's zijn vervolgens weer onderverdeeld in producten.

Per programma zijn de doelen voor het komende jaar beschreven (wat willen we bereiken?) en de wijze waarop we deze willen bereiken (wat gaan we daarvoor doen?).

De presentatie van de cijfers is per product (wat gaat het kosten?). Deze leest u los van de teksten in een afzonderlijke paragraaf per programma. In de tabellen zijn de financiën op productniveau meerjarig in beeld gebracht. De raad autoriseert de baten en lasten op programmaniveau. De afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021 in de baten en de lasten worden onder de tabel toegelicht.

Deel 3 – Paragrafen
Hier vindt u de paragrafen die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht voorschrijft, namelijk: Bedrijfsvoering, Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en Risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Verbonden partijen en Grondbeleid. Daarnaast vindt u hier de paragrafen Bestuur en Taakstelling. Voor de toezichthouder, de provincie, is deze informatie van belang om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen. Daarnaast biedt het ook veel inzicht aan de gemeenteraad.

Deel 4 – Uiteenzetting financiële positie
In dit deel vindt u informatie over de baten en lasten per taakveld, het verloop van de reserves & voorzieningen, de balans, het EMU-saldo, de investeringen, incidentele baten en lasten en financiële kengetallen,. Tevens vindt u hier een totaaloverzicht van de baten en lasten en het subsidieregister. Naast de informatie vanuit de paragrafen geeft de financiële begroting, op hoofdlijn, inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente.

1.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting 2022 en de meerjarenraming voor de jaren 2023 tot en met 2025 van Midden-Groningen. Deze begroting is de vijfde en laatste begroting van de in 2018 gekozen gemeenteraad. De opzet van de begroting sluit aan bij de ambities, zoals verwoord in het Kompas, het coalitieakkoord 2018-2022 en de Voorjaarsnota van 2021. De begroting bestaat uit de volgende programma's Dorpen en wijken, Sociaal, Economie, Dienstverlening, Gevolgen gas- en zoutwinning en Lokaal programma NPG én Bestuur en bedrijfsvoering.

Balans na bijna 4 jaar Midden-Groningen

De gemeente Midden-Groningen bestaat bijna 4 jaar. We naderen het einde van de uitvoering van het coalitieakkoord 2018-2022. In het visiedocument Kompas hebben we onze visie over wie we als

gemeente willen zijn vastgelegd. Dit document is gebruikt als basis voor ons coalitieakkoord. Onze insteek is steeds om de sociale duurzaamheid van onze gemeente te versterken. Het bieden van meer toekomstperspectief aan én kansengelijkheid voor de inwoners van Midden-Groningen is daarbij onze inzet. Voor het bereiken daarvan bestaat geen blauwdruk. Het vraagt per onderwerp om een maatwerkaanpak, waarbij we kijken wat het meest effectief is. Dat is soms op individueel niveau, bijvoorbeeld bij het aanbieden van jeugdhulp voor multi-probleemgezinnen of schuldhulpverlening. Maar vaak ligt de opgave op wijk- dorps- of zelfs gemeentebreed niveau.

Door gebiedsgericht te werken, zien en horen we wat de beste aanpak is. Dat betekent concreet dat we ruimte bieden aan initiatieven in wijken en dorpen als dat kan én zelf de regie pakken als dat moet. Dat laatste is bijvoorbeeld nodig rondom vraagstukken als de openbare veiligheid (voorkomen ondermijning), het bouwen en versterken van scholen, het bedenken van oplossingen voor de urgente woonproblematiek en uiteraard de vele projecten in het kader van de versterkingsopgave en NPG.

De afgelopen jaren hebben we, samen met onze inwoners, hard aan een breed pallet van onderwerpen gewerkt. Er zijn mooie resultaten geboekt, maar we constateren ook dat de vorderingen soms minder snel gingen dan we hadden gewild én er nog diverse uitdagingen liggen. Het betekent dan ook dat we nog niet klaar zijn. Dat geldt voor ons, maar ook voor een volgend college. Het versterken van de sociale duurzaamheid is immers een continue opgave. Hoewel we in deze begroting niet alle successen en leerpunten van de afgelopen 4 jaar kunnen samenvatten, benoemen we hieronder per ambitie kort wat we hebben gerealiseerd en schetsen we onder het kopje “het komende jaar” de belangrijkste ambities voor 2022.

Gemeente als bondgenoot

Midden-Groningen wil een bondgenoot zijn van haar inwoners, ondernemers en van de instellingen in de gemeente. De gemeente speelt een verbindende rol, waarbij de initiatiefnemer centraal staat. De ambitie is om goede dienstverlening op het juiste schaalniveau (individu, wijk of gemeente) te leveren. Via gebiedsregie staat de gemeente Midden-Groningen dorpen en wijken met raad en daad bij. Bij het opstellen van de woonvisie en het afvalbeleidsplan stond de inbreng van inwoners centraal. Met de eerste experimenten van e-democratie zoeken college en raad samen naar mogelijkheden om inwoners nog meer te betrekken bij gemeentelijk beleid in hun woonomgeving.

Groots in kleinschaligheid

Midden-Groningen wil de kracht van de kleinere leefgemeenschappen in de gemeenten vasthouden, door dorps- en wijkgericht te werken. Het uitgangspunt hierbij is een prettige leefomgeving voor de inwoners behouden. In de afgelopen drie jaar heeft de gemeente hier meerdere stappen in gezet. In Meeden bouwde de gemeente een nieuw MFC. In Froombosch, Slochteren en Siddeburen realiseerden inwoners met de steun van de gemeente een nieuwe voorziening voor hun dorp. Met de vaststelling van het integraal veiligheidsbeleid hebben we richting gegeven aan het vergroten van het veiligheidsniveau in onze gemeente.

Ieder mens telt

Midden-Groningen wil dat iedereen in de gemeente volwaardig kan meedoen. Door in te zetten op het doorbreken van de vicieuze armoede cirkel, een actief minimabeleid, de realisatie van integrale kindcentra en een betere aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Ondanks alle noodzakelijke bezuinigingen op dit terrein, hebben we mooie stappen kunnen zetten: we hebben een ruimhartig minimabeleid voor huishoudens met een laag inkomen. Er is een strategische visie sociaal domein ontwikkeld, die onder andere met behulp van NPG gelden kan worden gerealiseerd. Met het Scholenprogramma werken we aan de kindcentra: er komen 11 nieuwe scholen en 7 worden versterkt. Een groot deel hiervan is inmiddels gerealiseerd.

Economie van de toekomst

Midden-Groningen wil de economische mogelijkheden van de gemeente toekomstbestendig maken. Met verschillende programma’s en projecten werken we hieraan. Zo is een nieuw detailhandelsbeleid vastgesteld. Daarnaast is het Programma Gevolgen Gaswinning volop in uitvoering. Een nieuwe woonvisie is vastgesteld. In Slochteren wordt onder andere gewerkt aan het Erfgoedplein en herstel en ontwikkeling van de Slochterhaven. Ook in Hoogezand wordt hard gewerkt aan de ontwikkeling van het stadscentrum: de bouw van het Huis van Cultuur en Bestuur is inmiddels afgerond en in het project Stadshart-Noord zijn de eerste woningen gerealiseerd.

Gemeentelijke organisatie

Van buiten naar binnen is de afgelopen 4 jaar een hoop gerealiseerd en er blijft een hoop te doen. Vandaar ook dat er tal van projecten in uitvoering of voorbereiding zijn, die de sociale duurzaamheid versterken. En ook binnen de gemeentelijke organisatie blijven we doorontwikkelen. Sinds de start van de gemeente Midden-Groningen in 2018 richtte de organisatie zich eerst op het op orde krijgen van de basis. Gezien het oordeel van de accountant en de verschillende Rekenkamerrapporten zien we dat dat nu behoorlijk gelukt is. Inmiddels is de organisatie steeds meer een ontwikkelorganisatie geworden; toekomstgericht aan de slag met een breed scala aan ontwikkelingen met name op het vlak van wonen, ruimtelijke ordening en het sociaal domein. De projecten uit het NPG fungeren daarbij als vliegwiel. Het stelt ook andere eisen aan de organisatie dan voorheen. Belangrijke thema's in de verdere doorontwikkeling zijn de evaluatie van de startorganisatie, externe gerichtheid en participatie én werken in projecten en programma's.

Het Nationaal Programma Groningen (NPG)

Het Lokale Programma NPG ten behoeve van Midden-Groningen heeft in het najaar van 2020 en de eerste maanden van 2021 handen en voeten gekregen. Op 28 januari 2021 is het lokaal programma "Hart voor Midden-Groningen" definitief vastgesteld. Het NPG biedt een nieuw perspectief voor het aardbevingsgebied. Midden-Groningen bevindt zich centraal in dat gebied. Op basis van het programmaplan is een keuze gemaakt voor projecten en met die keuze heeft uw raad ingestemd door goedkeuring te geven aan het selectiedocument. Midden-Groningen heeft inmiddels voor ruim € 22 miljoen aan projecten gehonoreerd gekregen. Projecten die gerelateerd zijn aan de eigen trekkingsrechten. Daarnaast komen dan nog de leefbaarheidsprojecten, de pilot aardgasloze wijk (samen € 7,3 miljoen) en de provinciale projecten.

Midden-Groningen kan de komende jaren met inzet van NPG-middelen fors investeren. Daarvoor is een goede programmaorganisatie een belangrijke randvoorwaarde. Tot en met het eerste kwartaal 2021 is gewerkt aan het in de steigers zetten van het programma, het ontwikkelen van het programmaplan en de eerste projecten. Onmiddellijk na de zomer 2021 is de structurele programmaorganisatie gestart.

Covid-19

Nadat 2020 de boeken is ingegaan als "het coronajaar" merken we ook in 2021 dat corona nog niet voorbij is. Midden-Groningen heeft inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties met raad en daad bijgestaan en waar mogelijk ook financieel geholpen om de coronacrisis goed door te komen. Corona zal ook in 2022 impact hebben op onze gemeente, maar dankzij vaccinatie zal die naar verwachting kleiner zijn dan de afgelopen jaren.

Het komende jaar

De begroting 2022 is de laatste voor de huidige raad en college om nieuwe ambities te realiseren. Voor het college is het centrumplan voor Muntendam de laatste grote opgave van deze collegeperiode. Na gesprekken met vertegenwoordigers van het dorp en de scholen in Muntendam komt er een plan naar de raad voor een nieuw dorpshuis en nieuwe scholen in één gebouw in het centrum van het dorp.

We vervolgen de ingeslagen weg in het versterken van onze gemeenschap met de pilot gezinsondersteuning en het uitwerken van een pilot voor de aanpak van multi-probleemgezinnen. We hopen, nu corona meer naar de achtergrond gaat, dat onze inwoners weer actief kunnen genieten van kunst, cultuur en erfgoed. Naast onze inwoners zijn ook de cultuurorganisaties in onze gemeente daaraan toe. Daarnaast richten we ons op het verbeteren van de leefomgeving door het aanpakken van de woonproblematiek, verpauperde panden en kamerverhuur én ronden we 2022 het scholenprogramma binnen planning en budget af. Verder komen we met de resultaten van de lopende onderzoeken rondom de groenvoorziening, kunstwerken en beschoeiingen. Uit deze onderzoeken zal naar voren komen welke concrete (investerings)opgave de komende jaren voor ons ligt. Tot slot hoort bij het versterken van de leefomgeving ook dat we de visie op recreatie en toerisme (door)ontwikkelen. Parallel aan fysieke ingrepen investeren we ook in het vergroten van de veiligheid door een gerichte aanpak van criminaliteit en ondermijning.

We blijven inzetten op de doorontwikkeling van gebiedsgericht werken, onder andere in relatie tot de verbeteragenda. We geven daarmee evenals de uitvoering van de verschillende NPG-projecten een verdere impuls aan de sociale duurzaamheid van onze maatschappij.

Tot slot is onze gemeente financieel in rustiger vaarwater gekomen. Daar waren de afgelopen jaren uiteraard wel de nodigde bezuinigingsrondes voor nodig. De nu voorliggende begroting is een begroting zonder lastenverhogingen voor onze inwoners. Er blijven echter onzekerheden op financieel gebied zoals de kostenontwikkeling in de jeugdzorg, de kosten voor de openbare ruimte en de herijking van het gemeentefonds.

Financiële basis begroting 2022

In de voorjaarsnota 2021 schetsten we de ontwikkelingen en onzekerheden waar we als gemeente mee te maken hebben. Waar mogelijk hebben we die verwerkt in de begroting. Permanente monitoring en bijsturing zal nodig zijn. Dat geldt zowel voor het omgaan met corona als bijvoorbeeld de ontwikkelingen in de jeugdzorg, de openbare ruimte als de herijking van het Gemeentefonds.
Het structureel opnemen van indexatie in het Sociaal Domein is een goed voorbeeld van onzekerheden die we een plek gegeven hebben in deze begroting. Het leidt er ook toe dat de resterende financiële ruimte beperkt is, maar we zijn tevreden met een sluitende begroting.

1.2 Begroting in één oogopslag

Inkomsten.
Waar komt het geld vandaan.

Rijk.	
Uitkeringen	€ 157.695
Inkomensondersteuning	€ 28.700
Subtotaal	**€ 186.395**
Andere inkomstenbronnen.	
Opbrengsten uit grondverkopen	€ 4.061
Verhuur	€ 1.683
Overig	€ 19.105
Subtotaal	**€ 24.850**
Lokale heffingen.	
Onroerendzaakbelasting (OZB)	€ 20.650
Rioolheffing	€ 5.606
Afvalstoffenheffing	€ 6.397
Toeristenbelasting	€ 300
Overig	€ 2.329
Subtotaal	**€ 35.282**
Totaal	**€ 246.526**

Uitgaven.
Waar is het geld naar toe gegaan.

Economische ontwikkeling	€ 6.502
Openbaar groen en openlucht recreatie	€ 5.865
Milieubeheer, afval en riolering	€ 14.286
Integrale veiligheid	€ 5.964
Onderwijs	€ 13.441
Sport en vrije tijd	€ 4.757
Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)	€ 21.563
Bestuur en dienstverlening	€ 35.486
Jeugd en ouderen	€ 30.707
Inkomensondersteuning	€ 37.555
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 14.767
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 21.428
Cultuur	€ 6.044
Overig	€ 3.895
Gevolgen gas- en zoutwinning	€ 23.719
Totaal	**€ 245.979**

Gemeentelijke tarieven in 2022.	
OZB	€ 377
Afvalstoffenheffing	€ 261
Rioolheffing	€ 190

Totaal inkomsten	**€ 246.526**
Totaal uitgaven	**€ 245.979**
Resultaat	**€ 547**

Alle bedragen zijn x € 1.000 (met uitzondering van de gemeentelijke tarieven).

1.3 Samenstelling college en gemeenteraad

Samenstelling College 2018-2022

Meer informatie over het college, waaronder de portefeuilleverdeling treft u aan via deze link

Samenstelling Gemeenteraad 2018-2022

Meer informatie over de samenstelling van de raad treft u aan via deze link

Partij	Aantal zetels	Fractievoorzitter
PvdA	5	Mw. T. van der Veen
Gemeentebelangen Midden-Groningen	5	Dhr. M. Ploeger
SP	5	Dhr. H. van der Vlist
ChristenUnie	4	Dhr. M. Metscher
CDA	4	Mw. E van der Burg-Versteeg
VVD	3	Dhr. E. Offereins
GroenLinks	2	Mw. M. Bosman
D66	2	Dhr. Y. Lutterop
Leefbaar Midden-Groningen	1	Mw. N. Kruzenga
Fractie Henk Bos	1	Dhr. H. Bos
LPMG	1	Mw. P. Nieland-Kampen
Totaal	33	

2.1 Programma Dorpen en wijken

2.1.0 Inleiding

Visie

Als gemeente willen wij 'groots zijn in kleinschaligheid'. Midden-Groningen is een verband van vitale, lokale gemeenschappen, bestaande uit de inwoners van dorpen, kernen en wijken. Onze inwoners ontmoeten elkaar op het sportveld, in de kerk, het dorpshuis en bij vrijwilligerswerk. Al deze gemeenschappen hebben hun eigen identiteit. In het ene dorp zijn de inwoners bijvoorbeeld zeer maatschappelijk actief, in het andere leven inwoners meer hun eigen leven, maar overal kennen mensen elkaar en voelen zij zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de leefbaarheid in hun directe omgeving. De gemeente is eerst en vooral bondgenoot van inwoners in het vergroten van de leefbaarheid. Leefbare dorpen en kernen dragen direct bij aan het welbevinden van onze inwoners en de sociale veerkracht van de diverse lokale gemeenschappen in onze gemeente.

Doelstelling

Binnen het programma Dorpen en Wijken zetten wij in op zelfredzame en leefbare dorpen en kernen. Dat betekent dorpen en kernen die volop mogelijkheden bieden aan onze inwoners om elkaar te ontmoeten en initiatieven te ontplooien. Maar ook dat onze inwoners de omgeving ervaren als schoon, heel en veilig. Wij werken nauw samen met inwoners en organisaties om de leefbaarheid in de gemeente te vergroten. Dat kan op iedere plek anders vorm krijgen, omdat geen dorp, wijk of buurt hetzelfde is. Ons uitgangspunt is dat wij in onze aanpak de zeggenschap en het eigenaarschap van onze inwoners stimuleren en ondersteunen.

Activiteiten op het gebied van sport, cultuur, educatie en activiteiten voor specifieke doelgroepen als jongeren en ouderen dragen wezenlijk bij aan leefbaarheid in de dorpen en wijken. Ze geven kleur en identiteit en stimuleren ontmoeting en samen bezig zijn. Ontmoeting vindt vaak plaats in maatschappelijke accommodaties.

Wij willen dan ook dat ieder dorp beschikt over een gelegenheid of voorziening om elkaar te kunnen ontmoeten. Ons streven is om de voorzieningen die van belang zijn voor het dagelijks leven, zo dicht mogelijk bij mensen te brengen of te zorgen dat deze goed bereikbaar zijn.

Ook de openbare ruimte is van wezenlijk belang voor de identiteit van een dorp of wijk en het woonplezier van onze inwoners. Wij vergroten de leefbaarheid door meer zeggenschap en zelfbeheer aan inwoners te geven op bijvoorbeeld het groen in de wijk. De gemeente blijft staan voor een afgesproken niveau.

Opbouw programma Dorpen en Wijken

Het programma Dorpen en Wijken bestaat uit de volgende beleidsonderwerpen:

1. Het versterken van de sociale cohesie;
2. Huisvesting voor sociaal maatschappelijke activiteiten;
3. Deelname aan het maatschappelijk leven;
4. Sport en Bewegen;
5. Veiligheid op het gebied van wonen, werken en leven;
6. Fysieke leefbaarheid.

2.1.1 Het versterken van de sociale cohesie

Inleiding

Wij geven actieve inwoners invloed op hun dorp of wijk als ze zich inzetten voor de kwaliteit van leven in hun dorp of wijk. We geven die invloed met subsidies, door samen te werken en door hen op weg te helpen met een plan of idee.

Wij werken samen met actieve bewoners om hun initiatief van de grond te krijgen. Wij geven advies welke subsidie het beste past bij het idee en hoe je die subsidie aanvraagt. Wij helpen de bewoners ook met het leggen van contacten met organisaties of personen die ze nodig hebben om verder te komen.
Wij geven met de dorps- en wijkbudgetten inwonersgroepen directe zeggenschap over hun leefomgeving.

Wij ondersteunen met het leefbaarheidsfonds activiteiten die de leefbaarheid in een dorp, buurt of straat vergroten. Daarmee bedoelen wij dat mensen elkaar spreken, een band met elkaar opbouwen en elkaar helpen als dat nodig is. Dat gaat vaak met met kleine activiteiten in de eigen straat tot activiteiten die bezoekers uit de hele gemeente trekken.

Wij ondersteunen met het co-financieringsfonds grotere activiteiten die niet passen bij het leefbaarheidsfonds. Het is een subsidie die moet worden gecombineerd met een andere subsidie of financiële bijdrage. Wij ondersteunen daarmee activiteiten voor een actieve, sfeervolle en levendige gemeente. Ook ondersteunen wij aanvragen om accommodatie openbaar toegankelijk te maken, zoals een dorps- of wijkhuis of een multifunctioneel gebouw.

Wij voeren deze acties uit met de Gebiedsregisseurs en de Gebiedswethouders als eerste aanspreekpunt voor actieve inwoners van dorpen en wijken. Wij werken samen met iedereen die wat kan bijdragen aan een initiatief, zoals de gebiedsbeheerder, het initiatievenloket, de opbouwwerker, de wijkagent en de jongerenwerker.

Ambities

Wij hebben de ambitie dat de sociale samenhang in dorpen en wijken beter wordt doordat we actieve inwoners zoveel mogelijk invloed geven op de leefbaarheid.

Trends en ontwikkeling

Wij zien deze trends en ontwikkelingen.

We zien als eerste dat de initiatieven vanuit dorpen en wijken erg door de Corona-pandemie worden beïnvloed. We kunnen dus niet goed voorspellen wat en hoeveel er in 2022 concreet gaat gebeuren.

We zien als tweede dat het NPG (Nationaal Programma Groningen) grote invloed kan hebben op het verbeteren van de leefbaarheid in dorpen en wijken. De Gemeenteraad wil namelijk geld beschikbaar stellen aan dorpen en wijken om een plan voor hun dorp of wijk te maken. De Gemeenteraad wil ook geld beschikbaar stellen om die plannen uit te voeren die passen bij de NPG aanpak in Midden-Groningen. We kunnen op dit moment nog niet inschatten wanneer dat gaat gebeuren en hoeveel dorpen en wijken daarmee kunnen beginnen.

We zien als derde dat in 2022 duidelijk wordt hoe de wijk- en dorpsbudgetten vanaf 2023 verdeeld zullen gaan worden over alle wijken en dorpen.

Doelstellingen

a. Invloed geven van inwoners op leven in dorp of wijk

We geven actieve inwoners invloed op hun dorp of wijk als ze zich inzetten voor de kwaliteit van leven in hun dorp of wijk.

Wij geven subsidies aan inwoners of inwonersgroepen die initiatief nemen om de leefbaarheid in hun dorp of wijk te verbeteren. We geven hen ook advies over andere subsidies die hen kunnen helpen om hun plan voor elkaar te krijgen.

Wij werken met actieve inwoners samen om hun initiatief van de grond te krijgen.

Wij adviseren welke subsidie het beste bij het initiatief past. Zo past het co-financieringsfonds van Midden-Groningen beter bij grotere activiteiten dan een subsidie uit het leefbaarheidsfonds. Wij adviseren ook bij aanvragen voor een accommodatie. Zoals een dorps- of wijkhuis, een multifunctioneel gebouw of om zorg te gaan leveren vanuit een bestaand gebouw.

Wij geven met de dorps- en wijkbudgetten inwonersgroepen directe zeggenschap over hun leefomgeving. Inwonersgroepen zijn meestal dorps- of wijkraden, maar dat kan per dorp en wijk verschillen. Wij geven hen deze budgetten in eigen beheer en zij verantwoorden aan ons de uitgaven. Wij stellen in 2021 beleid op om deze budgetten in Midden-Groningen te harmoniseren.

Acties

Invloed geven aan actieve bewonersgroepen

Wij geven invloed door actieve bewoners(groepen) te ondersteunen met subsidies, met advies en door met hen samen te werken

Wij geven actieve bewoners(groepen) invloed met subsidies van de gemeente Midden-Groningen: het leefbaarheidsfonds, het co-financieringsfonds en de wijk- en dorpsbudgetten

We geven actieve bewoners(groepen) advies over andere subsidies die hen kunnen helpen om hun plan voor elkaar te krijgen, zoals
subsidies van het Nationaal Programma Groningen, de Provincie of subsidie fondsen.

We brengen actieve bewoners(groepen) met elkaar in contact zodat ze elkaar spreken, een band met elkaar opbouwen en elkaar helpen als dat nodig is. Wij brengen actieve inwoners in contact met het Initiatievenloket
als hun initiatief iets gaat veranderen aan de openbare ruimte van de gemeente.

2.1.2 Huisvesting voor sociaal maatschappelijke activiteiten

Inleiding

Maatschappelijk vastgoed
De vastgoedportefeuille van de gemeente Midden-Groningen bestaat uit circa 170 objecten. Dit zijn naast het huis van cultuur en bestuur bijvoorbeeld ook gemalen en strategische aankopen. De portefeuille is onderverdeeld in deelportefeuilles om per portefeuille specifiek beleid te kunnen vormen. Een van de belangrijkste deelportefeuilles is het maatschappelijk vastgoed. Het maatschappelijk vastgoed is vastgoed waarin maatschappelijke voorzieningen zijn gehuisvest. In de onderstaande grafiek worden de belangrijkste clusters van maatschappelijke voorzieningen weergegeven

.

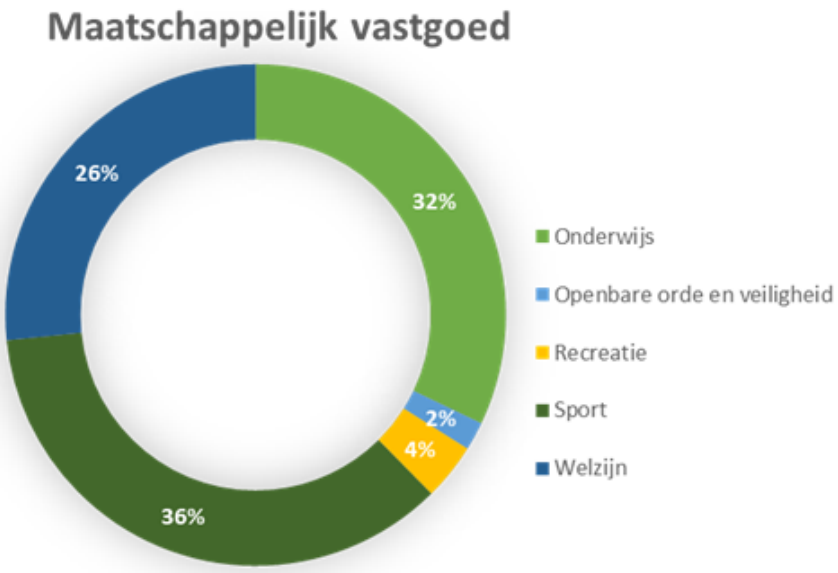

Het uitgangspunt voor maatschappelijk vastgoed is dat een gebouw geen doel op zich is. Een gebouw heeft een maatschappelijke waarde door de activiteiten die erin plaatsvinden. En die activiteiten worden door de gebruikers georganiseerd. De gemeente kan die activiteiten ondersteunen door middel van subsidies. De activiteiten zijn niet per definitie altijd gehuisvest in vastgoed van de gemeente. Ook de realisatie en voorziening van de gebouwen hoeft niet altijd door

de gemeente plaats te vinden. Zo zijn in 2021 het dorpshuis t' Houtstek in Slochteren en het dorpshuis in Froombosch door de stichtingen zelf gerealiseerd.

Beleid
Deze vastgoedportefeuille van de gemeente Midden-Groningen is zeer divers en er wordt op heel veel verschillende manieren mee omgegaan. Er is, mede door de herindeling, een groot verschil in exploitatie, subsidiëring en andere vormen van ondersteuning van deze accommodaties. De gemeente wil hier meer eenheid in aanbrengen. De huidige situatie verschilt per dorpshuis, sportaccommodatie en gebruiker en varieert van volledig verzelfstandigd tot volledig in gemeentelijk beheer. Ook het (ver)huurbeleid vertoont enorme verschillen. Een kostprijsdekkende huur komt bijna niet voor. Vaak is er sprake van indirecte subsidiëring, doordat de gemeente inzet van professionals en/of activiteiten en/of (groot) onderhoud bekostigt.

De huidige maatschappij gaat steeds meer uit van eigen verantwoordelijkheid en versterking van de zelfredzaamheid van de inwoners. In het Kompas van Midden-Groningen (2016) staat een aantal krachtige quotes dat ook voor dit nieuwe beleid nog steeds van waarde is en richting geeft.

*De eigenheid en vitaliteit van **dorpen** en **wijken** behouden. Inwoners willen meer **zeggenschap** over **leefbaarheid**.*

*De nieuwe gemeente Midden-Groningen wordt een **gemeenschap** waarin inwoners medeverantwoordelijk zijn voor de **leefbaarheid**. Gemeente en inwoners worden steeds meer gelijkwaardige **partners**.*

De nieuwe gemeente Midden-Groningen wordt een gemeenschap waarin inwoners medeverantwoordelijk zijn voor de leefbaarheid. Gemeente en inwoners worden steeds meer gelijkwaardige partners.
Op 14 februari 2019 heeft de raad het rekenkameronderzoek naar het gemeentelijk vastgoed en het vastgoedbeleid vastgesteld. Op basis van de uitkomsten heeft de rekenkamer aanbevelingen gedaan om het beleid en het beheer van vastgoed in Midden-Groningen te verbeteren. Het opvolgingsonderzoek van de rekenkamercommissie uit 2020 bevestigt dat vrijwel alle aanbevelingen zijn opgepakt of in uitvoering zijn.

Een van de belangrijkste aanbevelingen die in uitvoering is, is het beleid omtrent voorzieningen en vastgoed. In het rekenkameronderzoek is geconstateerd dat de beleidsmatige borging van de inzet van vastgoed ontbreekt. De rekenkamer heeft de gemeente aanbevolen beleid omtrent voorzieningen en vastgoed te ontwikkelen en vast te stellen. De gemeente Midden-Groningen heeft als doel gesteld om:

1. meer grip op het vastgoed te krijgen (eigendom van de gemeente);
2. te komen tot een effectieve(re) en efficiënte(re) inzet van vastgoed;
3. voorzieningen- en accommodatiebeleid te ontwikkelen.

Met de 'aanbevelingen 1 en 2' is vorig jaar gestart. Het gaat hierbij vooral om het formuleren van inhoudelijk beleid en het maken van duidelijke keuzes in ondersteuning van (gebruikers van) voorzieningen. In 2022 gaan we hiermee verder.

De volgende stap in het proces is het uitwerken van het beleid. Dit gebeurt in deelprojecten: consequenties van het beleid brengen we per accommodatie en/of voorziening in beeld. We doen dit in samenwerking met het veld en de gemeenteraad. Pas daarna neemt de gemeente besluiten.

De kadernota uit 2021 was de eerste stap naar de vorming van beleid. De input van de raad dient als een van de handvatten voor de uitwerking op projectniveau. Ook 'het veld' wordt betrokken. Hiervoor is een klankbordgroep in het leven geroepen, bestaande uit een afvaardiging van bestuurders van de dorps- en wijkcentra in Midden-Groningen. De deelprojecten werken we in 2022 verder uit en brengen we vervolgens ter besluitvorming.

In beweging
De vastgoedportefeuille van de gemeente Midden-Groningen is in beweging. Diverse projecten en programma's hebben als gevolg dat er door vervangende huisvesting vastgoed vrijvalt en

buitengebruik komt. Het betreft hier voornamelijk schoolgebouwen die door realisatie van multifunctionele accommodaties en kindcentra hun functie verliezen. In 2021 is het traject voor sloop en locatieontwikkeling voor een aantal gebouwen ingezet. In 2022 wordt dit traject verder voortgezet.

Ambities

De inwoners steeds meer eigen verantwoordelijkheid en zeggenschap geven over de leefbaarheid om op die manier de eigenheid en vitaliteit in de dorpen en wijken te behouden.

Trends en ontwikkelingen

De huidige maatschappij gaat steeds meer uit van eigen verantwoordelijkheid en versterking van de zelfredzaamheid van de inwoners.

Doelstellingen

a. Beleid vaststellen omtrent voorzieningen en vastgoed

Beleid vaststellen omtrent voorzieningen en vastgoed. Waarbij de gemeente Midden-Groningen als doel heeft gesteld om:
1. meer grip op het vastgoed te krijgen (eigendom van de gemeente);
2. te komen tot een effectieve(re) en efficiënte(re) inzet van vastgoed;
3. voorzieningen- en accommodatiebeleid te ontwikkelen

Acties

Uitwerken van beleid

Het uitwerken van het beleid. Dit gebeurt in deelprojecten: consequenties van het beleid brengen we per accommodatie en/of voorziening in beeld. We doen dit in samenwerking met het veld en de gemeenteraad. De deelprojecten werken we in 2022 verder uit en brengen we vervolgens ter besluitvorming.

2.1.3 Deelname aan het maatschappelijk leven

Inleiding

In dit hoofdstuk zijn verschillende beleidsonderdelen samengebracht. Elk draagt bij aan de identiteit, kracht en eigenheid van onze gemeente: cultuur in brede zin, archeologie en erfgoed & monumentenzorg. De Midden-Groninger samenleving is heel divers. Op allerlei gebied verschillen onze inwoners van elkaar. Toch zijn er ook onderdelen die de verbondenheid versterken. Cultuur en erfgoed (onder en boven de grond) bieden identiteit en herkenbaarheid. Inwoners voelen zich thuis in hun omgeving en zijn er trots op. Dit versterkt en verbindt de samenleving en geeft zo sociale veerkracht.

Het is de moeite waard om bovengenoemde waarden te behouden en te verspreiden, zodat elke inwoner er kennis van kan hebben.

Ambities

Erfgoed, archeologie en cultuur vertellen onze geschiedenis en bepalen onze identiteit. Het is belangrijk om dat te stimuleren, te bewaren en te beschermen. Ze dragen bij aan de eigenwaarde, veerkracht en het thuisgevoel van onze inwoners. Wij zetten ons daarom in voor instandhouding, bescherming en brede bekendmaking ervan.

Trends en ontwikkelingen

- Door de covid19 beperkingen is het culturele leven meer dan een jaar stilgelegd (2020 en 2021). Het vraagt om extra inspanning om het culturele vliegwiel weer te laten draaien.
- Aardbevingen door gaswinning zorgen ervoor dat wij extra aandacht moeten besteden aan archeologie en gebouwd erfgoed.

- De versterkingsoperatie zorgt voor een forse toename van vergunningaanvragen. Deze zijn nodig voor het versterken van monumenten en karakteristieke gebouwen. Wij zien erop toe dat de versterkingsmaatregelen de cultuurhistorische waarde van de erfgoedpanden niet aantast.
- De gemeente moet veel archeologische onderzoeken beoordelen. Er vindt veel graafwerk plaats in gebieden die archeologisch beschermd zijn. Bijvoorbeeld voor de aanleg van kabels en leidingen in en naar de zonneparken en bij het versterken van funderingen van oude boerderijen.
- De gemeente heeft in de openbare ruimte vele kunstwerken, gedenktekens en monumentale beelden. Deze zijn geïnventariseerd en hebben onderhoud nodig.

Doelstellingen

a. Cultuurkadernota verder uitvoeren de komende beleidsperiode

In de Kadernota Cultuur 2021-2024 staan drie onderdelen centraal: jeugd & educatie, cultuurdeelname voor iedereen en actieve koppeling met toerisme & recreatie.

Deze onderdelen worden door onze cultuurorganisaties uitgewerkt in de uitvoering. De cultuurpijlers van Midden-Groningen zijn: Kielzog Theater , Muziekschool en Kunstwerkplaats, de bibliotheekorganisatie Biblionet en museumborg Fraeylema. Met deze drie worden de komende beleidsperiode prestatie-afspraken gemaakt om de gemeentelijke cultuurbeleidsdoelen te realiseren.

Wij willen alle inwoners van Midden-Groningen actief betrekken bij kunst, cultuur en erfgoed. Juist ook de groep die in relatieve achterstand verkeert. Met het accent op de (school) jeugd worden ook ouders en de volwassen omgeving van de kinderen meegenomen. Zo worden cultuur en erfgoed van en voor iedereen.

Lessen in kunst en cultuur op school (en na schooltijd) brengen creativiteit in het onderwijs. Jongeren leren om op een originele manier naar hun omgeving te kijken. Daarmee komen ze tot creatieve oplossingen. De aanbieders van deze lessen werken nauw samen met het onderwijs. Het gaat om maatwerk. Hierbij wordt waar mogelijk ook gewerkt vanuit het Nationaal Programma Groningen project "Tijd voor Toekomst". Ook op andere manieren worden jongeren uitgedaagd om hun eigen cultuurinvulling vorm te geven. Dit kan in het Nationaal Programma Groningen project "Jongeren pitchen voor Projecten". Hierdoor worden kunst en cultuur onderdeel van hun dagelijks leven.

Cultuur is van en voor iedereen. Elke inwoner kan altijd deelnemen aan cultuur om zich te vormen en te vermaken. Als er drempels zijn, dan willen we die wegnemen. Dat kan door tegemoetkoming in lesgeld voor cultuurles of subsidies voor activiteiten. Cultuur komt voor in het sociaal domein bij het ouderen-, minderheden- en achterstandbeleid.

Midden-Groningen heeft grote mogelijkheden voor recreanten en toeristen. De aantrekkelijkheid wordt mede gevormd door monumentale dorpen en bezienswaardigheden, cultuuractiviteiten, exposities en evenementen, festivals en dergelijke. Marketing Midden-Groningen promoot cultuur actief in hun evenementenkalender en in cultuurroutes.

Acties

Met NPG projecten het cultuurveld versterken op gebied van jongerencultuur en cultuur-educatie

Doelstellingen

b. Cultuur in Kielzog Theater, Muziekschool en Kunstwerkplaats

Stichting Kielzog ontvangt jaarlijks subsidie voor een compleet professioneel en gevarieerd cultuuraanbod. Het gaat hierbij om podiumkunsten om te bezoeken, maar ook om zelf kunst te maken. Hiervoor kan men terecht bij de Muziekschool en de Kunstwerkplaats. Daarnaast biedt Kielzog als partner een zalencomplex met professionele begeleiding voor amateurbespelers. Hier wordt talent ontdekt op alle niveaus. Dat gebeurt ook in de projecten en evenementen die Kielzog organiseert, ook buiten de hoofdvestiging in dorpen en wijken.

Bij Stichting Kielzog werken drie cultuurcoaches op het gebied van onderwijs, sociaal domein en amateur-verenigingen. Zij vormen met raad en daad de schakel in het culturele veld tussen idee en uitvoering. Op deze manier komt cultuur dichtbij de mensen. Dat geldt ook voor inwoners die minder bekend zijn met cultuur. Voor hen kan kunst en cultuur meer betekenen in hun dagelijks leven.

Voor de Coronaperiode bediende Kielzog circa 65.000 cultuurbezoeken met: 70 professionele voorstellingen, 60 culturele verhuringen, wekelijks 1.000 cursisten (muziek, beeldend, dans, theater) en 8.600 leerlingen op school (BO en VO).

Doelstellingen

c. Bibliotheek ontwikkelt taal, cultuur, lezen en digitale vaardigheden

Biblionet ontvangt jaarlijks een subsidie voor bibliotheekactiviteiten in de breedste zin des woords in de vestigingen in Hoogezand, Harkstede, Siddeburen, Slochteren, Noordbroek en Zuidbroek. Daarnaast is de bibliotheek onder andere actief op basisscholen, in het voortgezet onderwijs, op consultatiebureaus en in de kinderopvang. Ook ontwikkelt zij steeds meer activiteiten dichtbij inwoners op verschillende plekken in onze gemeente, zodat zij meer mensen bereikt.

De dienstverlening van de bibliotheek richt zich op de volgende onderdelen:

- Het is de fysieke plek waar inwoners kunnen halen wat ze nodig hebben om mee te doen in de samenleving en waar ze zich kunnen blijven ontwikkelen;
- Taalbevordering en ontwikkelen leesplezier van kinderen van 0 t/m 18 jaar;
- Werken aan geletterdheid van volwassenen;
- Meedoen in de samenleving door het ontwikkelen van digitale vaardigheden van inwoners.

Biblionet gaat dit jaar op basis van haar huisvestingsrapport alternatieve dienstverlening in 2023 voor Noordbroek en Harkstede ontwikkelen.

Doelstellingen

d. Fraeylemaborg als monumentale drager van historisch erfgoed met een actieve expositiefunctie

De Fraeylemaborg is een provinciaal gesubsidieerd museum, dat gemeentelijk ook structureel subsidie krijgt. Jaarlijks komen zo'n 40.000 bezoekers in de borg en 60.000 in de monumentale Engelse landschapstuin. De borg heeft een bovenlokale functie, bezoekers komen van heinde en verre. De monumentale borg toont het lokale verleden, maar organiseert ook boven-lokale hedendaagse kunstexposities en evenementen. De Fraeylemaborg is voor kleine, niet professionele musea in de gemeente een professionele vraagbaak als het gaat om museale zaken.

Acties

Met Stichting Fraeylemaborg meerjarige subsidie-afspraken maken zoals die in de Kadernota Cultuur zijn verwoord.

Doelstellingen

e. Aanpak achterstallig onderhoud beeldende kunst en gedenktekens/monumenten

Beeldende kunst markeert plaatsen in de openbare ruimte. Het draagt bij aan de herkenbaarheid en lokale identiteit van onze gemeente. Gedenktekens/monumenten doen dit ook maar zijn ook plaatsen van herdenking, bezinning en troost. Wij bezitten zo'n 100 kunstwerken en gedenktekens/monumenten die in de openbare ruimte staan. Deze beelden zijn jarenlang niet onderhouden of gerestaureerd. In 2019 en 2020 hebben we de staat van deze beelden laten inventariseren. In 2021 is een begin gemaakt met het onderhouden en restaureren van de kunstwerken en gedenktekens/monumenten. In 2022 gaan we meer kunstwerken restaureren en regulier onderhoud uitvoeren. Hiermee verbeteren we de kwaliteit van de gebouwde omgeving.

Indicatoren
We willen 6 kunstwerken restaureren.

Acties

Onderhoud en restauratie beeldende kunst en monumenten

Doelstellingen

f. Uitvoering geven aan het Erfgoedprogramma
We hebben in 2020 samen met rijk, provincie, NCG en de andere Groninger gemeenten het vernieuwde Erfgoedprogramma vastgesteld. In dit Erfgoedprogramma hebben we aangegeven hoe we ons Groninger erfgoed willen behouden, beschermen en ontwikkelen. We gaan in 2022 verder uitvoering geven aan deze ambities. Hiertoe gaan we de volgende activiteiten uitvoeren. We gaan het in 2018 gestarte project om nieuwe gemeentelijke monumenten aan te wijzen afronden. We bezoeken eigenaren van nieuw aan te wijzen monumenten thuis en geven uitleg.

We gaan een gemeentelijke kerkenvisie maken, hiervoor hebben we een bijdrage van het rijk gekregen. Het doel hiervan is om waardevolle kerkgebouwen die leeg komen te staan een nieuwe toekomst te kunnen geven. We gaan hier in 2022 mee starten. We beginnen met een inventarisatie van alle kerken in de gemeente. We maken een cultuurhistorische waardestelling van het exterieur en het interieur van de kerken, zodat we weten welke kerken het meest waardevol zijn.
We gaan uitvoering geven aan lokale NPG erfgoed projecten. In 2021 heeft de gemeenteraad het project Toekomstbestendig Cultureel Erfgoed vastgesteld. Wij gaan in 2022 uitvoering geven aan dit project. We gaan een subsidieregeling opstellen waarbij we een subsidie kunnen geven aan eigenaren van rijks- en gemeentelijke monumenten die hun monument restaureren en herbestemmen. Als voorwaarde hierbij moet het monument voor publiek worden opengesteld. We gaan onderzoeken hoe erfgoed toekomstbestendig en duurzaam kan worden gemaakt. We willen eigenaren van erfgoedpanden ondersteunen met advisering en financiering. Verder willen we investeren in kennisontwikkeling, innovatie, vakmanschap en onderwijs. We hebben een eigen gemeentelijke Erfgoedcommissie die onder andere adviseert over bouwaanvragen van monumenten. We promoten monumenten en de historie van de gemeente voor een breed publiek tijdens de Open Monumentendag in samenwerking met het Comité Open Monumentendag. We communiceren over erfgoed op de gemeentelijke website, hier is bijvoorbeeld het monumentenregister te vinden.

Indicatoren
Aantal adviezen erfgoed commissie

Acties

Verlenen van onderhouds- en restauratiesubsidies

Uitvoering geven aan lokaal NPG erfgoed project Toekomstbestendig Cultureel Erfgoed

Doelstellingen

g. Beschermen archeologische waarden
Gemeente bevoegd gezag

Als je in de grond gaat graven, bepaalt de erfgoedwet dat getoetst moet worden of daarmee archeologische waarden verloren kunnen gaan. De regels die daarvoor gelden staan in bestemmingsplannen of de erfgoedverordening. Op basis van die regels bepaalt de gemeente of archeologisch onderzoek nodig is en wat de consequenties van het archeologisch onderzoek zijn. Voor archeologische beoordelingen schakelt de gemeente de archeologen van Libau in. De gemeenteraad heeft op 23 april 2020 de beleidsnota archeologie vastgesteld. De beleidsnota beschrijft welke archeologische waarden de gemeente in bestemmingsplannen (omgevingsplannen)

en de erfgoedverordening wil beschermen. De beleidsnota beschrijft de bewoningsgeschiedenis van de gemeente Midden-Groningen vanaf de prehistorie tot nu. Op kaarten staat aangegeven welke sporen in de grond zijn gevonden van mensen die hier vroeger leefden, of waar die sporen nog te verwachten zijn.

Inwoners betrekken

Wij willen zo veel mogelijk bekendheid geven aan de resultaten van archeologisch onderzoek en opgravingen. Als inwoners weten wat de geschiedenis is van hun woonomgeving, kan dat de eigenwaarde, veerkracht en het thuisgevoel van onze inwoners vergroten. We willen de bekendheid vergroten door:

- informatie over archeologie op de website;
- publieksfolders over bijzondere onderzoeken en opgravingen;
- (school)excursies bij opgravingen;
- contact onderhouden met historische verenigingen/buurtverenigingen.

Indicatoren

Aantal besluiten op archeologische rapporten die aan de gemeente worden voorgelegd.

De gemeente is bevoegd gezag voor het beoordelen van archeologische onderzoeken en programma's van eisen (pve's) bij opgravingen.

Acties

Uitvoeren archeologische toets

Beoordelen noodzaak archeologisch onderzoek

Beoordelen archeologische onderzoeken en Programma's van Eisen

Informatie over archeologische waarden in de gemeente actueel houden (onderzoeksresultaten verwerken op de archeologische waardenkaart)

Publicatie actuele archeologische waardenkaart op de website

2.1.4 Sport en bewegen

Inleiding

Iedere week zijn duizenden mensen in de gemeente actief betrokken bij sport- en beweegactiviteiten, als beoefenaar, vrijwilliger of professional. De gemeente Midden-Groningen bouwt aan een gemeente waarin sporten en bewegen laagdrempelig, toegankelijk en vanzelfsprekend is. Wij willen er zijn voor alle inwoners en in het bijzonder voor de mensen die maatschappelijk kwetsbaar zijn, zodat ook zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en een betekenisvol en gelukkig leven kunnen leiden. Sport en bewegen leveren daaraan een essentiële bijdrage.

Ambities

Iedereen in de gemeente Midden-Groningen kan een leven lang met plezier sporten en bewegen.

Trends en ontwikkelingen

Het sportlandschap in Midden-Groningen is voortdurend in beweging. Ontwikkelingen in de sport hangen bijvoorbeeld nauw samen met demografische trends, en ook sociale, culturele, en economische ontwikkelingen hebben invloed op hoe sport en bewegen er in onze gemeente uit komen te zien. Zo heeft de stijgende gemiddelde leeftijd van onze inwoners gevolgen voor de sportdeelname en leidt individualisering van onze samenleving tot een toename in ongeorganiseerde vormen van sporten en bewegen. Daarnaast is er groeiende aandacht voor het thema gezonde leefstijl en zijn er verschuivingen in de drijfveren van mensen om te gaan sporten. Tegelijkertijd

ligt het percentage inwoners dat één keer per week of vaker aan sport doet in onze gemeente onder het landelijk gemiddelde (42% tegenover 51%).

Doelstellingen

a. Het vergroten van het aandeel bewoners dat regelmatig sport en beweegt

Wij willen mogelijkheden creëren voor alle inwoners, met of zonder beperking, uit alle levensfases om aan sport en bewegen te doen. Daarom zetten wij in op het stimuleren van voldoende beweging bij de jeugd, bij ouderen en bij kwetsbare groepen.

Indicatoren

Aantal inwoners bereikt met buurtsportcoachactiviteiten.

Betreft het aantal niet-unieke deelnemers aan buurtsportcoachactiviteiten, zoals wandelgroepen, naschoolse activiteiten etc.

Acties

Wij organiseren en faciliteren wandelgroepen in meerdere dorpen als toegankelijk beweegaanbod voor ouderen en kwetsbare doelgroepen.

Wij zetten buurtsportcoaches om sport en bewegen onder te jeugd te stimuleren.

De buurtsportcoaches begeleiden sportieve activiteiten op en rond scholen en in de wijk. Waar mogelijk betrekken de buurtsportcoaches ook sportverenigingen en andere maatschappelijke partijen bij hun activiteiten.

Vanuit het lokaal sportakkoord faciliteren we een lokale sport- en cultuurhopper.

Via de hopper kunnen inwoners zich aanmelden voor trainingen en bijzonder aanbod vanuit sport- en cultuurverenigingen. Daardoor kunnen inwoners eenvoudig en vrijblijvend kennismaken met verschillende sporten en culturele activiteiten.

Doelstellingen

b. Het bevorderen van vitale en toekomstbestendige sportverenigingen

Wij willen sportverenigingen ondersteunen bij het ontwikkelen van een passend en innovatief sportaanbod voor verschillende doelgroepen en tevens helpen om knelpunten of zwakke plekken binnen de vereniging aan te pakken. Daarmee verbeteren wij de kwaliteit van de sportverenigingen en het sportaanbod en stellen wij de verenigingen in staat om bij te dragen aan het bereiken van een toename in de sportdeelname.

Indicatoren

Aantal gesubsidieerde initiatieven vanuit het sportakkoord.

Weergeeft het aantal initiatieven dat is gefinancierd vanuit de subsidieregeling uit het lokaal sportakkoord.

Acties

Samen met sportverenigingen en andere partijen geven wij uitvoering aan het lokaal sportakkoord en ontplooien we initiatieven om verenigingen te versterken.

Toekomstbestendige en goed georganiseerde sportaanbieders is een van de deelthema's in het lokaal sportakkoord.

Wij ondersteunen sportaanbieders bij het ontwikkelen van voldoende bestuurlijk en sporttechnisch kader door middel van de inzet van een verenigingsondersteuner.
De verenigingsondersteuner adviseert verenigingen over samenwerking, beleid, en concrete acties.

Vanuit het lokaal sportakkoord zetten we een subsidieregeling op om (samenwerkings)initiatieven van sportverenigingen te stimuleren.

Doelstellingen

c. Het harmoniseren van het accommodatiebeleid
Door de herindeling bestaan er grote verschillen in de afspraken met, en ondersteuning van, sportverenigingen met betrekking tot de sportaccommodaties. In 2022 gaan wij de basis leggen voor het harmoniseren van het accommodatiebeleid en eerlijke en eenduidige afspraken maken met sportverenigingen. Daarmee werken wij toe naar een toekomstbestendige sportinfrastructuur.

Acties

Wij gaan afspraken met binnen- en buitensportverenigingen over eigendom, beheer en onderhoud van accommodaties verder harmoniseren in goed overleg met de verenigingen.

Wij voeren innovaties door om onze sportaccommodaties te verbeteren en aantrekkelijker te maken.
In 2022 gaan we o.a. aan de slag met de interactieve gymzaal (ook wel het Lü-systeem). Dit systeem biedt nieuwe manieren om mensen in de sportaccommodaties in beweging te krijgen.

2.1.5 Veiligheid op het gebied van wonen, werken en leven

Inleiding

We willen de inwoners van Midden-Groningen een veilige woon- en leefomgeving bieden. De gemeente werkt daarbij nauw samen met veiligheidspartners als politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio, RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), inwoners, (maatschappelijke) instellingen, woningbouwcorporaties en ondernemers.
In een groot deel van de wijken en dorpen is de leefbaarheid en veiligheid relatief goed. In een aantal wijken in Hoogezand en Sappemeer staat de leefbaarheid en veiligheid onder druk. Dit zijn gebieden met een stedelijk karakter en bijbehorende problematiek.

In 2021 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2021-2024 ontwikkeld en vastgesteld. Hierin zijn vier geprioriteerde veiligheidsthema's opgenomen:

- Aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit;
- Effectieve verbinding veiligheid en zorg;
- Veilige woon- en leefomgeving;
- Maatschappelijke onrust of verdeeldheid bij overheidsbeslissingen.

Dit zijn grote thema's die vragen om een meerjarige ontwikkeling in beleid en uitvoering: bestuurlijk instrumentarium op orde en gericht inzetten om de weerbaarheid te vergroten, het versterken van de informatiepositie, intensievere samenwerking tussen onze zorg- en veiligheidspartners, toezicht en handhaving in de openbare ruimte door het ontwikkelen en uitvoeren van het vergunningenbeleid. Het evenementenbeleid en het beleid op speelautomaten is in 2021 vastgesteld en zal zijn uitwerking in de praktijk krijgen.

Door de decentralisaties binnen het sociaal domein, zijn de werkvelden van openbare orde en veiligheid en maatschappelijke ondersteuning en zorg dichter bij elkaar gebracht. Omdat de gemeente regisseur is van het veiligheidsdomein en het sociale domein, vervullen wij een sleutelrol bij het bereiken van een effectieve verbinding tussen veiligheids- en zorgpartners en bij een samenhangende visie op de gemeenschappelijke problematiek rond kwetsbare inwoners. Een goede

verbinding tussen beide domeinen draagt bij aan een optimale balans tussen preventie, zorg en repressie. Deze verbinding wordt belangrijker, naarmate de problematiek complexer wordt.

Ambities

We versterken de sociale veiligheid door het voorkomen en tegengaan van criminaliteit, overlast en gevoelens die daarmee samenhangen.
Dit doen we door uitvoering te geven aan het Integraal veiligheidsbeleid, de openbare orde te handhaven, een maatwerkgerichte aanpak te organiseren voor overlastgevenden en criminelen, de veiligheid en leefbaarheid te bevorderen op specifieke locaties, veilige evenementen te bevorderen, woninginbraken tegen te gaan en veilig winkelen en ondernemen te bevorderen.

In een aantal wijken met stadse problematiek is het noodzakelijk om een stedelijke aanpak van veiligheid op te zetten en door te zetten. Dit krijgt zijn uitwerking in het project 'Verbeteren veiligheid Midden-Groningen' dat wordt gefinancierd vanuit het Nationaal Programma Groningen en is een plus op de reguliere veiligheidsvraagstukken uit het integraal veiligheidsbeleid. De focus ligt op het zicht krijgen op veiligheidsvraagstukken en in verbinding met inwoners en samenwerkingspartners werken aan weerbaarheid om te voorkomen dat criminaliteit een voet aan de grond krijgt maar deze ook te bestrijden. Hiervoor wordt een veiligheidsregisseur aangesteld.

Trends en ontwikkelingen

Ondermijnende criminaliteit bedreigt de integriteit van onze samenleving. Het gaat om zwaardere vormen van criminaliteit, die niet of nauwelijks zichtbaar zijn met veelal een financieel motief als leidraad. Traditionele vormen van criminaliteit raken steeds meer verweven met vormen van digitale criminaliteit. In een te ontwikkelen integrale aanpak ligt het accent op drugscriminaliteit, vastgoedfraude- en misbruik, witwassen en mensenhandel en uitbuiting.

De overlast door personen met verward gedrag, huiselijk geweld en woonoverlast blijven de aandacht vragen. Deze vormen van overlast nemen toe, mede door de Coronacrisis. De problematiek wordt ernstiger en risicovoller, de openbare orde wordt hierdoor geschaad.

Jongeren kunnen in wijken en dorpen voor overlast en criminaliteit zorgen. Vaak betreft dit jongeren met problemen op diverse leefgebieden die opgroeien in kwetsbare gezinnen. Preventie en vroeg signalering, het werken aan perspectief en verhogen van de weerbaarheid dragen bij aan het voorkomen van overlast en criminaliteit. Daarvoor is een intensieve samenwerking nodig tussen zorg- en veiligheidspartners.

Het afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met vergaande maatregelen in de bestrijding van het coronavirus. Naast de bestrijding van het virus hadden deze maatregelen ook effect op onze inwoners, de ondernemers en de openbare ruimte.
Ook zien we maatschappelijke onrust rondom de gas- en zoutwinning, wind- en zonneparken. We zien steeds meer groepen ontstaan in de samenleving die zich op diverse wijze laten horen. Er is een regionaal onderzoek gedaan naar de maatschappelijke onrust in Noord-Nederland bij overheidsbeslissingen, zoals bij het plaatsen van een windmolenpark.

Doelstellingen

a. Aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

- Vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit;
- Verbeteren van de informatiepositie;
- Inzetten op zichtbaarheid en interventiekracht.

Acties

1. Ontwikkelen en effectief toepassen BIBOB beleid, Damoclesbeleid, beleid op mensenhandel.

- Ontwikkelen en effectief toepassen van BIBOB-Beleid, Damoclesbeleid, beleid op mensenhandel.
- Toezichthouden op verleende exploitatievergunningen, drank- en horecavergunningen.
- Actualiseren vergunningen bestand APV en Bijzondere Wetgeving
- Bewustwording en daarmee ook een signaalfunctie creëren op het thema ondermijning door informatie-en kennissessies te organiseren voor de gemeentelijke organisatie, bewoners en ondernemers.

- Verbeteren van onze informatiepositie door gegevens te koppelen uit de gemeentelijke systemen en informatie te delen in de casustafel ondermijning. Met de toepassing van data-analyse creëren we met onze partners inzicht in de patronen, structuren en risico-indicatoren van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.
- Gerichte handhavingsacties op basis van een (fenomeen)analyse, lokaal of in RIEC verband.

2. Toezichthouden op verleende exploitatievergunningen, drank- en horecavergunningen.

3. Actualiseren vergunningen bestand APV en Bijzondere Wetgeving

4. Bewustwording en daarmee ook een signaalfunctie creëren op het thema ondermijning door informatie-en kennissessies te organiseren voor de gemeentelijke organisatie, bewoners en ondernemers.

5. Verbeteren van onze informatiepositie.
Verbeteren van onze informatiepositie door gegevens te koppelen uit de gemeentelijke systemen en informatie te delen in de casustafel ondermijning. Met de toepassing van data-analyse creëren we met onze partners inzicht in de patronen, structuren en risico-indicatoren van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

6. Gerichte handhavingsacties op basis van een (fenomeen)analyse, lokaal of in RIEC verband.

Doelstellingen

b. Effectieve verbinding veiligheid en zorg

- Het realiseren van een goede verbinding tussen veiligheids- en zorgprofessionals;
- Escalaties in overlast- en zorgsituaties zoveel als mogelijk voorkomen;
- Het verminderen en bestrijden van overlast gevend of crimineel gedrag van (groepen) jongeren.

Indicatoren

Verwijzingen Halt Midden-Groningen, per 1000 jongeren

Het aantal verwijzingen van jongeren naar bureau Halt betreft jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar die een strafbaar feit hebben gepleegd. Deze indicator is een verplichte indicator van het Rijk, Besluit Begroten en Verantwoorden.

Bron: Waar staat je gemeente

jaar	Midden-Groningen	Nederland
2016	6,00	14,00
2017	7,00	13,00
2018	11,00	12,00
2019	8,00	13,00
2020	9,00	11,00

Acties

1. Veiligheid en zorg trekken nauw samen op in de beleidsontwikkeling en -uitvoering en ontwikkelen preventieve en repressieve interventies om sociale veiligheid te bevorderen

- Veiligheid en zorg trekken nauw samen op in de beleidsontwikkeling en -uitvoering en ontwikkelen preventieve en repressieve interventies om sociale veiligheid te bevorderen.
- Integrale aanpak op personen met overlast gevend en crimineel gedrag volgens het AVE model (aanpak voorkomen overlast) waarbij veiligheid in het geding is.
- Een integrale aanpak op problematische jeugd(groepen) om overlast gevend of crimineel gedrag tegen te gaan.

2. Integrale aanpak op personen met overlast gevend en crimineel gedrag volgens het AVE model (aanpak voorkomen overlast) waarbij veiligheid in het geding is.

3. Een integrale aanpak op problematische jeugd(groepen) om overlast gevend of crimineel gedrag tegen te gaan.

Doelstellingen

c. Veilige woon- en leefomgeving

- Veiligheid in de dorpen en wijken op peil houden en waar nodig vergroten.

Indicatoren

Opgelegde huisverboden

jaar	Midden-Groningen
2018	10,00
2019	13,00
2020	10,00

Misdrijven Midden-Groningen, per 1000 inwoners

De indicatoren met betrekking tot het aantal geweldsmisdrijven, vernielingen en diefstallen zijn verplichte indicatoren vanuit het Rijk, Besluit Begroten en Verantwoorden.

Acties

2. Samen met ketenpartners inzetten op (preventieve) acties voor veel voorkomende criminaliteit.

- Vanuit het perspectief van veiligheid bijdragen aan een integrale aanpak op de problematiek van verpauperde panden middels kamerverhuurbeleid en toezicht en handhaving.
- Samen met ketenpartners inzetten op (preventieve) acties voor veel voorkomende criminaliteit.
- Het inzetten van handhaving op basis van meldingen en op hot spot locaties.
- Het inzetten van een Veiligheidsregisseur in focuswijken (onderdeel programma ‘Verbeteren veiligheid Midden-Groningen’ NPG).
- Een aanpak op oud en nieuw met een mix aan preventiemaatregelen: in samenwerking met bewoners zorgen voor een veilige situatie in wijken en dorpen, voorkomen van overlast door jongeren en afvalverbranding. Indien noodzakelijk repressief optreden met het inzetten van bestuurlijke maatregelen.
- Inzetten van een huisverbod om huiselijk geweld te stoppen en gezinssystemen tijdelijk uit elkaar te halen zodat hulpverlening ingezet kan worden voor het bereiken van duurzame veiligheid.

1. Vanuit het perspectief van veiligheid bijdragen aan een integrale aanpak op de problematiek van verpauperde panden middels kamerverhuurbeleid en toezicht en handhaving.

3. Het inzetten van handhaving op basis van meldingen en op hot spot locaties.

4. Het inzetten van een Veiligheidsregisseur in focuswijken (onderdeel programma 'Verbeteren veiligheid Midden-Groningen' NPG).

5. Een aanpak op oud en nieuw met een mix aan preventiemaatregelen
Een aanpak op oud en nieuw met een mix aan preventiemaatregelen: in samenwerking met bewoners zorgen voor een veilige situatie in wijken en dorpen, voorkomen van overlast door jongeren en afvalverbranding. Indien noodzakelijk repressief optreden met het inzetten van bestuurlijke maatregelen.

6. Inzetten van een huisverbod om huiselijk geweld te stoppen en gezinssystemen tijdelijk uit elkaar te halen zodat hulpverlening ingezet kan worden voor het bereiken van duurzame veiligheid.

Doelstellingen

Maatschappelijke onrust

- Maatschappelijke onrust zoveel als mogelijk voorkomen en verminderen.

Acties

In contact zijn met inwoners en belangengroeperingen die geconfronteerd worden met een overheidsbeslissing met impact op de leefomgeving.
- In contact zijn met inwoners en belangengroeperingen die geconfronteerd worden met een overheidsbeslissing met impact op de leefomgeving. Hiervoor is een samenwerking met diverse partijen nodig om onrust vroegtijdig te signaleren, te monitoren en in goede banen te leiden.
- Op basis van de uitkomsten van het regionale onderzoek naar maatschappelijke onrust een handelingskader ontwikkelen en toepassen.

Op basis van de uitkomsten van het regionale onderzoek naar maatschappelijke onrust een handelingskader ontwikkelen en toepassen.

2.1.6 Fysieke leefbaarheid

Inleiding

De openbare ruimte is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar het werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. De openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen zoals wegen, groen en speelplaatsen, bruggen, kades, beschoeiingen, riolering, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties. Het beleid en de kaders zijn vastgesteld voor de volgende onderdelen: Groen, Afval, Wegen (inclusief gladheid), Openbare Verlichting, Riolering en Spelen. Waar nog geen beleid voor is vastgesteld is dit het streven om dit uiterlijk in 2022 aan te bieden aan de gemeenteraad van Midden-Groningen. Dit geldt voor de Kunstwerken en Beschoeiingen, Begraven, Water en Baggeren.

Bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een onbalans tussen budget en uitvoering. Hierdoor zijn wij niet goed in de gelegenheid om het beheer en onderhoud dusdanig uit te voeren dat er geen achterstanden of kapitaalvernietiging ontstaat. Op dit moment zijn wij nog steeds aan het onderzoeken wat wij nog meer kunnen doen op het gebied van een integrale meerjaren onderhoudsplanning, prioritering, risico gestuurd beheer of gedifferentieerd onderhoud. Een niet onbelangrijk neven effect is dat wij in mindere mate kunnen voldoen aan een schoon, heel en veilige fysieke leefomgeving waardoor de klachten zullen toenemen. Waar nodig zullen wij in 2022

aan u voorleggen welke effecten dit heeft op het door u vastgestelde beleid en of deze bijstelling behoeft.

Ambitie: De fysieke leefbaarheid draagt bij aan het gevoel van welbevinden voor iedereen in Midden-Groningen.

Fysieke leefbaarheid heeft sterk te maken met ‘schoon, heel en veilig’. Wij beheren en onderhouden de openbare ruimte in Midden-Groningen op zo’n manier, dat deze schoon, heel en veilig is. De gemeente Midden-Groningen wordt een gemeenschap waarin inwoners medeverantwoordelijk zijn voor de leefbaarheid van hun dorp/wijk. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de basis en kan samen met de inwoners als partners de plus leveren. De openbare ruimte gaan wij voorbereiden op de opgaven vanuit de klimaatverandering dit zijn wateroverlast en hittestress.

Trends en indicatoren

De kosten voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte nemen toe vanwege de stijgende prijzen in de markt.

Projecten duren soms langer of starten later vanwege tekorten in de noodzakelijke grondstoffen en bouwmaterialen.

Door een onbalans in budget en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte kunnen wij minder goed zorgen voor een net onderhouden leefomgeving. Hierdoor nemen de klachten toe.

Er vindt een steeds beter scheiding plaats van het afval door inwoners. Door Corona is er de afgelopen jaren wel meer huishoudelijk afval ontstaan.

Doelstellingen

a. Afval: Wij geven uitvoer aan het vastgestelde beleidsplan.

Door uitvoer te geven aan het beleidsplan werken wij aan een nog betere afvalscheiding, efficiëntere afvalinzameling en een hogere kostendekkendheid. Om dit te bewerkstelligen proberen wij continu onze dienstverlening te optimaliseren. Hiervoor zullen wij onder andere de conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie van het afvalbeleid gebruiken. Daarnaast willen wij een plan hebben voor de toekomst van de afvalbrengpunten.

Acties

Stimuleren afvalscheiding onder andere met behulp van de afvalcoaches

Evalueren van het afvalbeleid

Uitwerken van de conclusies en aanbevelingen vanuit de evaluatie van het afvalbeleid

Implementeren van een aangepaste en efficiëntere afvalinzameling

Doelstellingen

b. Groen en Spelen: Onderhoud en beheer uitvoeren conform vastgestelde rapport en beleidsplan spelen

Er is sprake van een onbalans tussen financiële middelen en beleidsuitgangspunten van het vastgestelde groen beleid. In 2020 zijn wij gestart met een onderzoek op welke wijze wij nog bezuinigingen kunnen realiseren. Wij onderzoeken de mogelijkheden die gedifferentieerd beheer ons biedt en werken een maatregelen plan uit om de beleidsuitgangspunten en financiën meer met elkaar in balans te brengen. In oktober/november 2021 zal in de gemeenteraad het rapport besproken worden.

Indicatoren
Uitkomsten inspectie beeldkwaliteit

Acties

Uitvoeren inspecties speeltoestellen

Uitvoeren inspecties beeldkwaliteit

Uitvoering geven aan projecten zoals Oosterpark, Drevenbos en Dorpspark de Akkers

Doelstellingen

c. Kunstwerken en Beschoeiingen: Wij beheren en onderhouden de kunstwerken en beschoeiingen
Wij gaan in 2022 uitvoer geven aan het vastgestelde beleid. Dit wordt momenteel opgesteld en op een later moment aangeboden aan de gemeenteraad. In dit beleid zal staan op welke wijze wij het beheer en onderhoud gaan uitvoeren van onze kunstwerken en beschoeiingen. Hierbij houden wij rekening met de uitkomsten van de meest recente inspecties.

Acties

Opstellen van een integrale meerjaren onderhoudsplanning/beheerplan

Uitwerken van het vastgestelde beleid

Onderhouden van onze kunstwerken zodat deze veilig blijven

Doelstellingen

d. Openbare verlichting: Wij beheren en onderhouden de openbare verlichting conform het vastgestelde beleidsplan
Wij zijn onze openbare verlichting aan het verjongen en verduurzamen waarbij wij energiebesparing weten te realiseren. Hiermee zorgen wij voor een vermindering van de CO2.

Acties

Opstellen nieuw onderhoudsbestek

Doelstellingen

e. Riolering/Water: Wij beheren en onderhouden het riolenstelsel conform het vastgestelde afvalwaterbeleidsplan
Wij geven uitvoering aan het vastgestelde beheersplan over het beheer en onderhoud van het riolenstelsel. Wij werken op het gebied van duurzaam waterbeheer samen met Groninger gemeenten, de gemeenten uit de kop van Drenthe, het waterbedrijf Groningen en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. In 2022 wordt de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Acties

Opstellen beleidsplan Water

Opstellen beheerplan kolken en vegen

Afsluiten van raamovereenkomsten renovatie, reiniging en inspectie

Opzetten van risicogericht beheer

Opstellen uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

Doelstellingen

f. Wegen: Wij beheren en onderhouden het areaal zoals vastgelegd in de beleidsplannen Wegen en Gladheidsbestrijding

Wij beheren en onderhouden het areaal zodat deze veilig is. In het gebied waar de versterkingsoperatie actief is zullen wij nauw moeten afstemmen omdat wij niet de vertragende factor willen zijn. Dit kan tot vertraging/uitstel leiden van onze eigen projecten.

Indicatoren

Wegen: indicator CROW kwaliteitsniveau A+, A, B, C, D,

Acties

Uitvoeren van een restlevensduur onderzoek

Opstellen meer jaren onderhoudsplanning

Uitvoeren van een globale visuele inspectie

Afsluiten raam overeenkomst groot onderhoud elementen verharding

Afsluiten van een raam overeenkomst groot onderhoud asfalt

Uitwerken inspecties halfverharding naar beheer/beleidsplan

2.1.7 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Programma Dorpen en wijken

Naam indicator	Eenheid	Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Verwijzingen Halt	Aantal per 1000 jongeren	Midden-Groningen	7	11	8	9	-
		Nederland	13	12	13	11	-
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	Midden-Groningen	1,0	0,9	0,5	-	-
		Nederland	2,2	2,2	2,3	-	-
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	Midden-Groningen	4,6	4,7	4	3,4	-
		Nederland	5	4,8	4,8	4,6	-
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	Midden-Groningen	1,9	1,7	2,2	-	-
		Nederland	2,9	2,5	2,3		-
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Aantal per 1.000 inwoners	Midden-Groningen	5,1	5,3	6,1	6	-
		Nederland	6	5,4	5,9	6,2	-
Niet sporters	%	Midden-Groningen	-	-	-	59,7%	-
		Nederland	-	-	-	49,3%	-
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	Midden-Groningen	195	-	-	-	-
		Nederland	178	171	161	-	-
Hernieuwbare elektriciteit	%	Midden-Groningen	2,1%	3,0%	9,4%	-	-
		Nederland	16,3%	17,6%	20,1%	-	-
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Midden-Groningen	2,9	5	1,5	9,9	-
		Nederland	8,2	8,6	9,2	8,9	-

2.1.8 Financieel overzicht

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 na wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Openbare ruimte	**7.494**	**8.328**	**8.130**	**8.176**	**8.295**	**8.321**
Cultuur	**6.023**	**5.902**	**6.044**	**6.057**	**6.064**	**6.074**
Sport	**5.022**	**4.933**	**4.527**	**4.362**	**4.396**	**4.372**
Openbaar groen	**6.041**	**5.503**	**5.865**	**5.298**	**5.296**	**5.333**
Riolering	**4.604**	**4.290**	**4.319**	**4.316**	**4.312**	**4.306**
Afval	**7.700**	**7.099**	**7.473**	**6.868**	**6.924**	**6.894**
Milieu	**1.983**	**2.758**	**2.494**	**2.327**	**2.349**	**2.371**
Begraafplaatsen	**582**	**503**	**505**	**505**	**507**	**519**
Totaal Lasten	**39.450**	**39.317**	**39.358**	**37.909**	**38.143**	**38.189**
Baten						
Openbare ruimte	**441**	**262**	**321**	**321**	**321**	**321**
Cultuur	**711**	**519**	**564**	**564**	**564**	**564**
Sport	**1.084**	**1.417**	**976**	**936**	**936**	**936**
Openbaar groen	**176**	**92**	**92**	**92**	**92**	**92**
Riolering	**5.807**	**5.758**	**5.649**	**5.649**	**5.649**	**5.649**
Afval	**8.270**	**7.929**	**7.683**	**7.683**	**7.764**	**7.764**
Milieu	**21**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Begraafplaatsen	**355**	**428**	**423**	**423**	**423**	**423**
Totaal Baten	**16.864**	**16.405**	**15.707**	**15.667**	**15.749**	**15.749**
Saldo voor bestemming	**-22.586**	**-22.912**	**-23.650**	**-22.242**	**-22.395**	**-22.440**
Onttrekkingen						
Openbare ruimte	**30**	**70**	**0**	**0**	**0**	**0**
Cultuur	**102**	**266**	**0**	**0**	**0**	**0**
Sport	**64**	**264**	**145**	**4**	**4**	**4**
Openbaar groen	**253**	**24**	**3**	**3**	**3**	**3**
Riolering	**0**	**7**	**0**	**0**	**0**	**0**
Afval	**0**	**27**	**0**	**0**	**0**	**0**
Milieu	**261**	**641**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**710**	**1.299**	**148**	**7**	**7**	**7**
Saldo na bestemming	**-21.876**	**-21.614**	**-23.503**	**-22.235**	**-22.388**	**-22.433**

Toelichting

Het nadelig saldo van de lasten en baten op het programma Dorpen en wijken 2022 is gestegen met € 0,74 miljoen ten opzichte van begroting 2021. Het nadelig saldo na bestemming (door lagere onttrekkingen aan reserves in 2021 dan 2022) is toegenomen met €1,89 miljoen. We lichten per product de belangrijkste wijzigingen toe, waarbij we productoverstijgend de opmerking plaatsen dat de kosten voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte toenemen vanwege de stijgende prijzen in de markt.

Openbare ruimte
Het saldo bij het product Openbare ruimte is ten opzichte van 2021 met € 0,26 miljoen verbeterd, de lasten zijn met € 0,2 miljoen gedaald en de baten met € 60.000 gestegen.

Lasten: € 0,2 miljoen lager dan de begroting 2021. In de voorjaarsnota 2021 is het budget voor gladheidsbestrijding incidenteel (voor 2021) verhoogd met € 0,1 miljoen. Hierdoor zijn de begrote lasten voor gladheidsbestrijding in 2022 € 0,1 miljoen lager dan in 2021. Indexatie van budgetten met meerjarige contractuele verplichtingen leidt tot een nadeel van € 30.000. Het restant vloeit met name voort uit een lagere toerekening van personeelslasten. In de voorjaarsnota 2021 is € 0,2 miljoen opgenomen voor de uitvoering van geactualiseerde beheerplannen. In de begroting 2022 is dit bedrag opgehoogd tot € 0,3 miljoen. Dit bedrag is onderdeel van de stelposten in programma 6 op het product Overige baten en lasten.

Baten: € 60.000 voordeel. In de begroting 2021 is de parkeervergoeding voor de Hooge Meeren incidenteel verlaagd als gevolg van de coronamaatregelen. Hierdoor zijn de begrote baten in 2021 € 60.000 lager dan de begroting 2022.

Cultuur
De lasten nemen toe met ca. € 0,1 miljoen en de baten blijven gelijk.

Sport
Het nadelig saldo bij Sport is gedaald met € 36.000 door een afname van eenmalige lasten van € 0,4 miljoen en een vergelijkbare (en daarmee samenhangende) daling van de verwachte baten met € 0,44 miljoen. De lagere lasten worden veroorzaakt doordat er in 2021 eenmalige lasten van het slopen en afboeken van de gymzalen waren. De lagere baten hebben hier eveneens mee te maken; voor de sloop en nieuwbouw van de gymzalen ontvingen we een bijdrage van het Rijk.

Openbaar groen
Het nadelig saldo bij openbaar groen is met € 0,36 miljoen gestegen ten opzichte van de begroting 2021. Dit wordt veroorzaakt door hogere lasten, de baten blijven gelijk. Ten opzichte van de begroting 2021 zijn de lasten toegenomen met € 0,36 miljoen. Indexatie van budgetten met meerjarige contractuele verplichtingen leidt tot een nadeel van € 30.000 en door een stijging van brandstofprijzen stijgen de kosten voor tractie met € 40.000. Het restant vloeit met name voort uit een hogere toerekening van personeelslasten.

Riolering
Het saldo bij Riolering is met € 138.000 verslechterd, bestaande uit hogere lasten van € 29.000 en € 109.000 lagere baten.

Lasten: De lasten worden geraamd conform het afvalwaterbeleidsplan dat is vastgesteld in 2019. Er zijn op het totaal van de lasten geen noemenswaardige afwijkingen ten aanzien van de begroting 2021. De storting in de voorziening is € 145.000 hoger, diverse budgetten zijn geïndexeerd wat tot € 34.000 hogere lasten leidt en de toerekening van personele lasten is € 150.000 lager dan in 2021. Dit betreft de directe kosten van het taakveld riolering. In de paragraaf lokale heffingen wordt de kostendekkendheid van het tarief weergegeven. Daarin staan ook de toe te rekenen kosten die niet op dit taakveld staan.

Baten: De baten zijn begroot conform de afspraken in het afvalwaterbeleidsplan dat in is gegaan per 2020. De baten zijn neerwaarts bijgesteld als gevolg van een lagere raming van de opbrengsten van grootverbruikers.

Afval

Het saldo van Afval is met € 0,62 miljoen verslechterd door hogere lasten van € 0,37 miljoen en lagere baten van € 0,25 miljoen.

Lasten: Ten opzichte van de begroting 2021 zijn de lasten toegenomen met € 0,37 miljoen. Van de omgevingsdienst mogen we niet langer composteren op eigen terrein. De nieuwe aanbesteding leidt tot een kostenstijging van € 0,15 miljoen. Daarnaast leidt een nieuw contract voor de verwerking van GFT afval tot hogere kosten van ca € 0,3 miljoen. Daarnaast is in 2021 een nieuw contract voor oud papier en karton afgesloten. Hiermee profiteren we van de huidige gunstige marktprijs van oud papier en karton, wat tot een voordeel leidt. Ook voor afval zien we echter een kostenstijging van de tractie door toegenomen prijzen van grondstoffen en brandstof. Dit betreft de directe kosten van het taakveld afval. In de paragraaf lokale heffingen wordt de kostendekkendheid van het tarief weergegeven. Daarin staan ook de toe te rekenen kosten die niet op dit taakveld staan.

Baten: De baten voor de afvalstoffenheffing zijn voor 2022 met € 0,75 miljoen neerwaarts bijgesteld. Doordat in de begroting 2021 al is besloten tot een jaarlijkse verhoging van het vastrecht met 5% en de baten voor 2021 al in de voorjaarsnota neerwaarts zijn bijgesteld is het effect ten

opzichte van de (bijgestelde) begroting per saldo € 0,11 miljoen positief. Het nadeel op de baten ten opzichte van 2021 vloeit met name voort uit een lagere onttrekking aan de voorzieningen voor afval. In 2021 wordt in totaal voor € 0,85 miljoen onttrokken aan de egalisatie- en harmonisatievoorziening Afval en in 2022 neemt dit af tot € 0,41 miljoen. Het restant vloeit voort uit hogere geraamde baten voor verpakkingen.

Milieu

Het saldo bij het product Milieu is ten opzichte van 2021 met € 0,26 miljoen verbeterd, de lasten zijn met € 0,26 miljoen gedaald en de baten zijn gelijk gebleven.

Lasten: De deelnemersbijdrage aan de Omgevingsdienst wordt verdeeld over de producten Milieu en Economische Ontwikkeling (zie product Economie). De totale deelnemersbijdrage stijgt door indexatie licht ten opzichte van de begroting 2021 maar de verdeling tussen beide producten is gewijzigd, waardoor € 0,38 miljoen meer wordt toegerekend aan Milieu. Dit komt voornamelijk door een gewijzigde administratieve verwerking. Daarnaast zijn in 2021 incidenteel middelen geraamd voor het instellen van het revolverend fonds, de transitievisie warmte en regionale energiestrategie. Dit leidt tot lagere lasten in 2022 van in totaal € 0,51 miljoen. Het restant van € 0,13 miljoen is het gevolg van een iets lagere toerekening van personele lasten.

Mutaties reserves
De onttrekkingen aan de reserves van € 0,14 miljoen is ter dekking van de eenmalige lasten binnen het product Sport, die samenhangen met de aanvraag NPG Plus op Sport.

2.2 Programma Sociaal

2.2.0 Inleiding

Visie

Ieder mens telt. Iedereen heeft betekenis voor zichzelf en zijn omgeving. Iedereen mag er zijn. Hier staan wij voor.
We hebben in 2019 de strategische visie Sociale veerkracht in de praktijk vastgesteld. We noemen dit stuk vanaf nu de strategische visie. Hierin staat dat inwoners het heft weer meer in handen kunnen nemen. Daarvoor moet de samenleving wel veranderen. Daar zetten we ons maximaal voor in. We willen het leven in onze dorpen en wijken anders organiseren. Op die manier kunnen ook mensen met beperkingen zo zelfstandig mogelijk meedoen. We willen investeren in het sociaal en cultureel kapitaal van onze inwoners.

Doelstelling

Binnen het programma Sociaal staan onze opgaven centraal voor de gezondheid, het welzijn, het opgroeien, onderwijs en meedoen van alle inwoners.

We willen de problemen van onze inwoners effectief aanpakken en oplossen. Dat kan alleen als we de beleidsterreinen in samenhang zien. We hebben daarom in de strategische visie prioriteiten gesteld. Als eerste willen we veerkracht en eigenaarschap van inwoners bevorderen. Onze inwoners krijgen meer zeggenschap, ook in situaties waar deze onder druk staat. Denk bijvoorbeeld aan jeugdbescherming en uithuiszetting. We willen de brede kring om mensen heen aanspreken. Ook willen we toewerken naar minder zorg en ondersteuning en meer normalisering. We blijven daarbij aansluiten op de inwoner met inzet van maatwerk. We houden ons aan de wettelijke verplichtingen.

NPG lokaal programma: investeren in sociale veerkracht

In 2022 voeren we 10 sociaal-maatschappelijke projecten uit binnen het lokale programma NPG (Nationaal Programma Groningen):

- Tijd voor Toekomst;
- Jongerenwerk plus;
- Jongeren met Toekomst;
- JIM aanpak;
- Moeders voor Midden-Groningen.
- Bevorderen sociale veerkracht;
- Ervaringsdeskundigen armoede en sociale uitsluiting;
- De IJsberg;
- Hulpteam Overschild;
- Ontwikkelbedrijf.

Met deze projecten investeren we in meer sociale veerkracht, eigenaarschap en normalisering.

Opbouw programma Sociaal

Het programma sociaal bestaat uit de volgende beleidsonderwerpen:

1. Gezondheid;
2. Welzijn;
3. Wmo;
4. Jeugd;
5. Onderwijs en onderwijshuisvesting;

6. Participatiewet;
7. Schuldhulpverlening;
8. Sociale teams.

Per beleidsonderwerp gaan we in op de ambities, trends en ontwikkelingen en doelstellingen met de acties in 2022. De bovengenoemde NPG-projecten maken daarvan deel uit.

2.2.1 Gezondheid

Inleiding

De strategische visie Sociale veerkracht in de praktijk vormt de basis voor ons sociaal beleid. Deze visie geeft het gezondheidsbeleid focus. Met de positieve gezondheidsmethode versterkt het gezondheidsbeleid sociale veerkracht in de samenleving. Het is daarbij belangrijk de leefomgeving zo kansrijk mogelijk te maken. Dit kan via school, ouders, buurt en voorzieningen. Wij voelen de verantwoordelijkheid om alle inwoners tijdens hun hele leven een gezonde basis te geven om verder op te kunnen bouwen. We hebben aandacht voor het individu én de hele sociale, fysieke en werkomgeving. In het nieuwe lokale Gezondheidsbeleid 2022 - 2025 focussen wij ons daarom op de volgende thema's:

- individuele leefstijl;
- gezamenlijke leefstijl;
- fysieke leefomgeving en
- de invloed van de coronacrisis.

Ambities

We faciliteren alle inwoners van Midden-Groningen met een sterke basis voor gezondheid door (preventieve) zorg en passende voorzieningen. Op die manier minimaliseren we (het risico op) fysieke en mentale gezondheidsproblemen.

Trends en ontwikkelingen

Gezondheidsmonitor GGD

De GGD voert elke 4 jaar de Gezondheidsmonitor uit op verschillende momenten voor jeugd en volwassenen. Deze gegevens geven ons inzage in de fysieke en mentale gezondheid die onze inwoners ervaren. We kunnen deze informatie vergelijken met voorgaande jaren en met andere gemeenten. Deze cijfers zijn zeer waardevol voor het maken van beleidskeuzes.

In 2020 is de nieuwe volwassenenmonitor uitgekomen. De meest actuele gezondheidsmonitor voor jeugd is op het moment van schrijven die van 2019. We verwachten in 2022 een nieuwe tussentijdse jeugdmonitor vanwege de unieke situatie die is ontstaan door Corona.

De meest opvallende trends en ontwikkelingen op basis van de meest recente gegevens zijn de volgende:

Individuele leefstijl

- In 2020 is er een opvallende trendbreuk waarneembaar en stijgt het percentage van volwassen inwoners met overgewicht van 56% naar een zorgwekkende 61%. Voor volwassenen met een laag opleidingsniveau is het percentage zelfs 67%. Ook bewegen onze inwoners fors minder dan het landelijk gemiddelde.
- Alleen het thema overgewicht/bewegen laat een dergelijke negatieve trend(breuk) zien. Waar het gaat om roken, middelen en alcoholgebruik scoort Midden-Groningen vaker zelfs iets beter in vergelijking met de provinciale cijfers.

Corona

Corona heeft bij 68% van onze inwoners invloed op hun gezondheid. Dit percentage is vergelijkbaar met dat van de provincie. 39% van onze inwoners geeft aan dat corona het bewegen/sporten heeft beïnvloed. Ook heeft het een effect gehad op de mate van controle die inwoners op hun leven ervaren. Deze invloed is op alle thema's het hoogst bij de jongvolwassen inwoners in de

leeftijdscategorie 19 - 34 jaar met een hoog opleidingsniveau. We volgen hiermee bijna exact de provinciale trend.

Omgevingsvisie

In het voorjaar van 2022 wordt besloten wat de verdere planning van de Omgevingsvisie is.

Van zorg naar preventie

Ongezond gedrag is verantwoordelijk voor bijna 20 procent van de ziektelast, door leefstijl gerelateerde ziekten. Het gaat dan om roken, alcoholgebruik, slechte voeding en te weinig bewegen. Als gemeente willen wij gezonde keuzes stimuleren om latere zorg te voorkomen. Maar vaak zit er meer achter de gezonde of ongezonde keuzes die mensen maken. We zullen gezondheidsproblematiek daarom vanuit een bredere, integrale aanpak moeten bestrijden om (nog) betere resultaten te halen. Deze trend wordt ondersteund vanuit onze eigen Strategische visie, maar ook door bijvoorbeeld de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020 - 2024.

Doelstellingen

a. Een grotere bereikbaarheid van AED's binnen de gemeente

We verstrekken subsidies aan verenigingen en non-profit instellingen die een AED met buitenkast aan willen schaffen. De subsidie bereikt al vroeg in het jaar haar plafond. Er zijn meer aanvragen dan wij subsidie kunnen toekennen en de beschikbaarheid van AEDs is nog aan de lage kant in een aantal delen van de gemeente.

Indicatoren

Aantal en de spreiding van AED's

We streven naar een groter aantal en een betere spreiding van AED's, te raadplegen via de website van de Hartstichting

Acties

Onderzoek naar de huidige spreiding van en behoefte aan AEDs en welk budget en strategie passend is voor uitbreiding

We hebben niet exact in beeld waar alle AED's hangen. Een groot deel is in particulier bezit en (nog) niet altijd geregistreerd via de Hartstichting. Wel kunnen wij op basis van de beschikbare informatie over AED's die vanuit de gemeente zijn verstrekt in combinatie met de informatie vanuit de Hartstichting een inschatting maken. In de Nadere regels voor subsidieaanvragen wordt het algemeen belang van de verstrekking sterk meegewogen en dus bekeken of de locatie voor een nieuw en omvangrijk aantal inwoners bereikbaar zal zijn. We zullen nog geen volledig dekkend netwerk kunnen bieden, waarbij overal in het gemeentelijk gebied binnen zes minuten na een harststilstand iemand een AED kan bedienen. Wel zorgen we ervoor dat in ieder geval op al onze gemeentelocaties waar personeel aanwezig is en de sporthallen, AED’s worden geplaatst. Daarnaast stimuleren wij maatschappelijke organisaties en particulieren via een subsidieregeling om ook een AED beschikbaar te stellen.

Doelstellingen

b. Gezondheidsbeleid vindt zijn plek in andere beleidsterreinen en andersom. Het zorgt zo voor een meer succesvolle integrale aanpak.

Iemands gezondheid is van veel factoren afhankelijk. Daarom is integrale samenwerking belangrijk om een succesvol, efficiënt gezondheidsbeleid te bereiken. We hebben te maken met landelijk beleid via de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid, de Omgevingswet, het Nationaal Sportakkoord en het Nationaal Preventieakkoord. We voeren lokale programma's uit die hieraan bijdragen: NPG Zorg nabij, Gezond in de Stad (GIDS), de Rookvrije Generatie, de Gecombineerde Leefstijl Interventie, Kansrijke Start, Gezonde School, Hartveilig. Deze zijn niet slechts verbonden aan één beleidsterrein. Daarom vergroten wij de samenwerking en slagkracht om onze inwoners een betere gezondheid te geven.

Acties

Stakeholders en beleidscollega's betrekken vanuit en zo aansluiting zoeken bij de beleidsterreinen Sport, Jeugd, Ouderen, Cultuur, Welzijn en Groen.

Vanuit het Gezondheidsbeleid streven wij naar een sterke focus op het creëren van werkbare kaders waarbinnen succesvolle coalities en samenwerkingsverbanden kunnen worden gevormd of verstevigd. De gezondheid van de Midden-Groninger gaat er het meest op vooruit als gezondheid breder wordt geïntegreerd. Deze is namelijk sterk verbonden aan thema's die niet binnen het gezondheidsbeleid vallen. Uiteindelijk worden met deze integrale aanpak gezondheidsproblemen zoveel mogelijk voorkomen, waardoor tegelijkertijd de druk op andere beleidsterreinen (zoals bijv. de WMO) kan worden verkleind.

Het preventieve aanbod dat gaat over het gebruik van diverse verslavingsgevoelige middelen en producten, d.m.v. voorlichting binnen het onderwijs vergroten.

Onderzoeken of 'verslavingen' als breder thema kan worden meegenomen in o.a. Gezonde School en/of reguliere voorlichting op scholen. Op dit moment gebeurt dat nog niet, terwijl het leefstijlgerelateerde ziekten en problemen in de toekomst kan helpen voorkomen.

Maatregelen opnemen in het gezamenlijke Lokaal preventieakkoord.

Er is een nieuw akkoord in voorbereiding (november 2021) gericht op preventie van en hulp bij roken, overgewicht en alcohol -en middelenmisbruik. Dit akkoord komt tot stand in samenwerking met diverse belangrijke stakeholders en levert nieuwe acties op, in aanvulling op en ter versterking van reguliere initiatieven.

Doelstellingen

c. Het terugdringen van het percentage inwoners dat rookt en begint met roken

Het percentage volwassenen dat rookt is van 23% gemiddeld gedaald naar 18%. Deze dalende trend willen we vasthouden. Daarom is het belangrijk om hierin te blijven investeren. Nog steeds zit 63% van de jongeren in een directe omgeving waarin wordt gerookt. Het stoppen met een verslaving vraagt tegelijkertijd voor het beginnen met nieuw positief gedrag. Daarom combineren we ons hulpaanbod. Dit doen we met het reguliere aanbod van VNN, de Gezonde School en de GLI, maar ook door nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan. Zo wordt gezond gedrag verder gestimuleerd. Dit kan met behulp van de positieve gezondheidsmethode ook beter gemonitord worden.

Indicatoren

Percentage volwassenen dat rookt.

Aantal uitgevoerde acties ter bestrijding en preventie van roken.

Voor de bestrijding en preventie van roken wordt/worden er (een) gezamenlijke actie(s) met de betrokken stakeholders uitgevoerd in het kader van het Lokaal preventieakkoord.

Aantal voorlichtingssessies op scholen vanuit de Gezonde school aanpak en VNN.

Aantal rookvrije zones.

Aantal ingevulde positieve gezondheidsgrafieken vanuit welzijnscoaches na VNN hulptrajecten.

Doorstroom van deelnemers aan VNN hulptrajecten richting activiteiten waarbij buurtsportcoaches betrokken zijn.

Acties

Het stimuleren van voorlichting op scholen

Het afgelopen jaar hebben er geen voorlichtingen plaatsgevonden op scholen. Via het Gezonde School programma kan worden ingezet op een aparte module over roken, alcohol & drugs. Er zijn een aantal scholen die hier interesse in hebben, maar nog geen enkele school is hier daadwerkelijk al mee gestart. Op dit moment wordt opnieuw bekeken hoe de samenwerking kan worden versterkt en worden gesprekken gevoerd tussen het onderwijs, gemeente Midden-Groningen, de GGD en VNN.

Maatregelen opnemen in het gezamenlijke Lokaal preventieakkoord.

Er is een nieuw akkoord in voorbereiding (november 2021) gericht op preventie van en hulp bij roken, overgewicht en alcohol -en middelenmisbruik. Dit akkoord komt tot stand in samenwerking met diverse belangrijke stakeholders en levert nieuwe acties op, in aanvulling op en ter versterking van reguliere initiatieven.

Het vaker betrekken en inzetten van welzijnscoaches en buurtsportcoaches bij de hulpverlening door VNN

Om de verslaving en gewoonte van roken op de langere termijn te vervangen door positief gedrag, wordt de samenwerking met buurtsportcoaches en welzijnscoaches (bijvoorbeeld tijdens de pop up poli van VNN) gezocht.

Het uitbreiden van rookvrije zones in de gemeente

Dit kan door het verstrekken van materialen zoals rookvrije zone borden en verbetering van de communicatie en PR over het belang van rookvrije zones.

Doelstellingen

d. Het terugdringen van het percentage inwoners met overgewicht

Het is nodig om het beleid om overgewicht tegen te gaan te versterken. In Midden-Groningen heeft in 2020 een zorgwekkende 61% van de volwassen inwoners te maken met overgewicht, daar waar het provinciale percentage stabiel op 50% blijft. Voor volwassenen met een laag opleidingsniveau is het percentage zelfs 67%. Hierop aanhakend bewegen de inwoners van Midden-Groningen beduidend minder dan het landelijk gemiddelde. Omstandigheden zoals de financiële situatie en kennis van inwoners, maar ook de laagdrempeligheid van activiteiten spelen hierbij een grote rol. We zullen hier daarom binnen het Lokaal preventieakkoord, maar ook in ons reguliere beleid steviger op inzetten.

Indicatoren

Percentage volwassenen met overgewicht.

Aantal GIDS-beschikkingen die tot stand zijn gekomen met de hulp van gebiedsregisseurs en/of buurtsportcoaches.

Aantal deelnemers aan het GLI traject.

Aantal uitgevoerde acties ter bestrijding en preventie van overgewicht.

Voor de bestrijding en preventie van overgewicht wordt/worden er (een) gezamenlijke actie(s) met de betrokken stakeholders uitgevoerd in het kader van het Lokaal preventieakkoord.

Aantal voorlichtingssessie op scholen vanuit de Gezonde school aanpak, buurtsportcoaches en VNN.

Acties

Door middel van de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) wordt de doelgroep met een minimum inkomen en overgewicht, geholpen richting een gezondere leefstijl

Vanaf 2020 bieden wij deze interventie in samenwerking met diverse zorgprofessionals (fysiotherapeuten, diëtisten, leefstijlcoaches), buurtsportcoaches en Menzis gratis aan de doelgroep Garant verzekerden aan.

Betrekken van buurtsportcoaches en gebiedsregisseurs bij subsidieaanvragen voor GIDS

GIDS biedt subsidiemogelijkheden voor inwonersinitiatieven op het gebied van gezondheid. Door hier de buurtsportcoaches en gebiedsregisseurs meer bij te betrekken worden initiatieven versterkt, beter geïntegreerd en worden de effecten ervan duidelijker.

Maatregelen opnemen in het gezamenlijke Lokaal preventieakkoord.

Er is een nieuw akkoord in voorbereiding (november 2021) gericht op preventie van en hulp bij roken, overgewicht en alcohol -en middelenmisbruik. Dit akkoord komt tot stand in samenwerking met diverse belangrijke stakeholders en levert nieuwe acties op, in aanvulling op en ter versterking van reguliere initiatieven.

Voorlichting stimuleren op scholen

Bijvoorbeeld door de Gezonde School modules: Sport & beweging en Voeding binnen het voortgezet onderwijs een prominentere rol te geven. Er wordt hier op dit moment alleen nog maar aandacht besteed aan het deelthema Relaties & seksualiteit. In het basisonderwijs hebben 6 scholen Sport & beweging in hun programma opgenomen en heeft maar 1 school een vignet in het deelthema Voeding.

Doelstellingen

e. Terugdringen problematisch alcohol en middelengebruik bij onze inwoners

We willen de samenwerking voor de aanpak van problematisch alcohol -en middelengebruik verbeteren. Hiervoor sluit het gezondheidsbeleid aan bij het gemeentelijk Preventie- en Handhavingsplan Alcohol. Problemen worden hierin vooral samen met de betrokken inwoner aangepakt en met de mensen die willen dat het goed gaat met hem of haar (de primaire groep). De persoon, zijn fysieke en sociale omgeving en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk het gedrag van de gebruiker bepaalt. Om die reden kan alcoholpreventie niet alleen op het individu gericht zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden.

Indicatoren

Percentage volwassenen met problematisch alcohol en middelengebruik.

Aantal acties ter bestrijding en preventie van problematisch alcohol en middelengebruik.

Voor de bestrijding en preventie van problematisch alcohol en middelengebruik wordt/worden er (een) gezamenlijke actie(s) met de betrokken stakeholders uitgevoerd in het kader van het Lokaal preventieakkoord.

Acties

Maatregelen opnemen in het gezamenlijke Lokaal preventieakkoord.

Er is een nieuw akkoord in voorbereiding (november 2021) gericht op preventie van en hulp bij roken, overgewicht en alcohol -en middelenmisbruik. Dit akkoord komt tot stand in samenwerking met diverse belangrijke stakeholders en levert nieuwe acties op, in aanvulling op en ter versterking van reguliere initiatieven.

Alcohol en middelenmisbruik (nog) beter integreren in de verschillende voorlichtingstrajecten zoals Gezonde school, Kansrijke start en de GLI.

Alcohol en middelengebruik wordt hier op dit moment nog niet/nauwelijks in meegenomen. Geen van de scholen binnen het voortgezet onderwijs heeft tot nu toe roken, alcohol & drugs binnen de Gezonde School aanpak opgenomen.

2.2.2 Welzijn

Inleiding

Welzijn heeft betrekking op de mate van tevredenheid die onze inwoners in hun leven ervaren. Hoe we ons voelen, hoe tevreden we zijn hangt af van verschillende factoren. In Midden-Groningen willen we er samen voor zorgen dat onze inwoners zich fysiek, emotioneel en sociaal zo sterk mogelijk voelen. Het gaat dan vooral om;

- Mee kunnen doen in de samenleving (werk, hobby, activiteiten)
- Zingeving (van betekenis zijn, er toe doen)
- Mentaal Welbevinden (de mate waarin iemand zich goed voelt)

We willen dat onze inwoners naar vermogen mee kunnen doen en zelf de leefbaarheid van hun omgeving bevorderen. Hiervoor scheppen wij de randvoorwaarden, zoals de inzet van het brede welzijnswerk (mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk, maatschappelijke activering en opbouwwerk). Ook werken we samen met vrijwilligersorganisaties en eerstelijnszorgorganisaties.

Uit de gezondheidsmonitor 2020 van de GGD blijkt dat 65% van onze inwoners zich meestal of altijd gelukkig voelt. Dit is een toename van 12% in 10 jaar tijd. Deze toename willen we behouden en vergroten.

Het welzijnsbeleid van Midden-Groningen richt zich op preventie en algemene voorzieningen zodat ook de meer kwetsbare inwoners mee kunnen doen in de samenleving. We doen dit vanuit de visie op Positieve Gezondheid, waardoor welzijn sterke raakvlakken heeft met andere beleidsterreinen, zoals gezondheid, sport, cultuur en Wmo. Met het programma Zorg Nabij wordt ook in de eerste helft van 2022 nog een impuls gegeven op de thema's welzijn en gezondheid. Vanuit dit programma bieden we grip&glans, Welzijn op Recept en ondersteunen we het voorliggende veld.

Ambities

Alle inwoners kunnen zo goed mogelijk en met kwaliteit van leven meedoen in onze gemeente. We ondersteunen, daar waar nodig, inwoners en organisaties bij de zelf- en samenredzaamheid en de eigen regie.

Trends en ontwikkelingen

- Vergrijzing
- Digitalisering

- Positieve Gezondheid

Doelstellingen

a. Het verbeteren van de weerbaarheid van inwoners met psychosociale klachten

Gezondheid en welbevinden zijn lang niet altijd medisch gerelateerd. Een aanzienlijk aantal inwoners komt regelmatig bij de huisarts met psychosociale problemen. Zeker in het aardbevingsgebied komen psychosociale problemen veel voor. Deze problemen gaan vaak gepaard met lichamelijke klachten, somberheid, angstklachten, stress en een ongezonde leefstijl. In de huidige praktijk worden patiënten nog vaak doorverwezen naar medische of psychologische zorg. Een medische of psychologische behandeling is echter niet altijd nodig. Mensen kunnen in die situaties meer gebaat zijn bij mogelijkheden om zich weer lekkerder in hun vel te voelen en om sociaal actiever te zijn. Wij willen deze inwoners helpen om weer perspectief te krijgen en een betekenisvol leven te kunnen leiden.

Indicatoren

Aantal uitgeschreven welzijnsrecepten door huisartsen en andere verwijzers.

Aantal deelnemers Grip & Glans.

Aantal mensen dat een toename in welbevinden ervaart door de inzet van de welzijnscoach.

Percentage inwoners die een beroep kunnen doen op ondersteuning vanuit Welzijn op Recept.

Aantal deelnemers dat een toename in zelfmanagementvaardigheden en/of welbevinden ervaart door de inzet van Grip&Glans.

Aantal deelnemers cursus Grip&Glans voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Acties

Continueren en borgen programma-onderdelen Zorg Nabij

Het programma Zorg Nabij is in onze gemeente gestart in januari 2020 en loopt officieel door tot juni 2022. Binnen het NPG-programma Zorg Nabij continueren we het Welzijn op Recept en Grip & Glans aanbod en borgen de succesvolle onderdelen in het reguliere beleid.

Groter bereik Welzijn Op Recept

We gaan de bekendheid van Welzijn Op Recept onder secundaire verwijzers vergroten (zoals bijvoorbeeld fysiotherapeuten) zodat er meer inwoners bereikt worden. Verwijzingen naar de welzijnscoaches worden momenteel vooral nog gedaan binnen de huisartsenpraktijk.

Doorontwikkelen cursus Grip&Glans specifiek voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt

Samen met de RUG gaan we de cursus Grip & Glans doorontwikkelen specifiek voor de doelgroep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2021 is er een pilot gestart voor deze doelgroep. In 2022 willen we hier een vervolg aan geven.

Sociaal-emotionele ondersteuning voor inwoners in het aardbevingsgebied.

De inwoneronderseuners zijn professionals die laagdrempelig een luisterend oor kunnen bieden aan individuen of groepen inwoners. Zij geven inwoners een zetje in de juiste richting of verwijzen door naar de juiste ondersteuning.

Doelstellingen

b. Mantelzorgers in Midden-Groningen krijgen adequate hulp en ondersteuning

De draagkracht van mantelzorgers wordt bepaald door verschillende factoren, zowel feitelijke, als morele, sociale en emotionele. Een goede balans tussen draaglast en draagkracht zorgt voor de belangrijkste voorwaarden om goede mantelzorg te kunnen blijven geven, zowel voor de mantelzorger, als de zorgvrager als de samenleving. Om overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen is het steunpunt Mantelzorg actief in onze gemeente. Zij richten zich op een divers aantal vraaggebieden:

- Informatie en advies;
- Emotionele ondersteuning;
- Praktische hulp;
- Respijtzorg;
- Waardering;
- Voorlichting en educatie.

Indicatoren

Aantal (jonge) mantelzorgers dat bij het steunpunt bekend is.

Waar mogelijk uitgesplitst per specifieke doelgroep.

Percentage mantelzorgers dat gebruik heeft gemaakt van het steunpunt Mantelzorg.

Acties

Uitbreiding van steunpunten mantelzorg

Momenteel is het Steunpunt Mantelzorg fysiek aanwezig, in de vorm van spreekuren, op een drietal locaties in onze gemeente. We willen dit uitbreiden zodat het Steunpunt Mantelzorg goed toegankelijk is voor alle inwoners die mantelzorg verlenen.

Organiseren van activiteiten voor jonge mantelzorgers

Jonge mantelzorgers zijn kinderen en jongeren t/m 24 jaar die opgroeien met een gezinslid dat chronisch ziek of gehandicapt is of een psychische aandoening heeft. Maar liefst 1 op de 5 kinderen groeit op met een zorgsituatie binnen een gezin. Jonge mantelzorgers krijgen vaker dan gemiddeld te maken opgroei- en opvoedproblemen door te veel verantwoordelijkheid, weinig aandacht en ruimte voor eigen problemen, ontbreken van openheid. Dit levert lichamelijke en emotionele klachten op, zoals stress, zorgen, vermoeidheid, onbegrip, angst en depressieklachten. Samen met het jongerenwerk organiseert het steunpunt Mantelzorg extra activiteiten voor deze doelgroep.

Werving van vrijwilligers voor respijtzorg voor mantelzorgers

Voor veel mantelzorgers is het nu niet goed mogelijk om een goede balans tussen zorgtaken en ontspanning te vinden. Wij willen daarom, samen met het Steunpunt Mantelzorg en de vrijwillgerscentrale, actief zoeken naar vrijwilligers die onze mantelzorgers preventief kunnen bijstaan in hun taken.

Doelstellingen

c. Ontwikkelen van sterke samenwerkingsverbanden tussen gemeente, welzijn en vrijwilligersorganisaties

We vinden een goede infrastructuur voor (informele) ondersteuning, informatie en advies aan onze inwoners belangrijk. In 2022 willen we dan ook inzetten op een sterke samenwerking tussen de bestaande organisaties die zich met dit thema bezighouden. Zowel kwalitatief als kwantitatief willen we dat deze ondersteuning adequaat aansluit bij de wensen en behoeften van onze inwoners. Om dit te bereiken is een versterking van de samenwerking in het informele werkveld nodig, waarbij er een goede samenwerking is met formele partners in de zorg en het sociaal domein.

Acties

Vormen van een samenwerkingsnetwerk voor kennisdeling en informatie-uitwisseling

Informatie en advies voor onze inwoners moet zo eenduidig en helder mogelijk gegeven worden. We streven naar een samenwerking waarbij alle organisaties en vrijwilligers, in het belang van onze inwoners, over dezelfde kennis en informatie beschikken.

Organiseren van vrij toegankelijke informatie -en adviespunten

Er zijn in onze gemeente diverse plekken en organisaties waar inwoners terecht kunnen met vragen. We willen samen met de organisaties en vrijwilligers die zich bezig houden met informatie en advies aan onze inwoners zorgen voor een kwalitatief en fysiek toegankelijk systeem. Inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun (informele) vragen en hoeven hiervoor niet ver te reizen.

Doelstellingen

d. Terugdringen van eenzaamheid

De GGD monitor doet elke vier jaar onderzoek naar onder andere de eenzaamheidscijfers in Midden-Groningen. Ondanks de coronapandemie laat het onderzoek wat in het najaar van 2020 is uitgevoerd een voorzichtig positief beeld zien. Het aantal mensen wat eenzaamheid ervaart is stabiel gebleven t.o.v. 2016 (45 versus 46%). Dit betekent echter dat nog bijna de helft van onze inwoners in meer of mindere mate eenzaamheidsgevoelens ervaart. Hier willen wij in 2022 vol op in gaan zetten. Daarbij richten we ons op de groepen ouderen, jongeren, mantelzorgers en inwoners met een andere culturele achtergrond.

Indicatoren

Percentage mensen die eenzaamheidsgevoelens ervaren.

Dit betreft een 4 jaarlijkse monitor.

Acties

Aanpak Eén tegen Eenzaamheid

Begin 2021 zijn we officieel van start gegaan met de aanpak Eén Tegen Eenzaamheid (EtE). We voeren opgestelde maatregelen en acties uit.

Doelstellingen

e. Versterken van de informele ondersteuning

Vrijwilligerswerk en mantelzorg vormen de informele ondersteuning. Om deze ondersteuning te versterken, richten we ons op het faciliteren van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, het bevorderen van de deskundigheid van en verbeterde informatieverstrekking door de Vrijwilligerscentrale en het Steunpunt Mantelzorg. Ook dragen we onze waardering voor mantelzorgers uit.

Indicatoren

Aantal geslaagde bemiddelingen vrijwilligers naar vrijwilligerswerk.

Aantal geslaagde bemiddelingen vrijwilligers naar vrijwillige hulp bij mensen thuis.

Acties

Opstellen van beleidsnotitie Informele ondersteuning

Voor het concreet versterken van de informele ondersteuning, stellen we in 2022 samen met onze partners een beleidsnotitie Informele ondersteuning op.

Er is een goed werkende matchingsmethode voor hulpvragen en vrijwilligersaanbod

We faciliteren een goed werkende matchingsmethode voor vrijwilligers in Midden-Groningen waar hulpvragen gekoppeld worden aan het vrijwilligersaanbod. Dit gebeurt zowel digitaal (via de website WeHelpen) als fysiek via de vrijwilligerscentrale.

2.2.3 Wmo

Inleiding

We zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Met de uitvoering van de Wmo ondersteunen we inwoners met een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen bij hun zelfredzaamheid en meedoen. Dit organiseren we zoveel mogelijk in de eigen thuissituatie en leefomgeving. Waar dit niet kan, bieden we tijdelijk opvang.

Ambities

Alle inwoners van de gemeente Midden-Groningen kunnen zelfstandig wonen en meedoen aan het dagelijks leven.

Trends en ontwikkelingen

De komende jaren neemt het aantal inwoners met een Wmo-ondersteuningsvraag toe. Dit komt door de vergrijzing, maar ook door de (landelijke) inzet op meer en langer zelfstandig wonen. De zorgvraag wordt ook steeds zwaarder en complexer. Keuzes in het rijksbeleid hebben daarnaast ook effect op de vraag naar maatwerkvoorzieningen. Dit zien we bijvoorbeeld bij de invoering van het abonnementstarief in 2019 . Door deze invoering maken meer inwoners die financieel zelfredzaam zijn, de afweging om zich tot de gemeente te wenden in plaats van het zelf te organiseren en te financieren.

Bij beschermd wonen zien we twee ontwikkelingen. Er is een groep cliënten die afgelopen jaar nog zorg en ondersteuning heeft ontvangen die over gaan naar de Wet langdurige zorg (Wlz). Dit zijn cliënten die deze zorg en ondersteuning langdurig nodig heeft. Tegelijkertijd zien we de ontwikkeling binnen Beschermd wonen naar beschermd thuis. Cliënten ontvangen thuis beschermd wonen om te voorkomen dat ze geplaatst moeten worden binnen een instelling.

De afgelopen jaren zien we in toenemende mate dat er een wachtlijst is voor mensen een (ernstige) psychiatrische aandoening die wachten op behandeling en/of opname. Dit veroorzaakt al extra druk op Beschermd wonen maar kan het komend jaar ook leiden tot extra druk op het sociale domein.

Doelstellingen

a. De geboden ondersteuning is van goede kwaliteit en wordt rechtmatig ingezet

De gemeente is verantwoordelijk voor het toezien op de kwaliteit en rechtmatigheid van de geleverde ondersteuning door zorgaanbieders. We willen dat onze inwoners passende en kwalitatief goede ondersteuning (Wmo & Jeugd) ontvangen. En dat het beschikbare geld voor de ondersteuning op de juiste plek terecht komt (rechtmatigheid).

Indicatoren

Aantal onderzoeken van Toezicht op grond van signalen.

We voeren jaarlijks een aantal onderzoeken bij zorgaanbieders uit om zicht te krijgen op de kwaliteit en de rechtmatigheid. Daarnaast doen we onderzoeken op basis van signalen vanuit inwoners en sociale teams. Bij goede kwaliteit en rechtmatig leveren van de ondersteuning zijn er minder signalen vanuit inwoners en sociale teams.

Acties

Inzet toezichthouders

Toezichthouders voeren onderzoeken naar de kwaliteit en rechtmatigheid (waaronder fraude) van de geleverde ondersteuning (PGB en ZIN) uit. Zij worden ingezet op basis van signalen uit het veld (contractmanagement, sociale teams, zorgaanbieders, inwoners). Maar ook pro actief op projectmatige wijze (bijvoorbeeld steekproeven). De uitgevoerde onderzoeken leiden tot een rapport met bevindingen dat gebruikt kan worden voor handhaving/contractmanagement.

Preventie aan de poort

We willen voorkomen dat inwoners ondersteuning ontvangen die van onvoldoende kwaliteit is of die niet rechtmatig is. Daarom ondersteunen we de sociale teams in het herkennen van signalen en hoe daarnaar te handelen in workshops en casusoverleggen. De poortfunctie van de sociale teams willen we hiermee versterken.

We versterken onze aanpak op het gebied van PGB. De casemanager informeert de inwoner over de taken, kennis en vaardigheden die verwacht worden. Zijn er twijfels over de PGB vaardigheid van de inwoner kan de casemanager besluiten om geen PGB toe te kennen,

We scherpen de toegang tot contractering aan (meer voorwaarden voor zorgaanbieders) en geven meer en gerichter uitvoering aan het contractmanagement.

Doorontwikkeling van het Toezicht

We werken aan de verdere doorontwikkeling van het toezicht. Door:

-de (voorbereiding van de) uitvoering van het toezicht voor de domeinen Jeugd, Beschermd Wonen en Calamiteiten en Geweld.

- te heroriënteren op de positionering en organisatie (in- of extern) van het toezicht

- inrichting van een meldpunt

- verdere professionalisering van werkprocessen en de uitvoering

- een kader voor handhaving op te stellen

Doelstellingen

b. Inwoners zijn betrokken bij beleid en uitvoering

Als gemeente willen ons beleid toetsen bij inwoners en kunnen inspelen op vragen en ontwikkelingen in de samenleving.

Acties

Adviesraad Sociaal Domein

De adviesraad sociaal domein geeft het college gevraagd en ongevraagd advies. We faciliteren en ondersteunen hen zodat zij de inwoner (waaronder inwoners die gebruik maken van voorzieningen uit het sociaal domein) een stem kunnen geven in het opstellen, evalueren en uitvoeren van sociaal beleid.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Sommige inwoners hebben ondersteuning nodig bij het proces van de Wmo. De gemeente biedt deze ondersteuning door het aanbieden van onafhankelijke cliëntondersteuning. Zij helpen bij het verduidelijken van de vraag, het doorlopen van het proces en het eventueel indienen van een bezwaar.

In 2022 professionaliseren we deze ondersteuning door het geven van trainingen en intervisies aan de ondersteuners
We onderzoeken de bekendheid van de ondersteuning bij inwoners en waar nodig ondernemen we actie.

Doelstellingen

c. Inwoners zijn zelfredzaam binnen hun eigen mogelijkheden

We willen met de ondersteuning inwoners helpen, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de maatschappij. We werken aan de verdere ontschotting tussen Wmo, Jeugd en Participatiewet.

Indicatoren

Aantal maatwerkvoorzieningen op basis van Zorg in Natura.

Zorg in Natura				
	31-12-2020		1-jul-21	
	aantal cliënten	aantal per week	aantal cliënten	aantal per week
BG basis	549	1.637 uren	550	1.541 uren
BG plus	73	261 uren	55	218 uren
Dagbesteding basis	249	1.211 dagdelen	243	1.212 dagdelen
Dagbesteding Plus	20	104 dagdelen	17	86 dagdelen
HH1	1.657	3918 uren	1.709	3.997 uren
HH2	150	401 uren	139	367 uren

Aantal maatwerkvoorzieningen op basis van PGB.

Persoongebonden Budget				
	31-12-2020		1-jul-21	
	aantal cliënten	aantal per week	aantal cliënten	aantal per week
Begeleiding individueel	142	875 uren	118	643 uren
Begeleiding in groepsverband	27	137 dagdelen	124	22 dagdelen
HH1	43	143 uren	38	118 uren
HH2	2	7 uren	2	7 uren

Score van het Klanttevredenheidsonderzoek.

Een score gelijk of hoger dan de score van 2020 is gewenst.

Klanttevredenheidsonderzoek		
	2019	2020
Tevredenheid medewerker	87%	87%
Tevredenheid zorg/ondersteuning	89%	89%

Aantal verkennende onderzoeken Wvggz dat is uitgevoerd.

Percentage verkennende onderzoeken binnen de wettelijke termijn uitgevoerd.

De wettelijke termijn is 14 dagen.

Aantal problemen dat is opgelost met behulp van het maatwerkbudget.

Aantal keer dat de omgekeerde toets is uitgevoerd.

Omgekeerde toets	
2020	jul-21
16*	10

*In 2020 heeft het overleg Omgekeerde toets minder frequent plaatsgevonden door de coronacrisis.

Aantal cliënten dat is uitgestroomd uit een beschermd wonen voorziening.

Acties

Bieden van maatwerkvoorzieningen

Voor maatwerkvoorzieningen moeten inwoners een aanvraag indienen bij het Sociaal Team. daar wordt beoordeeld of mensen recht hebben op een maatwerkvoorziening en welke voor hen het meest geschikt is. We bieden maatwerkvoorzieningen op de volgende gebieden;

1. Begeleiding

We bieden ondersteuning bij versterking van zelfredzaamheid en aanbrengen van structuur en regie met betrekking tot het regelen van dagelijkse leven, participatie in de maatschappij, benutten van de eigen kracht en het versterken van zijn sociale omgeving. Indien nodig is de begeleiding daarnaast gericht op het ontlasten van de persoon die gebruikelijke hulp of mantelzorg biedt (bij dreigende overbelasting) dit doen we o.a door bieden van dagbesteding.

2. Beschermd Wonen

Mensen met een psychiatrische problematiek zijn som niet in staat om zelfstandig te wonen. Zij kunnen dan gebruik maken van specialistische voorziening waar afhankelijk van de benodigde ondersteuning vraag 24 uurs zorg dichtbij f op afstand geboden kan worden. De bedoeling is dat cliënten indien mogelijk zo snel als mogelijk weer terug keren naar hun eigen woonomgeving. Om deze overgang soepeler te laten verlopen wordt er steeds meer ingezet om extramurale ondersteuning in de thuissituatie.

3. Hulp bij het Huishouden:

Het huishouden doen is onderdeel van zelfredzaamheid. Als een inwoner een beperking ondervindt bij het huishouden en geen gebruik kan maken van eigen mogelijkheden om deze beperking op te heffen, kan hij een beroep doen op de Wmo. Door de invoering van het abonnementstarief in 2019, zijn de kosten voor huishoudelijke hulp sterk toegenomen.
Wij maken financiële draagkracht onderdeel van de definitie 'eigen mogelijkheden'. Hierdoor verwachten we een afname in het aantal mensen dat huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening krijgt toegekend.
Voor mensen die niet over de financiële mogelijkheden beschikt om huishoudelijke hulp te regelen, of niet de organisatorische vermogens heeft het huishouden te organiseren, blijkt de maatwerkvoorziening hulp bij het huishouden beschikbaar.

4. Hulpmiddelen

Mensen met fysieke beperkingen of een chronische ziekte kunnen moeite hebben met activiteiten van het dagelijks leven. Dit gaat over het verplaatsen over korte afstanden, gebruik maken van badkamer of toilet, het in en uit bed komen, traplopen etc. Hiervoor kunnen ze in aanmerking komen voor een hulpmiddel: (elektrische) rolstoel, tillift, scootmobiel, driewielfiets, douchestoel, etc.
In 2022 starten nieuwe contracten met aanbieders van deze hulpmiddelen. Belangrijk hierbij is eigen regie van de inwoner, duurzaamheid, samenwerking met lokaal MKB, aansluiting op standaard registratiesystemen. We monitoren de uitvoering van deze contracten.

Bieden van ondersteuning aan inwoners die tot de OGGz doelgroep behoren.

OGGz staat voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg. De OGGz is een vorm van maatschappelijke ondersteuning die in nauwe verbinding staat met de taak voor Maatschappelijke Opvang. De OGGZ richt zich op sociaal kwetsbare mensen die niet direct om zorg vragen, maar deze wel nodig hebben.

Als onderdeel van het OGGz-beleid stellen we een maatwerkbudget beschikbaar aan de sociale teams. Dit budget kunnen zij naar eigen inzicht gebruiken. Het maatwerkbudget is bedoeld om passende en snelle oplossingen te vinden voor complexe problemen. Daarmee kunnen vaak met kleine bedragen grotere problemen worden voorkomen.

Bieden van Vervoer voor mensen die niet in staat zijn op eigen kracht te reizen

Inwoners die niet in staat zijn op eigen kracht te reizen, kunnen recht hebben op Wmo-vervoer. Zij kunnen gebruik maken van een taxi van Connexxion. We werken met het OV-bureau en alle gemeenten in Groningen en Drenthe samen binnen de GR Publiek Vervoer.

De vervoerders zijn hard getroffen door de Corona-pandemie. Zij ontvingen in 2021 een continuïteitsbijdrage om te gederfde inkomsten op te vangen. Streven is in 2022 geen continuïteitsbijdrage meer te geven. We verwachten dan een nieuwe werkelijkheid. We monitoren het aantal vervoersbewegingen en vergelijken deze met de situatie voor de pandemie. Hierbij willen we een aantal zaken bereiken:

1. Inwoners maken meer gebruik van Openbaar Vervoer
2. Er zijn mogelijkheden om een combinatie te maken tussen diverse vervoersmodaliteiten: OV, Wmo-vervoer, eigen vervoer, etc

De vervoerovereenkomst wordt met twee jaar verlengd. Hierdoor is meer ruimte tot doorontwikkelen van de service.
Vanuit de GR Publiek Vervoer worden een aantal projecten opgestart. We bepalen welke projecten passen bij onze situatie en doen hier aan mee.

Verder blijven we vervoer bieden aan mensen die niet in staat zijn op eigen kracht te reizen.

Bieden van voorzieningen die algemeen toegankelijk zijn

Algemeen toegankelijk voorzieningen zorgen dat inwoners zonder gêne binnen kunnen stappen. Hiervoor niet hoeven aankloppen bij de gemeente en zo gebruik maken van hun eigen kracht.

We vormen coalities met informele en formele spelers uit het sociaal domein om bestaande algemene en/of collectieve voorzieningen op te plussen, uit te breiden of nieuwe voorzieningen te realiseren.

Maken van afspraken met woningcorporatie en huurdersorganisaties

De gemeente Midden-Groningen maakt jaarlijks in navolging van de Woningwet prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties. Zo wordt structureel en gezamenlijk invulling gegeven aan een deel van het woonbeleid. Hierbij is speciale aandacht voor:

-Schuldenproblematiek

-Levensloopbestendige en zorggeschikte woningvoorraad

-Kwetsbare doelgroepen in huurwoningen (o.a. mensen die uitstromen vanuit Beschermd Wonen)

-Preventie

Uitvoeren van de Omgekeerde toets

Als een individuele casus niet binnen de normale procedure past hebben we de omgekeerde toets. We kijken eerst wat er nodig is en daarna hoe we dat binnen (of buiten) de kaders kunnen bereiken.

We voeren alle verkennende onderzoeken in het kader van de Wvggz uit binnen de wettelijke termijnen.

De Wet verplichte GGz (Wvggz) regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGz. Om een aanvraag voor verplichte zorg in te dienen moet een zogenaamd verkennend onderzoek worden uitgevoerd. Hiervoor hebben gemeenten twee weken de tijd na binnenkomst van een melding in het kader van de Wvggz.

Doelstellingen

d. Toegankelijk Midden-Groningen (inclusie/VN Verdrag Handicap)

We willen een inclusieve gemeente zijn waar mensen met een beperking zonder moeite kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Daarvoor is makkelijke toegang tot openbare gebouwen, makkelijk verplaatsen in de openbare ruimte en toegankelijke (digitale) informatie vanuit de overheid nodig. Samen met partners in het maatschappelijk veld nemen we de verantwoordelijkheid voor het geleidelijk zetten van stappen in het toegankelijker maken van onze gemeente op allerlei leefgebieden.

Acties

Opstellen van een Lokale Inclusie Agenda

De Lokale Inclusie Agenda geeft richting aan acties om de gemeente Midden-Groningen toegankelijker te maken voor inwoners met een beperking. Hierin onderscheiden we een aantal thema's: Leren en Ontwikkelen, Werken, Vrije tijd, Wonen en Leven en gemeentelijke dienstverlening.

2.2.4 Jeugd

Inleiding

Als gemeente dragen we bij aan de leefbaarheid in de gemeenschap. In het hoofdstuk jeugd beschrijven we de doelstellingen en acties voor 2022. Deze hebben een basis binnen de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet Publieke Gezondheid maar zijn sterk verbonden met andere wetten en opdrachten binnen het sociaal domein. In Midden-Groningen wonen ongeveer 12.000 jeugdigen onder de 18 jaar. We willen dat al deze jongeren zich positief, veilig en gezond kunnen ontwikkelen. Om dit te realiseren willen we de sociale basis versterken. Als er ondersteuning nodig is, dan organiseren we dat dichtbij, integraal en op maat.

Om de sociale basis te versterken, pakken we verschillende activiteiten op. Denk hierbij aan het lokaal organiseren van een deel van jeugdhulp, het ontwikkelen van een stevige basis rondom de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling en het doorontwikkelen van de gezinsverzorging.

Ambities

Elke jeugdige in de gemeente Midden-Groningen groeit op in een veilige, veerkrachtige omgeving.

Trends en ontwikkelingen

Het Rijk heeft de opdracht gegeven om een regiovisie te ontwikkelen
De gemeente is verantwoordelijk voor kwalitatief goede zorg. De zorg moet echter ook in de toekomst betaalbaar blijven. Met de Norm voor Opdrachtgeverschap maken gemeenten afspraken binnen de jeugdregio en leggen deze samenwerking duurzaam vast. Het doel is om te zorgen voor voldoende zorg op elk gebied, transformatie van zorg en minder bureaucratie.
De regiovisie geeft een helder kader voor wat we gezamenlijk doen (regionaal en bovenregionaal) en waar ruimte ligt om lokale ontwikkelingen door te voeren. De regiovisie wordt naar verwachting in 2022 ingevoerd.

Aandacht voor data-gedreven beleid
Binnen Midden-Groningen hebben we de tool voor monitoring van data verder ontwikkeld. De data die we verzamelen bieden ons al veel inzicht. Financieel en inhoudelijk kunnen we monitoren wat er gebeurt. Langzamerhand willen we toewerken naar meer kennis over onze inwoners en het resultaat van de ondersteuning. Dat geeft ons het inzicht om te kunnen voorspellen en bij te sturen. Binnen jeugdhulp zullen we deze ontwikkeling terugzien in onze lopende projecten en de ontwikkeling van data-gedreven beleid.

Extra Rijksmiddelen voor jeugdhulp in 2022
Het kabinet en de VNG hebben afgesproken dat er meer middelen beschikbaar komen voor 2022. Dit is op basis van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Gemeenten moeten ook maatregelen nemen om te komen tot een bezuiniging van 214 miljoen euro op de landelijke jeugdzorguitgaven. Het nieuwe kabinet zal besluiten over een structurele oplossing voor de huidige tekorten in de jeugdhulp.

Toegenomen aandacht rondom de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
Jaarlijks worden er landelijk naar schatting gemiddeld 125.000 kinderen tot 17 jaar mishandelt. Van alle Nederlanders ouder dan 16 jaar geeft 8% aan in 2020 slachtoffer geweest te zijn van huiselijk geweld. Al deze mensen die in aanraking komen met huiselijk geweld en/of kindermishandeling hebben een grote kans op het ontwikkelen van psychische, fysieke en sociale problemen. Vanuit de Rijksoverheid is er prioriteit gegeven aan de aanpak van deze problematiek in de vorm van Geweld Hoort Nergens Thuis en Scheiden zonder Schade.

Vanuit het Nationaal Programma Groningen starten de eerste projecten voor jeugd.
Vanuit het NPG wordt er gewerkt aan een goede toekomst voor iedereen. Ook voor de jeugdigen in Midden-Groningen starten er allerlei projecten. De projecten richten zich op het vergroten van de zelfredzaamheid, het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden en op een positieve ontwikkeling.

Doelstellingen

a. Investeren in laagdrempelige opvoed- en opgroeiondersteuning

Door te (blijven) investeren in voorzieningen die kinderen en hun ouders ondersteunen bij het opgroeien en opvoeden, willen we voorkomen dat kleine problemen groot worden. We zetten in op het normaliseren en het gebruik maken van de krachten en talenten van ouders en kinderen.

Indicatoren

Aantal deelnemers "Nu niet Zwanger"

Nu niet zwanger		
2019	2020	2021
36	2	

Cijfers OJG

Aantal jongeren met een JIM.

Aantal bereikte moeders via "Moeders van"

Aantal bereikte jongeren via "Jongerenwerk"

Jongerenwerk		
2019	2020	2021
	43	

Jongerenwerk+.

Acties

We continueren de inzet Ondersteuning Jeugd en Gezin

De huidige inzet van de Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG) blijft. Op basis van monitoringsgegevens voeren we gesprekken met de OJG-ers, huisartsen en de sociale teams om te kijken hoe we de meerwaarde van OJG-ers kunnen vergroten. Accare onderzoekt de mogelijkheid om meer groepsgerichte activiteiten aan te bieden voor hun doelgroep vanuit de huidige inzet.

We voeren het project Jongerenwerk+ uit en ontwikkelen het regulier jongerenwerk door de koppeling met dit project

Vanuit het NPG-project Jongerenwerk+ komt er een nieuwe werkwijze. De kwetsbare doelgroep wordt door methodisch werken verder geholpen in hun situatie. Hierbij vindt goede monitoring plaats, om te kunnen sturen waar nodig. Omdat het reguliere jongerenwerk niet los staat van dit project, zal deze methodiek en de wijze van monitoren ook worden ingezet bij het reguliere jongerenwerk.

We concretiseren de doelen van de lokale coalitie Kansrijke Start Midden-Groningen

Met alle partners van de lokale coalitie stellen we een plan op voor 2022 waarin we gaan werken aan een aantal concrete speerpunten.

We nemen aanvullende diensten af van de GGD rondom jeugd.
De GGD heeft het grootste deel van de kinderen tot 18 jaar in beeld. Ze kunnen hierdoor makkelijk signaleren en laagdrempelig ondersteuning aanbieden. De afspraken die we maken leggen we vast in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). We evalueren de extra inzet op basis van monitoringsgegevens en sturen bij waar nodig.

We voeren het NPG-project Moeders van Midden-Groningen uit
Door vroegtijdig en intensief in te zetten bij de meest kwetsbare zwangere vrouwen (en hun partner) nemen we risicofactoren weg en beperken daarmee de kans op huiselijk geweld en kindermishandeling.

Doelstellingen

b. Ontwikkelen van een aanpak rondom huiselijk geweld en kindermishandeling
We gaan inzetten op het vergroten van de kennis rondom onveiligheid in gezinnen. Door beter te kijken wat er in een gezin speelt en waar de risico's op onveiligheid liggen, willen we deze risico's verkleinen. Op het moment dat er onveiligheid speelt, gaan we dat inzetten wat nodig is om te komen tot duurzame veiligheid.

Indicatoren
Aantal meldingen Zorg voor Jeugd Groningen.

Meldingen Zorg voor Jeugd Groningen		
2019	**2020**	**2021**
461	532	

Aantal adviesvragen Veilig Thuis.

Adviesvragen Veilig Thuis		
2019	**2020**	**2021**
197	263	

Aantal meldingen Veilig Thuis.

Meldingen Veilig Thuis		
2019	**2020**	**2021**
403	422	

Aantal betrokken kinderen bij hg/km.

Kinderen bij hg/km		
2019	**2020**	**2021**
528	560	

Aantal overdrachten van Veilig Thuis naar sociaal team.

Overdracht van Veilig Thuis naar sociaal team		
2019	2020	2021
283	295	

Score zelfscan.

In 2022 wil de gemeente Midden-Groningen op alle kwaliteitsstandaarden een voldoende scoren.

Score Zelfscan gemeente Midden-Groningen 2021:

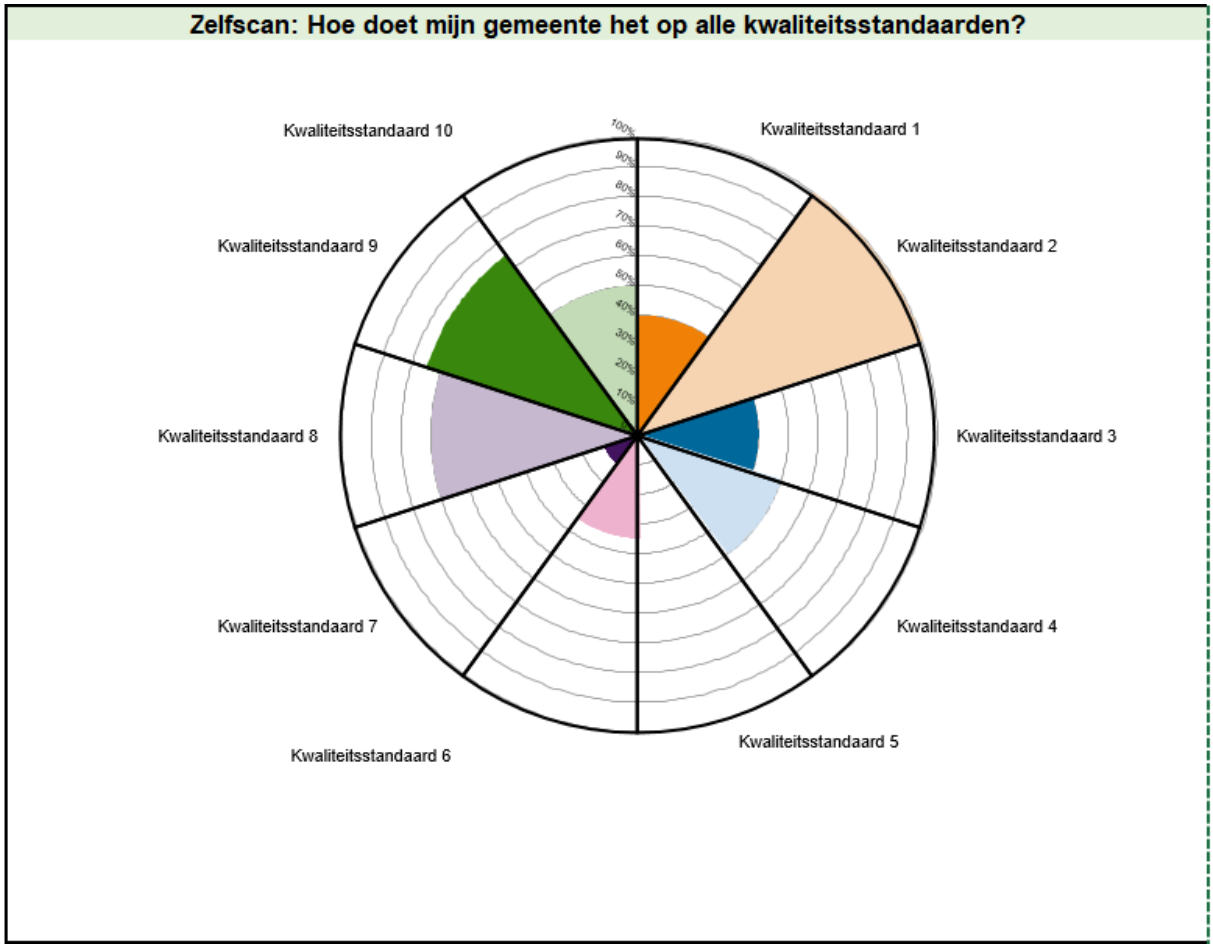

Hoe doet mijn gemeente het	2021
2021	1,00

Acties

We ontwikkelen een gezamenlijke gemeentelijke visie op huiselijk geweld en kindermishandeling

Samen met alle betrokken instanties die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling ontwikkelen we een gezamenlijke visie. Het gaat hier o.a. om de afdelingen Jeugd, Wmo, schuldhulpverlening, OOV.

We ontwikkelen een duidelijke opdracht voor de sociale teams rondom huiselijk geweld en kindermishandeling
We geven een duidelijke opdracht aan de sociale teams om huiselijke geweld en kindermishandeling tegen te gaan. Daardoor is het duidelijke welke expertise in huis moet zijn en wat we van hen verwachten. Zaken huiselijk geweld en kindermishandeling spelen worden beter opgepakt. De veiligheid in het betreffende gezin/huishouden wordt beter gewaarborgd.

We bevorderen de deskundigheid van de professionals in de sociale teams
We zetten in op trainingen rondom systeemgericht en traumasensitief werken. We voeren de implementatie van de Meldcode uit, herintroduceren Zorg voor Jeugd en zorgen dat in elk sociaal team een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is.

We verbeteren de samenwerking met ketenpartners
We zorgen voor een goede ketensamenwerking rondom (on)veiligheid. Hierbij maken we goede afspraken met de JGZ, Veilig Thuis, de gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming. De afspraken leven we na.

We zorgen voor voldoende passend hulpaanbod voor betrokkenen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling
We brengen in kaart welk aanbod nu beschikbaar is binnen onze gemeente. Op basis daarvan kijken we welk aanbod effectief is en welk aanbod mist. Hier betrekken we verschillende partners bij.

We geven voorlichting aan inwoners over huiselijk geweld en kindermishandeling
We doen mee aan publiekscampagnes, motiveren het onderwijs om structureel voorlichting te geven over het thema veiligheid en vergroten de positieve opvoedvaardigheden van ouders in kwetsbare situaties.

We voeren het NPG-project JIM uit
De JIM-methodiek wordt ingevoerd voor jeugdigen waar uithuisplaatsing dreigt en voor thuiszitters. We willen door beter aan te sluiten bij de jeugdige inzetten op de krachten en risicofactoren wegnemen.

Doelstellingen

c. Verbeteren van de jeugdhulp
We gaan (een deel van) jeugdhulp op een andere manier organiseren. We doen dat met aanbieders, ketenpartners en natuurlijk inwoners en cliënten. Met betere jeugdhulp bedoelen we dat de gezinnen het verschil merken. We verwachten dat als gezinnen ondersteuning krijgen, dat deze bijdraagt aan de veerkracht van het gezin. Kortom we willen graag dat het beter gaat nadat jeugdhulp is ingezet en dat gaan we meten. Daarbij beginnen we klein, zodat we kunnen bijsturen als dat nodig is. We werken aan de verdere ontschotting tussen Wmo, Jeugd en Participatiewet.

Indicatoren
Aantal unieke cliënten met minimaal 1 jeugdhulpindicatie.

Clienten met Jeugdhulpindicatie		
2019	2020	2021
2033	1892	1742*

Saldo in en uitstroom Jeugdhulp ten opzichte van het vorige jaar.

Jeugdhulp t.o.v. vorig jaar		
2019	2020	2021
-13	-141	

Aantal unieke cliënten gezinsverzorging.

Gezinsverzorging		
2019	2020	2021
-	8	

Gemiddelde rapportcijfer hulp.

Rapportcijfer jeugdhulp		
2019	2020	2021
7.6	7.8	

Acties

We organiseren een deel van de jeugdhulp lokaal

Middels de uitvoeringsagenda jeugd hebben we de ruimte gekregen om een deel van de jeugdhulp lokaal te organiseren. We doen dat taakgericht. Dat geeft ons de mogelijkheid om het in partnerschap met aanbieders aan te pakken. In dit project zoeken we naar samenhangende doelgroepen binnen jeugdhulp die een specifieke aanpak verdienen.

We zorgen dat de gezinsverzorging structureel ingebed is in het beschikbare hulpaanbod

In 2020 zijn we gestart met een pilot voor Gezinsverzorging. Dat is een vorm van praktische hulp die helpt om de basis op orde te krijgen in kwetsbare gezinnen. In 2022 gaan we zorgen dat de ondersteuning onderdeel wordt van structureel aanbod. Tegelijkertijd gaan we door middel van een nieuwe manier van monitoren zorgen meer inzicht in het effect van ondersteuning. Daarmee kunnen we de dienst, maar ook andere vormen van jeugdhulp versterken.

We maken ruimte in budgetten voor transformatiedoeleinden

Gedurende een jaar doen er zich kansen voor om de transformatie te versnellen of om problemen te voorkomen. Dat geldt voor zowel jeugd als Wmo. We willen binnen het sociaal domein graag ruimte om deze ontwikkelingen op te kunnen vangen. Denk daarbij aan het voorkomen van wachtlijsten, maar ook aan de kosten om de uitvoeringsagenda lokaal te faciliteren.

We verfijnen de monitoringstool en gebruiken deze als basis voor datagedreven werken

In 2022 blijven we doorgaan met het monitoren van ontwikkelingen van jeugdhulp. We zorgen dat we de ontwikkelingen tijdig signaleren en dat we bijsturen waar nodig. Naast het volgen van de kostenontwikkeling, willen we ons prognose model verder ontwikkelen tot een objectief meetinstrument van bepaalde resultaten. Dan gaat het bijvoorbeeld om het effect van de jeugdhulp.

We werken samen met alle Groninger gemeenten aan een dekkend landschap van (hoog-specialistische) jeugdhulp

De uitvoeringsagenda jeugd beidt ons de ruimte een deel van de jeugdhulp lokaal te organiseren. Tegelijkertijd hebben we samen met de Groninger gemeenten de verantwoordelijkheid om een dekkend en goed functionerend jeugdhulp landschap te behouden. De keuzes die gemeenten maken hebben invloed op de mogelijkheden voor andere gemeenten, voor aanbieders (en hun medewerkers) en inwoners van de provincie. Het is daarom belangrijk dat we de samenhang in Groningen bewaken. We blijven daarom in gesprek met andere gemeenten, aanbieders en andere ketenpartners om de risico's de signaleren en beheersmaatregelen te nemen. We doen dit op alle niveaus; bestuurlijk, directie en ambtelijk.

We ontwikkelen het toezicht op jeugdhulp

We ontwikkelen een werkproces voor het toezicht op jeugdhulp. We gaan opgavegericht werken. Dat doen we in samenhang met het toezicht op de Wmo, Beschermd Wonen en op calamiteiten en geweld. We starten op kleine schaal, zodat we ervaring opdoen en het toezicht op jeugd steeds verder kunnen uitbouwen.

We versterken de verbinding onderwijs en zorg

We gaan starten met kinderopvang+ . We zorgen dat de pilot Visvijver een structurele borging krijgt. We brengen de behoeftes op het snijvlak onderwijs-zorg in kaart en op basis daarvan kijken we welke ontwikkelingen nodig zijn.

Uitvoeren van de Omgekeerde toets

Als een individuele casus niet binnen de normale procedure past hebben we de omgekeerde toets. We kijken eerst wat er nodig is en daarna hoe we dat binnen (of buiten) de kaders kunnen bereiken.

Onderzoeken van andere mogelijkheden voor verdergaande ontschotting

We werken vanuit een maatschappelijke probleemanalyse. Vanuit deze analyse onderzoeken we de oplossingen. De leefwereld van de inwoner staat centraal. Dat betekent dat we ons niet focussen op de jeugdhulpaspecten maar op het hele gezin en de wereld waar ze in leven. Daar horen onder andere het onderwijs, de GGD en andere relevante partijen bij.

2.2.5 Onderwijs en onderwijshuisvesting

Inleiding

Het verzorgen van onderwijs is in Nederland primair de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Als gemeente faciliteren we het onderwijs en hebben we een aantal wettelijke taken rondom het onderwijs: zorgen voor huisvesting, leerlingenvervoer, toezien op naleving van de leerplicht. Op basis van onze verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp zorgen we voor een goede samenwerking op het gebied van ondersteuning van leerlingen in het onderwijs.

We willen in het onderwijs iedereen zoveel mogelijk gelijke kansen bieden. Achterstanden proberen we al op jonge leeftijd te voorkomen. We willen dat alle peuters met een goede start aan het basisonderwijs beginnen en bieden ze samen met onze peutervoorzieningen een stimulerend aanbod. Samen met de peuteropvang en de schoolbesturen werken we aan opvang en onderwijs dat goed op elkaar aansluit en dat aansluit bij de leerlingen. We willen kinderen en jongeren optimaal uitdagen hun talenten te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de

toekomst. Betere kansen creëren we ook door onderwijs te verbinden met andere maatschappelijke activiteiten en voorzieningen, onder meer op het gebied van sport en cultuur, maar ook op het gebied van (preventieve) ondersteuning, jeugdhulp en Wmo. Onderwijs wordt uitgevoerd in een stimulerende en veilige omgeving.

Daarnaast bieden we de mogelijkheid aan volwassenen om zich te blijven ontwikkelen door middel van onze aanpak laaggeletterdheid.

Ambities

Iedereen krijgt de kans zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen en zijn of haar talenten te ontplooien.

Trends en ontwikkelingen

In Midden-Groningen zetten we de komende jaren extra in op onderwijs. Dat doen we door middel van het NPG project Tijd voor Toekomst, een verrijkte schooldag. Binnen dit project gaan in 2022 vijf basisscholen waar kinderen dat het hardst nodig hebben, extra tijd inzetten voor talentontwikkeling, verminderen achterstanden, bevordering fysieke en mentale gezondheid en het vergroten van hun blik op de wereld. De Regiodeal Oost-Groningen maakt het mogelijk dat er twee extra scholen uit de oude gemeente Menterwolde mee kunnen doen in 2022.

In overleg met alle schoolbesturen PO en VO en vertegenwoordigers van kleinere schoolorganisaties voeren we de komende twee jaren het gemeentelijk deel van het Nationaal Programma Onderwijs uit. Het Nationaal Programma Onderwijs is een landelijk investeringsprogramma voor de periode 2021-2023 om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. In dit programma ontvangen zowel scholen als gemeente gelden om aan dit doel te besteden. In overleg met het onderwijs ondersteunen wij als gemeente zoveel mogelijk hun plannen zodat we de krachten bundelen.

Doelstellingen

a. Kinderen maken een goede start in het onderwijs

Alle kinderen in Midden-Groningen moeten een goede start kunnen maken in het (basis)onderwijs. Kinderen met een risico op achterstanden kunnen deelnemen aan stimulerende programma's in de peuteropvang (Voorschoolse Educatie, VE). Die risico's worden zo snel mogelijk gesignaleerd en van de risicokinderen neemt een zo groot mogelijk percentage kinderen deel aan deze programma's (VE). De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit en er is veel aandacht voor ouderbetrokkenheid en een goede overdracht van informatie naar het basisonderwijs. De VE moet zichtbaar bijdragen aan het verminderen van de achterstand. We investeren in het bevorderen van de taal-leesontwikkeling.

Indicatoren

Percentage van de scholen dat resultaatgegevens heeft aangeleverd.

We willen dat minimaal 80% van de scholen de resultaatgegevens aanlevert.

Aantal scholingen en aantal kwaliteits overleggen.

Aantal aanbieders van voorschoolse educatie die een pedagogisch beleidsmedewerker hebben.

We willen dat alle aanbieders van voorschoolse educatie een pedagogisch beleidsmedewerker hebben.

Aantal indicaties voor VVE.

We willen dat het aantal indicaties is gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Aantal deelnemers aan VVE en peuteropvang.

We willen dat het aantal deelnemers aan VVE en peuteropvang stijgt ten opzichte van het voorgaande jaar.

Percentage van de doelgroep dat bereikt is.

We willen dat het doelgroepbereik minimaal 80% is.

Percentage van de VE ouders dat deelneemt aan VVE thuis.

We geven willen uitvoering geven aan 7 groepen VVE thuis, waarbij minimaal 60% van de VE ouders deelnemen.

Aantal deelnemende locaties voor peuteropvang en scholen en aantal deelnemende kinderen (Subsidieverantwoording bibliotheek).

Acties

We vergroten het bereik van de doelgroep voor voorschoolse educatie

Kinderen die dit nodig hebben moeten zoveel mogelijk deel (kunnen) nemen aan Voorschoolse Educatie. Met de peutermonitor krijgen we een beter beeld van de afname van VVE en spreiding over locaties. Dit helpt om in overleg met de GGD en kinderopvang gerichter in te zetten op het bereiken van de doelgroep.

Van het aantal geïndiceerde doelgroeppeuters neemt nu circa 85% deel aan VVE. Het doel is dat dit percentage stijgt.

We verbeteren de kwaliteit van Voorschoolse Educatie

Vanaf 2022 investeren we extra in pedagogisch beleid en kwaliteitsverbetering VE. Elke aanbieder heeft een pedagogisch beleidsmedewerker voorschoolse educatie. Er is een coördinerend kwaliteitsmedewerker VVE en structureel kwaliteitsoverleg tussen de kwaliteitsmedewerker en de pedagogisch beleidsmedewerker over samen vastgestelde kwaliteitsdoelen.

We vergroten ouderbetrokkenheid bij voorschoolse educatie

Betrokkenheid van ouders vergroot de effecten van voorschoolse educatie. We betrekken ouders bij de VE door ouderbijeenkomsten te organiseren met het programma VVE thuis. VVE thuis is een programma van ongeveer 5 bijeenkomsten per jaar voor de ouders van kinderen die aan een VVE programma deelnemen. Het programma is gericht op het bevorderen van vaardigheden om hun kind thuis ook te stimuleren in de ontwikkeling.

In 2022 willen we 7 VVE thuisgroepen uitvoeren. Met een deelname van meer dan 60% van de VE ouders van die locatie.

We meten de resultaten en het effect van Voorschoolse Educatie

We hebben in 2021 een peutermonitor ingevoerd. Hiermee kunnen we het doelgroepbereik beter volgen.

Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over het meten van resultaten. In 2022 levert 90% van alle scholen hiervoor de gegevens aan.

We houden toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang

Wij hebben de wettelijke taak om toezicht te houden op de kinderopvang. GGD Groningen inspecteert jaarlijks alle locaties voor buitenschoolse opvang, kinderdagverblijven en gastouderbureaus. Alle nieuwe gastouders worden ook geïnspecteerd. Ten slotte inspecteert de

GGD jaarlijks 15% van de bestaande gastouders. Als de GGD een tekortkoming vindt, handhaven wij. Op die manier houden we de kinderopvang veilig.

We voeren een stimulerend taal-en leesaanbod uit voor kinderen van 0-12 jaar

Doelstellingen

b. Vergroten van kansengelijkheid en toegankelijkheid

Alle kinderen moeten deel kunnen nemen aan voor hen passend onderwijs. Niet alle kinderen hebben gelijke kansen in het onderwijs. Voor sommige kinderen is er extra aanbod nodig om naar school te kunnen en/of zich optimaal te ontwikkelen. Het onderwijs geeft hieraan de belangrijkste invulling via het passend onderwijs. De gemeente bekostigd een aantal voorzieningen die de toegankelijkheid vergroten zoals aanvullend onderwijsaanbod, leerlingenvervoer of coaching.

Indicatoren

Aantal gecoachte leerlingen.

Bron: Verslag subsidieverantwoording Kwartier zorg en welzijn

Aantal kinderen die gebruik maken van leerlingenvervoer.

Leerlingenvervoer schooljaar 2021-2022	
Per soort vervoer	*Aantal kinderen*
Aangepast vervoer	260
Aangepast vervoer en eigen vervoer	12
Eigen vervoer	45
Openbaar vervoer	17
Totaal	**334**
Per soort onderwijs	*Aantal kinderen*
Regulier basisonderwijs	9
Gereformeerd basisonderwijs	12
Speciale school voor basisonderwijs (SBO)	52
School voor speciaal onderwijs (SO)	127
School voor voorgezet speciaal onderwijs (VSO)	118
Praktijkonderwijs	11
Regulier voortgezet onderwijs	5
Totaal	**334**

Aantal leerlingen taalschool.

Bron: Verslag subsidieverantwoording Stichting Ultiem

Acties

We bieden coaching bij overstap naar VO

Voor jongeren die even een steuntje in de rug nodig hebben bij de overstap naar of de start in het voortgezet onderwijs bieden we coaching.

We subsidiëren Stichting Kwartier Zorg en Welzijn voor de uitvoering hiervan. Bij sommige jeugdigen is de overstap naar het VO een grote stap met veel kans op uitval en kan thuis die ondersteuning ook onvoldoende geboden worden. De inzet van een coach kan dan net het steuntje in de rug zijn om een jongere goed op weg te helpen.

We faciliteren de taalschool voor kinderen met een migratieachtergrond

Kinderen van nieuwkomers verdienen een goede start in het onderwijs. Soms is de stap naar een reguliere school te groot. De gemeente subsidieert samen met het samenwerkingsverband passend onderwijs de taalschool Midden-Groningen. Deze taalschool wordt uitgevoerd door Stichting Ultiem. De school biedt een stimulerend aanbod om kinderen met een migratieachtergrond voor te bereiden op de reguliere basisschool.

We bieden leerlingenvervoer

Wanneer de afstand een rol speelt in de toegankelijkheid van een passende school kan in sommige gevallen een beroep worden gedaan op leerlingenvervoer.

Drie groepen leerlingen kunnen gebruik maken van leerlingenvervoer. Leerlingen met een beperking hebben onder bepaalde voorwaarden recht op leerlingenvervoer. Ook als ouders een voorkeur hebben voor de richting van de school kan er recht op leerlingenvervoer bestaan. Ten slotte is leerlingenvervoer mogelijk als de leerling meer dan 6 kilometer van de dichtstbijzijnde school woont.

We regelen of vergoeden vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor leerlingen die hier recht op hebben. Leerlingenvervoer gebeurt via een taxibus van Connexxion (aangepast vervoer). Maar een vergoeding voor eigen vervoer (met auto of fiets) of het openbaar vervoer is ook mogelijk.

We willen leerlingen stimuleren om gebruik te maken van openbaar vervoer en eigen vervoer. Op die manier vergroten we de zelfstandigheid van kinderen. Ook beperken we hiermee de kosten voor het vervoer. Samen met vervoersbedrijven willen we de toegang tot het openbaar vervoer gemakkelijker maken voor leerlingen. Deze ontwikkeling is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de coronapandemie. Uiteraard blijft er altijd aangepast vervoer mogelijk voor kinderen die niet zelfstandig kunnen reizen. We gaan voor schooljaar 2022-2023 nieuwe regels opstellen voor leerlingenvervoer. Hierin zoeken we samenwerking met buurgemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

We geven uitvoering aan het project Tijd voor Toekomst

Via het project tijd voor toekomst (NPG) faciliteren we scholen waar dit het hardst nodig is, om een aanvullend programma te bieden voor het vergroten van kansen en versterken van talentontwikkeling.

Vijf scholen starten in 2022 met het NPG project Tijd voor Toekomst. Zij zetten in op extra tijd voor leerlingen om daarmee achterstanden te verminderen, talent te ontwikkelen, de brede blik op de wereld te vergroten en fysieke en mentale gezondheid te vergroten.

We gaan het onderwijskansenbeleid bijstellen

We hebben de basis op orde gebracht en een breed aanbod van voorzieningen om kansen van (jonge) kinderen te vergroten. We willen dit aanbod verder versterken en verbeteren. Ook willen we meer samenhang aanbrengen en komen tot gedeelde visie op vergroten van kansen van kinderen. We starten met een analyse van de huidige situatie en de effectiviteit van activiteiten. Daarna ontwikkelen we samen

met lokale partners en experts stapsgewijs een integrale aanpak “Meer kansen voor kinderen”.

Doelstellingen

c. Onderwijs/opvang, zorg , welzijn en cultuur werken samen voor een optimale (talent)ontwikkeling van elk kind.

Kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen zonder belemmering en in een doorgaande lijn. Ook wanneer er sprake is van de overstap naar (een nieuwe) school of als het op (psycho)sociaal gebied wat minder gaat. De samenwerking tussen de opvang en school en andere partners verloopt soepel evenals de overstap naar een andere school. Ondersteuning is laagdrempelig, snel beschikbaar en passend.

Laagdrempelige voorzieningen op het gebied van welzijn sport en cultuur leveren een bijdrage in die talentontwikkeling maar kunnen ook preventief ingezet worden voor bijvoorbeeld het vergroten van het zelfvertrouwen of weerbaarheid.

Indicatoren

Percentage van de overdrachten waarbij de minimaal afgesproken overdracht informatie (vastgesteld protocol voor de overdracht) ook daadwerkelijk bij de school binnen komt.

Het aantal scholen dat de registraties van VVE kinderen op orde heeft.

Dit wordt een vast onderwerp op het kwaliteitsoverleg VVE. Hoe we dit bij gaan houden moet nog bepaald worden.

Acties

We werken aan een optimale overdracht van peuteropvang naar basisschool

We hebben een protocol opgesteld voor de overdracht. Streven is dat minimaal 90% van de informatie volgens deze werkwijze wordt overgedragen van de voorschool naar de basisschool. We versterken de samenwerking door het mee te nemen in het kwaliteitsoverleg en door "doorgaande lijn overleggen" te organiseren. De informatie uit de peutermonitor en het meten resultaten geeft inzicht in wat er beter kan.

We versterken de samenwerking tussen onderwijs en zorg

We hebben een ondersteuningsroute vastgesteld waarin de samenwerking onderwijs en zorg op hoofdlijnen is vastgelegd. Voor het verder versterken van een goede samenwerking investeren we in toegankelijke laagdrempelige aanspeekpunten als verbinder tussen onderwijs en zorg. Deze ondersteuning heeft als kerntaak om de kansengelijkheid in het onderwijs te vergroten door een brug te slaan tussen onderwijs, gezinnen, sociale teams en wijk/dorp.

Middels de rijksgelden vanuit het Nationaal Programma Onderwijs zetten we in 2022 en 2023 ook in op de verbinding tussen onderwijs, gezinnen en zorg. Dit doen we in overleg met de schoolbesturen en kleinere onderwijsorganisaties.

Doelstellingen

d. Jongeren verlaten de school met minimaal een startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma op minimaal MBO2, HAVO of VWO niveau. In het schooljaar 2019/2020 hadden we 123 voortijdige schoolverlaters. Het aantal voortijdige schoolverlaters van het schooljaar 2020/ 2021 is nog niet bekend. We willen dat het aantal voortijdige schoolverlaters ten opzichte van het schooljaar 2019/ 2020 afneemt met minimaal 23 jongeren.

Indicatoren

Aantal voortijdige schoolverlaters.

We streven naar een daling van het aantal thuiszitters. Aantallen zijn lastig in beeld te krijgen, ook in verband met verschillen in de definitie thuiszitter.

Aantal voortijdige schoolverlaters				
	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Aantal voortijdige schoolverlaters	113	123		
Percentage voortijdige schoolverlaters Midden-Groningen	2,01%	2,05%		
Percentage voortijdige schoolverlaters landelijk	2,01%	1,72%		

Acties

We werken samen in de Regio RMC03 aan de aanpak van voortijdig schoolverlaten

Samen met de gemeenten Westerkwartier en Groningen vormen we RMC regio 03. We krijgen samen een pot geld van het rijk die we onderling verdelen. De gemeente Midden-Groningen zet met de gelden consulenten onderwijs in. Vanuit het BWRI begeleiden zij jongeren die uit dreigen te vallen of al uitgevallen zijn op het Voortgezet Onderwijs of het MBO.

Samen met Noorderpoort bieden wij op het Werkbedrijf BWRI de Route Rubicon aan voor voortijdige schoolverlaters.

Route Rubicon is een MBO 2 opleiding. De route is bedoeld voor jongeren die niet in staat zijn om op het reguliere onderwijs hun startkwalificatie te halen. Jaarlijks starten 12 studenten met de tweejarige opleiding.

Casemanagers Jeugd bieden op de MBO scholen voorlichting en preventieve ondersteuning aan studenten.

In de provincie Groningen hebben we School als Wijk. Op elke MBO school zijn casemanagers Jeugd aanwezig. Zij bieden ondersteuning aan jongeren die vragen of problemen hebben. Als de jongere meer hulp nodig heeft dan dan stemt de casemanager Jeugd af met het sociaal team van de gemeente. De inzet is erop gericht om jongeren zolang mogelijk op school te houden.

We zetten extra in op het voorkomen langdurige uitval (thuiszitten).

We geven uitvoering aan een thuiszittersoverleg (Taskforce Thuiszitters) voor goede afstemming tussen zorg en onderwijs en bieden laagdrempelige ondersteuning aan om jongeren weer op weg te helpen.

Doelstellingen

e. Volwassenen kunnen meedoen in onze samenleving doordat ze voldoende geletterd zijn

Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Echter, te veel inwoners hebben nog moeite met lezen, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone. Om mee te kunnen doen heb je deze vaardigheden wél nodig. Vanuit WEB-middelen en extra gelden via centrumgemeente Groningen zetten we in op de aanpak laaggeletterdheid voor volwassenen.

In de paragrafen over VVE en onderwijs wordt omschreven op welke manier we investeren in leesbevordering bij kinderen.

Indicatoren

Aantal deelnemers volwasseneneducatie.

Deelnemers volwasseneneducatie			
2019	2020	2021	2022
283	156		

Acties

Inwoners kunnen volwasseneneducatie volgen om hun basisvaardigheden te verbeteren.

Volwasseneneducatie is vooral bedoeld voor inwoners met een bijstandsuitkering. Zij kunnen aan de slag met hun taal-, reken-, of digitale vaardigheden. De kansen op de arbeidsmarkt worden zo groter. Ook de zelfredzaamheid wordt versterkt. De gemeente Groningen is de regiegemeente voor de arbeidsmarktregio Groningen. Tot op heden verzorgt Noorderpoort de volwasseneneducatie in Midden-Groningen. Op dit moment is nog niet bekend welke partij de volwasseneneducatie vanaf 1 januari 2022 gaat verzorgen.

We vergroten bewustwording en herkenning van laaggeletterdheid

Via de stuur- en werkgroep, bestaande uit personen die actief zijn bij de belangrijkste maatschappelijke partners uit onze gemeente, zorgen we met elkaar voor betere samenwerking, eerdere signalering en doorverwijzing. Daarnaast traint de Taalhuiscoördinator en Stichting Lezen en Schrijven professionals binnen onze gemeente in het signaleren en doorverwijzen bij laaggeletterdheid.

We zetten in op betrokkenheid en inzet van werkgevers

Taalhuiscoördinator, beleidsmedewerker gemeente en werkgeverscoördinator vanuit centrumgemeente Groningen gaan in gesprek met werkgevers om een aanpak voor laaggeletterdheid binnen het bedrijf te ontwikkelen.

We investeren in leesbevordering van kinderen en ouders

Dit doen we samen met onze maatschappelijke partners via Kansrijke Start, VVE, het primair - en voortgezet onderwijs.

Inwoners kunnen in het Taalhuis aan de slag met hun basisvaardigheden

Taalhuizen in onze gemeente organiseren workshops voor volwassenen om hun taal en digitale vaardigheden te vergroten. De Taalhuiscoördinator koppelt daarvoor vrijwilligers aan deelnemers. Vanaf eind 2021 en in 2022 doen we voor het eerst met onze Taalhuizen mee aan de landelijke certificering Taalhuizen. Eenmaal per vier jaar wordt elk taalhuis door de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT) getoetst aan de hand van zeven normen op wat goed gaat, wat beter kan en welke stappen gemeente en Taalhuizen kunnen zetten om de kwaliteit verder te ontwikkelen. Daarnaast toetsen we het bereik van laaggeletterden aan de hand van data vanuit de monitoringstool de Greef (regionaal vanuit Arbeidsregio Groningen).

Doelstellingen

f. Kinderen krijgen onderwijs in een stimulerend, veilig en toekomstbestendig schoolgebouw

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Deze zorgplicht heeft onder meer betrekking op nieuwbouw van een school, uitbreiding van een school, renovatie van een school, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging in verband met schade.

Acties

Opstellen van een Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In 2022 ronden we het scholenprogramma af. Bijna alle scholen in onze gemeente zijn dan toekomstbestendig gemaakt. Om goede samenwerking met schoolbesturen op het gebied van huisvesting verankeren, stellen we een IHP op. In een IHP leggen gemeenten en schoolbesturen hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst vast. Deze gedeelde langetermijnvisie helpt gemeenten en schoolbesturen om strategische keuzes te maken en te bepalen hoe ze met investeringen om gaan. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuw IHP, dat medio 2022 zal worden vastgesteld.

Opstellen Programma en Overzicht

Het Programma en Overzicht Onderwijshuisvesting bevat de jaarlijks, door de schoolbesturen ingediende aanvragen voor o.a. onderwijsleermiddelen, huur, capaciteitsuitbreiding of nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Het college stelt het Programma vast. De raad wordt gevraagd de nodige middelen beschikbaar te stellen. De toegekende voorzieningen worden daarna uitgevoerd door de schoolbesturen en/of de gemeente.

Het voeren van op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen

Dit OOGO is een wettelijke verplichting en vindt twee keer per kalenderjaar plaats. In het OOGO participeren betrokken partijen uit het onderwijs, met name schoolbesturen en de gemeente. Daarnaast vindt er afstemming plaats op het gebied van basisvoorzieningen in het lokaal jeugdbeleid, waarvan boven- en buitenschoolse zaken een onderdeel vormen. De volgende thema's kunnen in het overleg aan de orde komen: de afstemming tussen het passend onderwijs en de jeugdzorg, het leerlingenvervoer, de leerplicht en de onderwijshuisvesting.

2.2.6 Participatiewet

Inleiding

De Participatiewet heeft als doel om zoveel mogelijk mensen, met en zonder arbeidsbeperking, weer aan de arbeidsmarkt deel te laten nemen. De gemeente is verantwoordelijk voor het begeleiden en ondersteunen van mensen richting werk. BWRI: Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen is uitvoerder van de Participatiewet. Als betaald werk nog niet mogelijk is dan stimuleren we mensen om op een andere manier hun talenten in te zetten voor de samenleving. We bieden mensen zonder voldoende middelen een inkomen op het bestaansniveau. We hebben aanvullende inkomensregelingen die ervoor zorgen dat ook mensen met een laag inkomen volwaardig mee kunnen doen.

Bij de uitvoering van de Participatiewet kijken we niet naar de letter van de wet. De grondwaarden van de Participatiewet staan voor ons centraal: het bieden van een bestaansminimum. Wij vullen het inkomen aan op middelen die de persoon zelf kan verwerven. Een tweede is het bevorderen van de zelfredzaamheid van mensen, bij voorkeur via betaald werk anders door vrijwilligerswerk of een tegenprestatie.

Ambities

Zoveel mogelijk mensen kunnen op het hoogst mogelijke niveau meedoen, het liefst via betaald werk. Als betaald werk (nog) niet lukt, stimuleren we mensen om op een andere manier hun talenten in te zetten voor de samenleving. Mensen ervaren geen financiële belemmeringen om volwaardig mee te doen.

Trends en ontwikkelingen

De verwachting is dat de economie zich snel herstelt van de coronacrisis. Het Centraal Economisch Planbureau voorspelt dat we eind 2021 weer op het economische niveau van voor de coronacrisis zitten. We zien dat veel mensen met een bijstandsuitkering hier geen voordeel van hebben. Zij hebben vaak niet de juiste opleiding en vaardigheden.

Een ‘Leven Lang Leren’ wordt steeds belangrijker voor mensen. De arbeidsmarkt vraagt om flexibele mensen die zich goed kunnen aanpassen aan nieuwe omstandigheden Mensen moeten zich tijdig laten (om)scholen om de ontwikkelingen bij te houden of om in een andere sector aan de slag te gaan.

Het Rijk wil meer mensen met een handicap aan een baan helpen en aan het werk houden. Er komen vanaf 1 januari 2022 allerlei maatregelen voor werkgevers en gemeenten. Samen vormen ze het ‘Breed Offensief’.

Vanuit het Nationaal Programma Groningen gaan we verder aan de slag met de uitvoering van de projecten Werk-Leerbedrijf Midden-Groningen; Ervaringsdeskundigen in Armoede en Sociale uitsluiting, Stress- sensitieve dienstverlening en het Hulpteam Overschild.

Doelstellingen

a. Inwoners hebben voldoende financiële mogelijkheden om volwaardig mee te doen.

Gezinnen in armoede kunnen rekenen op extra hulp. We voorkomen dat mensen door een gebrek aan financiën te maken krijgen met sociale uitsluiting. We hebben daarbij aandacht voor kinderen. Armoede wordt vaak overgedragen van generatie op generatie. We willen dit tegengaan. Kinderen moeten alle kansen krijgen zodat zij in hun latere leven de armoede achter zich kunnen laten.

We werken verder aan de verdere ontschotting tussen Jeugd, Wmo en de Participatiewet.

Indicatoren

Aantal huishoudens met een bijstandsuitkering.

Aantal huishoudens met een bijstandsuitkering					
	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal huishoudens met een algemene bijstandsuitkering op 31-12	1831	1764	1797		

Bereik minimavoorzieningen.

Bereik minimavoorzieningen				
	2019	2020	2021	2022
Bijzondere bijstand Aantal huishoudens	1305	1418		
Individuele inkomenstoeslag Aantal huishoudens	1224	1192		
Meedoenfonds Aantal personen	3577	3629		
CAZ Aantal personen	1757	1702	1691	
Maatwerkbudget Aantal kinderen	33	38		
Voedselbank Aantal personen	926	1064		
Stichting Urgente Noden Aantal personen	34	44		
Kledingbank Maxima Sappemeer en Veendam Aantal personen	1689	1015		
Jeugdfonds Sport en Cultuur Aantal kinderen	246	222		
Stichting Leergeld Aantal kinderen	179	145		

Acties

We verstrekken algemene bijstand als inwoners onvoldoende inkomen of vermogen hebben om van te leven

We verwachten een lichte toename van het aantal bijstandsuitkeringen in het jaar 2021. Landelijk wordt een toename van 1,5% aan bijstandsuitkeringen verwacht in 2022. In onze gemeente ligt de instroom gemiddeld iets hoger dan landelijk. We verwachten daarom een toename van 1,8% aan bijstandsuitkeringen. Dit zijn 30 bijstandsuitkering meer dan in 2021.

We hebben een maatwerkbudget voor kinderen
Kinderen mogen niet in hun ontwikkeling beperkt worden door financiële tekorten in het gezin. We hebben daarom het maatwerkbudget voor kinderen. Het budget kunnen we inzetten als er bijzondere situaties voordoen en er geen andere potjes zijn waar het gezin gebruik van kan maken.

We ondersteunen het Armoedepact
Het Armoedepact werkt aan initiatieven om inwoners in armoede beter te ondersteunen. De armoederegisseur ondersteunt het Armoedepact.

We bieden financiële ondersteuning aan maatschappelijke organisaties die zich richten op de bestrijding van armoede
Samen met maatschappelijke organisaties willen de omstandigheden van mensen die leven in armoede verzachten.

We hebben minimaregelingen voor inwoners met een laag inkomen
Het gaat om de volgende regelingen:

- Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ)
Samen met Menzis bieden we een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ) aan. De gemeente betaalt mee aan de premie van deelnemers. Daardoor is de dekking heel ruim en zijn zorgkosten voorspelbaar.

- Meedoenfonds
Via het Meedoenfonds kunnen mensen een vergoeding krijgen voor sportieve, sociale en culturele activiteiten.

- Individuele inkomenstoeslag
Mensen die al meer dan 3 jaar op bijstandsniveau leven en geen perspectief hebben op betaald werk kunnen een aanvulling krijgen op hun inkomen.

- Bijzondere bijstand
Mensen kunnen bijzondere bijstand krijgen voor kosten waarvoor zij niet konden sparen.

We gaan onze dienstverlening voor inwoners met armoede verbeteren
Geldstress trekt een wissel op het functioneren van mensen. Mensen gaan bijvoorbeeld meer bij de dag leven en vergeten vaker afspraken. We gaan hier in onze dienstverlening beter rekening mee houden. We gaan een stress- sensitieve methodiek zoals Mobility Mentoring inzetten om mensen met schulden op een goede manier te helpen om weer grip op het leven te krijgen. Dit project is onderdeel van het Nationaal Programma Groningen.

We gaan ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting opleiden
We gaan de ervaringsdeskundigen inzetten in de sociale teams en/of de GKB. We leiden 3 mensen op die nu een bijstandsuitkering hebben. Dit is een project van het Nationaal Programma Groningen.

Uitvoeren van de Omgekeerde toets
Als een individuele casus niet binnen de normale procedure past hebben we de omgekeerde toets. We kijken eerst wat er nodig is en daarna hoe we dat binnen (of buiten) de kaders kunnen bereiken.

Doelstellingen

b. Inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking kunnen hun eigen inkomen verdienen.
We willen zoveel mogelijk mensen met een arbeidshandicap volwaardig laten participeren.

Indicatoren

Aantal afspraakbanen.

Afspraakbanen				
	2019	2020	2021	2022
Aantal jongeren tot 27 jaar met afspraakbaan	57	66		
Inwoners vanaf 27 jaar met afspraakbaan	24	30		
Totaal	81	96		

Gegevens Beschut werk

Beschut werk				
	2019	2020	2021	2022
Taakstelling van het rijk	29	32	37	
Aantal beschutte werkplekken	35	42		
Wachtlijst 23+ op 31-12	25	22		

Acties

We begeleiden kwetsbare jongeren die uitstromen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs of Praktijkonderwijs bij hun vervolgstap naar werk of dagbesteding.

In de arbeidsmarktregio hebben we een werkwijze ontwikkeld om samen met het onderwijs kwetsbare jongeren te helpen aan een zachte landing van school naar werk of dagbesteding. Dit heet Route Arbeid. Het doel is dat geen enkele jongere thuis op de bank komt te zitten.

We organiseren beschutte werkplekken binnen het Werkbedrijf BWRI.

Het rijk legt jaarlijks een taakstelling op aan gemeenten voor het aantal te halen beschutte werkplekken. We hebben voor beschut werk geen wachtlijst voor jongeren tot 23 jaar. Zij komen direct in aanmerking voor een beschutte werkplek als zij een indicatie hebben gekregen.

We maken gebruik van het instrument afspraakbaan zodat inwoners met een arbeidsbeperking bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen.

Wij plaatsen inwoner met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk op de reguliere arbeidsmarkt. Dit kan door een loonkostensubsidie te verstrekken aan werkgever. De werkgever krijgt dan financiële compensatie omdat de inwoner door de arbeidsbeperking geen volledige productie kan draaien. Deze banen heten zogenaamde afspraakbanen.

We zorgen voor aangepaste werkplekken voor inwoners met een WSW-dienstverband.
Wedeka voert de WSW uit voor de inwoners van de voormalige gemeente Menterwolde. BWRI voert de WSW uit voor inwoners van de voormalige gemeenten Slochteren en Hoogezand-Sappemeer. Sinds 1 januari 2015 kunnen geen mensen meer instromen in de WSW.

Doelstellingen

c. Nieuwkomers kunnen snel en volwaardig meedoen.
We willen dat nieuwkomers zich snel thuisvoelen in onze gemeente. We willen dit bereiken door hen vanaf hun komst te laten participeren. Vanaf 1 januari 2022 komt er een nieuw inburgeringsstelsel. Gemeenten krijgen opnieuw de regie op het inburgeringstraject en zorgen voor een passend inburgeringsaanbod.

Indicatoren
Status Inburgeringstrajecten Wet Inburgering.

Nieuwkomers onder het oude inburgersingsregime.

Acties

We bieden maatschappelijke begeleiding aan nieuwkomers.
We bieden maatschappelijke begeleiding aan nieuwkomers die vanuit het COA in onze gemeente komen wonen. Na hun komst in de gemeente worden ze begeleid door Humanitas. De begeleiding bestaat uit allerlei praktische hulp bij het regelen van zaken als onderwijs, een uitkering of het vinden van een huisarts.

We ondersteunen nieuwkomers tijdens hun inburgeringstraject.
Alle nieuwkomers krijgen een inburgeringsaanbod op maat. Zij worden gestimuleerd om op een zo hoog mogelijk taalniveau in te burgeren en te participeren. Taal en participatie gaan hand in hand.

Nieuwkomers krijgen minimaal 6 maanden financiële ontzorging.
De GKB gaat minimaal 6 maanden de vaste lasten en de verplichte verzekeringen betalen uit de bijstand. Dit is een nieuwe taak van de gemeente vanaf het jaar 2022. We voorkomen zo dat onzekerheid over de financiële situatie afleidt van de inburgering. De periode van ontzorging gebruiken we om inburgeraars financieel zelfredzaam te maken.

We ondersteunen ook de nieuwkomers die onder het oude inburgeringsregime vallen bij hun inburgering en participatie.
We begeleiden nieuwkomers met een bijstandsuitkering die nog niet kunnen profiteren van het nieuwe inburgeringsstelsel We zorgen ervoor dat deze inburgeraars hun verplichte taallessen kunnen combineren met een vorm van participatie, bijvoorbeeld een taalstage, vrijwilligerswerk of een arbeidstraining.

Doelstellingen

d. Zoveel mogelijk inwoners participeren via betaald werk of een eigen bedrijf. Alleen als dit niet lukt dan is maatschappelijke participatie het doel.
Wij maken meedoen mogelijk: voor zoveel mogelijk mensen en op het hoogst mogelijke niveau. Doel is om mensen te begeleiden naar betaald werk. Betaald werk zorgt voor een eigen inkomen en geeft de beste kans om uit een armoedesituatie te komen. Als betaald werk (nog) niet lukt, stimuleren we mensen om op een andere manier hun talenten in te zetten voor de samenleving.

Indicatoren

Aantal mensen uitgestroomd naar betaald werk.

Aantal mensen uitgestroomd naar betaald werk			
2019	2020	2021	2022
218	170		

Resultaat van de ondersteuning van het loket zelfstandigen in coronatijd.

Loket zelfstandigen in coronatijd	
Versterken van de eigen onderneming	
Oplossing voor schuldenproblematiek	
Begeleid naar baan of bijbaan	

Acties

We treffen maatregelen om de armoedeval te verzachten

We voorkomen dat mensen de stap naar betaald werk niet durven maken uit angst voor de armoedeval. We spreken van een armoedeval als iemand er financieel op achteruit gaat als hij of zij een betaalde baan krijgt. We informeren mensen over hun financiële plaatje als zij aan het werk gaan. Verder passen we waar nodig maatwerk toe. In bijzondere situaties bieden we financiële ondersteuning als iemand geconfronteerd wordt met een financieel nadeel door de werkaanvaarding.

We verkleinen de afstand tot de arbeidsmarkt voor bijstandsgerechtigden via scholing en omscholing in een kansrijk beroep

De opleiding van bijstandsgerechtigden sluit niet altijd aan bij de vraag vanuit de arbeidsmarkt. De mismatch tussen de vraag van de arbeidsmarkt en het personeelsaanbod pakken we aan met scholing en omscholing.

We gaan een Werk-Leerbedrijf BWRI opzetten

We gaan de infrastructuur van het WSW bedrijf omvormen tot een Werk-Leerbedrijf. In het Werk-Leerbedrijf kunnen mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt arbeidstrainingen en praktijkgerichte scholing volgen om de kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren. Dit project is onderdeel van het Nationaal Programma Groningen.

We bevorderen de maatschappelijke participatie van Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

Maatschappelijke participatie gaat over het vergroten van het netwerk, weerbaarheid en weer mee tellen. Het is bedoeld voor inwoners die geen betaald werk kunnen uitvoeren. Kwartier Zorg en Welzijn geeft vanaf 2020 uitvoering aan de maatschappelijke participatie van bijstandsgerechtigden.

We ondersteunen zelfstandige ondernemers die getroffen zijn door de coronacrisis bij hun keuzes voor de toekomst

De coronacrisis heeft helaas veel ondernemers getroffen. Er zijn ondernemers die het na zoveel maanden lock-down niet meer redden en ondersteuning nodig hebben bij de doorstart van hun bedrijf of zelfs hun bedrijf moeten beëindigen. We ontvangen geld van het rijk om ondernemers te

helpen bij hun oriëntatie op de toekomst. Hiermee kunnen we voorkomen dat ondernemers schulden opbouwen en/ of werkloos worden.

We hebben het Hulpteam Overschild

Het Hulpteam Overschild helpt het dorp Overschild bij de versterkingsoperatie door inwoners en werkgevers te helpen bij allerlei klussen. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen werkervaring op in het Hulpteam. Voor hen is het team de stap naar betaald werk. Jaarlijks gaan we tenminste 20 werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt begeleiden. We ontvangen hiervoor financiering van het Nationaal Programma Groningen.

We gaan minimaal 200 bijstandsgerechtigden laten uitstromen naar betaald werk

Mensen die een bijstandsuitkering aanvragen hebben een zogenaamde ‘poortwachtersgesprek’. Mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden direct begeleid naar openstaande vacatures. Voor wie betaald werk (nog) niet haalbaar is, worden andere vormen van ondersteuning geboden zoals een arbeidstraining. We weten dat de kansen op de arbeidsmarkt dalen naarmate mensen langer werkloos zijn. We proberen de uitkeringsduur daarom zo kort mogelijk te houden.

2.2.7 Schuldhulpverlening

Inleiding

De Kredietbank Midden-Groningen geeft uitvoering aan de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Het begrotingsjaar 2022 luidt het eerste jaar van het nieuwe beleidsplan in. Belangrijke thema's voor het jaar 2022 zijn preventie, vroegsignalering, de NVVK belofte, schuldhulpverlening voor ondernemers, het convenant met beschermingsbewindvoerders en de projecten in het kader van het Nationaal Programma Groningen (NPG).

Ambities

Samen met de inwoners van Midden-Groningen werken wij aan een toekomst zonder schulden. Wij willen laagdrempelige dienstverlening bieden op basis van vertrouwen. Wij hebben een persoonlijke benadering en stellen onze klant centraal. Samen zorgen we voor rust in geldzaken.

Trends en ontwikkelingen

De coronacrisis heeft impact gehad op onze dienstverlening. Preventieve activiteiten konden geen doorgang vinden. Het aantal signalen dat wij ontvingen in het kader van vroegsignalering voldeed niet aan de verwachtingen. Wanneer de steunmaatregelen in het kader de coronacrisis verdwijnen verwachten wij een toename van het aantal aanvragen schuldhulpverlening. Deze toename verwachten wij voor particulieren en ondernemers.

De NVVK heeft de NVVK-belofte geïntroduceerd. Deze belofte bevat uitgangspunten die de basis vormen voor de uitvoering van schuldhulpverlening binnen Nederlandse gemeenten. Door te werken volgens de NVVK-belofte wordt de kwaliteit van schuldhulpverlening binnen alle Nederlandse gemeenten gewaarborgd. De NVVK heeft ook het 'collectief schuldenregelen' en het 'schuldenknooppunt' ontwikkeld. Hier willen wij in 2022 bij aansluiten. Deze initiatieven zorgen er voor dat wij onze inwoners sneller rust in hun geldzaken kunnen bieden.

De gevolgen van de toeslagenaffaire zijn ook in de gemeente Midden-Groningen zichtbaar. Meerdere gedupeerde ouders hebben zich voor ondersteuning bij de gemeente gemeld. Bijvoorbeeld voor hulp bij financiën, het vinden van werk of gezinsondersteuning. Gedupeerde inwoners kunnen zich tot en met 2023 melden bij de Belastingdienst. Wij blijven ons inzetten om deze gedupeerde ouders te ondersteunen. Vooruitlopend op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen worden vorderingen die gedupeerde ouders bij de gemeente Midden-Groningen hebben kwijtgescholden. De rijksoverheid heeft toegezegd de kosten die voortkomen uit het kwijtschelden van de vorderingen te vergoeden.

Het aantal inwoners in de gemeente dat onder beschermingsbewind staat is de afgelopen jaren fors toegenomen. Deze toename komt onder andere door de toenemende complexiteit van de samenleving en het ingewikkelde inkomsten- en toeslagensysteem. Inwoners van Midden-Groningen verdienen financiële ondersteuning die het beste past bij hun persoonlijke situatie. Ondersteuning

die zo kort als mogelijk, maar zo lang als nodig duurt. Daarom blijven wij in 2022 samenwerken met beschermingsbewindvoerders.

Vanuit het lokale programmaplan Nationaal programma Groningen (NPG) worden de eerste projecten voor de aanpak van schulden uitgevoerd: NPG De IJsberg en NPG Jongeren met Toekomst.

Doelstellingen

a. De inwoners van Midden-Groningen ontvangen financiële ondersteuning die het beste past bij hun persoonlijke situatie.

Wij willen onze inwoners maximaal ondersteunen bij schulden of financiële problemen. Onze inwoners ontvangen de best passende, maar minst ingrijpende financiële maatregel. De ondersteuning door beschermingsbewindvoerders duurt niet langer dan noodzakelijk is.

Acties

Wij onderhouden intensief contact met beschermingsbewindvoerders.

In dit contact hebben wij aandacht voor kennisoverdracht.

Beschermingsbewindvoerders leiden klanten sneller door naar schuldhulpverlening en bevorderen financiële redzaamheid van klanten.

De gemeente Midden-Groningen heeft samenwerking gezocht met beschermingsbewindvoerders. In 2022 werken we samen op basis van de gemaakte werkafspraken uit het convenant en evalueren we deze.

Doelstellingen

b. Minder problematische schulden onder de inwoners van de gemeente Midden-Groningen.

In de gemeente Midden-Groningen is veel verborgen schuldenproblematiek. Problematische schulden zorgen voor stress en onnodige gezondheidsproblemen bij inwoners. Dit leed kan worden voorkomen door samen met de inwoner te werken aan een oplossing.

Indicatoren

Het aantal inwoners op de CAK lijst.

De hoogte van het schuldbedrag van inwoners.

Het aantal gesprekken wat in het kader van laatsignalering wordt gevoerd.

Het aantal succesvolle doorverwijzingen.

Acties

Wij ontwikkelen een succesvolle werkwijze om mensen met problematische schulden bij de zorgverzekeraar te ondersteunen.

Per 1-10-2021 zijn wij gestart met laatsignalering via het NPG-project De IJsberg. Inwoners met meer dan zes maanden achterstand bij de zorgverzekeraar willen wij ondersteuning bieden naar een toekomst zonder problematische schulden.

Wij beschrijven onze werkwijze zodat de sociale teams deze werkwijze kunnen volgen.

Wanneer 'project ijsberg' is afgelopen worden inwoners met problematische schulden bij de zorgverzekeraar nog steeds actief benaderd.

Doelstellingen

c. Ondernemers vinden de route naar gemeentelijke schuldhulpverlening op maat.

Bekend is dat ondernemers een hoge drempel ervaren om hulp te zoeken bij financiële problemen en daarom te laat hulp zoeken. Daarnaast weten veel ondernemers niet dat de gemeente kan helpen.. De coronacrisis heeft op ondernemers een grote invloed. Juist in deze tijd is hulp bij financiële problemen hard nodig. Daarom willen wij onze dienstverlening aan ondernemers met financiële problemen onder de aandacht brengen.

Indicatoren

Aantal kennismakingsgesprekken met ondernemers.

Voortgangsmeting van de trajecten.

Heeft de geboden ondersteuning geleid tot een oplossing van de schuldenproblematiek?

Acties

De Kredietbank Midden-Groningen werkt actief mee aan het loket zelfstandigen in coronatijd.

Ondernemers met financiële problemen melden zich bij het 'loket zelfstandigen in coronatijd'. Het loket is een samenwerking tussen BWRI, economische zaken en de kredietbank. Samen zorgen we voor goede onderlinge afstemming. Zo verlagen we de drempel voor ondernemers om hulp te zoeken en zorgen we gezamenlijk voor de best passende ondersteuning voor de ondernemer.

Wij zoeken actief contact met lokale ondernemersverenigingen.

Zo brengen wij onze dienstverlening onder de aandacht bij ondernemers.

Wij werken samen met onze ketenpartners.

Samen met onze ketenpartners zorgen we voor de best passende ondersteuning voor ondernemers.

Wij breiden onze online dienstverlening uit door een lidmaatschap op 155.nl. Daarnaast gaat onze dienstverlening aan ondernemers deel uitmaken van ons communicatieplan.

Op deze manier geven wij bekendheid aan onze dienstverlening voor ondernemers. Om escalatie van financiële problemen te voorkomen proberen wij ondernemers tijdig te bereiken. Het lidmaatschap van 155.nl levert hier een bijdrage aan. 155.nl is een online platform wat een bijdrage levert aan het vroegtijdig bereiken van ondernemers met financiële problemen.

Doelstellingen

d. Wij bevorderen de financiële redzaamheid van onze klanten.

Hiermee starten we zodra er sprake is van een geslaagde minnelijke schuldenregeling of wettelijke schuldsanering (WNSP). Zo blijven onze klanten betrokken bij hun persoonlijke financiële situatie en verlagen wij de drempel om uit te stromen. Budgetcoaching speelt een actieve rol in deze uitstroom. Samen met de klant stellen wij een persoonlijk afbouwplan op. Hierbij zetten wij in op de eigen kracht van de klant.

Acties

Wij sluiten ons aan bij het 'collectief schuldenregelen' en 'schuldenknooppunt' van de NVVK.

Mensen met financiële problemen worden zo sneller, beter en efficiënter geholpen bij het regelen van hun schulden.

Doelstellingen

e. Wij ontwikkelen een werkwijze voor jongeren met schulden of financiële problematiek.
Uit cijfers van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD) blijkt dat één op de vier jongeren betalingsachterstanden heeft. Daarnaast kent onze regio generatiearmoede; armoede die wordt overgedragen van ouder op kind. Wij willen ons inzetten om deze cyclus te doorbreken. Door jongeren met schulden of financiële problematiek te ondersteunen willen we een basis leggen voor hun verdere toekomst zonder schulden.

Indicatoren

Aantal aangemelde jongeren.

Aantal lopende trajecten.

Acties

Wij bereiken jaarlijks 50 jongeren.
Deze jongeren bereiken wij via het NPG-project Jongeren met toekomst. Professionals op het gebied financiën en arbeidsbemiddeling zetten zich samen in om het aantal problematische schulden onder jongeren te laten afnemen en generatiearmoede te doorbreken.

Doelstellingen

f. Wij werken volgens de NVVK belofte.
Door te werken volgens de NVVK-belofte wordt de kwaliteit van schuldhulpverlening binnen alle Nederlandse gemeenten gewaarborgd. De NVVK-belofte is een initiatief van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK). De Kredietbank Midden-Groningen werkt conform de belofte en gedragscodes van de NVVK.

Indicatoren

Doorlooptijd van aanmeldingen.

Klanttevredenheidonderzoek.

Acties

Wij sluiten geen klanten uit van schuldhulpverlening.
Iedere inwoner ontvangt een passend hulpaanbod.

Na afronding van een schuldhulpverleningstraject zijn onze klanten financieel zelfredzaam.
Al tijdens het schuldhulpverleningstraject werken wij met onze klanten aan het verbeteren van financiele zelfredzaamheid. Zo voorkomen wij recidive.

Doelstellingen

g. Wij zorgen voor een brede bekendheid van de mogelijkheden van de kredietbank.
We willen inwoners met financiele problemen zo vroeg mogelijk bereiken om erger te voorkomen.

Indicatoren
Bereik op social media n.a.v. communicatieplan.

Aantal doorverwijzingen vanuit de samenwerkingspartners.

Acties

Wij zetten in op financiële bewustwording van jong tot oud in de gemeente Midden-Groningen.
Hierbij hebben wij aandacht voor specifieke doelgroepen zoals jongeren en ondernemers.

Wij implementeren ons communicatieplan.
De kredietbank Midden-Groningen zorgt structureel voor communicatie uitingen.

Doelstellingen

h. Zoveel mogelijk inwoners met beginnende betalingsachterstanden ontvangen een passend hulpaanbod.
Hiermee proberen wij problematische schulden te voorkomen. Inwoners ervaren hierdoor minder stress en zullen minder snel een beroep doen op maatschappelijke hulpverlening.

Indicatoren
Het aantal signalen (per wijk).

Het aantal (succesvole) contactmomenten.

Aantal eenvoudige hulpvragen die binnen 4 weken zijn afgehandeld.

Aantal doorverwijzingen.

Acties

Wij communiceren duidelijk wanneer wij langskomen en waarom wij langskomen.
Op deze manier weten inwoners wat ze van ons kunnen verwachten.

Wij monitoren de manier waarop wij onze hulp aanbieden.
Zo ontwikkelen wij de meest effectieve manier om inwoners met betalingsachterstanden te bereiken.

Wij doen een hulpaanbod aan iedere inwoner waarvan wij een signaal van een betalingsachterstand ontvangen.
Dit hulpaanbod doen wij schriftelijk, telefonisch of tijdens een persoonlijk gesprek.

2.2.8 Sociale teams

Inleiding

De sociale teams vervullen een spilfunctie in het sociaal domein. Zij zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor inwoners die een vraag tot ondersteuning hebben. De sociale teams zijn verantwoordelijk voor het verzorgen van de toegang tot het sociaal domein en het bieden van lichte

ondersteuning aan inwoners op alle levensdomeinen. Ze voeren wettelijke taken uit op het gebied van de Jeugdwet en de Wmo, en zijn belangrijk voor de verbinding met het welzijnswerk in de gemeente. De sociale teams zijn ondergebracht bij Kwartier Zorg en Welzijn.

Binnen de strategische visie sociaal domein is er een belangrijke rol weggelegd voor de sociale teams. Opgave 8 van de visie beschrijft de sociale teams als wegbereiders van de transformatie. Het bevorderen van sociale veerkracht staat dan ook centraal binnen de werkzaamheden van de sociale teams.

Ambities

De sociale teams bevorderen de veerkracht, zeggenschap en het eigenaarschap van onze inwoners, juist in die situaties waarin deze verkleind dreigen te worden. De sociale teams helpen inwoners bovendien om hun eigen netwerk te verbreden en te versterken.

Trends en ontwikkelingen

In 2021 is het project doorontwikkeling sociale teams afgerond en zijn we overgegaan op reguliere uitvoering
Sinds 1 januari 2021 werken we met 4 in plaats van 5 integrale sociale teams. Daarmee zijn ook de omvang en samenstelling van de sociale teams veranderd. Sommige van de sociale teams zijn door de nieuwe indeling verhuisd naar een nieuwe locatie. In de zoektocht naar nieuwe locaties is zoveel mogelijk rekening gehouden met onze visie voor de sociale teams. Namelijk die van een laagdrempelige inloop en met slimme combinaties met welzijnsactiviteiten en maatschappelijke partners.

De sociale teams met het nieuwe regiesysteem 'Gidso'
Dit nieuwe systeem biedt kansen en mogelijkheden, maar moet zich ook nog bewijzen in de praktijk. De implementatie van het systeem was bovendien een intensief proces dat een extra inspanning van de medewerkers van de sociale teams heeft gevraagd.

Vanuit het Nationaal Programma Groningen starten de eerste projecten sociaal domein
Vanuit het NPG wordt er gewerkt aan een goede toekomst voor iedereen. Ook binnen het sociaal domein in Midden-Groningen starten er allerlei projecten. De projecten richten zich op het vergroten van de zelfredzaamheid, het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden en op een positieve ontwikkeling.

Doelstellingen

a. De sociale teams verzorgen met vier teams de integrale toegang tot zorg en werken verder aan de transformatie.

Binnen de strategische visie sociaal domein is er een belangrijke rol weggelegd voor de sociale teams. In 2022 willen we de volgende stap zetten om de uitgangspunten van deze visie te laten doordringen tot de kern van de werkzaamheden van de sociale teams.

Indicatoren

Aantal ingezette Eigen Kracht conferenties en de opbrengst daarvan.

Aantal beschermtafels en de opbrengst daarvan.

Aantal opgelegde verplichte maatregelen (jeugdbescherming, Wvggz, huisuitzettingen).

Acties

We voeren vroegsignalering van armoede en schulden integraal uit binnen de sociale teams.

We voeren het NPG-project Inzet Ervaringsdeskundigen Armoede en Sociale Uitsluiting uit

We voeren het NPG-project Bevorderen Sociale Veerkracht uit.

Doelstellingen

b. De sociale teams werken aan de voorkant meer samen met de welzijnsdiensten.
Ondersteuningsvragen van inwoners pakken we zo laagdrempelig mogelijk op. Een goede samenwerking tussen de sociale teams en het welzijnswerk in de gemeente zorgt ervoor dat er minder vaak een beroep hoeft te worden gedaan op professionele zorg en ondersteuning.

Acties

We investeren in de samenwerking tussen de sociale teams en maatschappelijk activeerders.

We versterken de samenwerking tussen de sociale teams en jongerenwerk.

Doelstellingen

c. Inwoners ontvangen de benodigde hulp en ondersteuning binnen de wettelijke termijnen.
We zetten in op het reduceren van de wachtlijsten binnen de sociale teams en het beperken van de wachttijden tot de wettelijke termijnen.

Indicatoren

Aantal mensen op de wachtlijst.

Aantal cliënten waarvoor de wachttijd de wettelijke termijnen overschrijdt.

Acties

We zetten extra capaciteit in om de druk op de toegang te verlagen.

We onderzoeken mogelijkheden om de sociale teams goed te kunnen laten inspelen op fluctuaties in instroom en uitstroom.

We zetten in op het versterken van de samenwerking tussen de sociale teams en het welzijnswerk.

Doelstellingen

d. Inwoners zijn tevreden over de hulpverlening en ondersteuning vanuit het sociale team.

Indicatoren

Klanttevredenheid.

Acties

We evalueren de ingezette hulp door de sociale teams op periodieke basis.

We meten steekproefsgewijs de tevredenheid van inwoners over de dienstverlening van de sociale teams.

Doelstellingen

e. De sociale teams hebben een goed beeld van de lokale ondersteuningsbehoefte en maatschappelijke uitdagingen

Goed zicht op de lokale ondersteuningsbehoefte en maatschappelijk uitdagingen zorgt ervoor dat we beter kunnen inschatten of de sociale teams de goede dingen doen, en of ze de goede dingen goed doen. De sociale teams kunnen zich met de juiste informatie en gegevens ook beter en sneller aanpassen aan ontwikkelingen in de lokale samenleving.

Acties

We ontwikkelen een set aan passende indicatoren voor de werkzaamheden van de sociale teams.

Deze indicatoren ontwikkelen in samenwerking met Kwartier Zorg en Welzijn. Met een goede set aan kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren krijgen zowel Kwartier als de gemeente beter zicht op het bereik en de effectiviteit van de werkzaamheden van de sociale teams. Bij het bepalen van de indicatoren kijken we naar de mogelijkheden binnen het nieuwe regiesysteem Gidso en de beschikbare informatie in de Power BI tool.

We geven periodiek samen met de sociale teams duiding aan de cijfers en ontwikkelingen in de indicatoren.

2.2.9 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Programma Sociaal

Naam Indicator	Eenheid	Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	Midden-Groningen	0,4	1,5	2,1	-	-
		Nederland	1,8	1,9	2,4	-	-
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	Midden-Groningen	32	31	27	-	-
		Nederland	27	23	26	-	-
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% van het aantal deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Midden-Groningen	1,7%	1,9%	1,9%	2,0%	-
		Nederland	1,8%	1,9%	2,0%	1,7%	-
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	Midden-Groningen	532,9	566,7	577,9	574,5	-
		Nederland	763	777,4	793,9	795,9	-
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Midden-Groningen	1,00%	1,00%	1,00%	-	-
		Nederland	1,00%	1,00%	1,00%	-	-
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Midden-Groningen	8,00%	8,00%	8,00%	-	-
		Nederland	7,00%	7,00%	6,00%	-	-
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbev. t.o.v. van de beroepsbev.	Midden-Groningen	63,8%	64,1%	64,8%	63,9%	-
		Nederland	66,7%	67,8%	68,8%	68,4%	-
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Midden-Groningen	9,00%	3,00%	3,00%	-	-
		Nederland	2,00%	2,00%	2,00%	-	-
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Midden-Groningen	509,1	486,6	470,1	547,1	-
		Nederland	418,6	401,1	381,7	459,7	-
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	Midden-Groningen	788,9	1009,6	655,1	506,1	-
		Nederland	271,3	305,2	207,0	202,0	-
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	Midden-Groningen	16,0	15,3	15	14,7	-
		Nederland	11,4	11,8	12,3	11,9	-
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	Midden-Groningen	1,5%	1,5%	1,7%	1,6%	-
		Nederland	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	-
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	Midden-Groningen	-	0,4%	0,5%	0,4%	-
		Nederland	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	-
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	Midden-Groningen	436	470	820	850	-
		Nederland	620	640	680	700	-
Demografische druk	%	Midden-Groningen	74,0%	74,4%	74,8%	75,3%	75,6%
		Nederland	69,0%	69,6%	69,8%	70,0%	70,1%

2.2.10 Financieel overzicht Sociaal

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 na wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Inkomensregelingen	**40.024**	**37.927**	**37.555**	**37.685**	**37.803**	**37.916**
(Werk)Participatie	**17.946**	**18.576**	**18.426**	**18.220**	**18.063**	**18.025**
Burgerparticipatie	**2.541**	**3.036**	**3.002**	**3.013**	**3.027**	**3.040**
WMO (oude taken)	**7.423**	**7.915**	**8.347**	**8.480**	**8.623**	**8.768**
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	**12.627**	**12.904**	**13.216**	**13.964**	**15.370**	**16.544**
Accommodaties	**1.358**	**1.135**	**1.081**	**1.100**	**1.089**	**1.102**
Jeugd	**28.864**	**29.463**	**30.707**	**30.117**	**30.615**	**31.062**
Onderwijs	**11.446**	**13.763**	**13.441**	**9.943**	**9.928**	**9.894**
Totaal Lasten	**122.228**	**124.719**	**125.776**	**122.523**	**124.517**	**126.352**
Baten						
Inkomensregelingen	**34.535**	**29.642**	**30.262**	**30.262**	**30.262**	**30.262**
(Werk)Participatie	**2.626**	**3.023**	**2.771**	**2.763**	**2.746**	**2.726**
Burgerparticipatie	**15**	**112**	**90**	**92**	**95**	**98**
WMO (oude taken)	**728**	**617**	**637**	**637**	**637**	**637**
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	**893**	**486**	**598**	**601**	**605**	**608**
Accommodaties	**69**	**183**	**219**	**219**	**219**	**219**
Jeugd	**237**	**81**	**5**	**5**	**5**	**5**
Onderwijs	**2.844**	**3.629**	**3.467**	**3.420**	**3.457**	**3.414**
Totaal Baten	**41.947**	**37.772**	**38.048**	**37.999**	**38.026**	**37.969**
Saldo voor bestemming	**-80.281**	**-86.946**	**-87.728**	**-84.524**	**-86.492**	**-88.383**
Stortingen						
(Werk)Participatie	**0**	**360**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onderwijs	**1.000**	**4.286**	**1.027**	**1.027**	**1.027**	**1.027**
Totaal Stortingen	**1.000**	**4.646**	**1.027**	**1.027**	**1.027**	**1.027**
Onttrekkingen						
Inkomensregelingen	**90**	**121**	**0**	**0**	**0**	**0**
Burgerparticipatie	**125**	**181**	**0**	**0**	**0**	**0**
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	**110**	**68**	**14**	**14**	**5**	**5**
Accommodaties	**0**	**133**	**0**	**0**	**0**	**0**
Jeugd	**460**	**191**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onderwijs	**2.950**	**8.176**	**3.607**	**124**	**124**	**124**
Totaal Onttrekkingen	**3.736**	**8.869**	**3.621**	**138**	**129**	**129**
Totaal mutatie reserves	**2.736**	**4.223**	**2.595**	**-888**	**-897**	**-897**
Saldo na bestemming	**-77.545**	**-82.723**	**-85.133**	**-85.413**	**-87.389**	**-89.280**

Toelichting

Het nadelig saldo van de lasten en baten op het programma Sociaal voor 2022 is toegenomen met € 0,78 miljoen ten opzichte van begroting 2021. Het nadelig saldo na bestemming (door lagere onttrekkingen aan reserves in 2021 dan 2022) is toegenomen met € 2,41 miljoen. We lichten per product de belangrijkste wijzigingen toe.

2.1 Inkomensregelingen

Zowel de baten als de lasten voor de BUIG stijgen met ca. € 2,6 miljoen. Er wordt een toestroom verwacht op het gebied van BBZ en van de mensen waarvan de WW-uitkering afloopt in verband met de corona-crisis. De verwachting is dat de Rijksbijdrage voor Inkomensregelingen wordt gesteld op € 28,6 miljoen. De verwachting is dat de uitgaven voor BUIG-uitkeringen evenredig wijzigen.

De TOZO-regeling (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers) stopt per 1 oktober 2021. Hierdoor zijn er vanaf 2022 geen lasten meer van ca. € 2,0 miljoen en de bijbehorende baten vanuit het Rijk voor deze regeling.

Voor de TONK-regeling (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten) is er incidenteel voor 2021 een bedrag beschikbaar gesteld van ca. € 0,9 miljoen. In 2022 is de TONK-regeling niet meer van toepassing. Hierdoor dalen de lasten met € 0,9 miljoen in de jaren 2022 en verder.

De Gemeentelijke Kredietbank heeft in 2021 coronacompensatie ontvangen en daarnaast nog gelden in 2021 te besteden vanuit 2020 omdat deze wegens de corona-crisis niet in 2020 konden worden uitgevoerd. Doordat de verwachting voor 2022 is dat er geen compensatie meer aanwezig is, worden de lasten naar verwachting ca. € 0,2 miljoen minder.

De post kwijtschelding inkomensregeling laat een lichte kostenstijging zien in 2022 van € 32.000 en komt hiermee uit op € 0,4 miljoen.

2.2 (Werk)Participatie
De lasten zijn in 2022 € 0,45 miljoen lager ten opzichte van 2021. De baten zijn in 2022 ook € 0,25 miljoen lager. Per saldo is het resultaat dus € 0,2 miljoen minder negatief dan in 2021, dat komt grotendeels door lagere salarislasten van de SW medewerkers door het verloop in de afgelopen twee jaren.

2.3 Burgerparticipatie
Vanuit het Rijk ontvangen we voor de ondersteuning van nieuwkomers die inburgeren onder het huidige stelsel een vergoeding voor een half jaar. Dit bedrag van afgerond € 0,1 miljoen zetten wij in om het project ‘Meer doen met Nieuwkomers’ in de eerste helft van 2022 te continueren.

2.4 Wmo oude taken

De uitzetting van het product Wmo oude taken kan worden verklaard doordat we meer geld nodig hebben voor huishoudelijke hulp. Bij het opstellen van de begroting 2022 kijken we enerzijds naar de verwachting van het gebruik en anderzijds naar de prijsontwikkeling van de huishoudelijke hulp. Hierdoor zullen de lasten stijgen met € 0,2 miljoen We rekenen in deze begroting 2022 dat er gemiddeld 2,5% meer gebruik wordt gemaakt van de huishoudelijke hulp.. Naast dat het aantal klanten naar verwachting zal stijgen in 2022 zullen de prijzen van de huishoudelijke hulp ook gaan stijgen doordat de gemeente reële tarieven moet bieden aan zorgaanbieders. Daarom hebben we de prijzen structureel geïndexeerd vanaf 2022.

2.5 Wmo sociaal domein - WMO Begeleiding
Bij het opstellen van de begroting hebben we als eerste gekeken naar het verloop van het gebruik van de voorzieningen van Wmo Begeleiding. Wij gaan er van uit dat het gebruik de Wmo-voorzieningen stabiel blijft. Naast mutaties in het aantal voorzieningen is ook de prijs van invloed op het benodigde budget in de begroting 2022. De methode van indexeren (compensatiemix van loonkosten, materiele kosten en huisvestingskosten) is vastgesteld om zo jaarlijks reële tarieven te blijven bieden en daarmee aan de wet te blijven voldoen. De tarieven zijn vanaf 2022 structureel geïndexeerd.

Daarnaast zal per 1 januari 2023 Beschermd Wonen als nieuwe taak worden overgedragen naar de gemeente. De huidige uitvoering ligt bij de centrumgemeente. De komende 10 jaar (vanaf 2023) worden de taken geleidelijk overgedragen en daarmee lopen de lasten geleidelijk op van € 0,5 miljoen in 2023 tot € 2,6 miljoen in 2025. Voor deze lasten worden wij voor eenzelfde bedrag gecompenseerd via de Algemene Uitkering.

2.6 Jeugd
Bij het opstellen van de begroting 2022 onderdeel Jeugd hebben we rekening gehouden met de wetswijziging ten aanzien van het woonplaatsbeginsel. Vanaf 2022 verwachten wij structureel meer kosten omdat wij meer jongeren krijgen toegewezen. Naar verwachting zijn de extra kosten € 1,1 miljoen. Voor eenzelfde bedrag ontvangen wij ook meer middelen in de Algemene Uitkering.

Ten opzichte van de begroting 2021 houden we er rekening mee dat in 2022 er meer zorg wordt verleend aan onze jongeren, hierdoor moeten de budgetten worden bijgeraamd met € 0,7 miljoen. Vanaf 2023 is er geen rekening meer gehouden met extra zorgkosten. Naast dat er meer zorg wordt verleend dienen de tarieven van de jeugdzorg (Zorg in Natura en PGB) en de lasten voor de uitvoering van de jeugdtaken in 2022 worden geïndexeerd en de tarieven voor de zorgkosten worden vanaf 2023 structureel met 2% geïndexeerd voor de verdere jaren.

2.7 Onderwijs

Onderwijsachterstandenbeleid

In de loop van 2021 is de voorlopige toekenning van het geoormerkte OAB-budget door het Rijk bekend gemaakt. Door zowel aan de lastenkant als ook aan de batenkant de begroting 2022 weer te herijken, hebben we ten opzichte van de begroting 2021 een afwijking aan de lasten en de batenkant van circa € 0,12 miljoen. Per saldo is er daarmee geen financieel effect.

Leerlingenvervoer

Vanuit het contract met de vervoerders zijn wij verplicht om ieder jaar de NEA-indexatie toe te passen. De NEA-indexatie geeft de kostenontwikkeling in het wegvervoer weer. Deze indexatie was meegenomen in de meerjarenbegroting voor dit onderdeel. Voor 2022 is indexatie van 1,0% van toepassing, voor de jaren erna is structureel 3,0% meegenomen voor de verwachte indexatie vanaf 2023.

2.3 Programma Economie

2.3.0 Inleiding

Binnen het programma Economie geven wij uitvoering aan het Coalitieakkoord en het Kompas van Midden-Groningen 'Samen Kom je verder'. Dit programma geeft inzicht in de ruimtelijk-economische ontwikkelingen voor 2022.

Opbouw programma Economie

Het programma economie bestaat uit de volgende beleidsonderwerpen:

1. Omgevingswet;
2. Ruimtelijke Ontwikkeling;
3. Economie;
4. Verkeer;
5. Duurzaamheid.

2.3.1 Omgevingswet

Inleiding

De Omgevingswet gaat op 1 juli 2022 in werking. Deze wet zorgt voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Zo kunnen we met heldere kaders en regels de leefomgeving meer in samenhang inrichten. De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Ook moet de wet leiden tot betere en snellere besluitvorming. Instrumenten van de Omgevingswet zijn bijvoorbeeld de omgevingsvisie en de omgevingsvergunning.

Ambities

De Omgevingswet heeft als doel een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in stand houden en bereiken. En doelmatig beheer en gebruik van die fysieke leefomgeving voor maatschappelijke functies te realiseren.

We zien de implementatie van de Omgevingswet als groeimodel. We zorgen ervoor dat de verplichte onderdelen klaar zijn op 1 juli 2022. Bij de invoering van de Omgevingswet voldoen wij aan de wettelijke minimum eisen en zetten wij daar een kleine plus bovenop. De wettelijke vereisten per 1 juli 2022 zijn:

- Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is operationeel;
- Procedure voor omgevingsvergunning is 8 weken (nu 26 weken).

Voor de andere zaken kiezen we een tempo dat aansluit bij ons als jonge fusiegemeente. Eerst worden de verplichte onderdelen ingevoerd en daarna werken we toe naar een werkwijze die aansluit bij het Kompas.

Trends en ontwikkelingen

De invoering van de Omgevingswet is met een half jaar uitgesteld naar 1 juli 2022. Dat geeft ons extra tijd om ons voor te bereiden. Vanaf 1 juli 2022 gaan we werken met de nieuwe wet. Soms gaat het nog extra tijd kosten om de kinderziektes er uit te halen om goed afgestemd te raken op de nieuwe werkwijzen en instrumenten.

Doelstellingen

a. Wij voldoen aan de wettelijke minimum vereisten en realiseren een kleine plus.
We willen voldoen aan de wettelijke eisen. Daarmee werken we aan de volgende verbeterdoelen:

- Het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;

- Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- Het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Acties

Wij richten het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in.

De bestemmingsplannen worden op orde gebracht, zodat alles opgenomen kan worden in het tijdelijk omgevingsplan.

Bestaande verordeningsregels op het gebied van de fysieke leefomgeving, die in het omgevingsplan kunnen dan wel moeten worden opgenomen, worden geïnventariseerd.

Er wordt gestart met het anders werken (integraal en extern gericht) dat nodig is voor het werken met de Omgevingswet.

Oefenen met een pilot Omgevingsplan.
Op 1 juli 2022 heeft de gemeente een tijdelijk omgevingsplan, dat onder andere bestaat uit de huidige bestemmingsplannen en de rijksregels uit de Bruidsschat. Alle regels in het tijdelijk omgevingsplan zijn vanaf 1 juli 2022 bevroren en mogen niet meer op basis van de huidige regelgeving worden aangepast. Op het moment dat het tijdelijk omgevingsplan wordt gewijzigd, bijvoorbeeld om aan een ontwikkelingen mee te kunnen werken, rijst de vraag op welke manier dat moet worden gedaan.

Het team Ruimtelijke Ontwikkeling heeft een tweedaagse cursus Maken van een omgevingsplan gevolgd. Hieraan wordt een vervolg gegeven door in de praktijk aan de slag te gaan met een of meerdere pilots en het opstellen van een handboek.

Wij bestuderen de Bruidsschat en toetsen aan wenselijkheid en bruikbaarheid, zodat alleen datgene overgenomen wordt wat de gemeente nodig vindt.

Wij stellen toepasbare regels op.

Doelstellingen

b. We starten met het opstellen van een omgevingsvisie.
De implementatie van de Omgevingswet is door het Rijk uitgesteld van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022. De daardoor ontstane ruimte benutten wij om meer aandacht te besteden aan de majeure ontwikkelingen die op Midden-Groningen afkomen. Tegelijkertijd kunnen wij beter voorbereid in gesprek gaan met de samenleving over de echte dilemma's en keuzes rond de omgevingsvisie. De nieuwe gemeenteraad kan zich een oordeel vormen over de omgevingsvisie en het proces rond de dialoog met de samenleving.

Acties

Het maken van een strategisch ontwikkeldocument omgevingsvisie.

In gesprek gaan met de samenleving over de omgevingsvisie.

2.3.2 Ruimtelijke Ontwikkeling

Inleiding

Als gemeente hebben wij de primaire taak om te zorgen voor een goede fysieke leefomgeving en een duurzame ruimtelijke ontwikkeling in al zijn facetten. Voor alles een plek en alles op zijn plek. Tegelijk staan we voor grote ruimtelijke opgaven; er moet ruimte worden gezocht voor onder andere woningbouw, bedrijventerreinen, landbouw en natuur.

Ambities

We hebben de volgende ambities binnen het programma Ruimtelijke ontwikkeling:

- De ruimtelijke ontwikkeling draagt bij aan een aantrekkelijke en leefbare gemeente, waar het goed wonen, werken en recreëren is.
- De ruimtelijke ontwikkeling is dienstbaar aan de maatschappelijke agenda zoals verwoord in het Coalitieakkoord en het Kompas van Midden-Groningen ‘Samen Kom je verder’.
- Met onze woonvisie werken wij aan goed wonen in Midden-Groningen. Dit gaat over huizen en de omgeving, maar ook over sociale kwaliteit, zorg en duurzaamheid. De ambitie is uitgewerkt in een aantal doelstellingen. Zo willen wij het stedelijk gebied van Hoogezand - Sappemeer versterken, werken wij aan sterke netwerken van dorpen en willen wij nieuwe woonmilieus realiseren. Daarnaast zetten wij ons in voor verduurzaming, zo lang mogelijk zelfstandig wonen en de sociale huursector.
- We willen ruimte bieden aan de economische ontwikkeling in onze gemeente. Daarbij hoort het ruimtelijk faciliteren van de vraag met voldoende en toekomstbestendige werklocaties. Hierbij werken we samen met het programma Economie voor een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat in Midden-Groningen.

Trends en ontwikkelingen

Het maatschappelijk debat over de ruimte is aan de orde van de dag. Of het nu gaat om de woningnood, dozen in het landschap of een zonnepark. Zo leggen de energietransitie en klimaatadaptatie een claim op de ruimte. Maar dat geldt ook voor de opgaves voor woningbouw, natuur en economische ontwikkeling. En we weten nu nog niet welke invloed het coronavirus heeft op bijvoorbeeld wonen, reizen, werken en winkelen. Duidelijk is dat de ruimte steeds schaarser is.

Woningmarkt

- De druk op de woningmarkt is groot. Dat is vooral zo in de stad Groningen. Woningzoekenden die in niet slagen in de stad gaan op zoek naar een woning of bouwkavel buiten de stad. Dus ook in onze gemeente. Daarnaast melden zich steeds meer vastgoedontwikkelaars. Deze ontwikkeling blijkt ook uit het woningmarktonderzoek van de Regio Groningen-Assen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat in Midden-Groningen de woningbehoefte groter is dan in de Woonvisie is benoemd.
- De Regio Groningen-Assen maakt verstedelijkingsafspraken met het Rijk. Deze afspraken gaan onder andere over woningbouw(locaties). Het woningmarktonderzoek van de regio vormt een basis voor de verstedelijkingsafspraken.
- Wij hebben een aanvraag gedaan voor het Volkshuisvestingsfonds. Onze aanvraag is toegekend en wij ontvangen een bedrag van € 11 miljoen van het Rijk voor verbetering en verduurzaming van koopwoningen in de postcodes 9601 en 9602 in Hoogezand. Wij moeten ook zelf investeren (30% cofinanciering).

NPG

- Met het Nationaal Programma Groningen (NPG) hebben wij de ruimte om aan het lange termijnperspectief van onze gemeente te werken. Voor twee fysieke projecten zijn middelen voor handen uit de eerste aanvraag NPG. Wij gaan ervan uit dat er in 2022 middelen beschikbaar komen voor projecten die samen het programma Bedrijvig en Leefbaar vormen. Ook willen wij het project 'duurzaam particulier bezit' naar voren

halen. Het beschikbare budget willen wij inzetten als cofinanciering voor het Volkshuisvestingsfonds. Dit project past binnen onze aanvraag Volkshuisvestingsfonds.

Bedrijventerreinen

- Het belang van goede en toekomstbestendige vestigingslocaties voor bedrijven is groot. Het werken aan de toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen draagt bij aan de vergroting van de werkgelegenheid, versterking van het concurrentievermogen van onze gemeente en de individuele bedrijven. Enerzijds is er noodzaak om bestaande bedrijventerreinen zo veel mogelijk te optimaliseren, te intensiveren en te verduurzamen. Anderzijds is de voorraad uit te geven bedrijventerreinen gering, waardoor er een ruimtevraag naar nieuwe terreinen is.

Doelstellingen

a. Het stedelijk gebied van Hoogezand-Sappemeer versterken.

We willen de woon- en leefkwaliteit in Hoogezand-Sappemeer verbeteren. We doen dit door bestaande wijken te vernieuwen en door het toevoegen van nieuwe woningen op ontwikkellocaties. Sommige van die locaties ontwikkelen wij zelf, maar wij faciliteren ook initiateven van ontwikkelaars en particulieren. De projecten die met middelen uit de eerste tranche van het NPG worden gerealiseerd, staan benoemd onder doelstelling 3. Fysieke NPG-projecten faciliteren.

Acties

Verder werken aan het project Stadshart-Noord

We zetten ons al een aantal jaren in voor de ontwikkeling van het Stadshart Noord en de Kerkstraat in Hoogezand. De gemeente ontwikkelt het plangebied in samenwerking met Geveke Bouw & Ontwikkeling. De locaties ten zuiden van het spoor zijn met uitzondering van het plan “De Componist” allemaal gerealiseerd of in aanbouw. Het plan voor De Componist is naar aanleiding van inspraak aangepast en de bestemmingsplanprocedure is opnieuw gestart. Ook is de ontwikkeling van de deelprojecten ten noorden van het spoor is opgestart. Hier vragen verpauperde panden, en milieuspecten (geluid en geur) specifieke aandacht. Er worden gesprekken met de eigenaren van verpauperde panden gevoerd. De uitkomsten van deze gesprekken zijn bepalend voor de start en verdere onwikkeling van de deelprojecten in 2022.

Verder werken aan de herstructurering van Gorecht-West

Sinds 2012 werkt de gemeente (toen nog Hoogezand-Sappemeer) samen met woningstichting Lefier aan de herstructurering van Gorecht-West. Dit gebeurt in vijf fasen op basis van een samenwerkingsovereenkomst. De gemeente zorgt voor het bouwrijp maken en de herinrichting van de openbare ruimte. Lefier sloopt haar bezit en bouwt de nieuwe woningen. Daar waar nodig voor een betere stedenbouwkundige opzet wordt grond geruild. In 2021 is gestart met bouw van de woningen van fase 4, de woningen worden in 2022 opgeleverd. In 2022 worden de woningen uit fase 5 gesloopt. In 2023 start de nieuwbouw. De woningen worden in 2024 opgeleverd.

In de fasen 3, 4 en 5 staan naast woningen van Lefier ook particuliere koopwoningen (voormalige huurwoningen) die verbeterd en verduurzaamd moeten worden. Deze woningen vallen in de toegekende aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds (€ 11 miljoen voor postcodes 9601 en 9602). In het lokale NPG-programma is budget gereserveerd voor de verbetering van deze particuliere woningen.

Afronden IJsbaanlocatie Sappemeer

In 2022 worden de laatste woningen gebouwd in plangebied IJsbaan locatie. Het betreft deels projectmatige nieuwbouw, maar ook de laatste particuliere kavels zullen worden bebouwd. Na afronding van de bouw van de woningen kan het woonrijp worden gemaakt. Hopelijk kan de uitvoering van het woonrijp maken nog starten in 2022, maar dat is uiteraard afhankelijk van de voortgang van de bouw van woningen.

Ontwikkelen Vosholen fase 2
In 2022 moet de bouw van woningen aan de westzijde van de Croonhoven starten. Bij voldoende verkoopresultaat lijkt dat haalbaar.
Voor de oostzijde van de Croonhoven zal een bestemmingsplanprocedure worden vervolgd (start al in 2021), een civieltechnische uitwerking van het stedenbouwkundige plan worden gemaakt en een grondexploitatie worden opgesteld. Eind 2022 kan gestart worden met het bouwrijp maken van een deel van het plangebied (gefaseerde uitvoering).

Doelstellingen

b. Netwerken van sterke dorpen.
De dorpen vormen samen een goed woon- en leefklimaat. Wij bieden ruimte voor woningbouw die inspeelt op de behoefte. Wij doen dit -net als in Hoogezand-Sappemeer- door zelf locaties te ontwikkelen én door mee te werken aan initiatieven van ontwikkelaars en particulieren.

Acties

Ontwikkeling Tolweg Muntendam
Aan de zuidzijde van Muntendam is de uitleglocatie Tolweg in ontwikkeling. De woningbouw wordt zowel projectmatig als particulier ontwikkeld.

Ontwikkeling Verlengde Veenlaan Slochteren
Aan de westzijde van Slochteren is de uitbreidingslocatie Verlengde Veenlaan in ontwikkeling. Aan beide zijde van de bestaande weg Verlengde Veenlaan is plaats voor verschillende soorten woningen op flexibele kavels.

Vrijkomende gemeentelijke locaties ontwikkelen
Op meerdere plekken in onze gemeenten komen gemeentelijke locaties, zoals scholen, vrij. In 2022 gaan we door met onze inzet om daar goede herbestemmingen aan te geven. Wij zorgen voor een goede stedenbouwkundige en ruimtelijke invulling van de locaties.

Faciliteren van particuliere woningbouwontwikkelingen
Wij staan open voor particuliere woninginitatieven die de woningvraag bedienen, aansluiten op de ambities uit de woonvisie en een positieve invloed hebben op de ruimtelijke kwaliteit van het dorp (of de buurt). Dit kan gaan om nieuwe initiatieven. Het kan ook gaan om actualiseren van oudere plannen die niet meer aansluiten bij de woningmarkt.

Doelstellingen

c. Fysieke NPG-projecten faciliteren.
In 2021 is het Lokaal Programma NPG door de raad vastgesteld. Het Lokaal Programma kent een aantal projecten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Deze projecten dragen bij aan:

- Het verhogen van de kwaliteit en toegankelijkheid van de woon- en leefomgeving;
- Het beter aansluiten van vraag en aanbod op de woningmarkt.

Acties

Verpauperde panden
We hebben in 2021 NPG-geld ontvangen voor de aanpak van verpauperde panden. Het project heeft een doorlooptijd van 10 jaar en is opgedeeld in twee fasen. Tot en met eerste kwartaal van 2024 worden de eerste panden en woningen aangepakt en wordt de brede aanpak doorontwikkeld op basis van de opgedane ervaringen. Het streven is om in de eerste fase casco-herstel en

verduurzaming van 15 woningen te realiseren en eventueel 5 panden aan te kopen in het kader van herstructurering en gebiedsontwikkeling.

Herstructurering bedrijventerreinen

Met het programma Bedrijvig en Leefbaar is een aanzet gegeven om door het treffen van maatregelen de historisch gegroeide vervlechting tussen wonen en werken te scheiden. Het ging hierbij om juridische maatregelen, zoals actuele bestemmingsplannen en vergunningen, maar ook om het treffen van geluidsisolatiemaatregelen voor woningen.

Het is wenselijk om naast deze maatregelen ook andere fysieke maatregelen te treffen die bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid. Wij gaan ervan uit dat er in 2022 NPG-geld beschikbaar komt om deze fysieke maatregelen te kunnen treffen.

Herstructurering Hoogezand Noord

We hebben in 2021 NPG-geld ontvangen om de herstructurering van Hoogezand Noord te kunnen realiseren. Een van de hoofdopgaven is het aantrekkelijk maken van de entree van Hoogezand vanaf de A7 en de Kerkstraat. In 2022 wordt het eerste deelplan opgepakt. Hoogezand-Noord is ook onderdeel van de toegekende aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds (€ 11 miljoen voor postcodes 9601 en 9602) voor de aanpak van goedkope particuliere woningen.

Duurzaam particulier bezit

Doelstellingen

d. Kaders opstellen voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Om adequaat te kunnen inspelen op ruimtelijke ontwikkelingen zijn actuele visies en beleidskaders vereist. In 2022 gaan we aan de slag met in elk geval de volgende visies en beleidskaders.

Acties

Opstellen van een visie voor Martenshoek

In 2022 stellen wij een integrale visie op voor Martenshoek om op deze wijze antwoord te kunnen geven op de vele initiatieven die zijn ingediend.

Opstellen van een visie voor Meerstad-Harkstede

Meerstad gaat nadenken over de volgende ontwikkelfase, waarmee Meerstad steeds dichterbij Harkstede komt te liggen. Het is daarom van belang dat wij een strategische discussie gaan voeren over onze belangen bij de verdere ontwikkeling van Meerstad.

Opstellen verordening nadeelcompensatie

Naar verwachting komt er per 1 juli 2022 een algemene wettelijke regeling voor nadeelcompensatie in de Awb. Ook kent de Omgevingswet een specifiek op het omgevingsrecht toegesneden nadeelcompensatieregeling. Hierdoor ontstaat er een noodzaak voor ons om een verordening nadeelcompensatie op te stellen. De huidige verordeningen planschade en nadeelcompensatie worden vervolgens ingetrokken.

Vervolg geven op de ruimtelijk-economische visies voor de A7-corridor

We geven een vervolg aan de Ruimtelijk-economische visie A7/N33 corridor en de Ruimtelijke visie A7-zone en vaarverbinding, die beiden in 2021 zijn opgesteld. We richten ons op:

- het beschikbaar hebben van voldoende bedrijventerreinen
- het optimaal benutten van bestaande bedrijventerreinen

- het bewaken van het ruimtelijke kwaliteit

Opstellen woningmarktonderzoek
Om de woningbehoefte te peilen wordt er samen met de corporaties een woningmarktonderzoek in de gemeente Midden-Groningen uitgevoerd.

Doelstellingen

e. Juridisch-planologische knelpunten oplossen.
Het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening vanuit de voormalige gemeenten is geharmoniseerd en geactualiseerd. Op de onderdelen waar nog geen adequaat beleid is en waar bij de uitvoering knelpunten worden ervaren, wordt nieuw beleid gemaakt.

Acties

Vertaling kamerverhuurbeleid
Op dit moment kennen wij geen regels omtrent kamerverhuur. Daarom hebben wij in 2021 beleid opgesteld voor kamerverhuur. Dit beleid beleid heeft ook een relatie met het NPG-project Verpauperde panden. Het kamerverhuurbeleid wordt planologisch-juridisch vertaald in een facetbestemmingsplan of huisvestingsverordening.

Opstellen partiele herziening bestemmingplan Woongebieden Hoogezand-Sappemeer
Het in 2013 vastgestelde bestemmingsplan Woongebieden van de voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer kent een aantal omissies, die zorgen voor onnodige afwijkingsprocedures en ongewenste bouw- en gebruiksmogelijkheden. Voordat de Omgevingswet in werking treedt, worden de planologische knelpunten opgelost, waarbij ook alvast rekening wordt gehouden met de gedachten van de Omgevingswet.

Doelstellingen

f. Samenwerking Omgevingsdienst Groningen.
Voor onze gemeente is het bereiken van een gezond en veilig woon- en leefklimaat belangrijk. Samen met de Omgevingsdienst Groningen werken aan de uitvoering van de taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Hierbij vindt afstemming plaats met andere Groninger gemeenten en de provincie om eenduidig beleid te vast te stellen. De ontwikkelingen rondom de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen spelen hierbij een belangrijke rol. Met de Omgevingsdienst Groningen werken wij aan het maken van nieuwe werkafspraken, processen en het in beeld brengen van de (financiële) gevolgen. Zodra deze wetgeving in werking treedt zijn wij er gezamenlijk klaar voor.

Verder werken wij gezamenlijk aan het maken van afspraken over efficiënte werkprocessen. Dit moet er voor zorgen dat met minder budget dezelfde taken kunnen worden verricht. Ten slotte blijft de toename van juridische procedures vanuit de samenleving de aandacht houden. Met de Omgevingsdienst kijken we hoe de beschikbare budgetten hiervoor zo goed mogelijk kunnen inzetten.

2.3.3 Economie

Inleiding

Midden-Groningen heeft zowel een industrieel als landelijk karakter. Na de stad Groningen heeft onze gemeente de meeste werkgelegenheid in onze provincie. We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor bedrijven om te ondernemen en voor inwoners om hier te werken en te wonen. Naast stedelijke voorzieningen met aantrekkelijke centra, biedt onze regio veel landelijk gebied en natuur voor rust en recreatie. Toeristische bestedingen vormen een belangrijke economische factor.

Ambities

Gemeente Midden-Groningen wil werk maken van brede welvaart. Sociaal-economische versterking is belangrijk. We willen een veerkrachtige en toekomstbestendige economie. We willen een economie die bijdraagt aan welvaart en welzijn. Een economie waar zoveel mogelijk mensen aan het werk zijn. Dat geeft een wenkend perspectief. Want een baan geeft financiële zekerheid. En het betekent sociale contacten en leidt tot positieve eigenwaarde. Niet voor niets is het doel om de werkloosheid terug te brengen tot 3,9% binnen de periode van het NPG. Daarom willen we ook ruimte bieden aan de economische ontwikkeling in onze gemeente. Daarvoor zijn voldoende en toekomstbestendige werklocaties van belang. Binnen de gemeente werken we vanuit verschillende werkvelden aan een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat in Midden-Groningen. We zien de volgende doelen:

- We willen het bedrijfsleven in Midden-Groningen behouden en versterken;
- We willen een goede balans tussen landbouw, natuur en leefomgeving;
- We willen toekomstbestendige winkelcentra;
- We willen een volwaardige vrijetijdssector ontwikkelen.

Trends en ontwikkelingen

Economie en coronavirus
De impact van de coronacrisis is in heel Nederland voelbaar. Dat leidde in het 2e kwartaal van 2020 tot een daling van het aantal banen en een stijgende werkloosheid. Inmiddels is de werkzame beroepsbevolking weer even groot als begin 2020. Ook de krapte op de arbeidsmarkt neemt weer toe. Het CPB verwacht dat eind 2021 de economie terug is op het oude niveau van voor de pandemie. Wel verwacht het CPB een lichte stijging van de werkloosheid in 2022. Dit komt door de afbouw van de steunpakketten voor Corona. De effecten van het coronavirus op langere termijn zijn lastig te voorspellen. Dat hangt bijvoorbeeld af van een mogelijk inhaaleffect en de economie verder groeit. In 2020 is de economie in de provincie Groningen met 5% gekrompen. Dat komt met name door de verminderde gaswinning. De belangrijkste/grootste sector in onze gemeente is de industriële sector. Vooralsnog lijkt het erop dat nu de economie weer aantrekt de industriële sector relatief weinig hinder van de coronacrisis ondervindt. Heel anders is dat in de vrijetijdssector, die is het hardste getroffen door de geldende maatregelen. Met name bedrijven in horeca, evenementen en ambulante handel. De detailhandel is bezig met een inhaalslag, maar blijft ook afhankelijk van maatregelen vanuit het Rijk.

Werklocaties
De vraag naar bedrijventerreinen blijft onverminderd doorgaan. Niet alleen in onze gemeente, maar in de hele Regio Groningen Assen. In de gemeente Midden-Groningen is een toenemende vraag naar met name nieuwbouwlocaties, waardoor we op de huidige bedrijventerreinen krap in ons jasje komen te zitten. Met nieuwbouwlocaties kunnen we ruimte bieden aan de groeiambities van onze ondernemers, maar ook voor het verplaatsen van (industriële) bedrijven in verband met herstructurering van huidige werklocaties. Daarnaast bieden nieuwe locaties ruimte aan nieuwe bedrijven. Tegelijkertijd heeft de transitie naar een circulaire economie en de energietransitie ook ruimte nodig.

Landbouw
De gemeente heeft een grote landbouwsector die de gevolgen ervaart van de steeds wisselende regelgeving omtrent onder andere stikstof. Agrariërs maken zich zorgen over investeringen en bedrijfsopvolging. In de landbouw is een tendens gaande om meer richting ‘natuurinclusief’ te bewegen, wat moet leiden tot een grotere diversiteit aan dieren en planten. Noord-Nederland heeft op dit thema een regiodeal gesloten met de Rijksoverheid.

Detailhandel
De dynamiek in de detailhandel is groot. Vraag en aanbod zijn sterk in ontwikkeling. Ontgroening en vergrijzing veranderen de samenstelling van de bevolking. Door de veranderende economische bestedingsmogelijkheden per doelgroep en de toenemende mobiliteit en vrije tijd worden steeds hogere eisen gesteld aan het aanbod. De markt verandert structureel. De opkomst van het gebruik van internet voor het doen van aankopen is de afgelopen jaren sterk blijven stijgen. In 2007 bedroegen de bestedingen ongeveer 5 miljard, in 2013 ruim 10 miljard euro, en in 2018 inmiddels ruim 23 miljard euro. De groei is de afgelopen jaren steeds sneller gegaan. Ondanks de

aanhoudende populariteit van e-commerce, is de verwachting dat er behoefte blijft aan fysieke winkels. Wel neemt in Nederland de regiofunctie van middelgrote gemeenten af.

Recreatie en toerisme
Regio Groningen heeft last van een negatief imago, wat lastig te doorbreken is. Een omschrijving van het imago is lastig te geven, het gaat om het gevoel dat iemand bij een regio heeft zonder er te zijn geweest. Bezoekers van Groningen geven de provincie een rapportcijfer 7.7, terwijl niet-bezoekers van Groningen de provincie met een 6,2 waarderen (rapport 'Het imago van toeristisch Groningen 2019' SWECO). De belangrijkste reden is dat Groningen 'ver weg' is, ook is er een sterke associatie met aardbevingen als men aan Groningen denkt. Corona lijkt hierin een positieve ontwikkeling teweeg hebben gebracht, doordat toeristen in eigen land bleven en meer mensen in 2020 en 2021 de provincie Groningen hebben 'ontdekt'. De provincie Groningen zag het aantal overnachtingen in het derde kwartaal van 2020 met 33% toenemen (CBS).

Doelstellingen

a. We willen een excellente dienstverlener zijn voor ondernemers en instellingen.

Bedrijven die zich hier willen vestigen of bestaande bedrijven die willen uitbreiden, faciliteren wij optimaal. Hetzelfde geldt voor bedrijven die onderling en/of met onderwijs- en kennisinstellingen willen samenwerken ten behoeve van innovatie, ontwikkeling en arbeidsmarkt.

Indicatoren

Bedrijfsvestigingen per 1000 inwoners van 15-74 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Jaar	Midden-Groningen	Nederland
2020	100,20	135,20

Banen per 1000 inwoners van 15 - 64 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Jaar	Midden-Groningen	Nederland
2020	574,50	795,90

Werkloosheidspercentage

Bron: CBS

Jaar	Midden-Groningen	Nederland
2020	4,40 %	3,80 %

Acties

We bieden een aanspreekpunt en onderhouden contacten met het bedrijfsleven.

We communiceren actief over ontwikkelingen en regelingen.

We zetten in op een duurzame aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt van met name industrie, bouw en zorg

Vervolg geven op de ruimtelijk-economische visies voor de A7-corridor

We geven een vervolg aan de Ruimtelijk-economische visie A7/N33 corridor en de Ruimtelijke visie A7-zone en vaarverbinding, die beiden in 2021 zijn opgesteld. We richten ons op:

- het beschikbaar hebben van voldoende bedrijventerreinen
- het optimaal benutten van bestaande bedrijventerreinen
- het bewaken van het ruimtelijke kwaliteit

Doelstellingen

b. We willen meer regionale waarde voor de landbouwsector.

Noord-Nederland als koploper van een vitaal platteland! Vanuit deze ambitie werken landbouw, natuur en onderwijs sinds eind 2019 samen in de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw, met als doel de omslag naar een landbouwvorm die zowel voedsel produceert als de omgeving versterkt. Via de samenwerking in Agenda voor de Veenkoloniën wordt uitvoering gegeven aan het actieplan dat is opgesteld als onderdeel van de Regiodeal Natuurinclusieve landbouw.

Acties

We participeren in de regionale samenwerking Agenda voor de Veenkoloniën.

Doelstellingen

c. We concentreren de detailhandel tot compacte centra.

In de gemeente is sprake van een fors overaanbod aan vierkante meters voor detailhandel. Het is gewenst en noodzakelijk om zoveel mogelijk het aantal vierkante meters terug te dringen, zodat de leegstand van winkelpanden op een acceptabel niveau blijft. Daarom willen we verdere concentratie van het aanbod in compacte centra. Zo houden we de centra aantrekkelijk.

Acties

We inventariseren de detailhandel buiten de winkelgebieden.

We begrenzen de winkelgebieden in de gemeente.

We faciliteren winkeleigenaren om de detailhandelsfunctie te veranderen naar een andere passende bestemming.

We faciliteren het platform detailhandel.

Doelstellingen

d. We positioneren Midden-Groningen als een recreatiebestemming waar het voor iedereen goed toeven is.

We willen de potentie van recreatie en toerisme betere benutten. Gemeente Midden-Groningen heeft op het vlak van recreatie en toerisme veel te bieden. We hebben in ons gebied prachtige, aaneengesloten natuur. Er zijn meren, kanalen, goed ontsloten waterwegen voor waterrecreatie en een goed fiets- en wandelnetwerk. Daarnaast is er veel en goed beleefbaar cultuurhistorisch erfgoed, zoals borgen, molens, kerken, boerderijen en architectonisch bijzondere gebouwen.

Acties

We ontwikkelen een visie vrijetijdseconomie.

We stimuleren dag - en verblijfrecreatie door het project 'Midden-Groningen op de kaart' in het lokale programma Nationaal Programma Groningen.

2.3.4 Verkeer

Inleiding

Het brede werkveld verkeer en vervoer gaat over thema's die van belang zijn voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het gaat om de bereikbaarheid van en de verkeersveiligheid in onze gemeente voor alle soorten van vervoer. Dit betreft zowel verkeer te voet, op de fiets (utilitair), gemotoriseerd verkeer (auto-, vracht- en landbouwverkeer) als het openbaar vervoer.

Ambities

Een goed bereikbare en verkeersveilige gemeente voor alle verkeersdeelnemers.
Het verkeerssysteem is duurzaam in het kader van het Klimaatakkoord waarbij vanuit verkeer en vervoer vooral wordt ingezet op het stimuleren van het fietsgebruik. Het verkeerssysteem is in de volle breedte geen obstakel om je vrij te kunnen verplaatsen. Het verkeerssysteem is toegankelijk zodat iedereen de mogelijkheid heeft om zich te kunnen verplaatsen. Oftewel mobiliteit is binnen ieders bereik. Er is een Ontwerp Mobiliteitsplan waarin het beleid aan de hand van vijf thema's is beschreven. In deze begroting hanteren we de doelen uit het Ontwerp Mobiliteitsplan. De ambitie van het College is om het Mobiliteitsplan in 2021 door de Gemeenteraad te laten vaststellen.

Trends en ontwikkelingen

We merken bijna allemaal dat ons mobiliteitsgedrag verandert door de coronapandemie. We reizen minder kilometers doordat we bijvoorbeeld meer thuis werken. Of de coronapandemie onze mobiliteit ook op langere termijn gaat beïnvloeden weten we nog niet.

Doelstellingen

a. Verkeersveilig bewegen.

Wij willen de verkeersveiligheid, met de nadruk op kwetsbare verkeersdeelnemers, structureel verbeteren. We hebben een goed beeld van de meest verkeersonveilige locaties, risicovolle doelgroepen (bijvoorbeeld jonge bestuurders) en gedragingen (bijvoorbeeld afleiding door het gebruik van de smartphone). Het aanpakken van deze meest onveilige knelpunten en risicolocaties hebben prioriteit.

Acties

Monitoring

We monitoren de verkeersveiligheid, maken risicoanalyses en stellen indien nodig verbeteringen voor.

Permanente verkeerseducatie.

We voeren voor 'permanente verkeerseducatie' overleg met de provincie Groningen. Het gaat om activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van de verkeersveiligheid via gedragsbeïnvloeding, onder meer voor kinderen van basisscholen zoals het theoretisch en praktisch verkeersexamen, dodehoek voorlichting bij vrachtauto's, etc.

Financiering

Infrastructurele maatregelen zijn relatief kostbaar. We zijn voortdurend op zoek naar kansen om dergelijke maatregelen op kosteneffectieve wijze gefinancierd te krijgen. Hierbij kijken we naar bestaande budgetten die eventueel met subsidie vermeerderd kunnen worden zodat maatregelen uitgevoerd kunnen worden.

Doelstellingen

b. Sociaal inclusief.

Wij willen de gevaren van vervoersarmoede tegengaan en werken aan een toegankelijk mobiliteitssysteem waarbij al onze inwoners voldoende mobiel zijn om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven.

Acties

Als gemeente doen we mee aan het landelijke fietsproject 'Doortrappen'.

Wij doen mee aan het landelijke fietsproject 'Doortrappen', een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dat wordt uitgevoerd met medewerking van partners als VVN, VeiligheidNL, BOVAG, Fietsersbond en vele anderen. Het programma Doortrappen heeft de ambitie dat ouderen zo lang mogelijk veilig blijven fietsen en daardoor lang zelf mobiel blijven.

Doelstellingen

c. Duurzaam verplaatsen.

Wij willen met het mobiliteitsbeleid bijdragen aan de duurzaamheidsambities. De komende jaren wordt vanuit het werkveld verkeer en vervoer ingezet op het stimuleren van het gebruik de fiets.

Acties

We proberen subsidies binnen te halen om het fietsnetwerk te verbeteren.

Doelstellingen

d. Bereikbaar platteland.

Wij willen de voorzieningen bereikbaar houden. Niet overal in de gemeente is het openbaar vervoer goed toegankelijk. Oplossingen moeten gevonden worden met maatwerk per dorp en/of het ondersteunen van alternatieven zoals de Hubtaxi.

Acties

We ondersteunen het uitbreiden en verbeteren van de voorzieningen bij de treinstations en de Hub's.

Een hub is een plek waar je kunt overstappen van het ene naar het andere vervoermiddel. En waar je op een prettige manier even kunt wachten. Extra voorzieningen zoals Wifi of een watertappunt maken de hub tot een aangename plek. Er zijn op meer dan 50 plekken hubs in Groningen en Drenthe. De Hubtaxi is bedoeld voor wie niet per fiets, te voet of op een andere manier naar een hub kan reizen. De Hubtaxi brengt je naar een hub die het best in jouw reis past, zodat je vanaf die plaats verder kunt reizen met het openbaar vervoer. www.reisviahub.nl

We hebben overleg met Provincie Groningen, Regio Groningen-Assen en OV-Bureau over ontwikkelingen op het terrein van openbaar vervoer

Doelstellingen

e. Economische dynamiek.

Wij willen dat de werklocaties en de economische centra goed bereikbaar zijn.

Acties

De plannen voor het project Knijpsbrug worden in 2022 uitgevoerd.

De uitvoering van de plannen voor het project Knijpsbrug zijn in 2021 gestart en lopen door in 2022. De doorstroming van het gemotoriseerde verkeer en de verkeersveiligheid worden hier verbeterd. De rotondes ten noorden van de Knijpsbrug worden omgebouwd tot turborotondes, de oversteekbaarheid van de Rijksweg-West ter hoogte van de Zwedenbrug voor fietsers wordt verbeterd en er komt een linksafvak in de Kerkstraat richting de Barentszstraat.

We participeren actief in het project N33, dat is gericht op het verbeteren van de doorstroming.

We participeren actief in het project N33. De Provincie Groningen is trekker van de verdubbeling van de N33 Midden tussen Zuidbroek en Appingedam. De verdubbeling is nodig om de bereikbaarheid van de Eemsdelta te verbeteren, de regionale economie te versterken en de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren. Meer dan de helft van het projectbudget is naar de Zuidelijk Ringweg Groningen gegaan waardoor het project N33 is vertraagd. Op dit moment wordt door Provincie Groningen gelobbyd voor aanvullende middelen om de ambitie alsnog te kunnen waarmaken.

2.3.5 Duurzaamheid

Inleiding

In 2019 heeft de gemeente Midden-Groningen een duurzaamheidsvisie vastgesteld. Sindsdien werken we aan de uitvoering van deze visie. De duurzaamheidsvisie straalt ambitie uit. Hiermee willen we aan de slag. Tegelijkertijd zijn capaciteit en middelen beperkt.

Jaarlijks worden de onderwerpen bepaald waar in dat jaar op wordt ingezet. Een belangrijk hoofdonderwerp voor de gemeente Midden-Groningen is 'de sociale kant van duurzaamheid'. Armoede is een groeiend probleem in Midden-Groningen. Veel woningeigenaren investeren relatief weinig in verduurzaming. Juist in wijken met een relatief goedkope woningvoorraad leidt dit tot hoge energielasten. De gemeente Midden-Groningen heeft zeer nadrukkelijk aandacht voor deze sociale kant van de duurzaamheid.

Daarnaast vraagt de overgang naar duurzame energievormen om veel inspanningen van onze gemeente de komende jaren. Diverse beleidsplannen moeten worden opgesteld en geactualiseerd. In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 vastgesteld. In 2022 moet de RES 2.0 worden opgeleverd. Belangrijk onderwerp waar in RES-verband aan wordt gewerkt de komende jaren is de wijze waarop onze inwoners profiteren van de ontwikkeling van duurzame energieprojecten. Ook staan de onderwerpen 'het opstellen van uitgangspunten voor toekomstige ruimtelijke visies' en 'de capaciteit van het netwerk' nadrukkelijk op de agenda. In 2021 wordt de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. De TVW beschrijft op wijkniveau welke mogelijkheden er zijn om deze aardgasvrij te maken. De RES 2.0 gaat over de warmtetransitie. De TVW is de basis voor de RES 2.0. Het opstellen van de RES en TVW, en het respectievelijk 2- en 4-jarig actualiseren, zijn wettelijke verplichtingen.

Tot slot gaat aandacht uit naar de voorbeeldrol van de gemeente. We willen extra stappen maken om ook als gemeentelijke organisatie verder te verduurzamen. Belangrijke onderwerpen zijn Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) en het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. De gemeente is wettelijk verplicht het gemeentelijk vastgoed voor 1 januari 2023 op label C te brengen.

Ambities

Duurzame ontwikkeling gaat over een balans tussen mens, milieu en economie, mondiaal, nationaal, regionaal, en lokaal. Voor Midden-Groningen zetten we in op een duurzame samenleving, een duurzame energievoorziening, een duurzaam landschap en klimaat, duurzaam ondernemen en een duurzame gemeentelijke organisatie.

Een duurzame samenleving is van ons allen. Werken aan duurzame ontwikkeling doen we samen met partners, belanghebbenden en in het bijzonder de inwoners van de gemeente Midden-Groningen.

Trends en ontwikkelingen

De onderwerpen duurzaamheid en energietransitie krijgen steeds meer aandacht. Het veranderend klimaat, dat zichtbaar begint te worden voor iedereen, draagt hieraan bij. Voor de nationale overheden en lokale overheden betekent dit dat er steeds meer plannen worden gemaakt om de samenleving te verduurzamen En het blijft niet alleen bij plannen. We zien bijvoorbeeld ook meer zonneparken in ons landschap verschijnen. En het aantal elektrische voertuigen groeit gestaag.

Duidelijk is geworden dat planvorming en uitvoering alleen goed lukt met draagvlak van de bevolking. Bij nieuwe ontwikkeling is hier meer oog voor dan voorheen. Draagt de burger de lasten, dan wil zij ook de lusten. In een vol land als Nederland zeker. En de burger wil meedenken over zijn leefomgeving. Op een goede manier invulling geven aan burgerparticipatie wordt steeds belangrijker. Zowel bij het opstellen van beleid als het uitvoeren van projecten. Aandachtspunt is de weerstand bij diverse groeperingen in de maatschappij in relatie tot de energietransitie of onderdelen hiervan. Beter begrijpen waar deze vandaan komt en burgers beter betrekken en informeren zijn noodzakelijke ingredienten om meer draagvlak voor de energietransitie te krijgen.

Belangrijk aandachtpunt bij de energietransitie-vraagstukken is de betaalbaarheid. Dit is zeker niet alleen regionaal een probleem, maar ook landelijk en internationaal. Hetzelfde geldt voor de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Het blijkt zeer lastig alle duurzaam opgewekte capaciteit over het bestaande netwerk te vervoeren. En dit netwerk uitbreiden is een megaproject en duurt vele jaren. Planvormers en netbeheerders trekken steeds meer gezamenlijk op om dit probleem het hoofd te bieden.

Doelstellingen

a. De gemeente biedt individuele inwoners die duurzaam willen handelen hier de mogelijkheden voor.

Acties

Energieloket
Wij richten een energieloket in en zorgen dat de burger van Midden-Groningen de weg naar het energieloket weet te vinden.

RREW
Wij voeren de RREW-regeling uit. De regeling biedt huurders en kopers de mogelijkheid energieadvies te ontvangen en eenvoudige energiebesparende maatregelen aan te brengen. Ook worden in diverse wijken warmtescans gemaakt.

Duurzaamheidslening
Wij bieden een duurzaamheidslening aan. Dit geeft de inwoners van Midden-Groningen financiële armslag.

Beleid elektrische laadpalen
Wij stellen beleid voor het plaatsen van elektrische laadpalen op, en werken dit beleid op onderdelen verder uit. Hierdoor worden er meer elektrische laadpalen in de openbare ruimte geplaatst. En kunnen onze burgers elektrisch rijden.

Ondersteunen individuele burgers
De gemeente kan dit niet alleen. Samen met diverse andere betrokkenen zoals woningcorporatie en projectontwikkelaars helpen we de burgers van Midden-Groningen bij het vinden van de juiste informatie en de beschikbare middelen.

Doelstellingen

b. Inwoners van de gemeente Midden-Groningen zijn betrokken bij en profiteren van de ontwikkeling van duurzame energieprojecten.

In het klimaatakkoord is het streven naar 50% lokaal eigendom van hernieuwbare energieprojecten opgenomen. De RES Groningen, waar de gemeente Midden-Groningen deel vanuit maakt, onderschrijft het belang van lokaal eigendom en participatie. Dat gaat zowel over meepraten (procesparticipatie) als financieel voordeel genieten (financiële participatie).

Acties

RES-afspraken

Wij maken in RES-verband nadere afspraken over hoe invulling te geven aan lokaal eigendom en participatie.

Beleid Midden-Groningen

Wij vullen het Midden-Groningen zonneparken-beleid aan met afspraken over lokaal eigendom en participatie. We sluiten in ons beleid zo goed mogelijk aan bij afspraken die in RES-verband worden gemaakt.

Samenwerken profiteren ontwikkeling duurzame energie projecten

Afspraken en nieuw beleid komen tot stand in overleg met belangenorganisaties als de Natuur en Milieufederatie, de energiecoöperaties GrEK, bewoners-vertegenwoordigende organisaties en andere belanghebbenden.

Doelstellingen

c. De gemeente Midden-Groningen maakt het mogelijk dat duurzame energieprojecten worden gerealiseerd.

De gemeente Midden-Groningen heeft te allen tijde een vastgestelde visie op waar en op welke wijze we voor duurzame energieprojecten in het landschap ruimte bieden. In het kader van de energietransitie wordt in de toekomst meer duurzame energie op land geproduceerd. Dat betekent dat er bijvoorbeeld zonneparken worden aangelegd. Hiervoor moeten we bedenken waar we dergelijke parken willen toestaan en hoe we ze zo kunnen opstellen dat ze passen in de omgeving. Daarbij willen we ons landschap niet (te zeer) aantasten. Bij de keuze voor mogelijke locaties spelen ook mogelijke negatieve effecten van duurzame energieprojecten als bijvoorbeeld geluid op de omgeving een rol. Ook moeten we bij de keuze voor locaties mogelijk ander gebruik voor woningen, bedrijven, landbouw en natuur laten meewegen.

Acties

RES-uitgangspunten

Wij stellen in RES-verband gezamenlijke uitgangspunten voor een ruimtelijke visie voor duurzame energieprojecten vast.

Beleid Duurzame Energie Midden-Groningen

Wij sluiten in ruimtelijk beleid in Midden-Groningen hier in de toekomst zo goed mogelijk bij aan.

NAM-locaties

Wij onderzoeken de mogelijkheid NAM-locaties te hergebruiken. Wij werken mee aan de uitwerking van mogelijke plannen. Ook onderzoeken we de mogelijkheden kansrijke plannen ruimtelijk mogelijk te maken.

Zon op dak
Wij onderzoeken de mogelijkheid ‘zon op dak’ te realiseren waarbij zon-op-dak de voorkeur heeft boven andere manieren van zonne-energie opwekken.

Netwerkcapaciteit
Samen met Enexis, onze buurgemeenten en energiecorporaties werken wij plannen uit om de netwerkcapaciteit, nu en in de toekomst, optimaal te benutten.

Doelstellingen

d. Een aantal wijken in de gemeente Midden-Groningen is in 2030 van het aardgas af.
De gemeente Midden-Groningen stelt in 2021 de Transitievisie Warmte (TVW) vast. De visie beschrijft welke techniek voor de diverse wijken om van het gas af te gaan het meest logisch is. Dit hangt af van de locatie en het type woningen. Nadat de visie is vastgesteld worden een aantal wijkuitvoeringsplannen (WUPs) gemaakt. Opstellen van een TVW en de WUPs is een wettelijke verplichting. De gemeente Midden-Groningen heeft al een aantal lopende projecten waarbij wijken van het aardgas afgaan. Ook zijn er een aantal plannen voor wijken in Midden-Groningen in ontwikkeling om van het aardgas af te gaan.

Woningen die van het aardgas af gaan heeft voor de bewoners veel gevolgen; de huizen worden fors aangepakt en de vraag is wie de aanpassingen betaalt. Van het aardgas af gaan kan alleen met draagvlak van de bewoners.

Acties

Gasvrij Gorecht
Wij geven vervolg aan het project Gasvrij Gorecht. In Gorecht-Noord worden, als alles volgens plan verloopt, in 2024 ruim 900 woningen aangesloten op een warmtenet dat gebruik maakt van restwarmte van ESKA.

Aardgasvrij Steendam-Tjuchem
Wij voeren, samen met een grote groep samenwerkingspartners, het project Aardgasvrij Steendam-Tjuchem uit. In Steendam-Tjuchem worden veel woningen versterkt. Tegelijkertijd met deze versterking worden de woningen zo aangepast dat voor verwarmen en het koken van de woningen geen aardgas meer gebruikt wordt.

Nieuwe Aardgasvrije Wijken
Wij ondersteunen nieuwe initiatieven in wijken waar plannen zijn om van het aardgas af te gaan. In het bijzonder ondersteunen wij bij het aanvragen van subsidies, zoals de PAW-subsidies, die alleen door de gemeente kunnen worden aangevraagd.

Wijkuitvoeringsplannen
We stellen voor een aantal wijken WUPs op. Keuzes voor welke wijken worden gemaakt tijdens het opstellen van de TVW.

Belanghebbenden TVW WUPs
Bij het opstellen van de TVW en in het bijzonder de WUPs betrekken wij vele belanghebbenden. Denk bij belanghebbenden aan woningcorporaties, bewoners vertegenwoordigende organisaties, energiecoöperaties, het waterbedrijf, en, uiteraard, de bewoners van de huizen.

Kosten
De energietransitie moet voor de inwoners van onze gemeente betaalbaar blijven. Tijdens het uitwerken van plannen en projecten besteden wij aandacht aan de financiële aspecten. Nadrukkelijk kijken we ook naar de landelijke politiek.

Samenwerken van het aardgas af
Van het aardgas af gaan raakt iedere inwoner van onze gemeente achter de voordeur. Daarom betrekken wij worden bij het maken van de WUPs de bewoners van de huizen in de wijken . Daarnaast zijn er vele andere partijen waar we als gemeente mee optrekken. Denk aan bewonersorganisaties, huurdersorganisaties, energiecoöperaties, de GrEK (Groningen Energiekoepel), woningcorporaties, energiecoöperaties, het waterbedrijf, bedrijven, de provincie en andere Groninger gemeenten.

Doelstellingen

e. De gemeente ondersteunt bij initiatieven van inwoners, bewonersorganisaties, energiecoöperaties, en andere belanghebbenden in onze gemeente.

Acties

Afstemming rollen
We stemmen regelmatig met externe partners af over de ondersteunende rol van de gemeente.

Betrekken jeugd
Wij betrekken de jeugd van Midden-Groningen bij onze plannen. Zij zijn immers de toekomstige inwoners van onze, hopelijk, duurzame gemeente.

Fairtrade/ Global goals
Wij zetten erop in om een Fairtrade gemeente te worden. Wij ondersteunen de werkgroep Fairtrade die bestaat uit inwoners van de gemeente Midden-Groningen bij het uitwerken van hun plannen. In aanvulling op dit initiatief zetten wij er als gemeente op in om een Global Goals gemeente te worden. Onze duurzaamheidsvisie is op de global goals gebaseerd en staat voor de brede visie op het begrip duurzaamheid van onze gemeente.

Doelstellingen

f. De gemeente Midden-Groningen voert een duurzame bedrijfsvoering.
De gemeente Midden-Groningen heeft een voorbeeldrol. Dat wat zij van anderen verwacht moet zij ook zelf realiseren. Daarnaast voldoet zij aan alle wettelijke verplichting op het gebied van energie en duurzaamheid.

Acties

Verminderen interne afvalstromen
De gemeente vermindert haar interne afvalstromen en maakt plannen om deze in de toekomst nog meer te verminderen.

Duurzaam inkopen
De gemeente maakt inzichtelijk op welke wijze zij duurzaam inkoopt en geeft hier invulling aan.

Duurzaam wagenpark
Bij de aanschaf van gemeentelijke voertuigen wordt, indien mogelijk, een duurzaam voertuig aangeschaft.

Duurzaam gemeentelijke vastgoed
De gemeente geeft in een plan van aanpak aan hoe zij het gemeentelijk vastgoed voor 1 januari 2023 op energielabel C brengt, en geeft hier uitvoering aan.

Duurzaam meerjaren onderhoudsplan
De gemeente geeft uitvoering aan het Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP).

2.3.6 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Programma Economie

Naam Indicator	Eenheid	Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Functiemenging	%	Midden-Groningen	42,6%	43,5%	44,3%	43,9%	-
		Nederland	52,5%	52,9%	53,3%	53,2%	-
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	Midden-Groningen	107,9	111,5	116,5	121	-
		Nederland	139,9	145,3	151,3	158,4	-

2.3.7 Financieel overzicht

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 na wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Brandweer / Openbare veiligheid	**5.592**	**5.604**	**5.964**	**6.038**	**6.021**	**5.881**
Economische ontwikkeling	**6.449**	**6.365**	**5.297**	**5.652**	**5.674**	**5.764**
Bedrijventerreinen	**1.439**	**1.428**	**1.205**	**1.205**	**991**	**1.000**
Grondexploitaties	**4.729**	**6.463**	**5.510**	**4.965**	**4.266**	**4.244**
Toerisme	**315**	**256**	**230**	**232**	**234**	**235**
Openbaar vervoer	**3**	**50**	**46**	**48**	**49**	**50**
Totaal Lasten	**18.527**	**20.166**	**18.252**	**18.140**	**17.235**	**17.175**
Baten						
Brandweer / Openbare veiligheid	**186**	**202**	**195**	**195**	**195**	**195**
Economische ontwikkeling	**3.295**	**2.145**	**1.414**	**1.414**	**1.414**	**1.414**
Bedrijventerreinen	**1.761**	**1.451**	**1.265**	**1.282**	**1.071**	**1.091**
Grondexploitaties	**4.079**	**6.412**	**5.480**	**4.993**	**4.201**	**4.236**
Toerisme	**262**	**307**	**307**	**307**	**307**	**307**
Totaal Baten	**9.583**	**10.517**	**8.661**	**8.192**	**7.188**	**7.244**
Saldo voor bestemming	**-8.944**	**-9.649**	**-9.591**	**-9.948**	**-10.047**	**-9.932**
Onttrekkingen						
Brandweer / Openbare veiligheid	**0**	**8**	**0**	**0**	**0**	**0**
Economische ontwikkeling	**86**	**288**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bedrijventerreinen	**174**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Grondexploitaties	**305**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toerisme	**62**	**33**	**13**	**13**	**13**	**13**
Totaal Onttrekkingen	**628**	**329**	**13**	**13**	**13**	**13**
Saldo na bestemming	**-8.316**	**-9.320**	**-9.577**	**-9.935**	**-10.034**	**-9.918**

Toelichting

Het nadelig saldo van de lasten en baten op het programma Economie 2022 voor bestemming is afgenomen met € 58.000. Het nadelig saldo na bestemming is (door lagere onttrekking van de reserve in 2022 dan 2021)gestegen met € 0,26 miljoen ten opzicht van de begroting 2021. We lichten per product de belangrijkste wijzigingen toe.

Brandweer en openbare veiligheid
Het nadelig saldo is gestegen met € 0,37 miljoen . Dit wordt veroorzaakt door hogere lasten van € 0,36 miljoen, de baten blijven nagenoeg gelijk.

Lasten: de deelnemersbijdrage aan de Veiligheidsregio stijgt met € 50.000 als gevolg van indexatie. Daarnaast zijn in de voorjaarsbrief 2020 extra middelen toegekend voor Openbare orde en veiligheid (OOV). In 2021 betrof dit € 0,25 miljoen en vanaf 2022 € 0,5 miljoen, wat dus tot een stijging van de lasten leidt met € 0,25 miljoen. Het restant verschil wordt met name veroorzaakt door een stijging van de doorbelaste personeelskosten.

Economische ontwikkeling
Het nadelig saldo is gedaald met € 0,35 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door lagere lasten van € 1,07 miljoen en daarnaast dalen de baten met € 0,72 miljoen.

De deelnemersbijdrage aan de Omgevingsdienst wordt verdeeld over de producten Milieu en Economische ontwikkeling. De totale deelnemersbijdrage stijgt door indexatie licht ten opzichte van de begroting 2021 maar de verdeling tussen beide producten is gewijzigd, waardoor € 0,23 miljoen minder wordt toegerekend aan Economische ontwikkeling. Dit komt voornamelijk door een gewijzigde administratieve verwerking. Daarnaast zijn in de voorjaarsnota 2021 voor het jaar 2021 incidenteel € 0,45 miljoen hogere lasten geraamd die samenhangen met hogere legesopbrensten (zie ook toelichting bij de baten). Tenslotte zijn er voor het jaar 2021 incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de omgevingswet, deels vanuit de begroting 2021 en deels vanuit de resultaatbestemming bij de jaarrekening 2020. Dit leidt tot lagere lasten in 2022 van € 0,5 miljoen. Het restant van € 0,1 miljoen hogere lasten wordt met name veroorzaakt door een stijging van de doorbelaste personeelskosten.

De lagere baten hebben betrekking op de leges, voor 2021 zijn incidenteel hogere baten geraamd. Er zit een onzekerheid in de legesopbrengsten in verband met de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Mocht de invoeringsdatum nogmaals opschuiven, dan zullen de leges naar verwachting hoger uitvallen.

Bedrijventerreinen
Het saldo is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van de begroting 2021. De afname bij de lasten van bijna € 0,2 miljoen wordt in hoofdlijnen veroorzaakt doordat in 2022 minder wordt uitgegeven aan verhardingen op bedrijventerrein Rengerspark. Omdat de lasten via de baten worden overgeboekt naar de balans verklaart dit ook de afname bij de baten van € 0,2 miljoen.

Grondexploitatie
Het saldo is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van de begroting 2021.
De afname bij de lasten ten opzichte van de begroting 2021 van € 0,9 miljoen wordt per saldo veroorzaakt doordat in de begroting 2021 meer kosten voor bouwrijpmaken is opgenomen dan ten opzichte van de begroting 2022, dit betreft de grondexploitatie De Vosholen fase 2 deelplan 1 (- € 0,7 miljoen) en het bouwrijpmaken van de kavel Borgmeren 3a in 2021 (- € 0,2 miljoen. Omdat de lasten via de baten worden overgeboekt naar de balans verklaart dit ook de afname bij de baten van € 0,9 miljoen.

De lasten en baten die verband houden met grondexploitaties worden in de exploitatie verantwoord en via een tegenboeking (onderhanden werk) naar de balans overgeboekt. Het verschil tussen de begrotingsjaren 2021 en 2022 komt voornamelijk door de verschillen in de faseringen bij de grondexploitaties per jaar. In de verschillenanalyse worden in grote lijnen de verschillen toegelicht. Voor meer informatie over de grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid en de Meerjaren Prognose Grondexploitatie 2021.

Reservemutaties 2022
Ten opzichte van 2021 wordt € 0,3 miljoen minder onttrokken vanuit reserves. De reservemutaties in 2021 zijn incidenteel en betreffen de overhevelingen implementatie omgevingswet en MER-bestemmingsplan buitengebied.

2.4 Programma Dienstverlening

2.4.0 Inleiding

Voor onze inwoners is op het gebied van dienstverlening een belangrijke verandering zichtbaar geworden: centrale dienstverlening vanuit het nieuwe Huis van Cultuur en Bestuur in Hoogezand. Een locatie die ons de mogelijkheid biedt om de inwoners beter van dienst te kunnen zijn. We kunnen de dienstverlening niet alleen kwalitatief beter en efficiënter leveren, we zijn fysiek goed bereikbaar met ruimere openingstijden, toegankelijk en klantvriendelijk. Het biedt ook tijd en ruimte om nog meer van onze producten en diensten digitaal aan te bieden, zodat inwoners daar zo veel mogelijk gebruik van kunnen maken. Medio 2022 zullen we de eerste ervaringen rondom onze dienstverlening (producten en diensten) en bereikbaarheid (aangepaste openingstijden en gastheerschap) inventariseren en waar nodig bijstellen.

Mede door de invloeden van de coronapandemie is het belang van digitale dienstverlening extra benadrukt. Er is meer behoefte aan digitale producten en diensten en we hebben ervaren dat digitale dienstverlening prima werkt. Over het algemeen redden veel inwoners zich er goed mee. Waar mogelijk willen we verder investeren in digitalisering. Tegelijkertijd zijn we er uiteraard voor al onze inwoners. Niet iedereen kan digitaal goed zijn weg vinden. Die groep willen we, ter plekke, in het Huis van Cultuur en Bestuur begeleiden of helpen. Ook bezoeken we inwoners thuis wanneer zij niet in staat zijn naar het Huis van Cultuur en Bestuur te komen. Op die manier blijft dienstverlening toegankelijk voor iedereen en sluiten wij aan bij wat het beste past bij onze inwoners.

2.4.1 Programmaplan Dienstverlening

Inleiding

Mede door Covid 19 hebben we onze ambities voor 2021 niet op alle vlakken kunnen waarmaken, daarom blijven onze ambities in 2022 onverminderd overeind staan. Daarmee blijft 2022 het jaar van dialoog, digitale democratie en digitalisering. Daarnaast leggen we ook de focus op het gastheerschap in ons nieuwe Huis van Cultuur en Bestuur.

“Wij zoeken dialoog en samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door de dialoog ontstaat er verbinding, waardoor de gemeente haar dienstverlening kan blijven verbeteren.” (Uit: Het Kompas)".

Vorig jaar is veel aandacht besteed aan de digitale dienstverlening en digitale dialoog, dit jaar bouwen we hierop voort. Onder andere succesvolle pilots op het gebied van e-democratie en burgerparticipatie zijn daarbij kenmerkend. Daarnaast blijven de reguliere vormen van dialoog en dienstverlening vooralsnog gewoon bestaan. Sinds medio 2021 doen we nieuwe ervaring op door ingebruikname van ons nieuwe Huis van Cultuur en Bestuur. Hiermee gaan we in 2022 onze fysieke dienstverlening verder door ontwikkelen.

Eind 2020 heeft CMO STAMM voor de gemeente een Klanttevredenheid en -verwachtingen onderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn besproken met de volggroep Dienstverlening van de gemeenteraad. De verdere uitwerking van de resultaten krijgt ook in 2022 een vervolg.

Ambities

Democratie en dialoog (E-Dienstverlening/E-Democratie)

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties actief online betrekken bij beleids- en besluitvorming wordt een steeds normaler onderdeel van gemeentelijke participatietrajecten. Of het nu gaat om het informeren en raadplegen tijdens de ontwikkeling van beleid of het meebeslissen over de uitvoering van concrete plannen en projecten. De zoektocht naar digitale mogelijkheden om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij het reilen en zeilen van de overheid te betrekken is mede door Covid 19 in een stroomversnelling geraakt. Het betrekken van belanghebbenden binnen Midden-Groningen wordt gemakkelijker door het inzetten van het digitale platform Consul, waarin polls, stemmen op bijvoorbeeld ideeën en budget verdelen mogelijk is op een transparante manier. Consul hebben we in 2021 succesvol geïntroduceerd. In nauwe samenwerking met de griffie/gemeenteraad en meer dan 1400 inwoners is een aantal burgerinitiatieven beoordeeld en wordt nu uitgevoerd. Wij en de inwoners willen graag verder met

deze vorm van participatie. Mede dankzij dit succes starten omliggende gemeenten ook met het inzetten van deze software om zo de ontwikkelingen op het gebied van e-democratie te ondersteunen. De provincie ondersteunt gemeenten bij het inzetten van digitale democratie door o.a. leerkringen. Van die hulp maken wij graag gebruik. Als programma willen wij graag aansluiten bij het nader te formuleren participatiebeleid binnen onze lijnorganisatie.

Open Data

Door de nieuwe Wet Open Overheid is toegang tot publieke informatie een recht van burgers. De WOO is op 26 januari 2021 door de Tweede kamer aangenomen en zal naar verwachting in 2022 in werking treden. Gemeenten zijn verplicht om uit eigen beweging bepaalde categorieën informatie openbaar te maken (actieve openbaarmaking). De huidige Wet Hergebruik van overheidsinformatie en Wet Openbaarheid van bestuur verplicht overheden hun informatie openbaar te maken aan degenen die er om verzoeken (passieve openbaarheid). Op het gebied van actieve openbaarmaking van Open Data is er in Midden-Groningen nog veel werk te verrichten. De open raadsinformatie is hierop voorbereid.

Strategie online

In 2021 werd duidelijk dat online dienstverlening essentieel is, en dat we ook echt werk maken van de strategie voor online-dienstverlening. We moeten burgers helpen die niet digitaal vaardig zijn en de juiste doelgroep bereiken middels het juiste digitale kanaal. Voor 2022 geldt: we willen het meest efficiënte kanaal per dienst of product promoten. Dit doen we door een aantal zaken centraal te stellen: De gemeente werkt vanuit klantperspectief, is een betrouwbare partner, en deelt zijn gegevens. Door inzet van de benodigde digitale kanalen zullen wij dichter bij de burgers komen te staan en dezelfde digitale taal spreken als zij.

Gastheerschap in Huis van Cultuur en Bestuur

Onze bezoekers zijn van harte welkom in ons nieuwe Huis van Cultuur en Bestuur dat we sinds medio 2021 in gebruik hebben genomen. Met de nieuwe openingstijden (uitbreidingen overdag en in de avonden) bieden we onze inwoners ruime(re) mogelijkheden hun zaken af te handelen nu de balie dienstverlening centraal georganiseerd wordt in het Huis van Cultuur en Bestuur. Uitgangspunt is dat inwoners op korte termijn bij ons terecht kunnen terwijl wij niet onbeperkt open kunnen zijn. Daarin is het zoeken naar een balans tussen toegankelijkheid en efficiency. De eerste ervaringen zijn tot nu toe dat de nieuwe openingstijden goed aansluiten bij de behoefte van inwoners. Bij de ingebruikname van onze nieuwbouw hebben we afgesproken dat we de dienstverlening, incl. de nieuwe openingstijden, zullen evalueren. De uitkomsten zullen we in 2022 gebruiken om deze waar nodig verder te optimaliseren.

Gemeenteraadsverkiezing 2022 goed, veilig en toegankelijk

In maart 2022 zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 is een meer projectmatige en professionelere aanpak, ondanks de beperkingen van Covid19, goed verlopen. Wij zullen deze aanpak verder uitwerken en toepassen op de Gemeenteraadsverkiezingen van 2022, zodat we onze inwoners ook hierbij nog beter van dienst kunnen zijn.

Doelstellingen

a. Democratie en dialoog (E-Dienstverlening/E-Democratie)

- (Beleids)teams zetten dit platform in om beleid te toetsen of ideeën op te halen en worden daarbij begeleid door een online team;
- We ondersteunen initiatiefnemers in de samenleving met behulp van dit platform. Dit sluit goed aan op de Omgevingswet en op het principe van Right to Challenge;
- Raad en College ondersteunen bij het versterken de lokale democratie met behulp van dit platform;
- We bieden ondersteuning aan het lokale NPG programma Hart voor Midden-Groningen.

Acties

Een onlineorganisatie inrichten binnen de gemeente.

Samen met de (lijn)organisatie promoten we Consul en helpen we met het inrichten van participatievraagstukken.

Doelstellingen

b. Gastheerschap in Huis van Cultuur en Bestuur

- Optimaliseren fysieke dienstverlening.

Acties

Evalueren ervaringen van de bezoekers in het nieuwe Huis van Cultuur en Bestuur over de eerste periode m.b.t. ontvangst, bereikbaarheid, toegankelijkheid en gastheerschap.

Evalueren ervaringen van inwoners met de centrale dienstverlening en waar nodig aanbod verbeteren of vernieuwen.

Doelstellingen

c. Gemeenteraadsverkiezingen 2022 goed, veilig en toegankelijk

- Goede, veilige en toegankelijke gemeenteraadsverkiezingen.

Acties

Opzetten van een projectmatige aanpak voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022 en daarbij aansluiten bij de laatste landelijke ontwikkelingen.

Doelstellingen

d. Open Data

- Invulling geven aan de nieuwe Wet Open Overheid.

Acties

We maken een verkenning van Quick Wins op het gebied van Open Data.

Waar mogelijk en haalbaar gegevens kosteloos, rechtenvrij, openbaar, machineleesbaar en volgens open standaarden beschikbaar stellen.

Doelstellingen

e. Strategie online

- Optimaliseren van de in 2021 gerealiseerde Toptaken Website (aanbeveling BMC 2019);
- Vergroten digitale toegankelijkheid en dienstverlening.

Acties

Actief op zoek gaan naar dienstverlening die toegankelijk gemaakt kan worden via de Top Takenwebsite

Dienstverlening verbeteren door het transformeren van word- en PDF-formulieren e-Formulieren

Verdere implementatie I-Burgerzaken zowel aan de inwoners als het bevorderen van digitaal werken door de medewerkers van de gemeente.

Deelname aan het project Digitale Aanvraag Rijbewijs waardoor het rijbewijs rechtstreeks digitaal bij de RDW kan worden aangevraagd.

Verdere uitwerking van onze kanalenstrategie, door het meest efficiënte kanaal preferent te maken.

2.4.2 Financieel overzicht

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 na wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Burgerzaken	**1.347**	**1.088**	**1.196**	**1.045**	**1.219**	**1.239**
Basisregistratie vastgoed	**981**	**837**	**889**	**909**	**931**	**953**
Lokale omroep	**36**	**53**	**52**	**52**	**52**	**52**
Bestuurlijke samenwerking	**1.472**	**1.437**	**280**	**280**	**280**	**280**
Voorlichting	**38**	**85**	**74**	**74**	**74**	**74**
Totaal Lasten	**3.875**	**3.500**	**2.491**	**2.360**	**2.556**	**2.598**
Baten						
Burgerzaken	**610**	**692**	**706**	**756**	**905**	**905**
Basisregistratie vastgoed	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lokale omroep	**0**	**9**	**9**	**9**	**9**	**9**
Voorlichting	**0**	**11**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**611**	**711**	**715**	**765**	**914**	**914**
Saldo voor bestemming	**-3.264**	**-2.789**	**-1.776**	**-1.595**	**-1.642**	**-1.684**
Saldo na bestemming	**-3.264**	**-2.789**	**-1.776**	**-1.595**	**-1.642**	**-1.684**

Toelichting

Het nadelig saldo van de lasten en baten op het programma Dienstverlening 2022 is zowel voor als na bestemming met grofweg € 1 miljoen verbeterd ten opzichte van de begroting 2021. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard doordat de kosten (budget) "bestuurlijke samenwerking" rondom de herindeling wegvalt . Hier gingen we in de vorige meerjarenbegroting 2021-2024 (bij begroting 2021) overigens al vanuit.

Burgerzaken

Het saldo van het product Burgerzaken stijgt met ca. € 0,1 miljoen nadeel ten opzichte van de begroting 2021.

De bezuinigingstaakstelling op personeel van het contactplein is voor 75% (56k) verplaatst naar het KCC, dat is ondergebracht in het programma 6 - product bestuursondersteuning.

Als gevolg van voortzetting van het project dienstverlening binnen het begrotingsprogramma dienstverlening is hiervoor in 2022 evenals in 2021 extra inzet van personeel en middelen nodig.

2.5 Programma Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG

2.5.0 Inleiding

Binnen dit programma geven we uitvoering aan het Programma gevolgen gas- en zoutwinning en de uitvoering van het lokale programmaplan NPG.

2.5.1 Gevolgen gas- en zoutwinning

Inleiding

Een deel van de gemeente Midden-Groningen ligt in het kerngebied van de gaswinning. Dit betekent dat veel van onze inwoners dagelijks te maken hebben met de gevolgen hiervan. Veel woningen en andere gebouwen hebben schade vanwege aardbevingen die veroorzaakt worden door gaswinning. Ruim 3.000 gebouwen (grotendeels woningen) in onze gemeente zijn onderdeel van de versterkingsopgave. Van al deze gebouwen moeten worden onderzocht of zij voldoen aan de veiligheidsnorm van 10-5 en als dat niet het geval is, dan moeten zij preventief worden versterkt. De traagheid in zowel de afhandeling van schade als de versterking en de steeds veranderende kaders en werkwijzen zorgen voor veel psychische en emotionele schade bij onze inwoners. Vanwege de grote impact op onze inwoners en de brede betrokkenheid vanuit de gemeente vanuit vele disciplines is ervoor gekozen om de gevolgen van de gaswinning programmatisch aan te pakken.

Schade

Sinds juni 2020 wordt schade als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld afgehandeld door het Instituut Mijnbouwschade (IMG). Schade als gevolg van andere gasvelden en andere vormen van mijnbouw (zoals zoutwinning) ligt bij de Commissie Mijnbouwschade. De rol van de gemeente in individuele schadetrajecten is beperkt. Wel proberen we de vinger aan de pols te houden. Met de directie van het IMG wordt periodiek gesproken over voortgang en ontwikkelingen. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen rondom de waardeverminderingsregeling en regeling immateriële schade die sinds kort ook door het IMG worden behandeld. Wanneer door het IMG bij een pand een acuut onveilige situatie wordt geconstateerd, kan het zijn dat de gemeente een meer actieve rol krijgt, bijvoorbeeld vanwege vergunningverlening.

Versterking

Gebouwen die niet voldoen aan de veiligheidsnorm van 10-5 (gebouwen die niet sterk genoeg zijn om bij een beving met een magnitude van maximaal 5 lang genoeg overeind te blijven zodat de bewoners veilig het pand kunnen verlaten) moeten worden versterkt. Om dit te beoordelen wordt gebruik gemaakt van de Nederlandse Praktijkrichtlijn Aardbevingsbestendig Bouwen, de NPR 9998. De scope van de versterking bestaat uit zowel de adressen die reeds in de bestaande versterkingsopgave zitten (de batches en programma's vanuit de Meerjarenprogramma's van 2016, 2017 en 2018) en de adressen die voorkomen uit de risicoanalyses HRA en SDRA van de afgelopen jaren.

De formele rol en positie van de gemeente in het versterkingsproces is vooral het prioriteren van opname, beoordelen en uitvoeren. Hierbij is het van belang dat de beperkte capaciteit hiervoor goed en efficiënt wordt ingezet. Deze prioritering landt uiteindelijk in de Lokale Plannen van Aanpak die elke gemeente opstelt en die als opdracht richting NCG gelden. Deze rol is opgenomen in het Besluit Versterken en de Tijdelijke Wet Groningen, onderdeel versterking.

Ook heeft de gemeente een belangrijke rol bij het zorgen voor goede randvoorwaarden. Dat betekent dat ruimtelijke procedures vlot moeten worden doorlopen en dat de gemeente faciliteert bij het ontwikkelen van tijdelijke huisvesting voor eigenaren die tijdelijk hun huis uit moeten vanwege de versterking. Daar waar versterkingsprojecten zich concentreren heeft de gemeente een coördinerende rol en moet er ook gekeken worden naar bereikbaarheid, logistiek en leefbaarheid. Voor de dekking van kosten aan openbaar gebied, de zogenaamde inpassingskosten, zijn afspraken gemaakt met het rijk.

Ook op het gebied van sociale ondersteuning heeft de gemeente een toenemende rol. We zien de individuele vragen van inwoners voor ondersteuning en hulp toenemen. De gemeente probeert er voor haar inwoners te zijn en bij hulpvragen te kijken wat zij kan doen, bijvoorbeeld door te bemiddelen tussen de verschillen de instanties.

In november 2020 zijn er tussen de gemeenten, provincie en het rijk bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking en hoe om te gaan met de verschillen in uitkomst. Dat heeft geleid tot drie verschillende compensatiepakketten die bedoeld zijn om de inwoners meer perspectief te bieden. De afhandeling hiervan ligt grotendeels bij het rijk en de NCG, maar voor een beperkt deel (het zogenaamde blok B), ligt de afhandeling in handen van de gemeente. Hiertoe is in 2021 een subsidieregeling vastgesteld.

Onderdeel van de bestuurlijke afspraken is dat er middelen en inzet wordt vrijgemaakt voor zogenaamde vastgelopen dossiers. Dit gaat om schade- en versterkingsdossiers, waarbij de reguliere aanpak vanuit IMG en NCG niet voldoende is en waar meer speelt dan versterking en/of schade alleen.

89 adressen in het dorp Overschild zijn onderdeel van batch 1588. Voor deze groep adressen zijn in 2018 afzonderlijke afspraken gemaakt tussen de betrokken gemeenten en het rijk. Daarbij is afgesproken dat de financiering van de versterkingsprojecten (grotendeels sloop-nieuwbouw) via de gemeenten loopt in de vorm van subsidies ter grootte van het bouwbudget. In 2020 bleek dat, met name vanwege sterk stijgende bouwkosten, het totale budget voor deze groep (€ 420 miljoen) onvoldoende zou zijn. Daarom zijn er in 2021 aanvullende afspraken gemaakt tussen de gemeenten en het rijk en is het budget verhoogd.

De personele inzet die hoort bij de gemeentelijke rol wordt gedekt vanuit de zogenaamde lump-sum, die tussen gemeenten en het rijk is overeengekomen. We monitoren of de benodigde inzet en de beschikbare middelen in de pas lopen.

Wettelijke rol gemeente bij vaststellingsbesluiten Groningenveld

Jaarlijks neemt de minister van EZK een besluit over de hoogte van de gaswinning uit het Groningenveld. De rol van de gemeente daarbij is geregeld in de Mijnbouwwet. De gemeente is één van de wettelijke adviseurs die de minister adviseert voordat hij een ontwerp-vaststellingsbesluit neemt. Ook kan de gemeente reageren op een ontwerp-vaststellingsbesluit met een zienswijze en tot slot mag de gemeente (mits er een zienswijze is ingediend) in beroep tegen het definitieve besluit.

De verwachting is dat er in 2022 geen regulier vaststellingsbesluit meer wordt genomen door de minister, omdat de gaswinning dan niet meer wordt bepaald door de leveringszekerheid, maar door de zogenaamde minimum flow die nodig is om het systeem rondom het Groningenveld (deels) in stand te houden voor calamiteiten en monitoring.

Scholenprogramma

De gemeente Midden-Groningen geeft uitvoering aan het convenant aardbevings- en toekomstbestendige scholenbouw Groningen. Dit convenant combineert het waarborgen van een veilige onderwijsomgeving met het realiseren van ’een sprong voorwaarts’ als het gaat om onderwijs in de gehele regio. Binnen de gemeente Midden-Groningen wordt op dit moment gewerkt aan 13 nieuwbouwprojecten en 6 versterkingsprojecten. Het scholenprogramma heeft inmiddels een aantal projecten succesvol opgeleverd.

In het najaar van 2019 heeft de raad besloten tot het overnemen van de verantwoordelijkheid voor de versterkingsprojecten die ondergebracht waren bij het CVW. Door deze nieuwe rolverdeling zijn minder partijen betrokken bij de projecten en staat de gemeente aan het roer om samen met het onderwijsveld tot uitvoering van de projecten te komen.

In samenwerking met de schoolbesturen en de medezeggenschapsraden, onderwijzers, ouders en kinderen van de scholen wordt door het Scholenprogramma gewerkt aan het onderwijs voor de toekomst. Waar mogelijk worden daarbij ook annexe voorzieningen mee ontwikkeld. Dit betreffen wijkvoorzieningen en voorzieningen voor sport en bewegen.

In de gemeentelijke organisatie zijn meer mensen aangetrokken om de toegenomen hoeveelheid werk in de uitvoering snel aan te kunnen pakken en de juiste financiële, juridische en projectmatige aanpak zoveel mogelijk te kunnen garanderen.

Een aantal projecten wordt grotendeels in 2021 opgeleverd en een aantal projecten loopt door tot in 2022. Dit betreffen projecten die volgtijdelijk zijn aan andere projecten (Rutger Kopland School, De Meent) of waarbij geen veiligheidsissue meer speelt (KC Hoogezand-West, KC Kropswolde-Meerwijck).

Zoutwinning

Vanwege de samenhang tussen gaswinning uit het Groningenveld en de kleine velden door NAM en de winning van zout door Nedmag, zijn de gevolgen van de zoutwinning ook onderdeel van de programmatische aanpak.

De gemeente Midden-Groningen verzet zich tegen uitbreiding van de zoutwinning, uit bezorgdheid om calamiteiten zoals in 2018, voortgaande bodemdaling en weerstand van omwonenden. Dit heeft in 2021 geleid tot een beroepsprocedure, waarvan de uitkomst bij het schrijven van deze begroting, nog niet bekend is.

Ambities

De gemeente Midden-Groningen wil er zijn voor haar inwoners. Op het gebied van schade zijn de mogelijkheden hiervoor voor de gemeente beperkt. In voorkomende situatie bemiddelt de gemeente in vastgelopen dossiers. Tegelijk worden op de bestuurlijke tafels de systeemveranderingen bepleit.

Ook bij de versterking is er nog veel dat niet goed loopt. De gemeente heeft hier weliswaar een formele (en informele) rol, maar bij problemen rondom de capaciteit van zowel beoordelen als uitvoering, en de verschillende kaders die gelden voor verschillende groepen, kan de gemeente alleen bestuurlijke en politieke invloed laten gelden. Daarom is het ook van belang dat de samenwerking binnen de regio goed blijft, zowel ambtelijk als bestuurlijk, en dat er een stevig regionaal geluid blijft bestaan.

Met de bestuurlijke afspraken van november 2020 is er een belangrijke stap gezet in het lostrekken van een aantal knelpunten binnen de versterking. Maar we zijn er nog niet. We zien met name dat er in de samenhang tussen versterking en schade nog veel te verbeteren valt, ook zien we dat steeds vaker bij versterken en schade de staat van de funderingen van gebouwen een rol speelt, zonder dat er middelen beschikbaar zijn om deze aan te pakken. Ook verwachten we dat de uitvoering van de versterking en alle randvoorwaarden die daarbij horen, ons voor nieuwe uitdagingen zal stellen. Deze punten vormen de bestuurlijke agenda voor de komende periode.

Naar verwachting zal eind 2022 een groot deel van de ruim 3000 adressen die in onze gemeente deel uitmaken van de versterkingsopgave, beoordeeld zijn. We hebben dan een beeld van de omvang van de benodigde uitvoeringscapaciteit, maar de gemeente zet zich ervoor in om niet tot dat moment te wachten, maar nu al ervoor te zorgen dat de uitvoeringscapaciteit niet het nieuwe knelpunt wordt in de versterking.

Daar waar de versterkingsopgave inmiddels leidt tot fysieke werkzaamheden, willen we zorgen voor goede randvoorwaarden. Er zijn echter plekken waar de opeenvolgende aanpassingen van het versterkingsprogramma, en de wijzigingen in de NPR, grote gevolgen hebben op de inwoners. Dit speelt met name in Overschild, waar de driedeling in regimes leidt tot grote maatschappelijke problemen.

Daarom blijven we inzetten op een integrale aanpak van de problematiek binnen het programma en verstevigen we dit ook door de programmaorganisatie aan te passen aan de behoeftes. We zorgen voor samenhang tussen alle lopende projecten en vraagstukken op het gebied van schade, versterking en leefbaarheid. Vanuit deze samenhangende aanpak creëren we meerwaarde waar dit ondanks de lastige uitvoeringscondities toch nog mogelijk is.

Op basis van het programmaplan huisvesting onderwijs 2016-2020 dat in 2016 is vastgesteld, wordt de versterking en nieuwbouw van een groot aantal scholen in onze gemeente uitgevoerd. Dat gebeurt vanuit een aparte programmaorganisatie. In 2022 zal de uitvoering meer en meer onderdeel gaan worden van de lijnorganisatie van de gemeente.

De gemeente houdt de ontwikkeling rond de zoutwinning door Nedmag nauwlettend in de gaten en onderhoudt contact met de toezichthouder en inwoners hierover,

De gemeente zet vol in op haar wettelijke rol als adviseur van de minister van EZK ten aanzien van de vaststellingsbesluiten Groningenveld. De inzet daarbij is om duidelijkheid te creëren voor onze

inwoners ten aanzien van de afbouw en stopzetting van de gaswinning uit het Groningenveld en de wettelijke verankering daarvan.

Trends en ontwikkelingen

Het dossier gevolgen gaswinning kenmerkt zich door grillig en moeilijk voorspelbaar te zijn. Het is van belang dat niet de indruk ontstaat, dat alle problemen voor onze inwoners nu opgelost zijn. Er zijn nog veel problemen die opgelost moeten worden en paradoxaal wordt een belangrijk probleem hierbij veroorzaakt door de snelle afbouw van de gaswinning uit het Groningenveld. Inmiddels zien we dat steeds vaker gebouwen die beoordeeld zijn op basis van de meest recente NPR zonder aanvullende maatregelen op norm zijn en dus niet meer versterkt hoeven te worden. Dit voorkomt enerzijds onnodige maatregelen, maar zorgt ook voor onzekerheid bij inwoners en een moeilijk voorspelbaar proces.

Tegelijkertijd zijn er ook nog woningen die beoordeeld worden en die wel versterkt moeten worden en ook lopen er versterkingsprojecten op basis van eerdere versies van de NPR en waar grootschalige versterking en zelfs sloop-nieuwbouw aan de orde is. De parallel naast elkaar bestaande verschillende regimes zorgen voor veel onduidelijkheid bij bewoners.

Er is een toenemende zorg over de staat van funderingen van gebouwen binnen de versterking en binnen de schadeafhandeling. Om duurzaam te kunnen herstellen en versterken is het van belang dat de funderingen van gebouwen stevig genoeg zijn. Funderingen worden in de beoordeling echter vaak buiten beschouwing gelaten. Hierover zijn we het gesprek gestart met NCG, IMG en het rijk.

Doelstellingen

a. Alle gebouwen binnen de versterkingsopgave zo snel mogelijk beoordelen

Alle gebouwen die binnen de versterkingsopgave vallen, moeten zo snel mogelijk worden beoordeeld of ze aan de veiligheidsnorm voldoen. Daarbij willen we zorgen voor een goede samenhang tussen enerzijds veiligheid en anderzijds maatschappelijke logica. En daarmee het zoveel mogelijk voorkomen van verschillen binnen buurten, straten en dorpen in de uitkomsten van de beoordelingen.

Acties

In het Lokaal Plan van Aanpak 2021-2022 hebben we het programma voor opname en beoordelen voor 2021 en 2022 opgenomen en daarmee de opdracht aan NCG voor die periode geformuleerd.

In het Lokaal Plan van Aanpak 2021-2022 hebben we het programma voor opname en beoordelen voor 2021 en 2022 opgenomen en daarmee de opdracht aan NCG voor die periode geformuleerd. Daarbij hebben we gekeken naar zowel de uitkomsten van de risicoanalyses als de maatschappelijke logica.

Doelstellingen

b. Gebouwen waar nodig zo snel mogelijk versterken

Gebouwen die niet aan de veiligheidsnorm voldoen, moeten zo snel mogelijk worden versterkt.

Acties

Ruimte creëren zodat er meer adressen gelijktijdig kunnen worden versterkt.

In het Lokaal Plan van Aanpak 2021-2022 hebben we het programma voor uitvoering voor 2021 en 2022 opgenomen en daarmee de opdracht aan NCG voor die periode geformuleerd. De uitvoeringscapaciteit is beperkt. Daarom is alle aandacht erop gericht om meer ruimte te creëren, zodat er meer adressen gelijktijdig kunnen worden versterkt dan nu het geval is.

Doelstellingen

c. Zorgen voor goede (ruimtelijke) randvoorwaarden voor een vlotte en bewonersgerichte manier van versterken
In dorpen waar veel versterkingsprojecten plaatsvinden, kijken we of de ruimtelijke kaders moeten worden aangepast. Ook maken we plannen voor de bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie tijdens de werkzaamheden.

Acties

Aanpassen ruimtelijke kaders en maken plannen voor de bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie.
In dorpen waar veel versterkingsprojecten plaatsvinden, kijken we of de ruimtelijke kaders moeten worden aangepast. Ook maken we plannen voor de bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie tijdens de werkzaamheden.

Doelstellingen

d. De eigenaren in batch 1588 moeten verder kunnen met hun versterkingsprojecten.

Acties

Oplossen individuele problemen binnen batch 1588
Op basis van de aanvullende bestuurlijke afspraken rondom batch 1588 en individueel maatwerk zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk individuele problemen binnen de batch 1588 worden opgelost. Hiervoor is ook in 2022 nog inzet nodig.

Doelstellingen

e. Op basis van de afspraken uit het convenant scholenprogramma willen we de projecten voor het versterken en nieuwbouwen van scholen afronden.

Acties

Afronden lopende projecten van het Scholenprogramma.
De projectorganisatie rondom het scholenprogramma richt zich op de afronding van de lopende projecten.

Doelstellingen

f. Onze inwoners moeten niet de financier worden van de kosten die voortkomen uit de versterking.

Acties

Monitoring van de uitgaven en afstemming met het rijk over de hoogte van de Rijksbijdragen.
We houden de uitgaven goed bij en gaan we met het rijk in gesprek als blijkt dat de bedragen die voortkomen uit de lump-sum en inpassingskosten onvoldoende zijn om de redelijke kosten van de gemeente te dekken.

Doelstellingen

g. Funderingsproblematiek moet niet de nieuwe pauzeknop worden in de versterkingsaanpak.

Acties

Agenderen van het probleem van de funderingen bij NCG, IMG en het rijk.
We agenderen het probleem van de funderingen nadrukkelijk bij NCG, IMG en het rijk.

Doelstellingen

h. We willen geen uitbreiding van de zoutwinning.

Acties

Monitoren beroepsprocedure zoutwinning en in gang zetten eventuele verdere acties.
Afhankelijk van de uitkomst van de beroepsprocedure die hierop is opgestart, zal de gemeente verdere acties in gang zetten.

2.5.2 Lokaal programma NPG (Nationaal Programma Groningen) i.o.

Inleiding

Nationaal programma Groningen (NPG) is er om Groningers in het aardbevingsgebied weer perspectief te bieden. De opgave is het structureel vergroten van de brede welvaart van elke Groninger. Brede Welvaart is een nieuwe internationale maatstaf om welvaart te meten, die inmiddels breed wordt toegepast als indicator. Brede Welvaart gaat naast economische groei over gezondheid, welbevinden, woon- en leefomgeving, de kwaliteit van natuur en milieu, opleidingsniveau en vertrouwen in politiek en bestuur. Brede Welvaart sluit aan bij het werken aan duurzaam toekomstperspectief. NPG richt zich daarnaast op het verbeteren van het imago van Groningen. Als een van de in het aardbevingsgebied gelegen gemeenten heeft Midden-Groningen een groot belang bij de doelen en inzet vanuit het NPG.

Op basis van het NPG-programmakader stellen de gemeenten elk een lokaal programmaplan op en de provincie een thematisch programmaplan. De lokale programma's richten zich op onderwerpen die lokaal of regionaal spelen. Het thematisch programmaplan gaat over thema's die het lokale niveau overstijgen en waarbij een regionale en provinciale aanpak nodig is.

Het Lokale Programma NPG ten behoeve van Midden-Groningen heeft in het najaar van 2020 en de eerste maanden van 2021 handen en voeten gekregen. Op 28 oktober 2020 stemde uw raad in met de indiening van het Lokaal Programmaplan NPG van Midden-Groningen “Hart voor Midden-Groningen alsmede met het indienen van de eerste selectie aan uit te voeren projecten bij het bestuur van het NPG. Naar aanleiding van het besluit van het bestuur van het NPG heeft uw raad op 28 januari 2021 het lokaal programma “Hart voor Midden-Groningen” definitief vastgesteld. Toen is ook het selectiedocument “Naar een goede afgewogen start” definitief vastgesteld en op basis daarvan zijn gaandeweg een groot aantal projecten bij het NPG ingediend.

De projecten worden door het NPG getoetst op de bijdrage aan brede welvaart. Daarbij zijn de volgende doelstellingen per ambitie geformuleerd.

Midden-Groningen heeft de ambities uit het NPG toegespitst op de vraagstukken van Midden-Groningen en op basis daarvan “Hart voor Midden-Groningen” gestalte gegeven.

Het lokale programma kent de volgende indeling:

1. Lang en gelukkig leven waar je hart ligt (aantrekkelijke sociale leefomgeving). Midden-Groningen streeft naar een lang, gezond en gelukkig leven in een aantrekkelijke sociale-, leef- en woonomgeving, nu en in de toekomst. Deze ambitie richt zich op de nu aanwezige mensen die hier wonen en werken en hoe het voor hen te verbeteren;
2. Lang en gelukkig leven waar je hart ligt (fysieke woon- en leefomgeving);
3. Open je hart voor Midden-Groningen;
4. Hart voor de jeugd;
5. Hart voor werk.

Deze indeling sluit aan op de algemene doelen van het NPG als totaal en reflecteert de lokale speerpunten.

Ambities

Het lokaal programmaplan sluit dus naadloos aan bij het doel van het NPG zoals omschreven in de inleiding.

In het programmaplan hebben we ook de strategie voor de uitvoering geformuleerd:

1. Midden-Groningen gaat NPG-middelen investeren in projecten die aansluiten op de aanwezige kwaliteiten (bijvoorbeeld natuur). Als nieuwe gemeente willen we deze kwaliteiten beter laten zien. We willen ze versterken en meer tot hun recht laten komen. We pakken belemmeringen en knelpunten aan en willen de nieuwe gemeente “smoel” geven: een duidelijke identiteit en een positief en aantrekkelijk imago voor iedereen.
2. Midden-Groningen pakt met de NPG-projecten de problemen gericht aan en zet in op structurele oplossingen. Hiermee brengen we Midden-Groningen als geheel weer “op de kloet’n”. Hiermee doorbreken we het patroon en worden andere succesvolle onderdelen van de samenleving niet naar beneden getrokken.
3. We stapelen waar mogelijk de projecten en de middelen om tot meerwaarde te komen. We kijken of er ruimte is om aan te sluiten bij de projecten van buurgemeenten, vanuit Toukomst en vanuit de provincie. In de meest recente raadsbrief inzake de verstedelijkingsstrategie worden aan deze facetten ook aandacht besteed.
4. Waar we projecten kunnen samenbrengen en versterken doen we dat, maar we laten niet “alles-op-alles” wachten.
5. Uit gesprekken weten we dat het, naast het investeren in stenen, vooral gaat om investeren in mensen: in hun ontwikkeling en welzijn, in hun zelfbewustzijn en zelfvertrouwen, in onderwijs, in de route naar een betekenisvolle invulling van ieders leven. Dat is geen eenmalige actie maar het starten en opgang brengen van een structureel proces. Dat er ook in stenen wordt geïnvesteerd, is vanzelfsprekend en van groot belang, maar het drijvende motief daarachter is te allen tijde het brede welzijn van de mensen die deze stenen gebruiken.

Midden-Groningen heeft inmiddels voor ruim 22 miljoen aan projecten gehonoreerd gekregen. Projecten die gerelateerd zijn aan de eigen trekkingsrechten. Daarnaast komen dan nog de leefbaarheidsprojecten, de pilot aardgasloze wijk (samen € 7,3 miljoen) en de provinciale projecten, die een directe relatie hebben met de gemeente MG.

Voor het NPG is een startkapitaal beschikbaar van €1,15 miljard voor een looptijd van tien jaar. Met het vaststellen van het document 'Financiële opbouw NPG' door de raden van gemeenten in het aardbevingsgebied en door Provinciale Staten, zijn deze middelen toebedeeld aan de verschillende onderdelen van het nationaal programma.

Midden-Groningen ontvangt vooralsnog rond € 71,25 miljoen aan investeringsruimte voor een periode van 10 jaar, met een evaluatie in 2024. Tot dat moment zijn de trekkingsrechten van Midden-Groningen € 47,5 miljoen. Bovenop die € 47,5 miljoen mag Midden-Groningen rekening houden met nog eens 50% van die € 47,5 miljoen, zodat er ook over een langere looptijd verplichtingen kunnen worden aangegaan. De resterende gelden worden na de evaluatie in 2024 verdeeld. Wordt dan dezelfde verdelingsmethodiek gehanteerd (dit is geheel afhankelijk van die evaluatie) dan kan het Midden-Groningse aandeel oplopen tot ca. € 95 miljoen. In 2022 zal de ´tweede tranche´ aanvragen voor projecten worden voorbereid en uitgevoerd. Uit de totale lijst van projectvoorstellen uit het lokale programmaplan Hart voor Midden-Groningen, wordt bekeken welk resterend deel van deze totale lijst nog ingediend wordt, rekening houdend met deze financiële kaders van het NPG.

Tot en met het eerste kwartaal 2021 is met name gewerkt aan het in de steigers zetten van het programma, het ontwikkelen van het programmaplan en de eerste projecten. Onmiddellijk na de zomer 2021 is de structurele programmaorganisatie gestart. Het college zal blijven dienen als stuurgroep en de gemeentesecretaris als ambtelijk opdrachtgever van de programmadirecteur en haar collega’s in het programmateam.

De monitoring van het NPG vindt plaats op verschillende niveaus (maatschappelijk effect en projectresultaten) en op verschillende aspecten (inhoud, planning en budget). De doelbereiking van de hoofddoelen van het programma (verbetering brede welvaart en imago) zijn geformuleerd in termen van maatschappelijke effecten en -impact en worden gemonitord aan de hand van indicatoren, die samen de maatstaf vormen van de brede welvaart en de indicatoren, die in beeld brengen hoe het staat met het imago van Groningen. In deze indicatoren gaat het om zowel kwantitatieve gegevens (cijfers, trends) als kwalitatieve gegevens (de beleving en mening van inwoners). In de evaluaties wordt expliciet aandacht besteed aan de perceptie van de werking van het programma uit drie betrokkenheidslagen: de uitvoerders van projecten, de doelgroepen van

projecten en de inwoners van Groningen. Hiervoor zal onder meer gebruik worden gemaakt van het Groninger Panel, een representatief panel van ruim 7.000 Groningers. In 2021 is de 0-meting van de status van de hoofddoelstellingen verschenen. De bedoeling is dat de ontwikkelingen van alle indicatoren ten opzichte van deze 0-meting jaarlijks in kaart wordt gebracht. Op projectniveau wordt gerapporteerd over het bereiken van het beoogd resultaat en de bijdrage van deze resultaten aan de diverse (hoofd)doelstellingen. Dit betreft vooral kwantitatieve gegevens. Op projectniveau wordt de reguliere P&C cyclus benut om de monitoring van de inhoud (projectresultaten), planning en budget te rapporteren op lokaal niveau. Halfjaarlijks wordt uw raad geïnformeerd over de voortgang van het programma als geheel en worden projecten inhoudelijk ´uitgelicht´.

Code	Omschrijving	Status	Bedrag
Gehonoreerde projecten gerelateerd aan het programmaplan			
M01	Organisatorische inrichting ontwikkeling Lokaal programma MG	Afgerond	€ 880.000
M02	Ondersteuning Dorpsproces Overschild	Realisatiefase	€ 1.070.000
M03	Beleving en Verhaal van Overschild	Realisatiefase	€ 120.000
M04	Plus-op-sport wijken Gorecht & Woldwijck Hoogezand	Realisatiefase	€ 3.081.500
M05	Herstructurering Hoogezand Noord	Voorbereidende fase	€ 2.510.750
M06	Aanpak verpauperde panden	Voorbereidende fase	€ 2.000.000
M07	Midden-Groningen op de kaart	Voorbereidende fase	€ 155.000
M08	Jongeren pitchen voor projecten	Voorbereidende fase	€ 250.000
M09	Bevordering sociale veerkracht	Voorbereidende fase	€ 233.000
M10	De ijsberg	Voorbereidende fase	€ 2.221.740
M11	Ervaringsdeskundigenarmoede en sociale uitsluiting	Voorbereidende fase	€ 764.990
M12	Jongeren met toekomst	Voorbereidende fase	€ 1.818.000
M13	Jongerenwerk+	Voorbereidende fase	€ 2.500.000
M14	JIM-aanpak	Voorbereidende fase	€ 263.028
M15	Ontwikkelbedrijf	Voorbereidende fase	€ 1.064.000
M16	Hulpteam overschild	Realisatiefase	€ 360.000
M18	Moeders van Midden-Groningen	Voorbereidende fase	€ 680.000
M19	Toekomstbestendig cultureel erfgoed	Voorbereidende fase	€ 500.000
M20	Verbeteren veiligheid Midden-Groningen	Voorbereidende fase	€ 858.000
P48/M17	Tijd voor toekomst	Realisatiefase	€ 941.620
		Subtotaal	**€ 22.271.628**
Reeds eerder genomen besluiten in het kader van het NPG			
S01-2s	Ontmoetingsplek Siddeburen	Afgerond	€ 250.470
S01-2r	Herinrichting Centrumgebied Slochteren	Realisatiefase	€ 457.380
S01-2q	Ontmoetingsplek Froombosch	Realisatiefase	€ 290.400
S01-2p	Kwaliteitsverbetering Foxholstermeer	Afgerond	€ 112.669
S01-2n	Realisatie Steigers Kielwindeweer	Afgerond	€ 60.500
S01-2m	Kademuur Haansvaart en toeristische wandelroute Hellum	Realisatiefase	€ 151.250
S02-1	Aanvullende pilot aardgasloze wijk (Gorecht-Noord)	Voorbereidende fase	€ 6.000.000
		Subtotaal	**€ 7.322.669**
Ingediende projecten door de provincie			
P16	Pilot Autonoom rijdende shuttle	-	€ 500.000
P23	Zorg nabij	-	€ 1.163.000

	Subtotaal	**€ 1.663.000**
	Totaal	€ 31.257.297

Trends en ontwikkelingen

Het NPG en de € 1,15 miljard als startkapitaal geeft Midden-Groningen heel veel kansen. We moeten echter ook alert zijn op andere ontwikkelingen. De gemeente heeft/krijgt ook te maken met de gevolgen van de versterking, het Bestuursakkoord, de Toekomstagenda, de Verstedelijkingsstrategie, de Novi Groningen en de regiodeal oost-Groningen. In de raadsbrief van begin september 2021 zijn we daar in hoofdlijnen op ingegaan. Hier ligt een heel scala aan cofinanciering en koppelingsmogelijkheden als we daar slim mee om weten te gaan. Dat geeft naar onze mening volop mogelijkheden bovenop de voor Midden-Groningen toegekende middelen.

Doelstellingen

a. De resterende projecten uit de eerste tranche indienen.

We gaan aan de slag met het indienen van de resterende projecten uit de eerste tranche. Belangrijk onderdeel hiervan zullen de dorps- en wijkplannen zijn en in de eerste plaats het komen tot die plannen.

Doelstellingen

b. De voorbereidingen starten om te komen tot een selectiedocument voor de tweede tranche projecten.

Doelstellingen

c. Een plan van aanpak opstellen voor het amendement inzake de 5%.

De invulling en uitvoering van het door uw raad aangenomen amendement inzake de 5% verdient de nodige aandacht. Wij stellen ons voor dat we in komend begrotingsjaar tenminste met een Plan van Aanpak zullen komen.

Doelstellingen

d. Invulling geven aan participatie en betrokkenheid.

We zullen bij alles ook invulling moeten geven aan participatie en betrokkenheid. In de raadsvoordrachten om de kredieten voor de NPG-budgetten ter beschikking te stellen zijn we daar reeds uitgebreid op ingegaan.

Wat daar staat is de komende jaren onze leidraad:
"Binnen het NPG-programma is participatie en betrokkenheid van de samenleving een belangrijk onderdeel. Met de raadswerkgroep is verkend hoe participatie vorm krijgt binnen het NPG-programma. De mogelijkheden voor participatie en de wijze waarop zullen per project verschillen. Het gaat hierbij niet alleen om participatie op projectniveau maar ook om participatie op het geheel van het programmaplan (dwarsverbanden en onderlinge relaties). We willen daarbij waar mogelijk de beweging maken van burgerparticipatie naar (meer) overheidsparticipatie. Met de NPG-projecten willen we investeren in onze inwoners. Investeren in persoonlijke ontwikkeling en welzijn, maar ook investeren in de woon- en leefomgeving. Om niet alleen voor nu, maar ook in de toekomst een verandering teweeg te brengen, moeten we inwoners betrekken bij de uitvoering. Per project zal de wijze van participatie verschillen. Het ene project is meer gericht op het individu en het andere meer op een wijk of dorp. Dit vraagt om maatwerk per project."

Doelstellingen

e. Uitvoering geven aan de goedgekeurde projecten.

2.6 Programma Bestuur en bedrijfsvoering

2.6.0 Inleiding

Onder het programma Bestuur en bedrijfsvoering is geen aparte visie en/of doelstelling opgenomen. Deze komen, voor zover relevant, terug in de desbetreffende paragrafen. In het programma zelf begroten wij de belangrijkste inkomstenstroom van de gemeente; de algemene uitkering.

2.6.1 Bestuur en bedrijfsvoering

Inleiding

Omdat een groot deel van de hier op te nemen informatie is opgenomen in de paragrafen “Bestuur” en “Bedrijfsvoering” wordt hier volstaan met een korte toelichting op de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, een toelichting op de budgetraming ‘Overhead’, de stand van de algemene reserve per 1/1/2022, een overzicht van de te betalen vennootschapsbelasting en een overzicht van de post onvoorzien.

De gehanteerde uitgangspunten voor het samenstellen van deze begroting zijn:

- De begroting 2022 is ‘beleidsarm’ samengesteld. Het bestaande beleid is doorgetrokken.
- Realistisch zicht op een Algemene reserve met een redelijke buffer.
- Een sluitende begroting 2022 én het meerjarenperspectief tot en met 2025.
- De in de voorjaarsnota 2021 opgenomen ontwikkelingen zijn verwerkt.

Ontwikkeling algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is geraamd op basis van de meicirculaire 2021. De effecten van de meicirculaire zijn betrokken bij de voorjaarsnota 2021. Ten opzichte van de voorjaarsnota 2021 is de raming van de algemene uitkering 2022 met circa € 8 ton toegenomen. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat het Rijk de incidentele compensatie jeugdhulp 2022 heeft vastgesteld op € 5,8 miljoen. In de Voorjaarsnota hebben we in afwachting van nadere informatie over de incidentele compensatie van het Rijk voorzichtigheidshalve een raming opgenomen van € 5 miljoen. Rijk, IPO en VNG hebben afgesproken dat gemeenten in hun meerjarenraming voor de jaarschijven 2023 tot en met 2024 rekening mogen houden met 75% van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd. Dit resultaat komt in de plaats van het bedrag van structureel € 300 miljoen waarmee rekening mocht worden gehouden. Voor onze gemeente betekent dit ten opzichte van de raming voorjaarsnota een hogere algemene uitkering voor de jaren 2023 tot en met 2025 van respectievelijk € 3,5 miljoen , € 3,2 miljoen en € 2,9 miljoen. Daarnaast is in de meerjarenraming rekening gehouden met de effecten van het invoering van het nieuwe verdeelmodel - voorzien vanaf 2023- beschermd wonen. Op basis van door het Rijk gepubliceerde rekenmodellen en de voorgestelde overgangsregeling voor beschermd wonen houden we voor de jaren 2023 tot en met 2025 rekening met een hogere algemene uitkering van respectievelijk € 500.000, € 1, 7 miljoen en € 2,6 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden de nacalculatie uitname Wet langdurige zorg. Nadere informatie volgt waarschijnlijk bij de septembercirculaire 2021.

Naast de positieve ontwikkelingen van extra middelen voor Jeugd en beschermd wonen zien we ook nog steeds een risico, namelijk de herijking van het gemeentefonds. De eerste uitkomsten hiervan in februari 2021 waren voor onze gemeente zeer nadelig. Samen met andere gemeenten in Groningen en Friesland hebben we bij het ministerie aangegeven dat de uitkomsten onaanvaardbaar zijn. Inmiddels heeft BZK na alle ophef het voorstel eind juli herzien en in augustus nogmaals geactualiseerd met cijfers van 2019. In dit nieuwe voorstel komen de meeste gemeenten in Groningen en Friesland er weliswaar beter van af, maar zijn de gevolgen nog steeds heftig. Dit ook tegen de achtergrond dat gemeenten in het Noorden kampen met grote tekorten als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein en de daaraan gekoppelde bezuinigingen. Het financiële effect voor onze gemeente ging van circa - € 155 per inwoner in februari via - € 100 in juli naar circa - € 58 in augustus.

De provincie (toezichthouder gemeentefinanciën) heeft aangegeven dat gemeenten, in afwachting van de definitieve besluitvorming van het nieuwe kabinet, de effecten van de herijking van het gemeentefonds niet mogen verwerken in de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het herverdeeleffect hebben we daarom meegenomen in de risicoparagraaf.

Overhead

Op grond van het BBV behoort in de begroting een overzicht te worden opgenomen van de 'Overhead' in de organisatie. Hoofdlijn begroting 2022 'Wat direct kan worden toegerekend, wordt direct toegerekend'.

- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead;
- Sturende taken, vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead;
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

De overheadkosten in de meerjarenbegroting zien er als volgt uit.

Overhead

Omschrijving	realisatie 2020	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo lasten en baten						
overhead	25.766	27.291	27.458	27.763	28.044	28.375
	25.766	**27.291**	**27.458**	**27.763**	**28.044**	**28.375**

bedragen x € 1.000

Algemene reserve

Voor wat betreft de specificaties van mutaties in de reserves wordt verwezen naar het onderdeel 'Uiteenzetting financiele positie' / "Reserves en voorzieningen". Daar vindt u ook de stand van de reserves en voorzieningen, die wij jaarlijks herijken en ziet u de toevoeging en aanwending van de reserves, die in de budgetonderdelen van de themas zijn verwerkt.

De stand van de algemene reserve voor de begroting 2022 ziet er als volgt uit.

Algemene reserve

Omschrijving	Boekwaarde stand 01/01/2022	storting 2022	onttrekking 2022	Boekwaarde stand 31/12/2022
algemene reserve (algemeen)	8.679			8.679
Totaal	**8.679**	**0**	**0**	**8.679**

bedragen x € 1.000

Vennootschapsbelasting

De gemeente is niet aangemerkt als ondernemer door de Belastingdienst. Er wordt jaarlijks een toets uitgevoerd of er winst gemaakt wordt op niet-overhedentaken. Indien dit winstbedrag structureel is wordt de gemeente voor die betreffende activiteit als ondernemer aangemerkt en vallen we onder de vennootschapsbelasting. Dit is naar verwachting voor de betreffende begrotingsjaren niet het geval.

Vennootschapsbelasting

Omschrijving	realisatie 2020	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo lasten en baten						
heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

bedragen x € 1.000

Onvoorzien

Als onvoorzien is een gering vast bedrag voor de toekomstige jaren opgenomen. Dit betreft een stelpost ter dekking van tegenvallers, c.q. niet voorziene uitgaven waar gedurende het begrotingsjaar alsnog prioriteit aan toe wordt gekend. Hierbij is uitgegaan van een bedrag van € 2,27 per inwoner.

Onvoorzien

Omschrijving	realisatie 2020	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo lasten en baten						
onvoorzien	0	-138	-138	-138	-138	-138
Totaal	**0**	**-138**	**-138**	**-138**	**-138**	**-138**

bedragen x € 1.000

2.6.2 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Programma Bestuur en bedrijfsvoering

Naam Indicator	Eenheid	Gebied	2017	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde WOZ-waarde	In Euro's (x €1.000)	Midden-Groningen	152	153	168	172	-
		Nederland	217	230	248	270	-
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	Midden-Groningen	644	-	693	762	806
		Nederland	644	651	665	700	733
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	Midden-Groningen	694	-	732	813	852
		Nederland	723	721	735	773	810
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Midden-Groningen	-	8,7	9,1	9,7	9,4
		Nederland	-	-	-	-	-
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Midden-Groningen	-	8,9	9,0	9,9	9,6
		Nederland	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Midden-Groningen	-	440,83	473,54	445,04	452,06
		Nederland	-	-	-	-	-
Externe inhuur	Kosten als % van tot. loonsom + tot. kosten inhuur extern	Midden-Groningen	-	21,8%	18,1%	17,1%	10,5%
		Nederland	-	-	-	-	-
Overhead	% van totale lasten	Midden-Groningen	-	11,6%	11,7%	11,3%	11,1%
		Nederland	-	-	-	-	-

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf bedrijfsvoering

De opgave voor 2022

Van startorganisatie...

Vanaf 2018 werken we in de nieuwe gemeente Midden-Groningen . Wetende dat er ondanks de goede voorbereiding op de herindeling nog verbeterpunten zouden zijn, spraken we, vanaf 1 januari 2018, van een zogenaamde startorganisatie. In de startorganisatie was de uitdaging om een nieuwe werkwijze te vinden, die aansloot bij een nieuwe gemeente met een nieuwe schaal. Dat moet groeien. In de startorganisatie werkten we in eerste instantie toe naar stabiliteit om zo goed mogelijk alle taken op het gebied van dienstverlening, beheer, beleid en bestuur te kunnen uitvoeren.

...naar ontwikkelorganisatie.

Ondertussen zijn we het stadium van de startorganisatie voorbij. We gaan in het kader van de ontwikkelorganisatie in 2022 werken aan de volgende thema' s:

- Het doorvoeren van de verbeterpunten die zijn voortgekomen uit de evaluatie van de startorganisatie;
- Opgavegericht werken met speciale aandacht voor projectmatig- en programmatisch werken (onder andere voor het NPG);
- Het ontwikkelen van externe gerichtheid (van buiten naar binnen);
- Vitaal werken met een gezonde werkbalans.

De activiteiten worden uitgevoerd binnen de volgende gestelde kaders:
• Besluit mandaat, volmacht en machtiging;
• Kompas voor de gemeente Midden-Groningen;
• Financiële verordening;
• Budgethoudersregeling;
• Inkoop- en aanbestedingsbeleid;
• Diverse personeelsregelingen;
• Controleverordening;
• I&A Visie;
• Projectportfolio I&A.

Dienstverlening

Het dienstverleningsconcept van de organisatie is gebaseerd op hostmanship (gastheerschap en vakmanschap) waarbij de relatie tussen de professional en de klant (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties) centraal staat. De dienstverlening kenmerkt zich door: af te stemmen op de doelgroepen, continu te verbeteren, klanttevredenheid te monitoren en te investeren in co-creatie.

Vanuit het Kompas en in lijn met de nieuwe dienstverlening is gekozen voor een nieuw organisatieconcept. Dit nieuwe organisatieconcept zet in op zelforganisatie waarin de professionals en teams centraal staan. De organisatie is plat en dynamisch met korte lijnen, weinig managementlagen, en bestaat uit teams die in (tijdelijke) teamverbanden aan maatschappelijke opgaven werken. Dit leidt tot meer ruimte voor de professionals om optimaal in te spelen op de behoefte van de klant. Dit leidt tot gemotiveerde medewerkers en tot flexibiliteit van de organisatie om maatschappelijk vraagstukken met partners op te pakken. Daarbij gaat de gemeente uit van zoveel mogelijk zelforganisatie, waarbij professionals en teams het ’hoe’ bepalen. Dit is echter geen zelfsturing; het college bepaalt namelijk de doelen en prioriteiten van de organisatie

op basis van hun analyse van maatschappelijke vragen (de ‘wat’ vraag) en zorgt daarmee samen met de directie voor de inhoudelijke aansturing.

Communicatie

Communicatie heeft in de gemeente een adviserende en ondersteunende rol in de informatie-uitwisseling met inwoners, bedrijven en organisaties. Daarnaast heeft communicatie ook een adviserende, ondersteunende en coachende rol voor interne collega’s, directie en college.

Dialoog: van buiten naar binnen
De collegepartijen vinden het belangrijk om in gesprek met de samenleving te zijn. We willen een luisterend oor naar onze inwoners hebben en een bondgenoot zijn. Communicatie vervult hierbij een belangrijke rol. Wij stimuleren en adviseren hierin de ambtelijke organisatie en het college van burgemeester en wethouders. In de gemeente noemen we deze manier van werken ook wel: van buiten naar binnen werken.
Het van buiten naar binnen halen van signalen is een continu proces van team communicatie. Er zijn verschillende manieren waarop we dat doen: zo volgen we de social media, zijn we in gesprek met de gebiedsregisseurs, contactplein en organiseren we bijvoorbeeld (online)bewonersbijeenkomsten. Daarnaast werken we aan een monitoringsysteem voor social media en pers, zodat we dit nog structureler kunnen inzetten bij ons werk.

Dialoog: van binnen naar buiten
Communicatie heeft als taak om onze inwoners goed te informeren over plannen, nieuws of over regelingen. Hiervoor beheren en ontwikkelen we onze eigen communicatiekanalen. Zo hebben we een gemeentepagina in de Regiokrant, onze eigen website en eigen accounts op Facebook, Twitter en LinkedIn. Wekelijks houden we hiermee onze inwoners op de hoogte van de ontwikkelingen. We hebben daarnaast ook regelmatig contact met journalisten om besluiten, beleidsvoornemens en projecten actief te communiceren. Bovendien worden participatietrajecten ingezet voor bijvoorbeeld de NPG, Beleidsplan Begraven en het Versterkingsprogramma. Ook verzenden we persberichten of persuitnodigingen en ondersteunen we het bestuur bij persgesprekken.

Communicatie en Corona
In 2021 heeft het coronavirus een groot beslag gelegd op team Communicatie, evenals op andere onderdelen van de organisatie. Communicatieadviseurs maken deel uit van het ambtelijke Corona-team en van het Gemeentelijke Beleidsteam. Er is hard gewerkt om informatie over het virus en de maatregelen aan de inwoners te communiceren. Daarnaast ondersteunt het team de burgemeester hierbij in zijn rol als burgervader en boegbeeld.

Samenwerking nodig voor goede dienstverlening
Eén van de belangrijke taken van de gemeente is het leveren van diensten aan inwoners, bedrijven en andere doelgroepen. Bijvoorbeeld paspoorten, vergunningen en uitkeringen. Deze dienstverlening regelen we bij de gemeente steeds meer digitaal, bijvoorbeeld op de website. Om deze digitale dienstverlening goed te kunnen doen, is een multidisciplinaire aanpak binnen de organisatie nodig: de verschillende specialisten uit verschillende teams moeten (nog) meer samenwerken. De nieuwe website is in 2021 verder doorontwikkeld. Daarbij is doorlopend afstemming en samenwerking tussen de online-collega’s van communicatie en het contactplein. Ook in 2022 vragen de werkzaamheden voor de website nog veel tijd en capaciteit van ons team.

Interne communicatie
Het is van groot belang dat verschillende teams en organisatieonderdelen in contact zijn en blijven met elkaar. Zeker ook in deze tijden van corona. Goede en proactieve communicatie is dan het cement dat de organisatie stevigheid geeft. In 2022 blijven we aandacht geven aan het intranet: de inrichting ervan en het gebruik ervan door onze collega’s.
Ook het thema “Begrijpelijke taal” blijft in 2022 actueel. Vanuit team Communicatie zijn verschillende mogelijkheden ontwikkeld om collega’s bij het schrijven van teksten te coachen en te ondersteunen.

Bij de evaluatie startorganisatie is het team communicatie nauw betrokken. De communicatie voor de hele organisatie over dit onderwerp verloopt zowel online als offline.

Human resource management

Ons HR-beleid richt zich op een gezonde, vitale en toekomstbestendige organisatie. Het gaat daarbij om het vergroten van de slagkracht van de organisatie bij de taakuitvoering en ontwikkeling daarvan. We richten ons zowel op de organisatie als mens, waarbij:

- We willen dat onze mensen lang gezond kunnen doorwerken (duurzame inzetbaarheid), veerkrachtig zijn en verandervermogen hebben;
- Er plaats is voor iedereen, ongeacht afkomst, beperking of geaardheid. We noemen dat inclusief werkgeverschap;
- De juiste mens op de juiste plek werkt.

Dit beleid wordt verankerd in 5 centrale thema's:

1. Ontwikkelen persoonlijk leiderschap, gezondheid en vitaliteit in relatie tot zelforganiserende teams;
2. Strategische personeelsplanning;
3. E-HRM;
4. "Basis op orde" (regelingen updaten en voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving);
5. Werkgeversimago en arbeidsmarktcommunicatie.

Deze verankering wordt beleidsmatig verder ontwikkeld door uitwerking van die thema's in een aantal onderwerpen. Deze onderwerpen worden projectmatig aangepakt op basis van een jaarplan om daarna geïmplementeerd te worden in de staande lijnorganisatie.

Ontwikkeling teams
De gemeente Midden-Groningen is voortdurend in beweging. Dat is ook niet vreemd voor zo'n jonge organisatie. Om die beweging richting te geven is het programma Organisatieontwikkeling gestart in 2018. Dit programma gaat door in 2022. Een belangrijk doel is dat medewerkers en teams zich de organisatiefilosofie eigen maken. Belangrijke onderwerpen in dit verband zijn resultaatgerichtheid, zelforganisatie, continue ontwikkeling op cultuur, competenties, kennis team- en persoonlijke ontwikkeling. Daarbij streven wij er naar dat alle teams groeien in de mate van resultaatgerichtheid en zelforganisatie.
Evaluatie van de startorganisatie. Bij de start van de gemeente Midden-Groningen is afgesproken dat de startorganisatie geëvalueerd wordt. Met startorganisatie wordt bedoeld de manier waarop de heringedeelde gemeentelijke organisatie in 2018 is ingericht. In de tweede helft van 2021 is gestart met deze evaluatie.

Mobiliteitsbeleid
Het doel van ons mobiliteitsbeleid is om de juiste medewerker op het juiste moment op de juiste werkplek te hebben. We willen medewerkers helpen dat ze op een werkplek / functie zitten waar ze het beste tot hun recht komen. Dit vraagt van medewerkers en leidinggevenden dat ze voortdurend op een goede wijze met elkaar in gesprek zijn over hun kennis, vaardigheden, de opgaven, te behalen resultaten én de benodigde ondersteuning daarbij. In het Goede Gesprek is dit vorm gegeven. Als deze gesprekken resulteren in de stap naar een andere functie, zowel intern als extern, dan ondersteunen wij de medewerker hierin door begeleiding, loopbaanonderzoek, coaching en opleidingen.

Bij de gemeentelijke herindeling is aan de medewerkers een werkgarantie voor de periode van 5 jaar geboden. Het kan zijn dat het verstrijken van deze termijn en de evaluatie van de startorganisatie ertoe leidt dat meer mensen ander werk krijgen of op een andere manier moeten gaan werken. Dit kan dan leiden tot een groter beroep op het mobiliteitsbeleid.
Ook door de behoefte aan persoonlijke ontwikkeling bij de medewerkers kan de wens ontstaan om de loopbaan in een andere functie intern of extern voort te zetten. Als werkgever hebben wij besloten de medewerker bij deze stappen te ondersteunen en indien mogelijk te faciliteren. Daarnaast vraagt onze organisatie om flexibele medewerkers.
Meerdere mobiliteitsfaciliteiten worden ook hiervoor benut. Medewerkers krijgen ondersteuning bij het realiseren van hun loopbaanwensen. Een digitaal mobiliteitsplatform dat hen hierbij

ondersteunt is operationeel. Ook neemt onze organisatie met andere gemeenten en andere organisaties in de provincie en regio deel aan websites voor mobiliteit.

Leren en ontwikkelen
We ondersteunen de ontwikkeling van de teams en de ontwikkeling van kennis en vaardigheden bij de individuele medewerker. Dat doen we door hen opleidingsmogelijkheden te bieden.
Om input te krijgen op nieuwe kennis en vaardigheden wordt ruimte geboden aan stagiairs en trainees. We willen daarom het aanbieden van stageplaatsen en traineeships in onze organisatie stimuleren.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim
Sinds de start van Midden-Groningen is het ziekteverzuim aanvankelijk gestegen, maar nu is hierin een daling te zien. Toch valt er met een ziekteverzuimpercentage van rond de 6% (percentage juni 2021) nog winst te behalen richting een verdere daling. Daarom blijven wij investeren in het ziekteverzuimbeleid.

Met de ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis (Huis van Cultuur en Bestuur) is er ook een verbetering gekomen in de werkplekken van de medewerkers. Daarnaast wordt er ook als gevolg van de coronamaatregelen en de visie op het flexibele werken in het nieuwe gemeentehuis meer dan ooit thuis gewerkt. Wij willen goed in beeld krijgen wat het effect van het vele thuiswerken is op de arbeidsomstandigheden van de individuele medewerker. Denk aan het inrichten van een goede werkplek thuis. We willen onze medewerkers zo goed mogelijk helpen en binnen de mogelijkheden van onze organisatie ondersteunen. In het beleid wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van de medewerker in combinatie met de ondersteunende en coachende rol van de teamleiders. Het eigen-regiemodel is de centrale spil in het ziekteverzuimbegeleidingsbeleid.

Flexibiliteit en werkdruk
De actuele werkomstandigheden hebben (mede) als gevolg van de coronamaatregelen bij een deel van de medewerkers geleid tot een (gevoel van) hogere werkdruk en soms ook verlies van aansluiting met de collega's en de organisatie. Naast invloed van de coronamaatregelen op het werk speelt ook dat werkwijzen en organisatiecultuur veranderen en dat werkprocessen steeds meer in de praktijk vorm krijgen. Dit zijn nog geen routines en moeten nog verder inslijten. Van medewerkers wordt hierdoor een hogere flexibiliteit gevraagd. Bekend is dat zo'n ontwikkeling kan leiden tot onzekerheid en gevoel van hoge werkdruk en stress. Via het programma Organisatieontwikkeling (O&O) wordt geïnvesteerd in deze cultuurontwikkeling, werkwijzen, omgaan met veranderingen en onderlinge samenwerking. In het opleidingsbudget wordt hiermee rekening gehouden. Via de introductie van resultaat- en ontwikkelingsgesprekken met de medewerkers worden zij ondersteund in het op een verantwoorde en gezonde wijze kunnen uitvoeren van hun taken.

Arbeidsmarkt en werkgeversimago
De concurrentie op de arbeidsmarkt is een belangrijk item. De (gemeentelijke) overheid heeft het moeilijk in het zoeken en vinden van goed opgeleide en gekwalificeerde medewerkers. Daarom is het belangrijk om de gemeente als aantrekkelijke werkgever in deze arbeidsmarkt neer te zetten. Daarvoor is in 2021 een arbeidsmarktcommunicatiestrategie ontwikkeld. Een krachtig punt hierin is dat onze organisatie voor medewerkers met ambitie een groot aantal aantrekkelijk en uitdagende opgaven heeft. Ook het nieuwe gemeentehuis is een sterk wapen in onze aantrekkelijkheid op de arbeidsmarkt. De invoering van de nieuwe strategie is in volle gang.

Voor bepaalde gemeentelijke functies of taken is het extra moeilijk om goed opgeleide medewerkers te krijgen. De arbeidsmarkt op deze functies is gewoon heel schaars. Daarom is het nodig om extra te investeren in het opleiden van medewerkers voor deze functies en taken. Dat doen we door goede contacten te onderhouden met opleidingsorganisaties (MBO en HBO). Daarnaast moedigen wij collega's aan om van elkaar te leren. Tot slot besteden we de komende tijd meer aandacht aan de wijze waarop wij de arbeidsmarkt benaderen. Dit doen we met een nog in te richten recruitmentteam / wervingsteam vanuit HR en Communicatie.

Inclusief werkgeverschap
We willen een organisatie zijn waar iedereen met plezier werkt. Afkomst, beperkingen of geaardheid mogen hierin geen belemmering vormen. Het komende jaar willen we het inclusief werkgeverschap ook als onderdeel in het HR-beleid opnemen en in de praktijk verder vormgeven.

Integriteitsbeleid
Integer handelen is een voorwaarde om bij de overheid te kunnen werken. Via de ontwikkeling van een gedragscode integriteit en een klokkenluidersregeling willen wij dit ook formeel in onze organisatie verankeren.

E-HRM
Digitalisering is een speerpunt in het HRM-beleid. Ingezet wordt op stevige en actuele managementinformatiesystemen en het bieden van digitale mogelijkheden voor medewerkers en leidinggevenden. Doel is het ondersteunen van management en medewerkers bij een betere zelfredzaamheid. Hierin is al een aantal stappen gezet. In de komende jaren zal deze ontwikkeling verder worden doorgezet.

Informatisering en automatisering

In 2020 is de I&A-visie 2020-2023 vastgesteld. In de I&A-visie 2020-2023 worden voor de komende paar jaar de voor onze gemeente relevante ICT-ontwikkelingen geschetst. Dat doen we door de ICT-ontwikkelingen langs 6 sporen uit te werken:

1. Goede en betrouwbare dienstverlening;
2. Regievoering en ketensamenwerking;
3. De data gedreven gemeente;
4. Doorontwikkeling bedrijfsvoering;
5. De basis op orde;
6. Doorontwikkeling van de informatiefunctie.

Samen met de nieuwe I&A-visie is ook een projectenportfolio voor 2020 en 2021 vastgesteld. De projecten zijn ingedeeld naar de in de I&A-visie genoemde 6 sporen.

Voor 2022-2023 wordt een nieuw I&A-plan gemaakt, waarbij de I&A-visie niet wordt aangepast. Wel worden de onderwerpen uit de 6 sporen geactualiseerd en kunnen nieuwe onderwerpen worden toegevoegd. Mogelijke nieuwe onderwerpen zijn robotisering, common ground en nieuwe wetgeving, zoals de archiefwet.

Er wordt een nieuwe projectenkalender opgesteld voor 2022-2023. Daarin staan ook projecten van 2021 die doorlopen in of doorschuiven naar 2022. Dat betreft in ieder geval:

- E-dienstverlening (E-formulieren, self service, apps, mijnoverheid.nl);
- Aanbesteding en implementatie burgerzakenapplicatie (loopt door in 2022);
- Aanbesteding en implementatie WMO-systeem, mogelijk gecombineerd met een jeugdsysteem;
- Aanbesteding en implementatie Raadsinformatiesysteem (i.v.m. aflopen contract);
- Vertaling Meerjarenprogramma GGU van VNG Realisatie naar jaarschijven;
- Wettelijke verplichtingen, zoals de archiefwet en de Wet Open Overheid;
- Implementatie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) als gevolg van het uitstel van de omgevingswet;
- Invoering Baseline informatiebeveiliging (BIO).

Facilitaire zaken

Vanaf de oplevering van het nieuwe gemeentehuis in september 2021 is ook het team Facilitair weer centraal in Hoogezand gehuisvest. Het team Facilitair voorziet de medewerkers en gebruikers

in de facilitaire dienstverlening. Door de centrale huisvesting in het Huis van Cultuur en Bestuur kan de facilitaire dienstverlening efficiënter plaatsvinden. De locaties Slochteren, Muntendam en Kerkstraat te Hoogezand zijn inmiddels vrijwel buitengebruik gesteld. Ook het nieuwe activiteitgericht werken heeft invloed op de bedrijfsvoering van het team Facilitair. De dienstverlening kan door het nieuwe concept eenduidiger worden uitgevoerd. In 2021 is Facilitair gestart met een hervorming van het team. Er worden verbeteringen aangebracht in de facilitaire organisatie en dienstverlening. Hierbij valt te denken aan de inzet van personeel, aanbestedingen en contracten. Deze ontwikkeling loopt door in 2022.

Gebouwenbeheer

Voorafgaand aan de herindeling zijn alle gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd en zijn er meerjarenonderhoudsplannen opgesteld. Direct na de herindeling heeft er een rekenkameronderzoek plaatsgevonden naar het gemeentelijk vastgoed en vastgoedbeleid. De jaren daarna is er uitvoering gegeven aan de aanbevelingen uit dit rekenkameronderzoek. De aanbevelingen waren gericht op de beleidsmatige uitvoering van het houden en beheren van het vastgoed. Op het gebied van beheer zijn er in de jaren na de herindeling veel veranderingen in de organisatie van het beheer aangebracht. Met name in het beheren van gegevens zijn grote stappen gemaakt. Op dit moment zijn alle punten uit het rekenkameronderzoek afgerond. In 2022 wordt er vooral aandacht besteed aan de organisatie van het beheer. Er wordt ingezet op het regievoeren, waarin het team een transitie gaat maken van uitvoering naar een beheersmatige situatie. Het doel is om voornamelijk op afstand sturing te krijgen op het vastgoed. De sturing wil het team bereiken door haar contracten slimmer in te richten en het gegevensbeheer een nog centraler onderdeel te geven. Het verkrijgen van sturing op de contracten is iets wat een langere looptijd heeft, omdat dit afhankelijk is van de reeds afgesloten contracten en aanbestedingen.

Het gegevensbeheer gaan we verder professionaliseren en geven we een centralere rol binnen het team. Hiermee kunnen we uw raad beter informeren over het vastgoed. Dit was ook een van de punten uit het rekenkameronderzoek: “De raad wordt aanbevolen om het college te verzoeken om in de P&C-documenten informatie op te nemen die nodig is om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van het vastgoedbeleid te kunnen controleren”. In deze begroting maken we een stap in de verbetering van de gegevensvoorziening over vastgoed. Vastgoed is nu nog verspreid over meerdere paragrafen maar wordt, naarmate de gegevensvoorziening verbetert, mogelijk een specifieke paragraaf. In deze begroting geven we door visualisaties en toelichting op de lopende processen een duidelijker beeld over vastgoed. We verwachten in 2022 nog meer inhoud te kunnen geven aan vastgoed in de P&C documenten.

Planning & Control

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is uitgesteld. Op het moment van schrijven van deze begroting gaan we uit van invoering per 2022. De rechtmatigheidsverantwoording heeft tot gevolg dat colleges van burgemeester en wethouders zélf verantwoordelijk zijn voor de afgifte van de rechtmatigheidsverantwoording, waar voorheen de (externe) accountant controleerde of de gemeente de wet- en regelgeving heeft gevolgd en rechtmatig heeft gehandeld.

Vanaf de jaarrekening 2022 (onder voorbehoud van de wetswijziging) toetst de accountant de getrouwheid van de lasten en baten en balansmutaties en het college de rechtmatigheid. De accountant geeft daarbij wel een oordeel over de getrouwheid van de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording. De raad heeft de kaders met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording in juni 2021 vastgesteld. Hierin is ook toegelicht hoe de organisatie met het zogenaamde three lines of defence model de controle op rechtmatigheid vormgeeft.

In 2022 wordt geen onderzoek 213a uitgevoerd in verband met enerzijds de vorming van een nieuwe raad en college en anderzijds de werkzaamheden rond de evaluatie van de startorganisatie.

Juridische zaken en inkoop

Het team juridische zaken en inkoop bevordert de juridische kwaliteit van de te leveren producten en diensten zodat deze voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Ze ondersteunt het bestuur en de organisatie door juridische- en inkoopadvisering te bieden bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

De juridische advisering aan het bestuur en de organisatie vindt plaats op zowel publiekrechtelijk als privaatrechtelijk terrein. Dit betreft gevraagde advisering en ook advisering vanuit een proactieve rol. Ter ondersteuning van de juridische advisering heeft in februari 2020 een aanbesteding plaatsgevonden om te komen tot één advocatenkantoor voor juridische diensten. Yspeert Advocaten heeft deze aanbesteding gewonnen en fungeert derhalve vanaf februari als de huisadvocaat van Midden-Groningen. Met het binnenhalen van een huisadvocaat wordt ingezet op een tweetal doelen. Allereerst de beheersing van de kosten voor externe juridische diensten en ten tweede het verhogen van de juridische kwaliteit in de organisatie. Na anderhalf jaar samenwerking met de huisadvocaat zien we steeds meer partnerschap ontstaan: advocaten en juridisch adviseurs werken samen aan complexe juridische vraagstukken. Hierdoor wordt de juridische kwaliteit verhoogd.

Daarnaast draagt het team zorg voor de ondersteuning van de commissie bezwaarschriften en de behandeling van klachten. Het accent ligt hierbij op een adequate afhandeling van bezwaarschriften en klaagschriften, indien mogelijk door toepassing van de informele aanpak door de klachtbemiddelaar. Klachten worden in eerste instantie behandeld door de klachtenbemiddelaar. Indien dit niet leidt tot een aanvaardbare oplossing voor de inwoner, wordt de klacht formeel behandeld. In 2022 blijven we werken aan het versterken van de rol van de klachtbemiddelaar om zodoende in een vroeg stadium te komen tot een aanvaardbare oplossing voor geschillen en het verhogen van klanttevredenheid.

Overige taken van het team zijn de afwikkeling van WOB-verzoeken, de toetsing van de elektronische bekendmaking van gemeentelijke regelgeving, behandelen van schadeclaims, regie voeren op de inzet van externe juridische inhuur, het signaleren van aflopende contracten en het begeleiden van het proces bij aanbestedingen.

Financieel beheer

In 2021 zijn we bij het team Integraal beheer openbare ruimte (Ibor) gestart met een pilot voor het voeren van een verplichtingenadministratie. Met een verplichtingenadministratie leggen we vast welke financiële verplichtingen we aangaan. Het doel hiervan is om nog meer in control te komen, doordat we, op elk moment in het jaar, zo goed als mogelijk de totale kosten kunnen inschatten. In het najaar van 2021 wordt de pilot geëvalueerd. Wanneer de pilot positief wordt bevonden, gaan we de verplichtingenadministratie in 2022 verder in de organisatie uitrollen. Hierbij wordt gekeken naar de praktische invulling en wensen van de teams. Daarnaast willen we verder investeren in de herinrichting van de financiële administratie en het benutten van de functionaliteiten van het financieel systeem.

Financieel advies

Belangrijk aandachtspunt voor 2022 blijft het verder optimaliseren van de Planning & Control documenten. In 2022 willen we hiervoor het gebruik van ons financiële systeem nader analyseren, inrichten op de schaalgrootte van onze gemeente en waar mogelijk vereenvoudigen. Dit heeft naar verwachting impact op de wijze van ondersteuning van budgethouders en onze eigen werkprocessen. Doelstellingen zijn verbetering van de ondersteuning naar budgethouders, efficiëntere werkprocessen en vereenvoudiging van de inrichting van het systeem.

We willen de afstemming tussen adviseurs en budgethouders verbeteren en structureren. De uitkomsten van het traject van adviseur naar businesspartner nemen we daarin mee.

Naast de reguliere ondersteuning en advisering richten we ons op heldere advisering en ondersteuning van het Nationaal Programma Groningen; een programma met veel verschillende projecten van soms grote omvang.

3.2 Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de lokale belastingen en heffingen. We hebben de volgende hoofdstukken:

1. Inkomsten lokale heffingen;
2. Beleid lokale heffingen;
3. Kostendekking van de heffingen;
4. Belastingdruk (woonlasten);
5. Kwijtscheldingsbeleid.

Inkomsten lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de opbrengsten van de lokale heffingen in onze gemeente. De laatste kolom geeft het verschil weer tussen de begroting van 2021 en 2022. Hieronder lichten we de oorzaak van de verschillen toe:

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB voor woningen en niet-woningen is in totaal € 0,8 miljoen hoger dan begroot voor 2021. Dit is het gevolg van de indexering van de opbrengstberekening met 1,3%. De opbrengsten zoals vermeld voor de verschillende soorten OZB kunnen nog wijzigen. Dat is afhankelijk van de waardeontwikkeling van de woningen ten opzichte van de niet-woningen. Voor de tarieven geldt immers een vast verhoudingscijfer van 1,00:3,72. Op dit moment is het te vroeg om een reële indicatie van de areaalontwikkelingen te geven. Een positieve areaalontwikkeling valt ten gunste aan het tarief.

Afvalstoffenheffing

De inkomsten van de afvalstoffenheffing nemen iets toe. We zijn echter nog ver van de gewenste 100% kostendekking.

Toeristenbelasting

In het kader van de ombuigingen is besloten om de opbrengst toeristenbelasting te verhogen met € 50.000. Voor 2021 hebben we vanwege de coronaproblematiek terughoudend geraamd. We verwachten in 2022 de meeropbrengst te kunnen realiseren.

Leges

De legesopbrengsten zijn veel lastiger te ramen dan in voorgaande jaren. Dat heeft deels te maken met de voortdurende onduidelijkheid rond de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de consequenties daarvan voor de leges. Op dit moment is er daarnaast sprake van een aantal initiatieven om nieuwe zonneparken te realiseren, maar het is onvoldoende helder of dat in 2022 ook al tot aanvragen (en daarmee legesplicht) gaat leiden. We hebben er daarom in deze begroting geen rekening mee gehouden.

Opbrengsten lokale heffingen

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	2022-2021
Onroerende zaakbelasting woningen Eigenaren	9.992	10.307	11.741	1.434
Onroerende zaakbelasting niet woningen - Eigenaren	4.999	5.516	5.146	-370
Onroerende zaakbelasting niet woningen - Gebruikers	3.594	4.005	3.762	-243
Rioolheffing	5.788	5.714	5.714	0
Afvalstoffenheffing	5.719	6.284	6.397	113
Toeristenbelasting	253	258	300	42
Begraafrechten	209	210	210	0
Leges (inc. Marktgelden)	3.049	2.310	1.810	-500
Totaal	**33.603**	**34.604**	**35.080**	**476**

Bedragen x € 1.000

Beleid lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen we verdelen in vrij te besteden belastingen, aan een bepaald doel gebonden heffingen, en rechten of leges die we heffen omdat we een dienst leveren. De begrippen heffingen en belastingen worden overigens vaak door elkaar heen gebruikt.

- Belastingen: de onroerende-zaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting. De opbrengst is vrij te besteden en de gemeente is ook vrij om de hoogte van de tarieven vast te stellen;
- Gebonden heffingen (bestemmingsheffingen): de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de afvalstoffenheffing moet gebruikt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. De opbrengst van de rioolheffing moet gebruikt worden voor de wettelijke gemeentelijke watertaken. Bij beide heffingen geldt de opbrengstnorm: de gemeente mag niet meer inkomsten ramen dan de verwachte kosten.
- Rechten: de leges, de lijkbezorgingsrechten en markt- en liggelden. Het gaat hier om diensten die de gemeente verleent of laat verlenen en waarbij er een individueel belang voor de aanvrager is. Ook hierbij geldt de opbrengstnorm. Hieronder geven we een beeld van het beleid rond de verschillende heffingen. De heffingsverordeningen bieden we in december aan de raad aan.

Hieronder geven we een beeld van het beleid rond de verschillende heffingen. De heffingsverordeningen bieden we in december aan de raad aan.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
De OZB is de belangrijkste gemeentelijke belasting. Zoals u in de tabel "opbrengsten lokale heffingen" kunt zien, levert deze belasting het meeste op.
De OZB kent drie verschillende tarieven. Eén voor de eigenaren van woningen, één voor de eigenaren van niet-woningen en één voor de gebruikers van niet-woningen. Onder niet-woningen verstaan we kantoren, winkels of scholen, maar ook bijvoorbeeld straatmeubilair, trafo's of onbebouwde grond. Meer dan deze drie tarieven mag de gemeente niet hanteren. Het is dus verboden om bijvoorbeeld een tarief voor huurders van woningen te gebruiken of een aangepast tarief naar gelang de plaats waar een gebouw staat. Daarentegen zijn we verplicht om sommige objecten, zoals kerken en landbouwgrond, buiten de heffing te houden.

Naast deze verplichte vrijstellingen kan een gemeente ervoor kiezen om zelf bepaalde soorten onroerende zaken vrij te stellen van OZB. Maar wij zijn daar terughoudend in, vanwege het gelijkheidsbeginsel. Wel kunnen niet-commerciële organisaties zoals sportverenigingen, culturele instellingen of buurthuizen een compensatie krijgen in de vorm van subsidie.
De hoogte van de OZB-aanslag is afhankelijk van de waarde van een object en van de door de raad vastgestelde tarieven. De taxateurs van de gemeente stellen elk jaar de nieuwe waarden vast op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet woz). Degene die op 1 januari van het jaar als eigenaar en/of gebruiker geregistreerd staat moet de belasting betalen. Voor het belastingjaar 2022 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2021.

Algemeen uitgangspunt van onze gemeente is dat we de opbrengst jaarlijks aanpassen met het zogeheten consumenten prijsindexcijfer (CPI). We nemen daarbij het laatst afgeronde jaar. Dat betekent dus dat we de geraamde opbrengst van de OZB verhogen met 1,3%; het CPI van 2020. Ook is er een extra opbrengst doordat er sprake is van areaaluitbreiding: er komen meer onroerende zaken bij die volledig in de waardering meegenomen kunnen worden. Maar daar tegenover staat wederom een forse afwaardering van de waarde van de boorlocaties van de NAM. Hoe een en ander precies uitpakt is op dit moment nog niet helder. Als er per saldo sprake is van positieve areaalontwikkeling, dan verlagen we de tarieven.

Rioolheffing
De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken. Dat betekent niet alleen de zorgplicht voor opvang en transport van afvalwater en hemelwater, maar ook voor de beheersing van het grondwaterpeil in de bebouwde kom. De kosten hiervoor dekken we uit de rioolheffing; een naam dus die de lading niet volledig dekt. Vanuit de VNG wordt benadrukt dat de kosten die de gemeente maakt voor watertaken steeds minder een directe relatie hebben met de afvoer van afval- en hemelwater. Uw raad heeft er vorig jaar evenwel van afgezien om de grondslag te verbreden, zodat ook degenen die in eigen beheer afvoeren in de heffing betrokken worden.
In onze gemeente betalen alle eigenaren van percelen een vast bedrag voor de rioolheffing. Voor objecten kleiner dan 50 m2 geldt een lager tarief. Daarnaast hebben we een heffing voor grootverbruikers, waarbij het aantal afgevoerde kubieke meters afvalwater de grondslag is. Zo geven we het principe ‘de vervuiler betaalt’ vorm.

De kosten en de baten van de rioolheffing berekenen we elk jaar opnieuw met als uitgangspunt 100% kostendekking, in plaats van aanpassing met het CPI. Het is niet toegestaan meer inkomsten te ramen dan uitgaven. Als na afloop van het jaar blijkt dat er toch meer is binnengekomen, dan moet dat bedrag gereserveerd blijven voor de gemeentelijke watertaken.

Afvalstoffenheffing
De gemeente heeft vanuit de Wet milieubeheer de plicht om zorg te dragen voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Dat bestaat niet alleen uit de wekelijkse ophaaldienst, maar ook uit de afval-aanbrengpunten en het opruimen van zwerfvuil. De kosten daarvoor betalen we uit de afvalstoffenheffing. Deze heffing stuurt de gemeente naar alle huishoudens waar huishoudelijk afval kan ontstaan, behalve in situaties waarin het verzorgingsaspect het belangrijkst is.

We hebben het diftarsysteem. Dat betekent een differentiatie van de tarieven. In onze gemeente houdt dit in dat elk huishouden een bedrag voor vastrecht betaalt en daarnaast een bedrag dat afhankelijk is van het aantal keren dat de containers worden aangeboden en geleegd. Dit is dus ook volgens het principe ‘de vervuiler betaalt’.
De aanslag afvalstoffenheffing rolt na afloop van het belastingjaar, als het aantal afvalledigingen bekend is, in de bus. Bij de afvalstoffenheffing streven we naar 100% kostendekking. In 2022 komt de kostendekking nog slechts uit op 69%. Een toelichting daarop ziet u in het hoofdstuk over de kostendekking van de heffingen.

Toeristenbelasting
Deze belasting is niet gebonden aan een kostenberekening, maar is vrij te besteden. We willen de opbrengst wel zoveel mogelijk gebruiken voor kosten die te maken hebben met recreatie en toeristische voorzieningen. De opbrengst kan echter ook als ander dekkingsmiddel worden gebruikt. De gemeente brengt toeristenbelasting in rekening bij degene die gelegenheid geeft tot verblijf; de recreatieve ondernemer. Deze kan de belasting verhalen op de gasten. We hebben een vast tarief per hotelovernachting en een tarief per kampeerplaats voor campings. Daarnaast willen we in de verordening voor 2022 een forfaitair tarief heffen voor gebruik van seizoenplaatsen.

Lijkbezorgingsrechten
Lijkbezorgingsrechten vraagt de gemeente voor het recht op een graf, voor onderhoud van de begraafplaatsen en voor het begraven zelf. Verder zijn er, afhankelijk van de verschillende begraafplaatsen, nog aanvullende diensten. De harmonisatie van het beleid is op dit moment nog niet afgerond. Dat krijgt in de komende periode gestalte.
Ook voor deze heffing geldt de opbrengstlimiet. We zitten evenwel nog zeker niet op 100% kostendekking. Het is ook de vraag of we dat moeten willen. De discussie over dit punt gaat in de komende periode plaatsvinden. Voor komende jaar stellen we voor de tarieven te indexeren met het CPI van 1,3%.

Liggelden
Alleen in het haventje van Zuidbroek heffen we liggelden. De exploitatie daarvan is in handen van de beheerder van de haven. De tarieven zijn niet kostendekkend, maar laten we voor het komende jaar zo. Het visiedocument over gebruik van water in onze gemeente ligt nog in de planning en daarin komt ook de tariefstelling voor recreatief gebruik aan de orde.

Marktgelden
Marktgelden heffen we voor de locatie aan de Hoofdstraat in Hoogezand; de enige aangewezen markt in onze gemeente. De overige plaatsen zijn standplaatsen (al dan niet tijdelijk), waarvoor legesheffing is geregeld in de legesverordening. Indexering is hier wel van toepassing.

Leges
Onder de naam 'leges' heffen we een groot aantal verschillende rechten voor het genot van, door, of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Deze rechten lopen uiteen van bijvoorbeeld de uitgifte van een paspoort of het sluiten van een huwelijk, tot een omgevingsvergunning voor het bouwen van een zonnepark of de aanpassing van een bestemmingsplan. Belangrijke voorwaarde voor legesheffing is dat de aanvrager een persoonlijk, individualiseerbaar belang moet hebben bij de dienst. De belastingplicht ontstaat meestal op het moment van aanvragen.
Deze diensten hebben we in de legesverordening in een drietal titels bij elkaar gezet:

- Titel 1 Algemene dienstverlening;
- Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning;
- Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn.

Onder titel 1 vallen vooral de diensten van Burgerzaken. Denk aan de verstrekking van een paspoort of rijbewijs. Onder titel 2 vallen de diensten van Omgevingsdienst Groningen (ODG) voor het verlenen van omgevingsvergunningen en van de gemeente voor wijzigingen van een bestemmingsplan. Titel 3 betreft de vergunningen voor ondernemers, zoals een drank- en horecavergunning of een evenementenvergunning.

De opbrengstnorm is van toepassing voor de hele verordening. De totale legesinkomsten die de gemeente raamt mogen niet meer zijn dan de totale te verwachten kosten van de afhandeling van de aanvragen. Het gaat dus niet om de kosten en baten per afzonderlijke aanvraag. We moeten wèl een zo goed mogelijk inzicht hebben in alle te verwachten aanvragen in het komende jaar, te meer omdat we streven naar de maximaal toegestane 100% kostendekking. Belangrijkste post bij de leges zijn altijd de omgevingsvergunningen voor bouwen (de bouwleges). We gaan uit van ervaringscijfers waar het de reguliere bouwaanvragen betreft. Maar als het gaat om grote projecten kunnen individuele aanvragen de totale legesopbrengst behoorlijk beïnvloeden. Uit jurisprudentie blijkt dat, indien het zeker is dat een aanvraag in het begrotingsjaar ingediend gaat worden, dit ten tijde van het vaststellen van de begroting meegewogen moet worden in de kostendekking. We zien op dit moment een aantal initiatieven voor nieuwe zonneparken, maar het is nog niet zeker dat dit ook tot aanvragen gaat leiden. De kostendekking is verder moeilijk te becijferen omdat onduidelijk is wat de gevolgen van de nieuwe Omgevingswet en de nieuwe kostenverhaalstructuur van de Omgevingsdienst zullen zijn. We hebben in het hoofdstuk over de kostendekking van de heffingen een berekening gemaakt op basis van de best mogelijke inschatting op dit moment.

Naast bovengenoemde opsomming geeft de Gemeentewet nog gelegenheid voor andere heffingen. Bijvoorbeeld parkeerbelasting, hondenbelasting en forensenbelasting. Deze belastingen heffen we niet in onze gemeente.

Kostendekking van de heffingen

Voor het berekenen van de kostendekking maken we gebruik van een zogeheten kostenverdeelstaat. In deze kostenverdeelstaat rekenen wij directe en indirecte (overhead) kosten toe aan een heffing.

Toerekening directe lasten
Dit zijn de lasten die rechtstreeks te maken hebben met de uitvoering van taken. Ze staan dan ook verantwoord binnen een taakveld. Een voorbeeld is het Taakveld Riolering: daar staan onder meer

de kapitaallasten, de loonkosten van de medewerkers en kosten voor kolken en vegen op. Deze kosten zijn rechtstreeks toe te rekenen aan de rioolheffing.

Toerekening indirecte lasten
Onder de indirecte kosten valt de opbrengstderving door kwijtschelding en oninbaar lijden, maar ook perceptiekosten (de kosten om de heffing daadwerkelijk te verkrijgen). Ook de te betalen BTW over de directe lasten en over de investeringen valt hieronder. Daarnaast rekenen we overhead toe. Dat betekent dat we kosten van administratie, personeelszaken, facilitair en automatisering als een opslagpercentage op de directe personeelskosten meetellen. In de Financiële Verordening 2020 is de methodiek voor de toerekening van overhead verantwoord.
In de tabellen hieronder zien we de kostendekking van achtereenvolgens de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, en de leges van de drie verschillende titels.

Kostendekking rioolheffing
Bij de directe kosten van het taakveld worden de toe te rekenen kosten opgeteld en dit totaal vergelijken we met de opbrengst van de rioolheffing. De kosten op het taakveld 7.2 Riolering nemen iets toe door een hogere storting in de egalisatievoorziening Rioolheffing. Dit wordt grotendeels, maar niet volledig gecompenseerd door lagere kapitaallasten en doorbelaste personeelslasten. Bij de toe te rekenen indirecte kosten is de toegerekende overhead lager dan vorig jaar.
De storting in de egalisatievoorziening Rioolheffing van € 0,44 miljoen is nodig om toekomstige investeringen te kunnen dekken zonder dat in dat jaar ineens het tarief drastisch moet worden bijgesteld. Volgens het Afvalwaterbeleidsplan van 2019 stijgen de investeringen met ingang van 2023 omdat vanaf dat jaar een groter deel van het rioolstelsel aan vervanging toe is.

Kostendekking afvalstoffenheffing
Bij de directe kosten van het taakveld worden de toe te rekenen kosten opgeteld en dit totaal vergelijken we met de opbrengst van de afvalstoffenheffing. De directe kosten (excl. Bedrijfsafval) zijn met € 0,46 miljoen toegenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere kosten voor de verwerking van GFT afval en hogere kosten doordat we niet meer mogen composteren op eigen terrein. De inkomsten zijn met € 0,36 miljoen afgenomen, wat grotendeels wordt veroorzaakt door een lagere onttrekking aan de voorziening. De aanwending van de voorziening telt namelijk als inkomst. De netto directe kosten van het taakveld komen dan per saldo uit op € 6,19 miljoen. De kosten voor kwijtschelding zijn naar verwachting hoger; dit wordt vrijwel volledig gecompenseerd door een lagere toerekening van overhead. De toegerekende BTW was in 2021 incidenteel hoger, doordat in 2021 meer investeringen stonden gepland. De opbrengst afvalstoffenheffing is ten opzichte van de primitieve begroting 2021 met € 0,44 miljoen afgenomen, waardoor de kostendekkendheid op 69% uitkomt.

Kostendekkendheid van de rioolheffing

Kostendekkendheid van de rioolheffing

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	2022-2021
Kosten taakveld 7.2 Riolering *)	4.604.784	4.289.414	4.319.074	29.660
Inkomsten taakveld excl. heffingen	-18.294	-45.084	-43.724	1.360
Netto kosten taakveld 7.2 Riolering	**4.586.490**	**4.244.330**	**4.275.350**	**31.020**
Overhead 2018 en 2019 (3% taakveld 0.4, max. € 350.000)				
Overhead m.i.v. 2020 (naar rato directe personeelskosten)	685.905	604.000	444.390	-159.610
Kwijtschelding	6.959	10.000	8.000	-2.000
Perceptiekosten	46.000	57.000	57.000	0
BTW op kosten en investeringen	469.834	821.000	821.000	0
Totale kosten	**5.795.188**	**5.736.330**	**5.605.740**	**-130.590**
Opbrengst rioolheffingen	**-5.788.229**	**-5.714.400**	**-5.605.740**	**108.660**
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**	**100%**	**0%**
* incl. storting in de egalisatievoorziening Rioolheffing	690.292	299.548	444.584	145.036

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	2022-2021
Kosten taakveld 7.3 Afval *) **)	7.621.000	6.989.000	7.453.000	464.000
Inkomsten taakveld excl. heffingen *) **)	-2.530.000	-1.631.000	-1.267.000	364.000
Netto kosten taakveld 7.3 Afval	**5.091.000**	**5.358.000**	**6.186.000**	**828.000**
Overhead m.i.v. 2020 (naar rato directe personeelskosten)	1.509.000	1.827.000	1.652.000	-175.000
Kwijtschelding	369.000	210.000	395.000	185.000
Perceptiekosten	67.000	67.000	67.000	0
BTW op exploitatie en investeringen	991.000	1.128.000	992.000	-136.000
Totale kosten	**8.027.000**	**8.590.000**	**9.292.000**	**702.000**
Opbrengst afvalstoffenheffingen	**-5.719.000**	**-6.837.015**	**-6.397.000**	**440.015**
Dekkingspercentage	**71%**	**80%**	**69%**	**-11%**
* incl. storting /aanwending egalisatievoorziening Afvalstoffenheff.	-466.000	-644.000	-414.000	
**) excl. bedrijfsafval lasten	82.000	103.000	20.000	
***) excl. bedrijfsafval baten	-21.000	-20.000	-20.000	

Kostendekkendheid leges

Kostendekkendheid leges

Titel 1 Algemene dienstverlening			Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 79.790	€ 52.682	€ 62.794	47,4%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten Nederlandse Identiteitskaart	€ 151.442	€ 56.501	€ 328.683	158,1%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 195.887	€ 78.114	€ 195.683	71,4%
hoofdstuk	4	Verstrekkingen uit de Basis Registratie Personen	€ 14.531	€ 10.213	€ 19.735	79,8%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken Stadsbalie	€ 49.022	€ 12.585	€ 0	0,0%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief	€ 1.895	€ 600	€ 598	24,0%
hoofdstuk	12	Leegstandswet	€ 3.791	€ 1.199	€ 2.375	47,6%
hoofdstuk	14	Standplaatsen	€ 22.340	€ 1.439	€ 12.100	50,9%
hoofdstuk	16	Kansspelen	€ 12.130	€ 3.837	€ 6.018	37,7%
hoofdstuk	17	Telecommunicatie	€ 37.325	€ 26.235	€ 45.500	71,6%
hoofdstuk	18	Verkeer en vervoer	€ 16.416	€ 17.185	€ 4.000	11,9%
hoofdstuk	19	Diversen	€ 18.196	€ 5.756	€ 1.080	4,5%
Kostendekking Titel 1			**€ 602.765**	**€ 266.346**	**€ 678.565**	**78,1%**

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning			Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 1.738.478	€ 283.582	€ 1.271.860	62,9%
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 47.020	€ 33.050	€ 67.375	84,1%
Kostendekking Titel 2			**€ 1.785.498**	**€ 316.632**	**€ 1.339.235**	**63,7%**

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn			Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 16.174	€ 5.116	€ 4.504	21,2%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten	€ 97.044	€ 30.697	€ 12.462	9,8%
hoofdstuk	3	Seksbedrijven	€ 1.213	€ 384	€ 331	20,8%
hoofdstuk	7	Kinderopvang	€ 2.426	€ 767	€ 1.399	43,8%
hoofdstuk	8	Diversen	€ 1.516	€ 480	€ 773	38,7%
Kostendekking Titel 3			**€ 118.373**	**€ 37.444**	**€ 19.469**	**12,5%**

Kostendekking totale tarieventabel			**€ 2.506.636**	**€ 620.422**	**€ 2.037.269**	**65,1%**

Recapitulatie titel 1,2 en 3

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3

Totaal	Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 602.765	€ 266.346	€ 678.565	78,1%
Kostendekking Titel 2	€ 1.785.498	€ 316.632	€ 1.339.235	63,7%
Kostendekking Titel 3	€ 118.373	€ 37.444	€ 19.469	12,5%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 2.506.636**	**€ 620.422**	**€ 2.037.269**	**65,1%**

Belastingdruk (woonlasten)

We kijken hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) in onze gemeente zich ontwikkelen van 2021 naar 2022. Bij deze vergelijking gaan we uit van een koopwoning met een gemiddelde WOZ-waarde in Midden-Groningen. De afvalstoffenheffing is gesteld op het bedrag dat onderzoeksinstituut COELO (Rijksuniversiteit Groningen) berekent voor een tweepersoonshuishouden. Voor deze heffing nemen we de bedragen uit de verordening van een jaar eerder, omdat dit achteraf wordt opgelegd. De rioolheffing blijft gelijk en de OZB stijgt met 1,3%.

Belastingdruk

Belastingdruk

	2021	2022
OZB	372	377
Afvalstoffenheffing	254	261
Rioolheffing	190	190
Totaal	**816**	**828**

Woonlasten

In onderstaande tabel wordt de lastendruk van de gemeente Midden-Groningen vergeleken met de omliggende gemeenten. Voor de vergelijking wordt gebruik gemaakt van een koopwoning met gemiddelde waarde in de genoemde gemeente en afvalstoffenheffing op basis van een tweepersoonshuishouden. De gegevens voor de omliggende gemeenten zijn uit 2021 en de bron is COELO. Voor wat betreft de OZB van de gemeente Eemsdelta is de website van die gemeente de gehanteerde bron.

Woonlasten Midden-Groningen 2022 en omliggende gemeenten 2021 (bron COELO)

Gemeente	Ozb	Afval	Riool	Totaal
Tynaarlo	€ 324	€ 146	€ 166	€ 636
Stadskanaal	€ 337	€ 211	€ 177	€ 725
Eemsdelta/Loppersum	€ 281	€ 216	€ 237	€ 734
Aa en Hunze	€ 316	€ 253	€ 168	€ 737
Eemsdelta/Delfzijl	€ 281	€ 268	€ 237	€ 786
Veendam	€ 372	€ 292	€ 124	€ 788
Eemsdelta/Appingedam	€ 281	€ 280	€ 237	€ 798
Midden-Groningen 2021	€ 372	€ 254	€ 190	€ 816
Oldambt	€ 374	€ 214	€ 235	€ 823
Midden-Groningen 2022	€ 377	€ 261	€ 190	€ 828
Groningen	€ 395	€ 304	€ 142	€ 841
Pekela	€ 361	€ 316	€ 185	€ 862
Westerwolde	€ 349	€ 295	€ 285	€ 929

*) OZB voor een woning met gemiddelde waarde, afvalstoffenheffing 2 persoonshuishouden en rioolheffing voor eigenaar/bewoner

Kwijtscheldingsbeleid

In Samen kom je verder, Kompas voor de nieuwe gemeente Midden-Groningen en in het Coalitieakkoord 2018-2022 hebben we benadrukt dat we de belangen van een kwetsbare groep bewaken en armoede zoveel mogelijk terugdringen. Kwijtscheldingsbeleid is één van de manieren waarop de lokale overheid dit kan doen. De beleidsruimte is echter beperkt. De bevoegdheid van de raad beperkt zich tot:

- Bepalen welke belastingen voor kwijtschelding in aanmerking komen;
- Het norminkomen voor de toetsing vaststellen tussen 90% en 100% van de bijstandsnorm;
- Kwijtschelding ook mogelijk maken voor de woonlasten van kleine ondernemers;
- De volledige AOW-norm als norminkomen gebruiken in plaats van de lagere AIO-norm;
- De netto kosten voor kinderopvang (het verschil tussen de betaalde kosten en de kinderopvangtoeslag) meetellen in de beoordeling van aanvragen van werkende eenoudergezinnen.

Het Rijk wil gemeenten in staat stellen om de vermogensvrijstelling voor AOW gerechtigden en volledig arbeidsongeschikten te verruimen (zie reactie op de 'tweede motie Krol'; Kamerbrief van 21 juni 2021) . Dit wordt ingaande 1 januari 2022 mogelijk. U krijgt hierover in december een voorstel.

De belastingen waar kwijtschelding voor kan gelden zijn de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Onze gemeente heeft de meest ruimhartige invulling gegeven aan de keuzemogelijkheden die hierboven staan. Dat heeft de raad op 22 maart 2018 in de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen besloten. De manier waarop de gemeente de betalingscapaciteit en de vermogensvrijstelling van de aanvragers moet berekenen staat vast. De gemeente heeft wel de bevoegdheid om nadere regels over de uitvoering te geven. Die regels staan in de Leidraad Invordering 2020 en ook hierbij zijn de uitgangspunten van Kompas en coalitieakkoord leidend. De kwijtschelding wordt via geautomatiseerde toetsing voor een zo groot mogelijk deel van de doelgroep direct geregeld. Zij zien dit op de aanslag staan en hoeven geen aanvraag meer in te dienen.

3.3 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico's die een gemeente loopt weergegeven en wordt gekeken of er voldoende capaciteit is om deze risico's op te vangen als ze optreden. Deze paragaaf geeft op hoofdlijnen de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Midden-Groningen weer. De kadernota "Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen" (2020) vormt hierbij het kader waarbinnen we werken.

Risico versus onzekerheden

Het is van belang dat duidelijk is wanneer iets als een risico, een onzekerheid of een aandachtspunt is te betitelen. Immers risico's nemen we op in de risicoparagraaf, maar onzekerheden en aandachtspunten niet (effect is namelijk niet kwantificeerbaar). Om het verschil te bepalen, hanteren we een begrippenkader dat in onderstaande tabel is opgenomen.

Risico-kwalificatie

Risico-kwalificatie

Omschrijving	Tijd	Effect
Risico	Niet kwantificeerbaar	Kwantificeerbaar
Onzekerheid	Kwantificeerbaar	Niet kwantificeerbar
Zekerheid	Kwantificeerbaar	Kwantificeerbaar
Aandachtspunt	Niet kwantificeerbaar	Niet kwantificeerbaar

Weerstandsvermogen vs weerstandskapitaal

Weerstandsvermogen is het verschil tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit zijn de onderdelen die door het BBV zijn aangewezen als mogelijke bronnen van weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit zijn de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In onderstaande figuur zien we de schematische weergave van de componenten die onder de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit vallen.

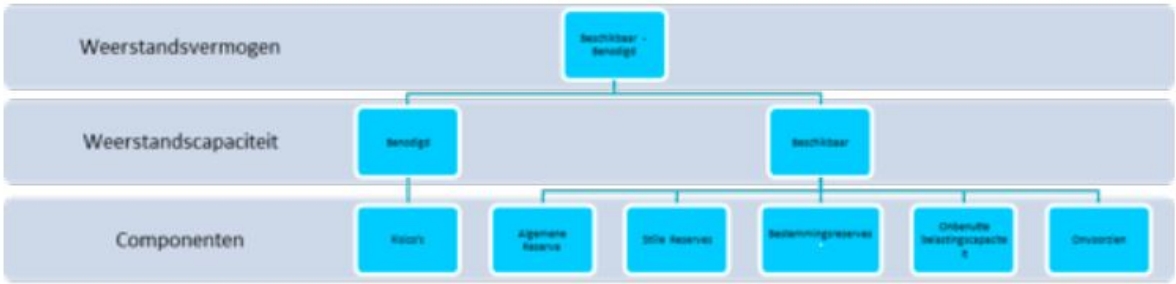

Risicomanagement

Risicomanagement is het proces van risico's identificeren tot beheersen (mitigeren). Dit proces kan in drie hoofdstappen worden onderverdeeld. Ten eerste zal een gebeurtenis moeten worden geïdentificeerd als risico en vervolgens geclassificeerd. De tweede stap is het kwantificeren van de risico's. De laatste stap is het sturen en beheersen.

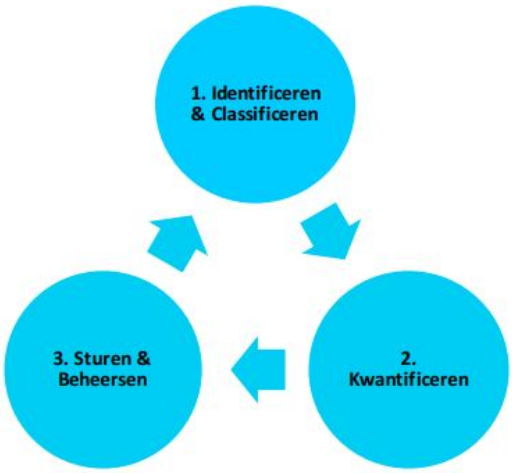

Identificeren & classificeren
Het identificeren van een gebeurtenis als risico doen we aan de hand van de tabel "risico-kwalificatie", zoals onder het kopje risico versus onzekerheden is opgenomen. Hiermee bepalen we of een gebeurtenis een risico, onzekerheid, zekerheid of aandachtspunt is. Het classificeren van de risico's is bedoeld om na te gaan of een risico binnen de beïnvloedingssfeer ligt van de gemeente of juist niet. Zogenoemde interne en externe risico's.

Kwantificeren
Is een gebeurtenis eenmaal als risico geïdentificeerd en geclassificeerd dan zal deze gekwantificeerd moeten worden. Dit gebeurt via de volgende structuur: het effect/gevolg van het risico maal de kans van optreden. Structurele risico's worden in de berekening maal twee gedaan (huidig jaar en opvolgend jaar). Incidentele risico's keer één. De totale som van risico's inclusief de correctie is gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit.

Sturen en Beheersen
Er zijn verschillende opties voor het sturen en beheersen van risico's. De maatregelen die genomen kunnen worden zijn de volgende: accepteren, verminderen, vermijden, overdragen en delen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de berekening gemaakt van de beschikbare weerstandscapaciteit. Onvoorzien wordt niet meegenomen aangezien dit bedrag vaak in het begrotingsjaar wordt aangewend voor niet begrote kosten, niet zijnde risico's.

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit moet een vergelijk worden gemaakt tussen het percentage redelijk peil voor toelating tot artikel 12 (genoemd in de meicirculaire 2021) en de berekening voor Midden-Groningen. Daarnaast wordt voor de onbenutte belastingcapaciteit gekeken naar de kostendekkendheid van Afvalstoffenheffing (ASH) en Rioolheffingen (RIO). Voor de ASH geldt een tarief op basis van 69% kostendekkendheid en voor het RIO is dat 100%. Uit berekening blijkt dat het redelijk peil voor Midden-Groningen uitkomt op 0,2421. In de meicirculaire 2021 is het redelijk peil voor het jaar 2022 vastgesteld op 0,1800. De hogere uitkomst voor Midden-Groningen geeft aan dat er geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

Berekening redelijk peil		Bedrag
Totaal WOZ waarde woningen 2021		5.205.000.000
Totaal WOZ waarde niet woningen gebruikers 2021		1.100.500.000
Totaal WOZ waarde niet woning eigenaren 2021		1.159.500.000
Totaal OZB opbrengst o.b.v. waarde 2021		19.828.080
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2021		-1.753.000
Totaal onderdekking riool 2021		0
Totaal OZB opbrengst o.b.v. waarde gecorrigeerd voor		18.075.080
onderdekking reniging/afvalstoffen en riool 2021	(7=4-5-6)	
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-perventage		
van de gecorrigeerde WOZ waarde 2021	(8=(7/1+2+3)*100)	0,2421
Percentage van de WOZ waarde voor toelating tot		
artikel 12 voor het jaar 2022		0,1800

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit

	Capaciteit	Mutatie 2022	Bedrag 1-1-2022
A	Algemene reserve		8.679.254
	Mutatie 2021		
	resultaat 2020	0	
	overhevelingen etc	0	
			0
	Begrotingsaldo 2022		547.000
B	Belastingcapaciteit		0
C	Onvoorzien		0
D	Saldo 31-12-2021		9.226.254

Benodigde weerstandscapaciteit

In lijn met het BBV (artikel 11) en onze kadernota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen nemen we risico's die gemitigeerd zijn niet op in de risicoparagraaf. In het geval dat we de risico's moeten 'accepteren' krijgen ze uiteraard wel een plek in de risicoparagraaf. In het geval dat een risico voor een gedeelte gemitigeerd is, wordt het restant risico opgenomen. Het totale bedrag aan risico's in 2022 is bepaald op € 4.793.500. Afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit van € 9.226.254 bedraagt de ratio van het weerstandsvermogen 1,92 (beschikbare weerstandscapaciteit/ benodigde weerstandscapaciteit). De door uw raad vastgestelde minimumgrens van de ratio van het weerstandsvermogen is 1. De weerstandsratio voor 2022 ligt daar dus ruim boven.

Overzicht risico's

Risicotabel 2022

Risicotabel 2022

	Risico's 2022	Maximaal risico	S/I	Effect	Kans	Risicobedrag
1	Grex IJsbaan	€ 278.000	I	€ 278.000	38%	€ 107.000
2	Julianapark	€ 52.000	I	€ 52.000	25%	€ 13.000
3	Grex Burg. Venemastraat	€ 252.000	I	€ 252.000	6%	€ 14.000
4	Grex Verl.Veenlaan/Molenstreek verkoop	€ 347.000	I	€ 347.000	31%	€ 107.000
5	Tolweg	€ 765.000	I	€ 765.000	17%	€ 128.000
6	Rengerspark	€ 3.840.000	I	€ 3.840.000	23%	€ 893.000
7	Stadshart	€ 401.300	I	€ 401.300	35%	€ 141.000
8	Sociaal Domein : Jeugd	€ 500.000	S	€ 1.000.000	50%	€ 500.000
	Sociaal Domein : Jeugd	€ 700.000	I	€ 700.000	50%	€ 350.000
9	Renterisico	€ 395.000	S	€ 790.000	25%	€ 197.500
10	BTW	€ 1.020.000	I	€ 1.020.000	25%	€ 255.000
11	BTW	€ 340.000	S	€ 680.000	25%	€ 170.000
12	BTW Compensatiefonds	€ 931.000	s	€ 1.862.000	25%	€ 465.500
13	Aardbevingen	€ 1.000.000	I	€ 1.000.000	10%	€ 100.000
14	Aardbevingen	€ 250.000	S	€ 500.000	10%	€ 50.000
15	Beroepzaak onderwijs	€ 1.250.000	I	€ 1.250.000	25%	€ 312.500
16	Effecten gasbesluit 2030	PM	S	PM	50%	PM
17	Ombuigingen/taakstellingen ex Jeugd	€ 7.400.000	S	€ 14.800.000	5%	€ 740.000
18	Algemene uitkering	€ 500.000	S	€ 1.000.000	25%	€ 250.000
	Totaal					**€ 4.793.500**

In de risicotabel 2022 zijn de risico's opgenomen. De risico's zijn beoordeeld aan de hand van de uitgangspunten in de kadernota "Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen" (2020) . Hieronder is een korte toelichting opgenomen van de risico's. De nummering komt overeen met de volgorde in de tabel.

1.Grondexploitaties (1. t/m 5.)
De risico's zijn ontleend aan de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2021 (MPG'21). De MPG'20 is vastgesteld in de raadsvergadering van 1 juli 2021. De risico's bestaan uit tegenvallende verkoopopbrengsten en wijziging van de markt. Waar de risico's kunnen worden afgedekt door winstpotentie is het risico op "nul" gesteld. Dit is overeenkomstig de risicoanalyse zoals vermeld in de paragraaf Grondbeleid.

6. en 7. Rengerspark en Stadshart
Het risico is gebaseerd op de boekwaarde ultimo 2021.

8. Sociaal Domein : Jeugd
Op 17 oktober 2019 is tijdens de raadsvergadering een tweede pakket aan ombuigingsvoorstellen vastgesteld. Ditmaal betreft het een pakket aan maatregelen voor de domeinen Wmo en Jeugd van in totaal € 2,4 miljoen in 2020, oplopend naar structureel € 2,5 miljoen vanaf 2021. Het risico betreft hoofdzakelijk het Jeugddeel en is bepaald op € 500.000. Verwacht wordt dat de kosten van de Jeugdzorg blijven toenemen. Het risicoprofiel neemt in 2022 incidenteel toe met € 0,7 miljoen. Het risicoprofiel stijgt daardoor in 2022 naar € 1,2 miljoen. Voor de jaren daarna gaan we ervanuit dat het rijk (nieuw kabinet) extra middelen beschikbaar zal stellen om deze extra uitzetting op Jeugd te dekken. Het risico vanaf 2023 wordt daarmee weer op het niveau van € 500.000 gebracht.

9. Renterisico
Renterisico bestaat onder meer bij een toekomstige financieringsbehoefte waarvan de lasten nog niet of deels zijn afgedekt. In het meerjarenperspectief (2022-2025) wordt uitgegaan van het

aantrekken van € 79.000.000. Rekening is gehouden met een constant renteniveau op de kapitaalmarkt. Het risico wordt ingeschat op 0,5% tegen een kans van 25%.

10. en 11. BTW
De risico's hebben zowel een incidentele als structurele component. Incidenteel zal het gaan over een afzonderlijke transactie, structureel over de wijze van inrichting van de BTW-administratie.

12. BTW-compensatiefonds
Afrekening van het BTW-compensatiefonds vindt jaarlijks achteraf plaats.

13 en 14. Aardbevingen
We gaan ervan uit dat de kosten ten gevolge van de aardgaswinning voor 100% een budgettair neutraal effect hebben op de begroting. Tot op heden is dat ook zo. Hieraan is een risico verbonden van zowel incidentele als structurele aard.

15. Beroepszaak onderwijs
Tegen de 5-jaarlijkse afrekening 2006-2010 van de kosten van het openbaar primair onderwijs liep een beroepszaak. De Raad van State heeft uitspraak gedaan. Daarmee rekening houdende en vervolgprocedures voor de 5-jaarlijkse afrekening over de periode 2011-2015 en de gebroken periode 2016-2017 (verzelfstandiging openbaar primair onderwijs) is het risico geraamd op € 1,25 miljoen. Verwacht wordt dat in 2022 de kwestie wordt afgewikkeld.

16. Effecten gasbesluit 2030
Het Kabinet wil dat de gaswinning in Groningen uiterlijk 2030 is gestopt. Onduidelijk is wat de neveneffecten zijn voor de gemeente Midden-Groningen.

17. Ombuigingen/taakstellingen ex Jeugd

Met de aanvullende ombuigingen, waartoe in 2020 is besloten, ligt er een omvangrijk pakket aan maatregelen die moeten worden uitgevoerd. Het risico dat ombuigingen/taakstellingen niet (volgens de planning) worden behaald is aanwezig.

18. Algemene uitkering
De algemene uitkering uit het gemeentefonds is berekend op basis van de meicirculaire 2021. Onzekerheid over eventuele consequenties van de herijking van het gemeentefonds (uitstel tot 2023) houden een risico in voor de ontwikkeling van het -fonds en daarmee de uitkering aan de gemeenten. Het risico van de herijking van het gemeentefonds (€ 900.000 per jaar) wordt opgenomen vanaf de jaarschijf 2023. Het maximum nadeel is bepaald op € 3,6 miljoen structureel en zal zich mogelijk in 2026 voordoen. Voor deze begroting 2022-2025 loopt het risico op van € 900.000 in 2023 naar € 1,8 miljoen in 2024 tot € 2,7 miljoen in 2025.

Tot slot: meerjarig zien we oplopende risicobedragen. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door het risico op de herijking van het gemeentefonds.

Ontwikkeling risico's en weerstandsratio

Meerjarig ontwikkeling risico's en weerstandsratio

	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
A	Saldo Algemene reserve ultimo 1-1	9.226.254	9.479.254	9.358.254	9.854.254
B	Totaal risicotabel	4.793.500	5.343.500	6.243.500	7.143.500
C	Weerstandsratio (A/B)	1,92	1,77	1,50	1,38

Financiële kengetallen

Het doel van het opnemen van onderstaande kengetallen is om uw raad een betere onderbouwing te geven over het oordeel van het structureel en reëel sluitend zijn van de begroting. Hieronder treft u allereerst een definitie aan van de gehanteerde kengetallen:

- De netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken;
- De gecorrigeerde netto schuldquote laat zien wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast;
- Het Solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen;
- De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is;
- De Grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten;
- De Belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Kengetallen

Kengetallen

Begroting 2022	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	**Verslag 2020**	**Begroot 2021**	**Begroot 2022**	**mjr 2023**	**mjr 2024**	**mjr 2025**
Netto schuldquote	65,2%	79,3%	80,2%	89,8%	100,1%	93,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	61,8%	76,5%	77,1%	86,5%	96,9%	90,5%
Solvabiliteitsratio	10,4%	7,8%	8,7%	8,8%	8,5%	9,3%
Structurele exploitatieruimte	1,3%	1,5%	0,6%	0,3%	0,2%	0,1%
Grondexploitatie	2,8%	2,5%	1,8%	1,5%	1,5%	1,4%
Belastingcapaciteit	100,3%	101,4%	102,1%	102,1%	102,1%	102,1%

3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Midden-Groningen heeft een groot gebied aan openbare ruimte in beheer. In deze openbare ruimte vinden allerlei activiteiten plaats zoals wonen, werken, vervoer en recreatie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een groot aantal kapitaalgoederen zoals wegen, rioleringen, civiele kunstwerken, water, openbaar groen en gebouwen. Gemeentelijke programmadoelen kunnen nauwelijks worden gerealiseerd zonder kapitaalgoederen. Zo zijn water, wegen en bruggen onontbeerlijk voor de economische ontwikkeling en leveren straatlantaarns en de inrichting van het openbaar groen een belangrijke bijdrage aan de sociale veiligheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van deze openbare ruimte en de daarin aanwezige kapitaalgoederen.

Gebouwen
De vastgoedportefeuille van de gemeente Midden-Groningen bestaat uit ca. 170 objecten. Het totale bruto vloeroppervlak van deze gebouwen is ca. 140.000 m2. De samenstelling van de vastgoedportefeuille is divers. Om overzicht te houden is het vastgoed gegroepeerd. In onderstaand diagram hebben we de samenstelling van de portefeuille weergegeven. In de tweede diagram is verder ingezoomd op het maatschappelijk vastgoed. Deze portefeuille bestaat uit gebouwen als kleedaccommodaties, scholen en dorps- en wijkcentra.

De gemeenteraad heeft in 2021 een aantal kaders meegegeven voor de beleidsuitwerking. Op basis van die kaders vindt er een uitwerking plaats in deelprojecten, met als eerste het opstellen van beleid over het maatschappelijk vastgoed.

Werkzaamheden
In 2022 worden de werkzaamheden uitgevoerd volgens de meerjaren onderhoudsplanning 2022-2025. Voor 2022 staat o.a. de vervanging van het dak en de installaties van het zwembad en sporthal de Kalkwijck op de planning. Bij de vervanging van deze installaties is ook de afweging gemaakt om verduurzaming toe te passen. Bij de vervanging van het dak en de installaties is gekozen voor een duurzame vervanging. Hiermee wordt het energieverbruik van het Zwembad verlaagd. Deze verduurzaming gebeurt binnen de beschikbare onderhoudsbudgetten uit het onderhoudsfonds.

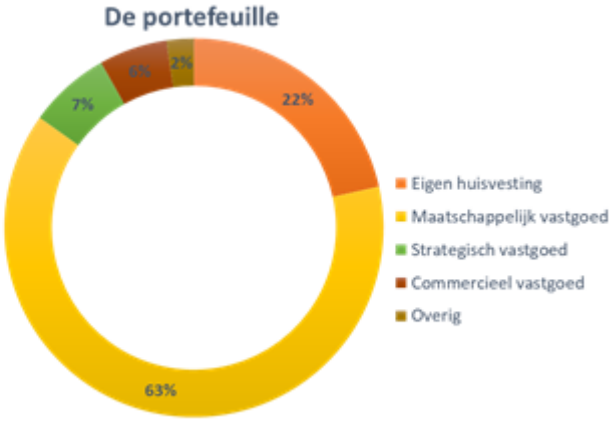

Naast de planmatige onderhoudswerkzaamheden vindt er in 2022 een update van de meerjarenonderhoudsplannen plaats. Dit is het gevolg van de versterking van een aantal schoolgebouwen. Zo hebben we in 2021 het MFC Noordbroek, MFC Foxhol, MFC Zuidbroek en MFC de Borgstee in Harkstede versterkt en verduurzaamd. In de versterking en verduurzaming zijn gelijktijdig ook een groot aantal onderhoudswerkzaamheden meegenomen. Een aantal van deze werkzaamheden zijn naar voren gehaald uit het meerjarenonderhoudsplan. Dit en bijvoorbeeld installaties als zonnepanelen moeten worden toegevoegd en aangepast in de meerjarenonderhoudsplannen.

Beheer
De gemeente heeft het beheer van twee schoolgebouwen in het scholenprogramma in 2021 overgedragen aan de schoolbesturen. De gemeente volgt hiermee de lijn van vastgoed in de Wet op het Primair Onderwijs, waarbij de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het hebben, houden en onderhouden van de schoolgebouwen. Deze lijn wordt in 2022 verder voortgezet voor de op te leveren kindcentra. Daarnaast worden ook voor de kindcentra in beheer van de gemeente de afspraken waar mogelijk aangepast in lijn met de afspraken uit het scholenprogramma.

Verkopen en verhuringen
Als gevolg van de oplevering van een aantal grote kindcentra in Midden-Groningen en de oplevering van het Huis van Cultuur en Bestuur raakt er een groot aantal gebouwen buiten gebruik. We onderzoeken projectmatig of deze locaties herontwikkeld moeten worden of dat we er een andere bestemming aan moeten gegeven. Gedurende de periode van leegstand tot herontwikkeling kan het gebeuren dat locaties tijdelijk worden ingevuld met leegstandbeheer om vandalisme en overlast te voorkomen. Naast de vrijkomende locaties is in 2021 een aantal huren beëindigd voor de tijdelijke huisvesting van de gemeente. De verwachting is dat er in 2022 geen grote huur of verhuur zal plaatsvinden.

Kosten en opbrengsten
In de verhuur van het vastgoed worden zoveel mogelijk de kosten en opbrengsten in evenwicht gebracht. Overeenkomsten van voor de herindeling maken dit echter niet altijd mogelijk. Tegenover de kosten van huisvesting van de gemeente staan ook niet altijd inkomsten. De huisvestingskosten van bepaalde teams worden wel ten laste van de verschillende beleidsterreinen of teams gebracht. Vanuit het rekenkameronderzoek wordt er gewerkt aan een pilot waarin er met een aantal teams afspraken worden gemaakt over de huisvesting. In onderstaande grafiek is de verhouding tussen de kosten en opbrengsten uit het vastgoed weergeven.

Ambitie

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen worden toekomstbestendig en efficiënt uitgevoerd en voldoen aan maatschappelijke en wettelijke eisen. Het onderhoud en beheer zijn zodanig dat de kapitaalgoederen kunnen bijdragen aan de programmadoelen: een aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige leefomgeving voor de samenleving.

Doelstellingen

We streven naar:

- Het in standhouden van een adequaat wegenstelsel en bijbehorende openbare verlichting;
- Een goed beheer van de afvalwaterketen en het oppervlaktewater. Een goed beheer van de kwaliteit en kwantiteit van grond-, hemel- en oppervlaktewater;
- Zodanig onderhoud van civieltechnische kunstwerken dat de veiligheid van de omgeving en gebruikers is gewaarborgd;
- Het zodanig beheren van openbaar groen dat het, als onderdeel van de openbare ruimte, een optimale bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid van de gemeente en aan zijn functie als drager van de ecologie;
- Efficiënt en toekomstbestendig onderhoud van gebouwen, waarbij een veilige en gebruiksvriendelijke inzet van de gemeentelijke gebouwen wordt gewaarborgd;
- Realisatie van een evenwichtige vastgoedportefeuille die een bijdrage levert aan de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Inzet

Beheer en onderhoud
Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is onderhavig aan bezuinigingen en stijgende prijzen in de markt. Hierdoor zijn wij niet goed in de gelegenheid om het beheer en onderhoud dusdanig uit te voeren dat er geen achterstanden of kapitaalsvernietiging ontstaat. Op dit moment zijn wij nog steeds aan het onderzoeken wat wij nog meer kunnen doen op het gebied van een integrale meerjaren onderhoudsplanning, prioritering, risico gestuurd beheer of gedifferentieerd onderhoud. Een niet onbelangrijk neveneffect is dat wij in mindere mate kunnen voldoen aan een schoon, heel en veilige fysieke leefomgeving waardoor de klachten zullen toenemen. Waar nodig zullen wij in 2022 aan u voorleggen welke effecten dit heeft op het door u vastgestelde beleid en of deze bijstelling behoeven.

In de begroting 2022 zijn extra middelen opgenomen voor de uitvoering van geactualiseerde beheerplannen. Voor 2022 is € 0,3 miljoen extra beschikbaar en vanaf 2023 € 0,5 miljoen extra.

Wegen
We beheren en onderhouden ons areaal zodat deze veilig is. In het gebied waar de versterkingsoperatie actief is, zullen wij nauw moeten afstemmen omdat wij niet de vertragende factor willen zijn. Dit kan tot vertraging/uitstel leiden van onze eigen projecten.
De wegen die beschadigd raken door droogte brengen wij in kaart en wij herstellen deze met de hiervoor extra verkregen middelen.

Openbare verlichting
We zijn onze openbare verlichting aan het verjongen en verduurzamen waarbij wij energiebesparing weten te realiseren. Hiermee zorgen wij voor een vermindering van de CO2.

Riolering en water
Wij geven uitvoering aan het vastgestelde beheersplan over het beheer en onderhoud van het

riolenstelsel. Wij werken op het gebied van duurzaam waterbeheer samen met Groninger gemeenten, de gemeenten uit de kop van Drenthe, het waterbedrijf Groningen en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. In 2022 wordt de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Civieltechnische kunstwerken en beschoeiingen
Wij gaan in 2022 uitvoer geven aan het vastgestelde beleid. Dit wordt momenteel opgesteld en op een later moment aangeboden aan de gemeenteraad. In dit beleid zal staan op welke wijze wij het beheer en onderhoud gaan uitvoeren van onze kunstwerken en beschoeiingen. Hierbij houden wij rekening met de uitkomsten van de meest recente inspecties.

Openbaar groen
Er bestaat spanning tussen de financiële middelen en de beleidsuitgangspunten van het vastgestelde groen beleid. In 2020 zijn wij gestart met een onderzoek op welke wijze wij nog bezuinigingen kunnen realiseren. Wij onderzoeken de mogelijkheden die gedifferentieerd beheer ons biedt en werken een maatregelen plan uit om de beleidsuitgangspunten en financiën meer met elkaar in balans te brengen.

Speelvoorzieningen
Volgens het in 2019 vastgestelde beleid spelen geven wij uitvoering aan het behouden van veilige speelmogelijkheden voor jong en oud. Dit doen wij door middel van jaarlijkse inspecties en door dit te koppelen aan het onderhoud.

Gebouwen
Op het gebied van beleid is er in 2020 gestart met het opstellen van beleid omtrent het maatschappelijk vastgoed. Het beleid is verdeeld in drie onderdelen voorzieningenbeleid, accommodatiebeleid en vastgoedbeleid die in onderlinge samenhang worden vastgesteld. Dit traject is in 2020 gestart en zal in 2021 verder worden uitgewerkt.
Op het gebied van beheer is in 2020 voor het vastgoed een duurzame meerjarige onderhoudsplanning opgesteld. Dit was een actiepunt uit de duurzaamheidsvisie 2019-2022. De Duurzame meerjarige onderhoudsplanning wordt in 2021 geconcretiseerd in samenhang met het vastgoedbeleid.

Kerncijfers kapitaalgoederen

Kerncijfers kapitaalgoederen

Onderdeel		Eenheid	1-9-2021
Wegen	Open verharding	m2	1.970.483
	Halfverharding	m2	245.529
	Gesloten verharding	m2	2.789.882
	Kunstwerken	st	171
	Bermen	m2	3.390.848
	Sloten en kanaalwallen	km	250
Openbare verlichting	Masten	st	16.734
Riolering	Vrijverval riolering	km	508
	Persleiding	km	128
	Installaties/gemalen	st	618
	Kolken	st	26.500
	Water	ha	26
Groen	Openbaar groen	ha	876
Spelen	Speelvoorzieningen	st	1.023

Financieel overzicht kapitaalgoederen

In de programmabegroting zijn budgetten opgenomen voor het dagelijks en groot onderhoud. In onderstaand overzicht staan de budgetten voor de komende jaren, zoals deze zijn opgenomen in de verschillende programma's.

Financieel overzicht kapitaalgoederen

Onderdeel	2022	2023	2024	2025
Openbare verlichting	710.000	710.000	710.000	710.000
Verkeersveiligheid	45.000	45.000	45.000	45.000
Wegen	3.497.000	3.488.000	3.514.000	3.544.000
Bruggen, tunnels en duikers	428.000	436.000	444.000	453.000
Groen	3.133.000	3.100.850	3.099.000	2.828.000
Water	54.000	55.000	56.000	57.000
Speelplaatsen	40.000	40.000	40.000	40.000
Riolering	1.871.000	1.900.000	1.929.000	1.961.000
Gebouwen	2.367.000	2.045.000	1.946.000	1.716.000
Totaal	12.145.000	11.819.850	11.783.000	11.354.000

3.5 Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering wil de organisatie en het beheer van de geldmiddelen en alle risico's die de gemeente daarbij loopt, in beeld brengen. Kern van de zaak is het beheersen van de risico's. In deze paragraaf rapporteren wij over het treasurybeleid, de beheersing van de financiële risico's en de ontwikkeling op het gebied van rente en financiering. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico.

Uit de financieringsparagraaf moet blijken dat:

- De uitvoering van de financieringsfunctie uitsluitend de publieke taak dient;
- Aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm wordt voldaan;
- Het beheer prudent en risicomijdend is.

De risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. De Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepaalt de vereisten ten aanzien van de kredietwaardigheid van financiële instellingen.

Wettelijk kader

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de wettelijke kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), die op 1 januari 2001 is ingevoerd en voor het laatst in 2013 is gewijzigd. In de wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt tot uitdrukking in een verplicht treasurystatuut en een financieringsparagraaf in begroting en jaarrekening. Een ander belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is dat deze wet aan de lagere overheden de verplichting oplegt financiële risico's op treasurygebied te beheersen. In het treasurystatuut zijn binnen de mogelijkheden van de wet Fido en de Ruddo de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de treasuryfunctie bij de gemeenten. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 23 januari 2018 het "Treasurystatuut 2018 gemeente Midden-Groningen" vastgesteld.

Vermogenspositie

Binnen de paragraaf financiering vormen onze langlopende leningen het belangrijkste ingrediënt. In onderstaande tabel staat het verwachte verloop hiervan.

Langlopende leningen

	Jaar	Stand per 1/1	Opname	Aflossing	Stand per 31/12
Begroot	2022	€ 133.473	€ 35.000	€ 9.514	€ 158.959
Begroot	2023	€ 158.959	€ -	€ 11.973	€ 146.986
Begroot	2024	€ 146.986	€ 44.000	€ 10.422	€ 180.564
Begroot	2025	€ 180.564	€ -	€ 12.522	€ 168.042

Herfinanciering en aanvullende financiering

In de periode van 2022 tot en met 2025 is de financieringsbehoefte geraamd op € 79 miljoen, deels voor herfinanciering en deels voor financiering van (nieuwe) investeringen en lopende uitgaven.

Financieringsbeleid

Om te voorzien in de financieringsbehoefte staan de gemeente interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves, oftewel eigen vermogen en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen en kortlopende middelen (o.a. rekening-courant geld en kasgeldleningen), oftewel het vreemd vermogen. Op het moment dat de uitgaven worden gedekt door inzet van reserves vindt een substitutie plaats van eigen vermogen naar vreemd vermogen. We werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerk is dat er geen één-op-één relatie wordt gelegd tussen een investering en financiering, maar dat wordt gekeken naar het totaal. Het systeem van totaalfinanciering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Liquiditeitenbeheer

Liquiditeitenbeheer is het beheren, reguleren en besturen van de inkomende en uitgaande geldstromen en de effecten daarvan op de rekening-courantsaldi. In de financieringsovereenkomst met de BNG is een kredietlimiet van € 10 miljoen overeengekomen. Tevens hebben wij een intra-daglimiet van € 10 miljoen. Totaal kunnen we dus tot € 20 miljoen rood staan in rekening-courant tegen een gunstig rentepercentage. Door het opstellen van een meerjarige prognose van de liquiditeit, die gebaseerd is op de meerjarenbegroting (inclusief de meerjarige investeringsplanning), proberen we liquiditeitenrisico's zoveel mogelijk te beperken. We maken voor het eerste begrotingsjaar een prognose daarin staan de schattingen van de uitgaven en inkomsten die verband houden met de exploitatie, grondexploitatie en investeringen. Lopende het begrotingsjaar wordt deze prognose geactualiseerd, omdat de schatting in de loop van het jaar nogal eens verandert door wijziging in de realisatie van de uitgaven en inkomsten. Eén en ander is echter mede afhankelijk van een goede informatievoorziening vanuit de gehele organisatie.

Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

De rente op de geld- en kapitaalmarkt heeft de laatste jaren een dalende trend vertoond. Het laatste jaar is de rente niet of nauwelijks gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. De verwachting is dat in 2022 en latere jaren de rente op de geldmarkt niet of zeer beperkt zal stijgen. Onzekerheid in het verloop van de huidige pandemie laat de rente op de kapitaalmarkt regelmatig kortstondig fluctueren. Toch blijft de verwachting dat de rente, ook na de pandemie onverminderd laag zal blijven.

Risicobeheersing

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasury-beleid zijn de renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitenrisico's en koersrisico's. Aangezien de gemeente geen leveranciers en afnemers kent van buiten de eurolanden zijn koersrisico's niet aanwezig. Blijven over de rente-, krediet- en liquiditeitenrisico's.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bedraagt de maximale omvang van de kortgeldpositie in enig jaar. Voor 2022 is het begrotingstotaal(lasten) geraamd op € 246 miljoen. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt € 20,9 miljoen (8,5% x € 246 miljoen). Het uitgangspunt is dat een eventueel financieringstekort, zolang we maar binnen de kasgeldlimiet blijven, zoveel mogelijk met kort geld gefinancierd (lagere rente) wordt. Omdat de rente op de kapitaalmarkt voor leningen langer dan 1 jaar, doch korter dan 1 jaar en 3 maanden vrijwel gelijk is aan een lening korter dan 1 jaar wordt, zolang die situatie aanhoudt, nauwelijks of geen kasgeldlening aangetrokken, zodat een overschrijding van de kasgeldlimiet wordt voorkomen.

Berekening kasgeldlimiet

Berekening kasgeldlimiet	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Toegestane kasgeldlimiet				
A: Grondslag: begrotingstotaal	€ 246,2	€ 246,2	€ 246,2	€ 246,2
B: in procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
C: In bedrag (x € 1 mln) (A x B)	€ 20,9	€ 20,9	€ 20,9	€ 20,9
D: Vlottende schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
E: Vlottende middelen	€ 1,0	€ 1,0	€ 1,0	€ 1,0
Toets kasgeldlimiet				
F: Totaal netto vlottende schuld (D - E)	€ -1,0	€ -1	€ -1	€ -1
G: Toegestane kasgeldlimiet	€ 20,9	€ 20,9	€ 20,9	€ 20,9
Ruimte (F-G)	**€ 21,9**	**€ 21,9**	**€ 21,9**	**€ 21,9**

Renterisico en renterisico's vaste schuld

De Wet Fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter dan of gelijk aan een jaar. Van renterisico is sprake als er onzekerheid bestaat rond toekomstige renteniveaus. Deze situatie doet zich op de volgende momenten voor:

- Bij variabel rentende leningen;
- Indien een toekomstige financieringsbehoefte nog niet afgedekt is;
- Bij naderende renteaanpassingen van leningen.

Het doel van de renterisiconorm is om op de lange termijn niet afhankelijk te zijn van het renteniveau in een bepaald jaar. Met de norm bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen en levert een bijdrage aan de uitstekende kredietwaardigheid van openbare lichamen op de kapitaalmarkt. Jaarlijks mogen de renterisico's niet hoger zijn dan 20% van het lastentotaal van de begroting bij aanvang van het boekjaar.

Renterisico

Renterisico per 1-1	Saldo leningen > of = 1 jr	Rentenorm 20%	Begrotings- totaal	Rentenorm 20%	Ruimte
2022	€ 133.473	€ 26.695	€ 246.199	€ 49.240	**€ 22.545**
2023	€ 158.959	€ 31.792	€ 230.328	€ 46.066	**€ 14.274**
2024	€ 146.986	€ 29.397	€ 222.194	€ 44.439	**€ 15.042**
2025	€ 180.564	€ 36.113	€ 228.161	€ 45.632	**€ 9.519**

x € 1.000

Kredietrisico's en interne rente

Kredietrisico's

Kredietrisicobeheer kunnen we omschrijven als het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingen als gevolg van insolventie of deficit van tegenpartijen.
Uitzettingen kunnen op grond van de Wet Fido en het Treasurystatuut slechts plaatsvinden voor de uitvoering van een publieke taak.
Het kredietrisico bij de verstrekte leningen aan woningbouwcorporaties en de namens de gemeente verstrekte stimuleringsleningen woningbouw door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) is zeer gering. Dat komt omdat de gemeente voor wat betreft de woningbouwleningen is aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) dan wel de Nationale Hypotheek Garantie van toepassing is.

Interne rente

In de programmabegroting 2022 is uitgegaan van een interne rente van 1,0%. De rentelasten worden toegerekend aan de diverse programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen. Het verschil tussen de betaalde en ontvangen rente en de interne doorberekende rente wordt bij de algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

In onderstaande tabel "renteschema" is de rentetoerekening voor 2022 opgenomen.

Renteschema

Renteschema	Begroot
Rentelasten lange financiering	€ 2.362.856
Rentelasten korte financiering	p.m.
Rentebaten	€ -152.182
Saldo rentelasten en -baten	**€ 2.210.674**
Rente doorberekend aan grondexploitaties	€ 198.681
Rente doorberekend aan overige financiële vast activa	€ 26.555
Rentebaat van doorverstrekte lening als er een specifieke lening is aangetrokken (= projectfinanciering)	NVT
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**€ 1.985.438**
Rente eigen vermogen	NVT
Rente voorzieningen	NVT
Totaal geraamde, aan taakvelden toe te rekenen rente op basis van het renteomslagpercentage	**€ 1.985.438**
Aan taakvelden toegerekende rente - renteomslagpercentage 2022: 1 %	**€ 2.309.866**
Saldo taakveld treasury	**€ 324.428**

Schatkistbankieren
Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden.

Dit betekent dat overtollige gelden niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden weggezet. Wel mogen decentrale overheden overtollige middelen aan elkaar uitlenen, zolang er geen sprake is van een toezichtrelatie, om zodoende een beter rendement te halen dan bij de schatkist. De schatkist biedt geen leen- of roodstand faciliteiten aan. De deelname van decentrale overheden aan het schatkistbankieren, draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector, waardoor de externe financieringsbehoefte van het Rijk minder wordt. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld. Per 1 juli 2021 is de verplichte drempel voor gemeenten verhoogd van 0,75% naar 2,00% van de begrotingsomvang Voor gemeenten geldt een doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal. Dit houdt voor Midden-Groningen in dat er € 4,92 miljoen (2,00% x 246 miljoen) in de gemeentekas mag blijven voordat tot schatkistbankieren moet worden overgegaan. Ter vergelijk, 2021 was de drempel € 1,78 miljoen) Over het dagelijkse saldo wordt in principe de daggeldrente (Eonia) vergoed, mits deze positief is.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)
Met de wet HOF zijn de Europese afspraken van het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 wettelijk verankerd. De Wet Hof bepaalt onder meer dat Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een gelijkwaardige inspanning leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Daarmee worden de tekorten van gemeenten of provincies door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort, dat volgens de EU-regels niet meer dan drie procent mag bedragen.

EMU-saldo
De berekening van het EMU-saldo is in paragraaf 4.5 opgenomen.

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding verbonden partijen

In deze paragraaf zijn voor de gemeente Midden-Groningen de verbonden partijen opgenomen. De regels van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) vereisen dat er inzicht is welke verbonden partijen er zijn voor de gemeente, en wat het bestuurlijk en financieel belang is van de gemeente in de verbonden partij. Het BBV schrijft ook voor dat er een beleidskader aanwezig moet zijn ten aanzien van verbonden partijen.

Het BBV definieert een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. De verbonden partij moet een zelfstandige organisatie zijn. Financieel belang en bestuurlijk belang omschrijft het BBV als volgt:

• Financieel belang: “Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”.
• Bestuurlijk belang: “Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Ontbreekt één van de belangen, dan kan er nog sprake zijn van alleen een financieel belang of alleen een bestuurlijk belang. Er is dan geen sprake van een verbonden partij. In de notitie verbonden partijen 2016 gaf de commissie BBV aan, dat indien er niet strikt sprake is van een financieel belang, maar er wel structurele bekostiging is van een organisatie en er tevens een bestuurlijk belang is, dat deze organisaties ook als verbonden partijen opgenomen moeten worden.

Verbonden partijen

In de tabel ‘Verbonden partijen gemeente Midden-Groningen’ is een overzicht te vinden van de verbonden partijen. Deze lijst is onderverdeeld naar rechtsvorm zoals voorgeschreven door het BBV. De belangrijkste risico’s die spelen bij de verbonden partijen zijn als volgt: Bij de Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek zijn er nog risico’s voor de gemeente ten aanzien van de levering van 5 ha bedrijventerrein aan de verbonden partij. De grond is inmiddels aangekocht en het bestemmingsplan wordt opgesteld. Zodra dit afgerond is kan de betaling van de derde termijn plaatsvinden.

• De VRG heeft een voorziening moeten treffen inzake de kosten van de regeling FLO-overgangsrecht waardoor het eigen vermogen van VRG negatief is geworden. Op basis van de huidige inschatting bedraagt het risico voor onze gemeente ongeveer € 1,2 miljoen. De jaarlijkse extra bijdrage voor de jaren 2020 t/m 2024 bedraagt € 241.000.

• Voor de verbonden partij de Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold, zijn er aanzienlijke risico’s voor de gemeente. De gemeente staat garant voor €1,8 miljoen.

Hierna volgt een lijst met verbonden partijen van de gemeente Midden-Groningen:

GR = Gemeenschappelijke regeling
NV = Naamloze vennootschap
BV = Besloten vennootschap
OL = Openbaar lichaam

Verbonden Partijen

Nr.	Naam	Rechtsvorm
1	Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen (SOZOG)	GR
2	Veiligheidsregio	GR
3	Omgevingsdienst Groningen	GR
4	Publieke Gezondheid & Zorg Groningen	GR
5	Werkvoorzieningsschap WeDeKa bedrijven	GR
6	Publiek Vervoer Groningen Drenthe	GR bedrijfsvoeringsorg.
7	Openbaar Lichaam Eems Dollard Regio	OL
8	Bank Nederlandse Gemeenten	NV
9	NV Waterbedrijf Groningen	NV
10	Enexis Holding	NV
11	Publiek Belang Elektriciteitsproductie	BV
12	CSV Amsterdam	BV
13	Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek	BV
14	Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold	Stichting
15	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	Vereniging
16	Vereniging Groninger Gemeenten (VGG)	Vereniging
17	Regio Groningen-Assen 2030	Convenant*

* Formeel gezien is Regiovisie Groningen-Assen 2030 geen verbonden partij. Gezien er geen rechtsvorm (publiek of privaat) is, kan Regiovisie Groningen-Assen niet gezien worden als verbonden partij. Gezien de financiële belangen en het bestuurlijk belang is deze partij toch opgenomen in deze paragraaf.

Informatie per verbonden partijen

Naast het overzicht van de verbonden partijen eist het BBV ook dat er per verbonden partij informatie wordt opgenomen om meer inzicht en grip te krijgen op de verbonden partijen. Hieronder is per verbonden partij de vereiste informatie opgenomen zover deze informatie beschikbaar is. NB = niet beschikbaar.

Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen - Stadskanaal
Openbaar belang		Het SOZOG heeft als taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de afvalstoffenverwijdering.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in algemeen bestuur.
	Specificering	P.Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Kosten verdeling op basis van inwoneraantal (Bron CBS). Kostenstijging / indexering van 1,5 procent per jaar.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 10719 (o.b.v. inwoneraantal en totale begrote bijdrage deelnemende gemeenten)
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 10719 (o.b.v. inwoneraantal en totale begrote bijdrage deelnemende gemeenten)
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 0
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 0
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 0
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 0
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 0
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen - Groningen
Openbaar belang		Samen werken aan veiligheid in Groningen.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	A. Hoogendoorn
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 4.220.500
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 4.220.500
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	-€ 7.412.973
	verwachte omvang per 31-12-2022	-€ 4.491.844
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB

Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 2.788.000
Risico's		De VRG heeft zich, op basis van de recente ontwikkelingen en de BBV, genoodzaakt gezien in de jaarrekening 2019 een voorziening van ongeveer € 15,2 miljoen te treffen inzake de kosten van de Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie (FLO2018). De algemene reserve van de VRG wordt daardoor sterk negatief (ongeveer € 12,5 miljoen). Zoals wettelijk geregeld moeten de deelnemende gemeente tekorten in de GR opvangen, in dit geval een negatieve algemene reserve. In december 2020 is door het Algemeen Bestuur besloten om de negatieve algemene reserve in 5 jaren aan te vullen. De jaarlijkse extra bijdrage voor de jaren 2020 t/m 2024 bedraagt € 241.000.

Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen - Veendam
Openbaar belang		Vergunningverlening en handhaving op basis van WABO, WRO, enWM Woningwet.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	NB
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 3.468.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 3.468.000 (jaarbijdrage) en € 155.000 (meerwerk jaarlijks sloop/asbest, extra inzet juridisch en toezicht windmolens)
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 605.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 614.000
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 3.758.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 4.376.000
Resultaat	verwachte omvang 2022	-€ 320.000
Risico's		In de begroting 2022 heeft de ODG in haar risico-analyse de risico's benoemd en gekwantificeerd. De totale omvang van de risico's zijn € 375.000. Deze kunnen worden opgevangen door de begrote beschikbare weerstandscapaciteit van € 674.000. In het Algemeen Bestuur van de ODG is besloten om een nieuw financieringsmodel in te voeren, outputfinanciering. Dit houdt in dat op productniveau wordt afgerekend. De voorwaarde voor afrekening op basis van productniveau is dat gedegen rapportages beschikbaar zijn. Hieraan wordt continue gewerkt. Invoering van het nieuwe financieringsmodel wordt nauwkeurig afgestemd op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Deze beide wetten zorgen voor nieuwe processen waar nu nog geen ervaring mee is opgedaan. Op dit moment wordt mede vanuit Midden-Groningen gewerkt aan het uitwerken efficiency voordelen, waardoor de prijs per product mogelijk lager uitvalt.
Ontwikkelingen		De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 juli 2022 spelen een majeure rol in de ontwikkeling van nieuwe werkprocessen. Voor deze ontwikkelingen wordt ambtelijk input geleverd in de diverse werkgroepen. Mogelijk dat de invoering nogmaals wordt uitgesteld.

Rechtsvorm, naam en plaats	Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen – Groningen
Openbaar belang	Namens de 10 Groninger gemeenten worden taken uitgevoerd op het gebied van collectieve preventie en publieke gezondheid voor alle inwoners van de provincie Groningen.

Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	P.Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 1.739.004 (PG&Z) en € 386.953 (RIGG)
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 1.739.004 (PG&Z) en € 386.953 (RIGG)
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 2.115.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 2.123.000
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 17.691.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 17.594.000
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 30.000
Risico's		De risico's zijn niet gekoppeld aan de GR zelf, maar vooral verbonden aan de kosten van de jeugdhulp. Zie ook de behandeling van de Jaarstukken in de raad en raadsbrieven in 2021 hierover.

Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke Regeling Wedeka Bedrijven - Stadskanaal
Openbaar belang		Sociale Werkvoorzieningsbedrijf van voormalige gemeente Menterwolde.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	DB Peter Verschuren en AB Peter Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 556.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 556.000
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 701.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 651.000
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 12.057.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 12.576.000
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 0

Risico's		De voornaamste oorzaak van de verliezen is de voortdurend dalende rijkssubsidie bij stijgende loonlasten. Daarnaast is er sprake van een autonome daling van het aantal medewerkers, een proces dat nog is versneld door groepsdetacheringen, met name in de groen- en post werkzaamheden. De verdienmogelijkheden in de productie nemen hierdoor af. Wedeka zal een nieuwe koers gaan varen, dit neemt in eerste aanleg extra kosten met zich mee. De komende jaren zullen de tekorten toe blijven nemen.

Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke Regeling Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Openbaar belang		Uitvoeren contractmanagement en ontwikkeling en innovatie van publiek vervoer in Groningen en Drenthe.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Geen zitting in bestuur.
	Specificering	Perceel Oost-Groningen wordt in bestuur vertegenwoordigd door wethouder Brongers (Stadskanaal)
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 47.226
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 47.226
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 22.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 23.000
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 344.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 344.000
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 1.355
Risico's		Op grond van de meerjarenbegroting van GR Publiek Vervoer verwachten wij in de komende jaren geen tekorten.

Openbaar lichaam

Rechtsvorm, naam en plaats		Openbaar Lichaam Eems Dollard Regio – Bad Nieuweschans
Openbaar belang		De regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar deelnemers bevorderen, stimuleren, ondersteunen en coördineren op groot aantal gebieden.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Lid van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur.
	Specificering	Onder voorbehoud van instemming van de EDR-raad vervangen wethouders Van Schie en De Jong wethouders Borg en Boersma in het AB en/of DB.
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 6.764
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 6.764
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

BV & NV

Rechtsvorm, naam en plaats		N.V. Bank Nederlandse Gemeenten – Den Haag
Openbaar belang		BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	E.Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	verwachte omvang per 01-01-2022	89.973 aandelen.
	verwachte omvang per 31-12-2022	89.973 aandelen.
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		N.V. Waterbedrijf Groningen - Groningen
Openbaar belang		Dat er 24/7 goed en betrouwbaar water uit de kraan komt.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	P.Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	verwachte omvang per 01-01-2022	27 aandelen.
	verwachte omvang per 31-12-2022	27 aandelen.
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB

	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		N.V. Enexis Holding - ‘s-Hertogenbosch
Openbaar belang		Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over elektriciteit en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven en het kunnen aansluiten van duurzame opgewekte energie op het elektriciteitsnet.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	P. Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	verwachte omvang per 01-01-2022	142.116 aandelen
	verwachte omvang per 31-12-2022	142.116 aandelen
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 4.088.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 4.435.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		B.V. Publiek Belang Elektriciteitsproductie - ‘s-Hertogenbosch
Openbaar belang		PBE is belast met het afwikkelen van zaken die uit de verkoop Essent voortkomen: borging publiek belang kerncentrale Borssele.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	P. Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen. Zie N.V. Enexis Holding.
	verwachte omvang per 01-01-2022	-
	verwachte omvang per 31-12-2022	-
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 0

	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 0
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 0
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 0
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 0
Risico's		Het doel is dat de vennootschap in 2021 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

Rechtsvorm, naam en plaats		B.V. CSV Amsterdam - 's-Hertogenbosch
Openbaar belang		CSV Amsterdam is belast met het afwikkelen van zaken die uit de verkoop Essent voortkomen: eventuele schade- en garantieclaimprocedures te voeren.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	E. Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen. Zie N.V. Enexis Holding.
	verwachte omvang per 01-01-2022	-
	verwachte omvang per 31-12-2022	-
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 300.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 0
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Rechtsvorm, naam en plaats		B.V. Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek - Zuidbroek
Openbaar belang		Ontwikkeling bedrijventerrein.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	NB

Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	verwachte omvang per 01-01-2022	40 aandelen.
	verwachte omvang per 31-12-2022	40 aandelen.
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		De ontwikkelingsmaatschappij moet de derde termijn van € 1,1 miljoen nog aan de gemeente voldoen. De betaling is gekoppeld aan de levering van 5,3 ha bestemd bedrijventerrein. Inmiddels zijn de gronden aangekocht en wordt het bestemmingsplan opgesteld om het perceel te bestemmen tot bedrijventerrein. Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is, naar verwachting in 2021, kan overdracht en daarmee ook de betaling van de derde termijn plaatsvinden.

Verenigingen

Rechtsvorm, naam en plaats		Vereniging Nederlandse Gemeenten – Den Haag
Openbaar belang		Haar leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken. Tevens afspraken maken met andere overheden over arbeidsvoorwaardenbeleid en arbeidsvoorwaardenovereenkomsten aangaan met werknemersorganisaties.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Dagelijks bestuur en algemeen bestuur worden gekozen door de aangesloten gemeenten.
	Specificering	Gemeenten hebben geen directe zitting in algemeen bestuur of dagelijks bestuur.
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de vereniging
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 85.585
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 85.585
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		Vereniging Groninger Gemeenten – Ten Boer
Openbaar belang		Haar leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur (Algemene Leden Vergadering).
	Specificering	E. Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de vereniging
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 49.937
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 49.937
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB

	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 0
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Stichtingen

Rechtsvorm, naam en plaats		Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold - Steendam
Openbaar belang		Het stimuleren van de vrijetijdseconomie door het mogelijk maken van de initiele aanleg, het exploiteren en onderhouden van een golfbaan te Steendam.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Het realiseren en borgen van het openbaar belang.
	Specificering	E.Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Garantstelling voor lening van de stichting bij de BNG.
	verwachte omvang per 01-01-2022	€ 1.775.000
	verwachte omvang per 31-12-2022	€ 1.775.000
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	NB
Risico's		In augustus 2017 is een vaststellingsovereenkomst getekend waarbij alle gronden onder de golfbaan in handen zijn gekomen van de gemeente. De statuten van de stichting zijn aangepast en het bestuur van de stichting bestaat uit één persoon (voorgedragen vanuit de gemeente). De gemeente staat nog steeds garant voor de lening die de stichting heeft afgesloten bij de BNG, deze lening is in mei 2019 verlengd voor een bedrag van € 1.775.000. Het financieel risico voor de gemeente Midden-Groningen voor het garant staan voor de geldlening is nihil, indien alle gronden voor agrarische doeleinden verkocht kunnen worden. Bij eventuele verkoop kan de lening volledig worden afbetaald en is het zelfs mogelijk dat er een voordeel uit voort kan vloeien.

Overig

Rechtsvorm, naam en plaats		Vrijwillige samenwerking Regio Groningen-Assen 2030 – Groningen
Openbaar belang		De regio Groningen-Assen kent drie speerpunten: het economisch kerngebied verder ontwikkelen, de interne samenhang verbeteren onder meer door een verbeterde bereikbaarheid (met o.a. P&R's en fietsroutes Plus) en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks bestuur en stuurgroep. In de stuurgroep zijn ook de provincies Drenthe en Groningen vertegenwoordigd, alsmede de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Westerkwartier, Assen, Noordenveld en Tynaarlo.
	Specificering	J. van Schie
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage.
	verwachte omvang per 01-01-2022	Bijdrage vastgesteld tot en met 2025 (vaste jaarlijkse bijdrage).Bijdrage voor Midden-Groningen is € 416.402.
	verwachte omvang per 31-12-2022	Bijdrage vastgesteld tot en met 2025 (vaste jaarlijkse bijdrage).Bijdrage voor Midden-Groningen is € 416.402.
Eigen vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Vreemd vermogen	verwachte omvang per 01-01-2022	NB
	verwachte omvang per 31-12-2022	NB
Resultaat	verwachte omvang 2022	€ 37.245
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.
Ontwikkelingen		Vorig jaar gaven we aan dat weliswaar de actualisatie van de regio Groningen-Assen had plaatsgevonden maar dat we op termijn zouden blijven aandringen op een fundamentele herijking van de regiovisie. Daarmee bedoelden we dat in onze optiek de regio naar het Rijk en Brussel meer agenda zettend zou mogen opereren, zeker wanneer dat vergeleken wordt met andere regio's, bijvoorbeeld de regio Zwolle, Arnhem/Nijmegen of de regio Eindhoven. Dankzij de verstedelijkingsstrategie, die in het najaar 2021 vastgesteld gaat worden, krijgt dat streven nu al de nodige invulling. Immers, in de komende jaren wordt in zes gebieden in Nederland waar de woningkrapte het grootst is het woningtekort versneld aangepakt. De gemeente Groningen is een van deze zes gebieden. De gemeente Groningen heeft hiervoor in januari 2019 een Woondeal gesloten met de minister van Binnenlandse Zaken (BZK). Vervolgens is afgesproken om deze Woondeal verder uit te werken in een Verstedelijkingsstrategie voor het hele grondgebied van Regio Groningen-Assen (RGA). Dat is een logische stap omdat de opgave verder strekt dan de gemeente Groningen alleen. Tot 2040 moeten in de stad én in de omliggende regio minimaal 35.000 woningen gebouwd worden. In november 2019 is in het Bestuurlijk Overleg tussen Rijk en RGA besloten dat: • De strategie wordt gemaakt voor het hele gebied van de RGA, met waar nodig oog voor werklocaties daarbuiten. Ook worden de gevolgen voor de krimpregio's betrokken. • Er gezamenlijk als overheden (gemeenten, provincies en rijk) aan de Verstedelijkingsstrategie wordt gewerkt. • De strategie wordt opgesteld voor de periode 2020 –2040. • De strategie onderzoekt effecten van verstedelijking op het hele domein van de fysieke leefomgeving, met focus daarbinnen op de relaties tussen mobiliteit, werken, ruimtelijke kwaliteit, groen, leefbaarheid, etc. Wij hebben, zoals we de Raad hebben laten weten, aan de uitwerking van de strategie actief meegewerkt omdat wij via die strategie kansen zien om onze vastgestelde beleidsdoelstellingen op het terrein van wonen te verwezenlijken. Daarnaast kan de verstedelijkingsopgave er ook toe leiden dat een aantal aanpalende beleidsterreinen positieve impulsen gaan krijgen.

Ontwikkelingen, vervolg	Sterker, gecombineerd met de mogelijkheden van het NPG, maar ook Toekomstagenda en Novi Groningen liggen hier de nodige kansen. Dat geeft mogelijkheden voor koppelkansen. Wij willen graag een paar onderwerpen nader belichten die in 2022 voor Midden-Groningen van groot belang zijn. De aandacht voor verstedelijking betekent in geval van Midden-Groningen vooral ook aandacht voor herstructurering en wijkvernieuwing. Daarmee kunnen ook open plekken in het lint of veroorzaakt door het scholenprogramma opgepakt worden. Dit alles ook vanuit de gedachte om bij overloop in de stad Groningen, wat betreft woningbouw, de cirkel zuid-west-noord-oost te doorbreken. Een tweede speerpunt is de doorontwikkeling van Groeningen. Met de gemeente Groningen zijn wij voornemens om de landschapsontwikkeling aan de westkant van onze gemeente, ook in het kader van het NPG, impulsen te geven. Dit moet naadloos aansluiten bij de uitgangspunten van Groeningen en kan een en ander juist versterken. Daarnaast dienen we de komende jaren een goede relatie te leggen met hetgeen wij – in het kader van het NPG – op economisch vlak graag willen verwezenlijken en het thema Economie binnen de RGA. Ook in de Toekomstagenda en in het plan van aanpak Novi Groningen krijgen dit soort ontwikkelingen aandacht. Kortom, nu de gemeenten in de RGA op vlak van verstedelijking zo'n grote opgave tegemoet gaan geven andere trajecten volop mogelijkheden om tot slimme koppelingen te komen. De RGA kan dan als een soort katalysator ook voor andere ontwikkelingen gelden. Volgens ons is dat goed voor de regio in het algemeen en voor Midden-Groningen in het bijzonder.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid geeft een visie op het grondbeleid en inzicht in de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen. Het gemeentelijk grondbeleid is in 2019 herschreven in een nieuwe Nota Duurzaam Grondbeleid 2019-2024. De basis voor het nieuwe grondbeleid vormt de Woonvisie van de gemeente die begin 2019 door de raad is vastgesteld. Volgens deze visie is een grote diversiteit aan woonvormen en ingrepen in de fysieke leefomgeving nodig om de woonkwaliteit te verbeteren. De Nota Duurzaam Grondbeleid 2019-2024 stelt kaders een het mandaat van het college en geeft richting aan de wijze waarop ruimtelijk beleid geëffectueerd kan worden. Het grondbeleid gaat over de wijze waarop de gemeente haar doelstellingen wil bereiken van inrichten fysieke leefomgeving, wonen, infrastructuur, economie, zorg, energie, milieu. Ook door gronden te (laten) exploiteren en bouwgronden te produceren.

Herziening grondexploitaties

Alle lopende grondexploitaties (bouwgronden in exploitatie) worden jaarlijks geactualiseerd in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). De begroting 2022 en de meerjarenbegroting is gebaseerd op de MPG 2021 die in juni 2021 is vastgesteld.

Winst en verlies

Het beheersen van de financiën rondom grondexploitaties is geregeld in het BBV. Volgens deze voorschriften moet een verlies worden voorzien als deze wordt verwacht en de winst worden genomen als deze is gerealiseerd op basis van de voortgang van de exploitatie.

Grondexploitaties

IJsbaan - Sappemeer
Aan de noordzijde van Sappemeer is de uitleglocatie IJsbaan in ontwikkeling. Het gebied bevindt

zich tussen het Winschoterdiep, de Noorderstraat, de Herenstraat en de Parkstraat. Het plan is ontsloten via de Noorderstraat en heeft aan de westzijde een grote waterpartij. De IJsbaan heeft alleen een woningbouwprogramma waarvan één bouwblok aan de overkant van de waterpartij ligt en ontsloten wordt via de Parkstraat. De woningbouw wordt grotendeels projectmatig ontwikkeld. De projectmatige ontwikkelingen bestaan uit rijwoningen, twee-onder-één-kappers en vrijstaande woningen.
We verwachten dat in 2022 de resterende kavels zijn verkocht en gestart kan worden met de bouw. Het gaat om 6 vrije kavels en 14 projectmatig ontwikkelde woningen. Als de bouw is afgerond starten we met het woonrijp maken van de woonwijk.

Stadshart Hoogezand
Het totale gebied Stadshart Hoogezand wordt grotendeels gevormd door de Kerkstraat en het gebied dat ten westen van de Kerkstraat ligt. Een deel ligt ten oosten van de Kerkstraat. Het gebied wordt begrensd door de Meint Veningastraat, de Kerkstraat, het Kieldiep en appartementencomplex Tussenhof-Zuid. Dit deel vormt het entreegebied van Hoogezand en de toegang tot het Stadshart vanaf de A7.
Het Stadshart kent een karakteristieke ruimtelijke structuur, waarvan de Kerkstraat een belangrijk onderdeel is. De leefbaarheid en de uitstraling van het noordelijk deel van de Kerkstraat kan worden verbeterd. Om hier verandering in te brengen is een integrale aanpak gaande door middel van het project Stadshart om de Kerkstraat en omgeving te vernieuwen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, verkeer, woningen passend binnen het woningbouwprogramma en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte.
Het gebied tussen Tussenhof-Zuid, Kerkstraat, Meint Veningastraat en Kieldiep zal gefaseerd worden ontwikkeld. De gemeente ontwikkelt het plangebied in samenwerking met Geveke Bouw & Ontwikkeling. Begin 2018 is gestart met de plannen voor de eerste fase ‘Tussenhof’, gelegen tussen Kerkstraat, spoor, Kieldiep en Tussenhof-Zuid. Het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan voor Tussenhof zijn in juli 2019 door de raad vastgesteld. Alles in deze fase is inmiddels verkocht. De oplevering van de woningen voor Groninger Huis vond plaats in 2020. De oplevering van de woningen voor Lefier, Stichting Reensche Compagnie Fase I en de koopappartementen in 2021. De bouw van 30 appartementen voor Stichting Reensche Compagnie Fase II is in het voorjaar 2021 gestart. Het woonrijp maken medio 2021 afgerond.
De overige vlekken in het plangebied vallen nog onder het oude bestemmingsplan. Deze zal zo nodig en stapsgewijs vernieuwd worden om te voldoen aan de stand van de ontwikkeling. Het voorontwerp-bestemmingsplan van de kavel aan Kerkstraat ten zuiden van het spoor heeft ter inzage gelegen. Het plan is in behandeling. Het voorontwerp-bestemmingsplan van ‘de Componist’ wordt herzien. De gronden voor het hele plan zijn grotendeels in bezit van de Gemeente en Geveke. Een aantal vastgoedobjecten moeten nog aangekocht worden. De gesprekken over het verwerven van een aantal vastgoedobjecten zijn vastgelopen. Hierover wordt nagedacht over vervolgstappen, waarbij de mogelijkheid niet wordt uitgesloten om over te gaan tot onteigening.

Julianapark - Hoogezand
Deze exploitatie staat volgens de MPG 2021 gepland om eind 2021 af te sluiten. De per 1-1-2021 resterende kavel is inmiddels verkocht. Echter het plan moet nog deels woonrijp worden gemaakt. In 2021 wordt de waterhuishouding op orde gebracht en het herstraten wordt waarschijnlijk begin 2022 uitgevoerd. Hierdoor zal de looptijd met een jaar verlengd worden. Dit wordt in de MPG 2022 aangepast.

De Vosholen fase 2 deelplan 1
Deelplan 1 is het westelijk deel van het plangebied gelegen tussen Vosholen fase 1 en de Croonhoven. Deelplan 1 heeft al een woonbestemming. De grondexploitatie die in 2021 is vastgesteld biedt ruimte voor de ontwikkeling van 34 woningen. De grondexploitatie sluit met een positief saldo. In 2021 is gestart met het bouwrijp maken en kan de bouwrijpe grond worden overgedragen aan een ontwikkelaar, die een bouwplan binnen de gemeentelijke kaders gaat realiseren.

Tolweg - Muntendam
Aan de zuidzijde van Muntendam is de uitleglocatie Tolweg in ontwikkeling. Het gebied bevindt zich tussen de Tolweg, de Bovenweg, de OBS Burg. Verkruisen en het gebied Tussen de Venen. Het plan is ontsloten via de Bovenweg en heeft aan de west- en zuidzijde een groen gebied welke grenst aan het exploitatiegebied. De Tolweg heeft alleen woningbouwprogramma in een redelijk ruim opgezet plan met veel groen. De woningbouw wordt zowel projectmatig als particulier ontwikkeld. Het programma bestaat uit twee-onder-één-kappers en vrijstaande woningen. Er bevindt zich geen

ander programma dan woningbouw in het plan.
Per begin 2021 zijn nog 23 kavels te realiseren (3 vrijstaande en 20 2^1 kap) in fase II gebied 3 en 5 5. Er wordt een bestemmingsplanwijziging gemaakt op een deel van de tweede fase. Deze maakt het mogelijk om flexibel te verkavelen.

Verlengde Veenlaan – Slochteren
Aan de westzijde van Slochteren is de uitbreidingslocatie Verlengde Veenlaan in ontwikkeling. Het gebied bevindt zich ten westen van de provinciale weg N387 ter hoogte van Slochteren. Aan beide zijde van de bestaande weg Verlengde Veenlaan is plaats voor verschillende soorten woningen op flexibele kavels.
Op basis van gesprekken met de bewonersgroep en de gemeente is een voorstel opgesteld voor de inpassing van nieuwe kavels. Met dit voorstel is ook de impact op het landschap getoetst. Er is een gezamenlijk gedragen concept beeldkwaliteitsplan opgesteld wat nog geformaliseerd gaat worden. Dit leidde tot een nieuwe uitgiftekaart en vormt de onderlegger voor twee inrichtingsprincipes van de kavels: Lintbebouwing en Erven. Het voorstel maakt het mogelijk dat de twee indelingsprincipes worden gecombineerd in de uiteindelijke situatie. Het plan biedt ruimte voor 23 woningen, hiervan moeten nog 20 kavels gerealiseerd worden.

Burgemeester Venemastraat – Meeden
Aan de zuidwestzijde van Meeden is de woningbouwlocatie Burgemeester Venemastraat in ontwikkeling. Het plan bestaat uit 6 kavels gelegen aan de Burgemeester Venemastraat. Het gaat om 6 ruime vrije kavels met een oppervlakte vanaf 1.100 m2. De parkstructuur achter de kavels is bereikbaar via een pad tussen twee kavels en sluit aan op bestaande groenstructuren. In het stedenbouwkundig plan is een 7de kavel gelegen. Deze valt echter buiten het exploitatiegebied en is daarom niet meegenomen in de exploitatie. Met de MPG 2019 zijn de kavelprijzen naar beneden bijgesteld, hierdoor krijgen de kavels een grondwaarde welke beter binnen de Meedense woningmarkt voor vrijstaande woningen past. De MPG 2021 gaat er vanuit dat eind 2023 de grondexploitatie afgesloten kan worden echter door grote loopt de verkoop zo vlot dat de verwachting is dat eind 2022 de grondexploitatie afgesloten kan worden. Dit wordt in de MPG 2022 aangepast.

Graauwedijk - Overschild
Aan de oostzijde van Overschild is een kleine uitbreidingslocatie voorzien. Het gaat om een plan voor 4 à 5 vrijstaande woningen. De ruimte is in eerste instantie bedoeld ter ondersteuning van het versterkingsprogramma voor Overschild. Deze is nodig vanwege de gevolgen die de jarenlange gaswinning heeft op de veiligheid van de huizen in het dorp.

Rengerspark – Kolham
Dit plan is in 2018 overgenomen uit de samenwerking met Groningen. We zien lokaal en regionaal dat de vraag naar bedrijfskavels toeneemt en hier willen we van profiteren. Er is veel interesse voor bedrijfskavels op Rengers en nagenoeg alle kavels zijn onder optie. In 2022 zal de verbindingsweg tussen fase 2 en 4, de Albert Einsteinlaan, gerealiseerd zijn.

Overige bouwgronden in exploitatie

Winkelpark
De gronden zijn in het verleden aangekocht voor de ontwikkeling van een winkelpark. Visser Vastgoed heeft een deel daarvan aangekocht. Op dit deel hebben zich een aantal winkels gevestigd. De resterende aangrenzende gronden zijn eigendom van de gemeente. Deels bouwrijp en deels niet. De afgelopen jaren vonden geen ontwikkelingen plaats op de gronden die in eigendom zijn van de gemeente.

Financieel

In onderstaande tabel is een financiële overzicht van de lopende grondexploitaties van de gemeente Midden-Groningen opgenomen op basis van de prognoses uit de MPG 2021. Hieraan

toegevoegd is het complex Winkelpark waar stukken bouwrijpe grond zijn, maar geen grondexploitatie is opgesteld.

Het totaal van de gronden in exploitatie inclusief complex Winkelpark (oftewel het totaal "onderhanden werk"), neemt af van € 12,4 mln. naar € 9,3 mln. eind 2025. Voor de verliesgevende grondexploitaties IJsbaan, Burgemeester Venemastraat en Verlengde Veenlaan zijn verliesvoorzieningen getroffen. Tegenover het totaal geprognosticeerde tekort op deze drie grondexploitaties van € 7,0 mln. op eindwaarde (€6,8 mln. contante waarde per 1-1-2022) staat een voorziening van € 6,8 mln. (contante waarde per 1-1-2022). Met andere woorden; de verwachte verliezen worden volledig afgedekt.

Boekwaardenverloop Bouwgronden in Exploitatie

Overzicht complexen

Complex	Eind 2021	Kosten 2022	Opbr. 2022	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024	Eind 2025	Eindwaarde
Julianapark	-257	0	0	0	0	0	0	-257
Stadshart Hoogezand	-1.559	960	398	-997	-1.068	-131	129	-34
Ijsbaan	5.330	197	616	4.911	4.475	4.218	4.245	4.245
Tolweg	-256	291	649	-614	-1.068	-1.359	-1.301	-1.301
Burg Venemastraat	463	17	163	317	164	0	0	164
Verlengde Veenlaan	3.864	286	289	3.861	3.723	3.578	3.432	2.630
Rengerspark	3.992	452	703	3.741	3.489	3.023	2.564	-4.203
De Vosholen fase 2 dp1	503	199	1.260	-557	-141	0	0	-141
Graauwedijk Overschild	113	11	57	67	-1	0	0	-1
Totaal bouwgrond in exploitatie	12.193	2.413	4.135	10.729	9.573	9.329	9.069	1.102
Schiereiland Foxhol	0	0	0	0	0	0	0	0
Winkelpark	188	0	0	188	188	188	188	0
Subtotaal voorraden excl winstnemingen	**12.381**	**2.413**	**4.135**	**10.917**	**9.761**	**9.517**	**9.257**	**1.102**

Grondexploitatie

De stand per 1-1-2022 van de verliesvoorzieningen is de stand per 1-1-2021 verhoogd met 2% indexering. De gehanteerde bedragen zijn op basis van contante waarde. Het overzicht is zonder de saneringsvoorziening voor dekking van saneringskosten in het stadshart van Hoogezand, stand per 1-1-2021 € 377.000. De saneringen maken financieel geen onderdeel uit van de grondexploitatie Stadshart Hoogezand. De stand van de voorzieningen kan mogelijk wijzigen op basis van de uitkomsten van de MPG 2022.

Voorzieningen t.b.v. grondexploitaties

Grondexploitatie	stand per 1-1-2022
IJsbaan	3.932
Verlengde Veenlaan	2.289
Burg. Venemastraat	158
Totaal	**6.756**

Overige complexen (geen onderdeel van bouwgronden in exploitatie)

De Vosholen - Hoogezand fase 1

Ontwikkel Combinatie Vosholen (OCV) realiseert fase 1 van De Vosholen en maakt deze de komende jaren verder af.

De Vosholen fase 2 deelplan II

Deze locatie ligt tussen De Vosholen fase 2 deelplan I, waarvan de grondexploitatie in 2021 door de raad is vastgesteld, en de Kleinemeersterstraat. Deze locatie is grotendeels in eigendom van de gemeente. Voor dit deel moet de bestemming nog worden aangepast. Daartoe wordt in 2021 een bestemmingsplan opgesteld en in procedure gebracht. Voor het plangebied wordt één samenhangend stedenbouwkundig plan gemaakt en zal een grondexploitatie worden opgesteld. Deze wordt in 2022 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Herstructurering Hoogezand Noord

We hebben in 2021 NPG-geld ontvangen om de herstructurering van Hoogezand Noord te kunnen realiseren. Een van de hoofdopgaven is het aantrekkelijk maken van de entree van Hoogezand vanaf de A7 en de Kerkstraat. In 2022 wordt het eerste deelplan opgepakt. Wij maken het mogelijk dat Groninger Huis haar eigendom langs de Kerkstraat kan verbeteren, zowel visueel als wat betreft woonkwaliteit.

Bedrijventerrein De Gouden Driehoek – Zuidbroek

Gouden Driehoek PPS is voorbehouden aan de Ontwikkelingsmaatschappij De Gouden Driehoek BV. Hiervoor is een publiek private samenwerking aangegaan. Als uitvloeisel van deze samenwerking moet de ontwikkelingsmaatschappij De Gouden Driehoek BV de derde en laatste termijn van € 1,2 miljoen nog voldoen aan de gemeente op het moment dat het gehele plangebied bestemd is voor bedrijfsdoeleinden en de gemeente de laatste 5 hectare met bestemmingsplan heeft geleverd.

Vrijkomende locaties

Door een viertal ontwikkelingen komen er gebouwen en locaties beschikbaar voor transformatie. Uiteraard is het gemeentehuis in Hoogezand in gebruik genomen, waardoor andere huisvesting overbodig is geworden voor huisvesting van gemeentelijke diensten. Hetzelfde geldt voor nieuwgebouwde scholen en MFA’s; daardoor worden gebouwen niet meer gebruikt voor scholingsdoeleinden. Ook leidt het in ontwikkeling zijnde beleid maatschappelijke huisvesting tot de mogelijkheid enkele gebouwen af te stoten of te herontwikkelen. Tot slot blijken er nog locaties beschikbaar vanuit het verleden voor herontwikkeling of herinvulling. Voor deze opstallen en locaties worden plannen gemaakt in samenspraak met bewonersorganisaties en omwonenden, waarbij de locaties binnen de bebouwde kom vaak worden getransformeerd naar aanvullende woningbouw om invulling te geven aan de druk op de woningmarkt. Nagedacht wordt over een werkwijze, waarbij de raad de kaders kan bepalen, het college daadkrachtig de uitvoering ter hand kan nemen en er budget is om slagvaardig te kunnen investeren in transformatie.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

De BBV schrijft een nieuwe methode van winstnemen voor, namelijk de POC-methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat voor winstgevende grondexploitaties een ‘zekere’ winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten * % gerealiseerde opbrengsten * geraamde winst). De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden van de berekende ‘zekere’ winst afgetrokken. Ook voorziene risico’s kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd. Op basis van de POC-methode is de verwachting voor 2022 dat voor de grondexploitaties Tolweg, Rengerspark en De Vosholen fase 2 deelplan 1 totaal € 265.000 winst kan worden genomen.

Grondexploitatie Julianapark is eind 2021 gereed, grondexploitatie De Vosholen fase 2 deelplan 1 eind 2023 en grondexploitatie Tolweg eind 2025.

Jaarlijks te nemen winst (x 1.000 euro)

Grondexploitatie	t/m 2021	2022	2023	2024	2025
Julianapark	257	0	0	0	0
Tolweg	674	129	154	141	204
Rengerspark	100	95	112	115	126
De Vosholen fase 2 dp1	21	41	78	0	0
Totaal	**1.052**	**265**	**345**	**256**	**330**

Risico's

Binnen de MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. De hoogte van de becijferde risico's is opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing.

3.8 Paragraaf Bestuur

Inleiding bestuur

Deze paragraaf beschrijft relevante ontwikkelingen in de uitvoering van het lokaal bestuur. Daarbij gaat het om het samenspel tussen samenleving, raad, college en organisatie. Hoe werken we samen aan de kwaliteit van de lokale gemeenschap, vanuit de verschillende rollen en verantwoordelijkheden?

Interactieve beleidsvorming

Gemeente en samenleving

In "het Kompas" staat beschreven dat de samenleving tegenwoordig iets anders verwacht van een overheid dan ruim 10 jaren geleden. De inwoners zijn zelfbewuster geworden. Zij gaan niet blindelings uit van het informatiemonopolie van de overheid en reageren overwegend vanuit beleving en intuïtie. Het vertrouwen is lager geworden. Willen we de kiezer/inwoner de waarde van de democratie laten zien, vertrouwen laten voelen, dan vraagt dat een stap in de communicatie en een stap naar buiten, buiten het gemeentehuis. De samenleving vraagt om transparantie. Dit vraagt van ons dat de luiken opengezet worden en dat de raad meer een eigen gezicht krijgt. Hiervoor is in toenemende mate een goede communicatie nodig om meer verbinding met de samenleving te krijgen.

Quick Scan Lokale Democratie

In 2021 is de Quick Scan Lokale Democratie uitgevoerd. Met deze Quick Scan krijgt de gemeente een integraal beeld, een ´foto', van de stand van de eigen lokale democratie. Dit beeld komt tot stand door de input van inwoners, gemeenteraad, college van B&W en de ambtelijke organisatie. De Quick Scan geeft inzicht in de samenwerking: intern bij de gemeente, maar ook tussen de gemeente en inwoners. Het doel is het verzamelen van beelden om het gesprek op gang te brengen tussen raad, college, ambtenaren en inwoners over de lokale democratie. Na afloop van het traject wordt gezamenlijk een verbeteragenda met vijf punten opgesteld. Dit wordt nader uitgewerkt tot een visiedocument en praktisch handboek. De bedoeling is om eind 2021 een visie aan de raad voor te leggen. In 2022 en verder worden op basis hiervan in afstemming met de inwoners de grote thema's opgepakt, zoals in ieder geval:

- het Nationaal Programma Groningen (NPG);

- de Omgevingswet;
- de Energietransitie.

Passende vergaderstructuur voor de raad

In Midden-Groningen vergadert de raad volgens het zogenaamde BOB-model. Een driedeling waarbij eerst beeldvormend informatie wordt opgehaald, vervolgens in de oordeelsvorming met de fracties wordt gedebatteerd en tenslotte in een formele raadsvergadering besloten wordt. Deze werkwijze vraagt om zichtbare en benaderbare bestuurders en om (digitale) middelen die deze interactie vereenvoudigen en bevorderen. Op die manier krijgen inwoners en maatschappelijke organisaties alle kansen voor betrokkenheid en initiatief; het past bij het tijdperk van de mondige inwoner. Hierbij gebruiken we een actueel Raadsinformatiesysteem waarop vergaderstukken van de openbare vergaderingen voor politiek en burger gemakkelijk toegankelijk zijn.

In 2021 is het raadsinformatiesysteem geëvalueerd. In 2022 zal op basis van de uitkomsten hiervan een aanbesteding worden gedaan voor een nieuw raadsinformatiesysteem. Eind 2021 is het nieuwe gemeentehuis in Hoogezand in gebruik genomen en daarmee ook de nieuwe raadszaal die is ingericht naar moderne maatstaven, onder meer om meer debat te creëren met een andere opstelling en met interruptiemicrofoons.

Kwaliteit van besluitvorming

Verkiezingen maart 2022

Ter voorbereiding op de verkiezingen in maart 2022 is er in 2021 een plan gemaakt en uitgevoerd ter bevordering van de opkomst. Hierbij wordt onder meer een Stemwijzer gemaakt om de inwoners te helpen hun keuze te bepalen. Verder heeft de raad aangegeven graag diverse groepen vanuit de samenleving te willen stimuleren om te gaan stemmen. De jongeren zijn daarbij een belangrijke groep. Er zullen ook jongeren betrokken worden om hiervoor plannen te ontwikkelen. Ter voorbereiding op de nieuwe raad na de verkiezingen wordt er een inwerkprogramma ontwikkeld. Verder zal de huidige raad een overdrachtsdocument opstellen om de nieuwe raad te informeren over de actuele thema's en ontwikkelingen.

Rekenkamercommissie

Rekenkamer Midden-Groningen

De Rekenkamercommissie Midden-Groningen heeft sinds de start in 2018 als taak het onderzoeken van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Hiermee is de rekenkamercommissie een belangrijk instrument voor de controlerende taak van de raad. Op basis van de bevindingen uit de evaluatie in 2021 zal de raad eind 2021 het besluit nemen om per 1 januari 2022 een Rekenkamer Midden-Groningen in te stellen. Deze Rekenkamer bestaat uit een externe voorzitter en twee externe leden en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris vanuit de griffie. Hiermee anticipeert de raad van Midden-Groningen op de aanstaande wijziging van de Gemeentewet waarin een Rekenkamercommissie niet meer mogelijk is. De voorzitter en de leden van de Rekenkamer worden voor een periode van zes jaar benoemd en daarmee is de rekenkamerfunctie in Midden-Groningen voor langere tijd op een goede manier gewaarborgd.

3.9 Paragraaf Taakstelling

De gemeenteraad heeft in 2019, 2020 en 2021 bezuinigingsmaatregelen tot een bedrag van circa € 13 miljoen genomen die moeten leiden tot een gezonde financiële positie in de komende jaren. Daarnaast is vanuit de herindeling een taakstelling van € 450.000 inzake het maatschappelijk vastgoed verwerkt in de begrotingsbestanden. In de jaren 2019 tot en met 2021 werd de taakstelling gedeeltelijk incidenteel en structureel ingevuld.

4. Uiteenzetting financiële positie

4.1 Overzicht baten en lasten per programma

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 na wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Dorpen en wijken	**39.450**	**39.317**	**39.358**	**37.909**	**38.143**	**38.189**
Sociaal	**122.228**	**124.719**	**125.776**	**122.523**	**124.517**	**126.352**
Economie	**18.527**	**20.166**	**18.252**	**18.140**	**17.235**	**17.175**
Dienstverlening	**3.875**	**3.500**	**2.491**	**2.360**	**2.556**	**2.598**
Bestuur en bedrijfsvoering	**32.704**	**34.915**	**35.356**	**36.255**	**36.795**	**37.515**
Gevolgen gas- en zoutwinning	**7.698**	**40.266**	**23.719**	**9.999**	**4.895**	**3.838**
Totaal Lasten	**224.481**	**262.882**	**244.951**	**227.187**	**224.142**	**225.667**
Baten						
Dorpen en wijken	**16.864**	**16.405**	**15.707**	**15.667**	**15.749**	**15.749**
Sociaal	**41.947**	**37.772**	**38.048**	**37.999**	**38.026**	**37.969**
Economie	**9.583**	**10.517**	**8.661**	**8.192**	**7.188**	**7.244**
Dienstverlening	**611**	**711**	**715**	**765**	**914**	**914**
Bestuur en bedrijfsvoering	**145.623**	**153.868**	**155.922**	**155.663**	**158.180**	**161.436**
Gevolgen gas- en zoutwinning	**7.501**	**39.298**	**23.549**	**9.881**	**4.773**	**3.713**
Totaal Baten	**222.129**	**258.572**	**242.602**	**228.166**	**224.828**	**227.025**
Saldo voor bestemming	**-2.352**	**-4.311**	**-2.350**	**980**	**687**	**1.358**
Stortingen						
Sociaal	**1.000**	**4.646**	**1.027**	**1.027**	**1.027**	**1.027**
Bestuur en bedrijfsvoering	**2.924**	**1.670**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**3.924**	**6.316**	**1.027**	**1.027**	**1.027**	**1.027**
Onttrekkingen						
Dorpen en wijken	**710**	**1.299**	**148**	**7**	**7**	**7**
Sociaal	**3.736**	**8.869**	**3.621**	**138**	**129**	**129**
Economie	**628**	**329**	**13**	**13**	**13**	**13**
Bestuur en bedrijfsvoering	**3.522**	**2.071**	**141**	**141**	**70**	**16**
Totaal Onttrekkingen	**8.596**	**12.568**	**3.924**	**299**	**219**	**165**
Totaal mutatie reserves	**4.672**	**6.251**	**2.897**	**-727**	**-808**	**-862**
Saldo na bestemming	**2.320**	**1.941**	**547**	**253**	**-121**	**496**

4.2 Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2022				
	Baten	Lasten	Stortingen	Ontrekkingen	Saldo
0.1 Bestuur	0	3.394	0	0	-3.394
0.2 Burgerzaken	706	1.330	0	0	-624
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	113	321	0	0	-208
0.4 Overhead	300	28.439	0	0	-28.139
0.5 Treasury	407	-172	0	0	579
0.61 OZB woningen	11.741	605	0	0	11.136
0.62 OZB niet-woningen	8.908	543	0	0	8.365
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	131.280	0	0	0	131.280
0.8 Overige baten en lasten	3.172	3.336	0	0	-164
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	192	4.354	0	0	-4.162
1.2 Openbare orde en veiligheid	17.656	18.797	0	0	-1.141
2.1 Verkeer en vervoer	181	7.927	0	0	-7.746
2.2 Parkeren	140	0	0	0	140
2.3 Recreatieve havens	7	35	0	0	-28
2.4 Economische havens en waterwegen	0	272	0	0	-272
2.5 Openbaar vervoer	0	46	0	0	-46
3.1 Economische ontwikkeling	0	425	0	0	-425
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.265	1.205	0	0	60
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	12	64	0	0	-52
3.4 Economische promotie	300	125	0	0	175
4.2 Onderwijshuisvesting	1.051	9.091	0	0	-8.040
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.416	4.269	0	0	-1.853
5.1 Sportbeleid en activering	61	250	0	0	-189
5.2 Sportaccommodaties	915	4.276	0	0	-3.361
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	347	3.036	0	0	-2.689
5.4 Musea	2	227	0	0	-225
5.5 Cultureel erfgoed	0	354	0	0	-354
5.6 Media	224	1.671	0	0	-1.447
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	92	5.865	0	0	-5.773
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.205	11.608	0	0	-5.404
6.2 Wijkteams	0	6.459	0	0	-6.459
6.3 Inkomensregelingen	30.262	37.555	0	0	-7.293

6.4 Begeleide participatie	2.571	15.089	0	0	-12.518
6.5 Arbeidsparticipatie	200	3.337	0	0	-3.137
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	20	995	0	0	-975
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	833	16.749	0	0	-15.917
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	24.406	0	0	-24.406
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	382	842	0	0	-460
7.1 Volksgezondheid	5	2.134	0	0	-2.130
7.2 Riolering	5.649	4.319	0	0	1.330
7.3 Afval	7.683	7.473	0	0	209
7.4 Milieubeheer	0	2.494	0	0	-2.494
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	423	505	0	0	-82
8.1 Ruimtelijke ordening	67	1.355	0	0	-1.287
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.548	5.579	0	0	-31
8.3 Wonen en bouwen	1.334	4.034	0	0	-2.700
Saldo voor bestemming	242.669	245.021	0	0	-2.351
0.10 Mutaties reserves	0	0	1.027	3.924	2.897
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0
Totaal mutatie reserves	0	0	1.027	3.924	2.897
Saldo na bestemming	242.669	245.021	1.027	3.924	546

4.3 Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Overzicht incidentele baten en lasten

Programma / Omschrijving	2022 Lasten	2022 Baten	2023 Lasten	2023 Baten	2024 Lasten	2024 Baten	2025 Lasten	2025 Baten	Toelichting
Programma 1: Dorpen en Wijken									
Groen, achterstanden onderhoud	467		467		467				Voor het weer op een aanvaardbaar onderhoudsniveau brengen van het Openbaar Groen is voor de periode 2019 t/m 2024 aanvullend budget beschikbaar gesteld. Deze incidentele lasten bedragen jaarlijks € 467.000.
Extra inzet voor inrichting beheersysteem openbare ruimte	50								Incidentele kosten in 2021 en 2022 ten behoeve van vulling van dat in beheersysteem Openbare ruimte.
Duurzaamheid projectleiding	85								De energietransitie en verduurzaming van de gebouwde omgeving vraagt de komende jaren veel extra aandacht. Specifieke aandacht in 2022 gaat uit naar de Regionale Energie Strategie, de Transitie Visie Warmte en de omgevingsvisie.
Duurzaamheid Transitievisie Warmte	100								Budget voor financieren uitvoering externe opdracht transitievisie warmte en opstellen wijkuitvoeringsplannen.
Sport: NPG Plus op Sport Gorecht en Woldwijck	141								In het project Plus op Sport is voorzien dat in 2022 enkele oude gymzalen worden gesloopt en afgeboekt en worden vervangen met nieuwe gymzalen in KC Hoogezand-West. Deze incidentele lasten worden onder het product Sport verantwoord en zijn volledig gedekt door een onttrekking uit de reserve Scholenfonds.
Sportakkoord	40	40							De kosten voor de implementatie van het sportakkoord worden volledig gedekt uit het uitvoeringsbudget dat de gemeente daarvoor ontvangt van het ministerie van VWS. Het betreffen geoormerkte middelen die de gemeente aanvullend ontvangt van in totaal driemaal € 40.000 voor de periode 2020, 2021 en 2022.
Programma 2: Sociaal									
Volksgezondheid: Lokaal preventieakkoord	40	40	40	40					In 2021 is het traject gestart om een Lokaal Preventieakkoord op te stellen onder procesbegeleiding van de GGD Groningen. Hierin wordt vooral de beweging van zorg naar preventie gemotiveerd. Het uitvoeringsbudget wordt beschikbaar gesteld via een specifieke uitkering voor 2022 en 2023. Dit is afhankelijk van het inwonersaantal en zou voor onze gemeente maximaal op € 40.000 uitkomen.
Onderwijs: Scholenprogramma eenmalige lasten	3.484	40							Het slopen en afboeken van restant boekwaarden moet conform BBV ten laste van de exploitatie en mag niet worden geactiveerd. Voor € 40.000 wordt dit gedekt vanuit een bijdrage die als incidentele baat wordt verantwoord. Het restant van de dekking bestaat uit een onttrekking vanuit de reserve scholenfonds.
Programma 3: Economie									

Grondexploitatie (Tolweg, Julianapark, Vosholen II dp1 en Rengerspark)		265		344		256		330	Dit betreft door de BBV verplichte tussentijdse winstneming bij winstgevende projecten. De winstnemingen zijn berekend met de Percentage of Completion (PoC) methode.
Extra deelnemersbijdrage veiligheidsregio	242		242		242				Extra deelnemersbijdrage Veiligheidsregio i.v.m. voorziening FLO.
Woningmarktonderzoek	35								Voor woningmarktonderzoek is voor 2022 een incidenteel bedrag van € 35.000 opgenomen.
Afbouw herverdeeleffecten nieuw financieringsmodel Omgevingsdienst	150		102		52				Het nieuwe financieringsmodel van de Omgevingsdienst leidt tot herverdeeleffecten. Gekozen is voor een zachte landing waarbij de afbouw van die herverdeeleffecten in 3 jaar wordt gerealiseerd. Als voordeelgemeente betalen we nog 3 jaar een extra bedrag. Dit heeft zowel betrekking op programma 1 als programma 3, hier is het totale bedrag vermeld.
Programma 4: Dienstverlening									
Programma 5: Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG									
Lumpsum Gevolgen Gaswinning	1.960	1.960	1.475	1.475	1.075	1.075	1.075	1.075	Vanuit een regionale meerjarige begroting zijn afspraken met het Rijk gemaakt over de vergoeding voor de organisatiekosten die samenhangen met de versterkingsopgave. Deze Lumpsum gevolgen gaswinning is budgettair neutraal verwerkt in de begroting.
Batch 1588	13.793	13.793	2.091	2.091					Bijdrage en lasten conform verwachte verloop Batch 1588.
Inpassingskosten	1.755	1.755	1.755	1.755					Inpassingskosten lastenraming en bijdrage vanuit het Rijk als vergoeding.
NPG Dorpsproces Overschild	220	220	190	190					De middelen vanuit de NPG voor het dorpsproces Overschild zijn als incidentele baten en lasten geraamd, in 2020-2023 totaal € 1,07 miljoen.
NPG projecten	5.896	5.896	5.519	5.519	3.171	3.171	2.111	2.111	Het betreft de 13 NPG projecten uit de 1e tranche, raadsbesluit 29 april 2021. De NPG projecten uit de 2e tranche: Moeders van Midden Groningen, Toekomstig Cultureel Erfgoed en Verbeteren Veiligheid Midden-Groningen (raad september 2021).
Programma 6: Bestuur en bedrijfsvoering									
Ontwikkeling loonkosten	67		52		39				Ontwikkeling m.b.t. tijdelijke aanstelling.
Overige baten en lasten: stelposten									

Totale incidentele baten en lasten van de programma's:	**28.525**	**24.009**	**11.933**	**11.414**	**5.046**	**4.502**	**3.186**	**3.516**	
Mutaties reserves incidenteel									
Onttrekking reserve: Scholenprogramma aardbeving (progr 1)		141							Onttrekking ter dekking van incidentele lasten NPG plus op sport, de gymzalen die samenhangen met kindcentrum Hoogezand-West.
Onttrekking reserve: Scholenprogramma aardbeving (progr 2)		3.444							Onttrekking ter dekking van incidentele lasten Scholenprogramma.
Totale mutaties reserves incidenteel:	**0**	**3.585**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Totale incidentele baten en lasten:	**28.525**	**27.594**	**11.933**	**11.414**	**5.046**	**4.502**	**3.186**	**3.516**	**3.516**

Notitie incidentele baten en lasten Commissie BBV

In het algemeen geldt, dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten zijn dus de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. De aard van de baten en lasten betekent in het kader van deze notitie dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt. Structurele baten en lasten zijn baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Dit noemt men ook wel structureel bestaand beleid.

De begroting en meerjarenraming geven inzicht of baten en lasten afwijkend van aard zijn. In de toelichting op het BBV staat als hulpmiddel dat voor het bepalen van een nadere invulling van het begrip ‘incidenteel’ gedacht kan worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Dit betekent dat baten en lasten die zich drie jaar of minder voordoen kunnen kwalificeren als incidenteel, maar ook gewoon structureel van aard kunnen zijn. Baten en lasten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard. De scheidslijn tussen drie jaar of langer is zoals gezegd een hulpmiddel bij het bepalen of er sprake is van incidenteel of structureel; de soort of de eigenschap van een begrotingspost van het taakveld gaat altijd boven dit hulpmiddel. Zo blijft een incidentele baat of last, die vier jaar of langer geraamd wordt, gezien de soort of de eigenschap van een begrotingspost altijd incidenteel en wordt dus niet opeens structureel door deze langer dan drie jaar te ramen.

4.4 Structureel evenwicht

Overzicht structureel evenwicht

Structureel evenwicht	2022	2023	2024	2025
Lasten				
Totale lasten	245.978	228.214	225.169	226.694
Incidentele lasten	-28.525	-11.933	-5.046	-3.186
Incidentele toevoegingen reserves	0	0	0	0
Structurele lasten (a)	**217.453**	**216.281**	**220.123**	**223.508**
Baten				
Totale baten	246.526	228.465	225.047	227.190
Incidentele baten	-24.009	-11.414	-4.502	-3.516
Incidentele onttrekkingen reserves	-3.585	0	0	0
Structurele baten (b)	**218.932**	**217.051**	**220.545**	**223.674**
Structurele saldi (c = b - a)	**1.479**	**770**	**422**	**166**

bedragen x € 1.000

4.5 Geprognosticeerde balans 2022-2025

Balans 31-12-2022			
Vaste Activa		**Vaste passiva**	
Immateriële vaste activa	4.057	Eigen vermogen	23.763
Materiële vaste activa	217.841	Voorzieningen	15.486
Financiële vaste activa	7.448	Vaste schulden	158.959
Vlottende activa		**Vlottende passiva**	
Voorraden	4.484	Vlottende schulden	23.957
Uitzettingen	23.963	Overlopende passiva	52.218
Overlopende activa	16.200		
Liquide middelen	389		
Totaal	**274.383**	**Totaal**	**274.383**

bedragen in euro

Balans 31-12-2023			
Vaste Activa		**Vaste passiva**	
Immateriële vaste activa	3.952	Eigen vermogen	24.743
Materiële vaste activa	230.319	Voorzieningen	15.469
Financiële vaste activa	7.413	Vaste schulden	146.986
Vlottende activa		**Vlottende passiva**	
Voorraden	3.380	Vlottende schulden	28.957
Uitzettingen	21.961	Overlopende passiva	65.960
Overlopende activa	14.700		
Liquide middelen	389		
Totaal	**282.115**	**Totaal**	**282.115**

bedragen in euro

Balans 31-12-2024			
Vaste Activa		**Vaste passiva**	
Immateriële vaste activa	3.848	Eigen vermogen	25.429
Materiële vaste activa	252.128	Voorzieningen	16.063
Financiële vaste activa	7.377	Vaste schulden	180.564
Vlottende activa		**Vlottende passiva**	
Voorraden	3.285	Vlottende schulden	18.957
Uitzettingen	19.959	Overlopende passiva	59.423
Overlopende activa	13.450		
Liquide middelen	389		
Totaal	**300.436**	**Totaal**	**300.436**

bedragen in euro

Balans 31-12-2025			
Vaste Activa		**Vaste passiva**	
Immateriële vaste activa	3.743	Eigen vermogen	26.787
Materiële vaste activa	241.602	Voorzieningen	16.381
Financiële vaste activa	7.340	Vaste schulden	168.042
Vlottende activa		**Vlottende passiva**	
Voorraden	3.230	Vlottende schulden	18.457
Uitzettingen	19.957	Overlopende passiva	59.045

Overlopende activa	12.450		
Liquide middelen	389		
Totaal	**288.712**	**Totaal**	**288.712**

bedragen in euro

4.6 EMU-saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst
Berekening EMU-saldo
Gemeente Midden-Groningen (1952)

Algemene gegevens:	
Overheidslaag:	**Gemeente**
Berichtgevernaam:	**Midden-Groningen**
Berichtgevernummer:	**1952**
Jaar:	**2022**
Naam contactpersoon:	
Telefoon:	
E-mail:	
Bestandsnaam:	**EMU220061952.XLS**

Omschrijving	2021 x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	2022 x € 1000,- Volgens begroting 2022	2023 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.311	-2.350	980
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	17.118	27.724	12.338
3. Mutatie voorzieningen	-5.263	-190	-17
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	501	-1.456	-813
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	**-27.193**	**-28.808**	**-10.562**

Ruimte voor uw toelichting

4.7 Arbeidskosten gerelateerde verplichting

Overeenkomstig de artikelen 20 en 22 van het BBV dienen gemeenten in de begroting in te gaan op de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het betreffen uitkeringen in relatie tot vakantierechten, wachtgeldverplichtingen

voormalige wethouders, pensionverplichtingen wethouders, WW verplichtingen en WAO/WIA/WGA-verplichtingen.

In het BBV is geregeld dat voor de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume geen voorzieningen gevormd mogen worden, maar dat ze verantwoord dienen te worden in de exploitatie. Deze jaarlijks terugkerende verplichtingen zijn derhalve in de begroting en meerjarenraming opgenomen en maken onderdeel uit de van de financiële positie. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor wel een voorziening worden getroffen.

Er is een voorziening ingesteld voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zonder vergelijkbaar volume. In verband met de liquidatie van de voormalige Stichting Baanvak is er een voorziening getroffen van € 63.800 wegens nog te betalen transitievergoedingen. Tevens is er een voorziening ingesteld om een mogelijk tekort van de pensioenuitkeringen van wethouders aan te vullen. Op basis van berekeningen van verzekeraar Loyalis wordt er een bedrag aan de voorziening toegevoegd. De stand van deze voorziening bedraagt € 340.000.

4.8 Overzicht investeringen

Tabel overzicht investeringen

INVESTERINGEN IBOR - Tractie		Bedrag	Afschrijving termijn	Kapitaal lasten vanaf 2023	Kapitaallasten vanaf 2024
Tractoren	Traktor kubota SL	35.000	8	4.725	
Pick-up	Autolaadkraan Ford Transit 3-VTF-50 SL	11.000	10	1.210	
Pick-up	Ford transit 3-VTF-50 SL	52.000	10	5.720	
Maaimachines	Cirkelmaaier 1515 SL	90.000	8	12.150	
Bestelauto's	VW Caddy 1-VTX-44 MW	33.000	10	3.630	
Bestelauto's	VW Caddy 1-VTX-45 BOA MW	33.000	10	3.630	
Bestelauto's	VW Caddy 1-VTX-46 MW	33.000	10	3.630	
Bestelauto's	VW Caddy 1-VTX-47 MW	33.000	10	3.630	
Maaimachines	Zitmaaier Toro MW	90.000	8	12.150	
Tractoren	Tractor Deutz Fahr Agritron SL incl maaiarm met ecologische cirkelmaaier	285.000	8		38.475
	Sub-totaal Vervangingsinvestering	**695.000**		**50.475**	**38.475**
Reinigingsvoertuigen 8J	Bovenlader 21-BDF-8 H-S	330.000	8	44.550	
	Sub-totaal met andere dekking	**330.000**		**44.550**	**0**

INVESTERINGEN IBOR - Wegen en verhardingen		Bedrag	Afschrijving termijn	Kapitaal lasten vanaf 2023	Kapitaallasten vanaf 2024
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Onderhoud wegen - bodemverzakking 2022	1.000.000	30		43.333
	Sub-totaal met andere dekking	**1.000.000**		**0**	**43.333**

INVESTERINGEN IBOR - Kunstwerken en Beschoeiingen		Bedrag	Afschrijving termijn	Kapitaal lasten vanaf 2023	Kapitaallasten vanaf 2024
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Renovatie brug Middelste Klap	50.000	40	1.750	
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Div grote bruggen	150.000	40	5.250	
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Dek renovatie bruggen Harkstede	100.000	40	3.500	
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Vernieuwing brug Slochteren	350.000	40	12.250	
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Geluidsscherm Kielsterachterweg	50.000	20	3.000	
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Beschoeiingen haven Zuidbroek	300.000	20	18.000	
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Overige beschoeiingen	150.000	20	9.000	
	Sub-totaal nieuwe investering	**1.150.000**		**52.750**	**0**

INVESTERINGEN IBOR - Vervangingsplan Openbare verlichting		Bedrag	Afschrijving - termijn	Kapitaal lasten vanaf 2023	Kapitaallasten vanaf 2024
Installaties	Openb. verlichting 2022 masten	235.000	40	8.225	
Installaties	Openb. verlichting 2022 armaturen	361.000	20	21.660	

	Sub-totaal met andere dekking	**596.000**		**29.885**	**0**
INVESTERINGEN IBOR - Riolering		**Bedrag**	**Afschrijving - termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Investeringen op basis van risicogestuurd beheer	1.130.756	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Grond- / Weg / Waterbouw-kundige werken	Investeringen voor verbetering van het systeem	110.000	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Sub-totaal met andere dekking	**1.240.756**			
INVESTERINGEN IBOR - Afval		**Bedrag**	**Afschrijving - termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
Inzamelmiddelen	Vervangen ondergrondse verzamelvoorz.	75.000	10	8.250	
Inzamelmiddelen	Vervangen ondergrondse verzamelvoorz. grondbak	75.000	20	4.500	
Inzamelmiddelen	Aanvulling krediet 2021 Oud papier containers 7103318	122.500	10	14.700	
Inzamelmiddelen software	Klein materiaal huishoudelijk afval	70.000	5	13.475	
	Sub-totaal (nieuw) met andere dekking	**342.500**		**40.925**	**0**
INVESTERINGEN Facilitair		**Bedrag**	**Afschrijving - termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
Apparaten	Cameratoezicht (aanvulling op 2021)	20.000	5	4.200	
Apparaten	Carillon computer	100.000	5	21.000	
	Sub-totaal nieuwe investering	**120.000**		**25.200**	**0**
INVESTERINGEN BOA's		**Bedrag**	**Afschrijving - termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
E-bikes	Urban Bike Patrol fiets Handhaving	15.000	6	2.650	
	Sub-totaal nieuwe investering	**15.000**		**2.650**	**0**
INVESTERINGEN Sport		**Bedrag**	**Afschrijving termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
Sportveld (natuurgras)	Renovatie/vernieuwing 4 sportvelden per jaar	230.000	20	13.800	
Meubilair en inventaris	Verv.sportmateriaal gymzalen (80% van €210.000)	168.000	10	18.480	
Meubilair en inventaris	Verv.sportmateriaal sporthallen (20% van €210.000)	42.000	10	4.620	
	Sub-totaal Vervangingsinvestering	**440.000**		**36.900**	**0**
INVESTERINGEN Automatisering		**Bedrag**	**Afschrijving termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**

Aut. Hardware	Telefonie mobiele toestellen compleet	65.000	3	22.317	
Aut. Hardware	Switches aanvulling op investering uit 2020	40.000	5	8.400	
Aut. Hardware	Vervangen Ipads gemeenteraad	25.000	3	8.583	
	Sub-totaal Vervangingsinvestering	**130.000**		**39.300**	**0**
Aut. Hardware	4 Vmware servers een aanvullend bedrag op 7103465	8.000	4	2.080	
Aut. Hardware	OPTIE: Nvidia kaarten tbv teams Citrix omg 10 st	30.000	5	6.300	
Aut. Hardware	OPTIE: 600 licenties tbv Nvidia kaarten	6.000	5	1.260	
Aut. Hardware	OPTIE: uitbreiding Storage ivm verdere digitalisering	40.000	4	10.400	
Aut. Hardware	Telefonie mobiele toestellen compleet	35.000	3	12.017	
Aut. Hardware	Thin clients nieuw	5.000	5	1.050	
Aut. Hardware	10 vergadersets videoconf. (College, IBOR, BWRI)	30.000	3	10.300	
Aut. Hardware	Toegangscontrole: kaartlezers Mifiar Cardaccess	10.000	5	2.100	
Aut. Hardware	Project redundantie	80.000	4	20.800	
	Sub-totaal nieuwe investering	**244.000**		**66.307**	**0**
INVESTERINGEN Informatisering		**Bedrag**	**Afschrijving termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
Aut.Software	Raadsinformatiesysteem	50.000	5	10.500	
Aut. Software	Burgerzaken systeem	150.000	5	31.500	
Aut. Software	Werk- en inkomen systeem	80.000	5	16.800	
	Sub-totaal Vervangingsinvestering	**280.000**		**58.800**	**0**
Aut. Software	aanpassingen financieel systeem	16.000	5	3.360	
Aut. Software	HR dashboard	15.000	5	3.150	
Aut. Software	E-dienstverlening/website doorontwikkeling	50.000	5	10.500	
Aut. Software	DIV-ontwikkelingen	75.000	5	15.750	
Aut. Software	Robotisering tools	50.000	5	10.500	
	Sub-totaal nieuwe investering	**206.000**		**43.260**	**0**
INVESTERINGEN BWRI		**Bedrag**	**Afschrijving termijn**	**Kapitaal lasten vanaf 2023**	**Kapitaallasten vanaf 2024**
Wagenpark Werkbedrijf	Bus 76-VPT-5	55.000	10	6.050	
Wagenpark Werkbedrijf	Bus 50-BY-SZ	55.000	10	6.050	
Machines	Borstelmachines	12.000	5	2.520	
Machines	Stapelaars	20.000	5	4.200	
Machines	Machines confectie/TDM	10.500	5	2.205	
Inventaris	Buffetkoeling + bain marie	15.000	10	1.650	
Inventaris	Keukenapparaten Kantine + werktafels TDM	29.000	10	3.190	
Machines	Graveermachine	20.000	5	4.200	
	Sub-totaal Vervangingsinvestering	**216.500**		**30.065**	**0**
Grasmaaier	Grasmaaier groen	30.000	8	4.050	
Machines	Hoogheffers Varia en TDM	14.000	5	2.940	

Machines	Plakmachines Varia en TDM	13.000	5	2.730	
"vrij te besteden"	Budget voor onvoorziene investeringen	25.000	5	5.250	
	Sub-totaal nieuwe investering	**82.000**		**14.970**	**0**
	Schaftwagens	47.500	16	3.444	
	Sub-totaal (nieuw) met andere dekking	**47.500**		**3.444**	**0**
Totaal investeringen 2022	**Vervanging**	**1.761.500**		**215.540**	**38.475**
	Nieuw	**1.817.000**		**205.137**	**0**
Totale nieuwe en vervangingsinversteringen in activamodule		**3.578.500**		**420.676**	**38.475**
Totale inversteringen met andere dekking		**3.556.756**		**118.804**	**43.333**
Totale van alle nieuwe en vervangingsinvesteringem		**7.135.256**		**539.480**	**81.808**

4.9 Overzicht reserves en voorzieningen

Eigen vermogen

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Stand per 31/12/2021	Geraamde Vermeerderingen 2022	Geraamde Verminderingen 2022	Stand per 31/12/2022
Algemene reserve					
algemene reserve (algemeen)	De algemene reserve vormt een buffer om financiële tegenvallers op te vangen en wordt in dit verband gerekend tot de zogenoemde weerstandscapaciteit van de gemeente. De algemene reserve wordt gevormd uit batige rekeningsaldi. De algemene reserve is in principe vrij aanwendbaar.	8.679.254			8.679.254
Totaal algemene reserve		**8.679.254**	**0**	**0**	**8.679.254**
Bestemmings reserves					
herfinanciering AJC Hoogezand	Deze reserve vloeit voort uit de herfinanciering van het schoolgebouw van het Dr. Aletta Jacobscollege en dient voor het berekende verschil van de rentebaten en rentelasten van de herfinanciering.	276.639	129.684		406.323
huis van cultuur en bestuur	Deze reserve vloeit voort uit het raadsbesluit "Project gemeentehuis+" van 16 juli 2012. Met deze reserve worden directe kosten gedekt waarop niet mag worden afgeschreven. Voor de jaren 2013-2021 worden de als zodanig geoormerkte middelen vanuit de exploitatie toegevoegd aan deze reserve. Verder zijn er in 2021 aanvullende middelen toegevoegd voor de afwikkeling van het v.m. gemeentehuis te Muntendam.	2.893.845			2.893.845
scholenprogramma	Voor het aardbevingsbestendig maken van de schoolgebouwen ontvangen de gemeenten in Groningen die te maken hebben met de gevolgen van aardbevingen door gaswinning over de periode 2016 tot en met 2035 een bijdrage van in totaal € 78,5 miljoen van het rijk. De gemeente Midden-Groningen ontvangt in totaliteit over de periode 2016 t/m 2035 een bedrag van € 23,4 miljoen. Deze middelen worden toegevoegd aan de hiervoor ingestelde reserve en ingezet overeenkomstig het door de raad vastgestelde scholenprogramma.	7.556.510	896.924	3.623.550	4.829.884
financiële ruimte 2018	Resultaatbestemming 2018: dekkingsmiddelen realisatie breedband internet in een deel van de gemeente.	87.400			87.400
grootschalige projecten	Teneinde dekkingsmiddelen te hebben voor een aantal	1.063.316			1.063.316

	grootschalige projecten is deze reserve gevormd uit de extra dividendopbrengsten Essent en BNG en de positieve rekeningresultaten 2006-2009. Uit deze reserve worden middelen gehaald in verband met het Centrumplan Muntendam.				
beeldende kunst	De gelden worden besteed aan de realisatie van beeldende kunst in de openbare ruimte. Rb. 28-11 2019.	0			0
onderhoud beeldende kunst	De gelden uit de reserve onderhoud beeldende kunst worden besteed aan onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte. Rb. 28-11-2019.	11.946			11.946
accommodatiefonds	1. het op aanvraag verlenen van subsidies aan eigenaren van accomodaties voor alle projecten op het gebied van (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, groot en/of technisch onderhoud en technische en functie verbeterende aanpassingen. 2. het op aanvraag verlenen voor de aanleg, onderhoud of vervanging van speel- en trainingsvelden en/of veldverlichting.	294.168			294.168
innovatie eigen kracht initiatieven	Ten behoeve van het ondersteunen van eigen krachtinitiatieven. Hiermee wordt de ruimte geboden voor de samenleving om een actieve rol te kiezen en invulling te geven aan eigen verantwoordelijkheid.	140.457			140.457
leefbaarheidsgelden (krimpgelden)	De bedoeling is dat deze leefbaarheidsmiddelen (Krimpgelden) van de v.m. gemeente Menterwolde voor 2018 en 2019 in deze sfeer beschikbaar blijven ter nadere besteding in dat deel van de gemeente.	308.000			308.000
Wedeka (Westerlee gelden)	De middelen zijn bestemd voor het dekken van de kosten die de organisatieontwikkeling van Wedeka met zich mee gaat brengen.	360.000			360.000
Afschrijvingsreserves					
stimulering kinderopvang Hoogezand	Deze (afschrijvings)reserve vloeit voort uit investeringen voor kinderopvang/peuterspeelzalen bij scholen voor het basisonderwijs.	87.925		3.834	84.091
buiten peuterbad de Kalkwijck	Deze reserve vloeit voort uit het raadsbesluit een investeringskrediet van € 115.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van een buitenpeuterbad bij sportcentrum de Kalkwijck (Voorjaarsnota 2007).	63.083		3.685	59.398

MFA Westerbroek	Op basis van het raadsbesluit van 27 januari 2014 (voordracht nr. 011) heeft de raad besloten de restant stelpost ad. € 170.000 om te zetten in een bestemmingsreserve ter dekking van een deel van de toekomstige kapitaallasten van een nieuw MFA Westerbroek.	160.392		4.335	156.057
aanbouw Kerkstraat 38a Hoogezand	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur van de aanbouw Kerkstraat 38a de betreffende afschrijvingskosten op te vangen.	20.339		4.843	15.496
sociaal team Kerkstraat 38a Hoogezand	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur van de huisvesting en aanvullende investeringen m.b.t. automatisering de afschrijvinskosten op te vangen.	18.607		9.560	9.047
Slochterhaven	Deze reserve is ingesteld om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investering Slochterhaven.	307.862		13.385	294.477
overkluizing Slochteren	Deze reserve is ingesteld om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investering overkluizing Slochterhaven.	64.270		3.060	61.210
informatisering herindeling 2018	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur de afschrijvingskosten van de investeringen in nieuwe software etc. als gevolg van de herindeling op te vangen.	280.336		113.160	167.176
automatisering herindeling 2018	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur de afschrijvingskosten van de investeringen in nieuwe hardware etc. als gevolg van de herindeling op te vangen.	100.419		27.871	72.548
terreininrichting KC De Vosholen Hoogezand	De eenmalig beschikbare middelen 2013 (openbare verlichting) en 2015 (terreininrichting) zijn omgezet in een reserve ter dekking van de afschrijvingslasten van deze investering.	138.700		7.300	131.400
scholenprogramma	Deze in 2021 gevormde reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de investeringen die voortvloeien uit het scholenprogramma.	3.199.118		108.978	3.090.140
Totaal bestemmingsreserves		**17.433.332**	**1.026.608**	**3.923.561**	**14.536.379**
Totaal reserves		**26.112.586**	**1.026.608**	**3.923.561**	**23.215.633**
Resultaat					
saldo begroting		0	547.268		547.268
Totaal resultaat		**0**	**547.268**	**0**	**547.268**
Totaal eigen vermogen		**26.112.586**	**1.573.876**	**3.923.561**	**23.762.901**

bedragen in euro

Voorzieningen

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde stand 31/12/2021	storting 2022	onttrekking 2022	aanwending 2022	Boekwaarde stand 31/12/2022
Voorzieningen - verplichtingen en verliezen						
arbeidsgerelateerde verplichtingen	Als gevolg van de liquidatie van de voormalige St. Baanvak is deze voorziening ingesteld in verband met (mogelijk) nog te beatalen transitievergoedingen.	63.800				63.800
APPA wethouders	De voorziening is ingesteld om een mogelijk tekort van de pensioenuitkeringen van wethouders aan te vullen.	555.165				555.165
totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen		**618.965**				**618.965**
Risicovoorzieningen						
vervanging meubilair gymlokalen	Betreft gelden bestemd voor de vervanging/aanpassing van meubilair van de gymlokalen. Vervanging vindt onregelmatig plaats. Een voorziening is daarom gewenst. Er wordt een lange termijn planning gemaakt voor de inventaris van de gymlokalen.	67.626	10.703			78.329
totaal risicovoorzieningen		**67.626**	**10.703**			**78.329**
Egalisatievoorzieningen						
groot onderhoud gebouwen	De voorziening groot onderhoud gebouwen is in 2019 gevormd. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is een meerjarenbegroting gemaakt waarmee bepaald is hoe groot de voorziening moet zijn, welk jaarlijks bedrag er in gestort moet worden, om het groot onderhoud van de gebouwen de komende 10 jaar te kunnen dekken.	1.128.673	959.800		1.528.271	560.202
rioolrechten	Doel is om tekorten op te kunnen vangen en om de stijging van tarieven te kunnen temperen.	10.837.267	444.584			11.281.851
afvalstoffen	Doel is om grote jaarlijkse schommelingen binnen de afvalstoffenheffing op te kunnen vangen.	657.974		413.789		244.185

totaal egalisatievoorzieningen		**12.623.914**	**1.404.384**	**413.789**	**1.528.271**	**12.086.238**
Voorzieningen toekomstige verplichtingen						
groot onderhoud wegen	Doel van de voorziening is ter dekking van de jaarlijkse kosten van de rehabitatie van de verhardingen.	1.191.470	1.450.000		1.138.000	1.503.470
aanleg riool wijkvern.Gorecht-W.	Doel van de voorziening is om de vervanging van de riolering betreffende de herstructurering Gorecht West te kunnen bekostigen. Voorheen werden de uitgaven rechtstreekst gefinancierd uit de voorziening Egalisatie rioolrechten. In het vGRP2013-2017 Beleidsplan riolering en water is hiermee rekening gehouden.	550.000				550.000
gr. onderh.tennisbanen Muntendam	De dekking van de kosten van groot onderhoud.	72.964	25.000			97.964
totaal voorzieningen toekomstige verplichtingen		**1.814.434**	**1.475.000**		**1.138.000**	**2.151.434**
Voorzieningen middelen van derden						
groot onderhoud graven	De dekking van de kosten van groot onderhoud.	550.719	108.000	108.000		550.719
totaal voorzieningen middelen van derden		**550.719**	**108.000**	**108.000**		**550.719**
Totaal voorzieningen		**15.675.658**	**2.998.087**	**521.789**	**2.666.271**	**15.485.685**

bedragen in euro

Voorzieningen Vast activa - Financiële vaste activa

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde stand 31/12/2021	storting 2022	onttrekking 2022	aanwending 2022	Boekwaarde stand 31/12/2022
Risicovoorzieningen						
renteloze lening NNTTM	Ter afdekking van het risico van deze verstrekte lening is deze voorziening getroffen	100.000				100.000
totaal risicovoorzieningen		**100.000**				**100.000**

Voorzieningen
Vlottende activa
- Voorraden

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde stand 31/12/2021	storting 2022	onttrekking 2022	aanwending 2022	Boekwaarde stand 31/12/2022
Voorzieningen - verplichtingen en verliezen						
grondexploitatie IJsbaan Sappemeer	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laats vastgestelde grondexploitatie.	3.931.654	78.600			4.010.254
sanering Stadscentrum Hoogezand	Deze voorziening is ingesteld om de kosten van saneringen te dekken die gedaan worden in het stadshart Hoogezand.	377.024				377.024
grondexploitatie Verlengde Veenlaan Slochteren	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laats vastgestelde grondexploitatie.	2.289.310	45.800			2.335.110
grondexploitatie Burgemeester Venemastraat Meeden	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laats vastgestelde grondexploitatie.	157.576	3.200			160.776
Gouden Driehoek Zuidbroek	In 2014 is door onzekerheid van de vordering op De Gouden Driehoek bv deze voorziening getroffen. Deze verliesvoorziening valt vrij door de zekerheid van betaling van de laatste termijn m.b.t. de levering van de grond.	609.830				609.830
totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen		**7.365.394**	**127.600**			**7.492.994**

bedragen in euro

Voorzieningen vlottende activa - uitzettingen

Voorzieningen vlottende activa - Uitzettingen

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde stand 31/12/2021	storting 2022	onttrekking 2022	aanwending 2022	Boekwaarde stand 31/12/2022
Risicovoorzieningen						
dubieuze debiteuren - belastingen	De voorziening dient om het risico van oninbaarheid van belasting debiteuren af te dekken.	566.144	213.606		213.606	566.144
dubieuze debiteuren sociale zaken	In het kader van de herwaardering van de debiteuren sociale zaken in verband met de invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB), is een voorziening gevormd die het risico van oninbaarheid moet afdekken.	2.901.010	300.000	300.000		2.901.010
gemeentelijke kredietbank	Opvangen van de risico's in verband met de terugontvangst van de verstrekte leningen door de gemeentelijke kredietbank.	32.906	10.000	12.000		30.906
dubieuze debiteuren - Financiën	De voorziening dient om het risico van de overige (privaatrechtelijke) debiteuren af te dekken.	102.404	20.000		20.000	102.404
totaal risicovoorzieningen		**3.702.464**	**543.606**	**312.000**	**233.606**	**3.700.464**

bedragen in euro

Meerjarig verloop van de reserves en voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde stand 31/12/2021	storting 2022	onttrekking of aanwending 2022	Boekwaarde stand 31/12/2022	storting 2023	onttrekking of aanwending 2023	Boekwaarde stand 31/12/2023	storting 2024	onttrekking of aanwending 2024	Boekwaarde stand 31/12/2024	storting 2025	onttrekking of aanwending 2025	Boekwaarde stand 31/12/2025
algemene reserve (algemeen)	8.679.254	547.268		9.226.522	252.520		9.479.042		120.820	9.358.222	495.995		9.854.217
bestemmingsreserves	17.433.332	1.026.608	3.923.561	14.536.379	1.026.608	299.498	15.263.489	1.026.608	219.069	16.071.028	1.026.608	165.053	16.932.583
voorzieningen	15.675.658	2.998.087	3.188.060	15.485.685	2.965.609	2.982.747	15.468.547	2.971.422	2.377.328	16.062.641	2.928.973	2.610.912	16.380.702
totaal	**41.788.244**	**4.571.963**	**7.111.621**	**39.248.586**	**4.244.737**	**3.282.245**	**40.211.078**	**3.998.030**	**2.717.217**	**41.491.891**	**4.451.576**	**2.775.965**	**43.167.502**

bedragen in euro

4.10 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	realisatie 2020	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo lasten en baten						
Lokale heffingen	17.586	19.114	19.801	20.263	20.665	20.934
Algemene uitkeringen	125.000	128.551	131.280	130.652	132.849	135.750
Dividend	199	355	255	255	255	255
Saldo financieringsfunctie	-354	34	324	323	375	377
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totaal	**142.431**	**148.054**	**151.660**	**151.493**	**154.144**	**157.316**

bedragen x €1.000

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen
De lokale heffingen laten ten opzichte van de begroting 2021 een batig saldo zien van circa € 0,7 miljoen. Dit is voornamelijk het gevolg van de structurele doorwerking in de opbrengst OZB van prijsinflatie en areaalmutaties.

Algemene uitkeringen uit het gemeentefonds
De toename van de meerjarenraming van de algemene uitkering houdt o.a. verband met de jaarlijkse accresontwikkeling. De raming van de algemene uitkering 2021 en volgende jaren is gebaseerd op de meicirculaire 2021. De effecten hiervan zijn betrokken bij de Voorjaarsnota 2021. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2021 is de raming van de algemene uitkering 2022 met circa €0,8 miljoen verhoogd omdat het Rijk de incidentele compensatie jeugdhulp 2022 hoger heeft vastgesteld dan bij de Voorjaarsnota verwacht.

Dividend
De geraamde dividenduitkering heeft betrekking op ons aandelenbezit van Enexis BV en BNG-bank NV. Ten opzichte van de geraamde opbrengst 2021 daalt de dividendopbrengst 2022 en volgende jaren met circa € 100.000 omdat ook voor de komende jaren een lagere dividenduitkering wordt verwacht van de BNG.

Saldo financieringsfunctie
Ten opzichte van de begroting 2021 is het voordelig saldo op de financieringsfunctie met circa €290.000 toegenomen. Dit is voornamelijk het gevolg van de aanhoudende lage rentestand.

4.11 Subsidies

In de tabel hieronder is het subsidieregister 2022 van de gemeente Midden-Groningen opgenomen. Belangrijk om te vermelden, is dat het hier gaat om begrote subsidiebedragen. Voor meerdere subsidies uit het overzicht geldt dat de daadwerkelijke toekenning en vaststelling van de hoogte via een aparte beschikking verloopt. Deze beschikkingen zijn nog niet altijd bij het opstellen van de begroting 2022 gereed.

Overzicht subsidieregister

Aanvrager	Doelstelling	Begroot 2022
Stichting Kwartier Zorg en Welzijn	Brede Sociaal Maatschappelijke Ondersteuning	5.152.697
VNN	Preventieactiviteiten	8.000
Stichting WerkPro	NME / Vredekerk in kader arbeidsparticipatie	356.684
Humanitas afdeling Midden-Groningen	Samenk./burgerp. -coörd. Opv. Nieuwk. Humanitas	175.000
Elker	Jeugdzorg	80.935
Lentis	Jeugdzorg	74.880
Slachtofferhulp	Inzet vrijwilligers hulp na trauma	17.678
Bureau Halt	Samenk./burgerp.-jeugd preventieve zorg	19.551
Stichting Open Monumenten Dag	Organiseren van open monumentendag(en) met recreatief en educatief doel	4.000
Stichting Dorpshuis Meeden	Instandhouden dorpshuisfunctie	4.500
Stichting Kielzog	Inwoners hebben toegang tot cultuur-aanbod in het theater, particuliere lessen, cultuureducatie op scholen & ondersteuning van het amateur cultuurveld.	2.512.122
Stichting Biblionet	Inwoners hebben voldoende kennis en informatie om zelfredzaam en onafhankelijk in de samenleving te functioneren.	1.458.072
Stichting MMC	Amateurs professionele begeleiden om te oefenen aan een breed aanbod van kunst- en cultuuruitingsvormen.	2.000
Stichting Mediagroep Midden-Groningen	Inwoners optimaal informeren via lokale omroepuitzendingen	36.275
Stichting Landgoed Fraeylemaborg	1. Het presenteren en in stand houden van interieur, collectie, tuin, park en monumentale panden behorende bij landgoed Fraeylema; 2. Het organiseren van tijdelijke exposities; 3. Het samen met andere cultuurhistorische en toeristische organisaties organiseren van activiteiten om bezoekers te trekken; 4. Het afstemmen van activiteiten op vragen vanuit het onderwijs in het kader van cultuureducatie (erfgoed- en kunsteducatie) 5. Het versterken van het positieve imago van Slochteren en Midden-Groningen voor zowel bewoners als bezoekers van Slochteren.	75.930
Molenstichting Midden- en Oost Groningen	Het onderhouden en bedrijfsvaardig houden van de molens in de Gemeente Midden-Groningen. Het verzekeren van de molens tegen brand en andere schades.	34.700
Stichting Artos	Het beheren en uitlenen van van de gemeentelijke kunstcollectie, organiseren van tentoonstellingen	13.500
Rijdende Popschool	Uitvoering van de activiteiten van Stichting De Rijdende Popschool in de gemeente Midden-Groningen zoals beschreven in de aanvraag (organiseren van de popscholen, Slochteren en Noordbroek)	3.000
Marketing Midden-Groningen	Economische promotie, recreatie en toerisme	39.500
Begraafplaats Commissie Kolham	Bijdrage onderhoud	159
Begraafplaats Overschild Stichting	Bijdrage onderhoud	205
Gereformeerde Kerk Siddeburen	Bijdrage onderhoud	182
Protestantse Gem.Scharmer-Harkstede	Bijdrage onderhoud	454
Kerkvoogdij Herv. Gem. Siddeburen	Bijdrage onderhoud	386
Kerkvoogdij Herv. Gem. Hellum	Bijdrage onderhoud	137
Com. Begraafplaats Schildwolde	Bijdrage onderhoud	154
Begraafplaats Prot.Gem.Slochteren	Bijdrage onderhoud	523
Aletta Jacobs college	Het doel is de organisatie van de Techniekweek (al dan niet aangesloten op het Innovatiefestival Midden-Groningen), waarbij lokale basisschoolleerlingen en lokale bedrijven elkaar ontmoeten en samenwerken. En waarbij leerlingen worden geënthousiasmeerd voor een technisch beroep.	7.000
Biblionet Groningen	Innovatiefestival van Biblionet; afsluitend evenement waarbij techniek, innovatie primair wordt gepromoot, voor alle leeftijden, gezinnen. Sluit aan op het lesprogramma innovatiefestival Midden-Groningen.	15.000

	Samenwerking tussen onderwijs (PO & VO), Biblionet, BWRI en gemeente.	
International Welcome Centre North	Medewerkers van gemeente Groningen hebben mandaat verkregen van Midden-Groningen voor het inschrijven van internationals in de BRP, namens Midden-Groningen. Het IWCN is een 'one stop shop' voor internationals, daarmee is het wonen en werken voor Internationals in Noord Nederland aantrekkelijk. Het IWCN voorziet in een regionale behoefte voor het bedrijfsleven. Met deze dienst wordt het vestigingsklimaat voor bedrijven in onze regio aantrekkelijker.	3.300
Agenda voor de Veenkolonien	De Agenda voor de Veenkoloniën is een bestuurlijk netwerk van provincies, gemeenten en waterschappen, gericht op de ontwikkeling van de landbouw in samenhang met de thema's water en energie.	5.000
Oranjebraderie Sappemeer	Doelstelling is het regionaal op de kaart zetten van Midden-Groningen, met een toonaangevend evenement.	3.000
Concours Hippique Zuidbroek	Doelstelling is het nationaal op de kaart zetten van Midden-Groningen, met een toonaangevend evenement.	3.500
Internationale Dollard Route	De IDR is een samenwerkingsverband, met de bijdrage wordt een internationale fietsroute met overtocht per boot in stand gehouden. De route zet het Noordelijke gedeelte van Midden-Groningen op de kaart.	4.000
Stichting Biblionet Groningen	Taal- en leesstimulering VVE	87.355
Gemeente Groningen	Taal- en spraakondersteuning ter voorkoming van onderwijsachterstanden	17.000
Subsidie Computerbank	Computer onderwijs	10.710
Subsidie De Toverboom	Onderwijs	1.500
Subsidie Stichting Kindervakantie Midden-Groningen	Kindervakantiespelweken Hoogezand	8.500
Huis voor de Sport Groningen	Sport, co-financieringsbijdrage	210.000
Stichting Hartveilig	Sport en gezondheid, bijdrage	8.000
Sportverenigingen Menterwolde vv Meeden, vv Muntendam, vv ZNC, Dropshot '74, judo rui muntendam, tcm, TIOLO, ALOE, VKM, SOS, SVO, SVN, ZUVOC	Sport, exploitatiebijdrage	7.500
DG van den Noortbad (2019 tm 2026)	Sport, exploitatiebijdrage	7.500
Zwembad de Kolk Meden	Sport, exploitatiebijdrage	35.000
Zwembad de Tobbe Slochteren	Sport, exploitatiebijdrage	24.000
Stichting Bewonersorganisatie Noorderpark SBON	Wijkbudget	32.725
Stichting Bewonerscommissie Margrietpark	Wijkbudget	28.530
Bewonersorganisatie Noorderpark SBON	Wijkbudget	39.635
Stichting Bewonersorganisatie Gorecht-West	Wijkbudget	32.035
Stichting Buurtbeheer Spoorstraat-Kieldiep	Wijkbudget	27.775
Stichting Bewonersorganisatie Boswijk e.o.	Wijkbudget	28.525
Werkgroep Dorpsbeheer Foxhol	Wijkbudget	25.780
Bewonersorganisatie Noorderpark	Wijkbudget	2.250
Buurtbeheer Spoorstraat-Kieldiep	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Gorecht-West	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Woldwijck West	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Woldwijck Midden	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Woldwijck Oost	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Margrietpark	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Boswijk	Wijkbudget	2.250
Werkgroep Dorpsbeheer Foxhol	Wijkbudget	2.250
Bewonerscommissie Westerpark	Wijkbudget	3.000

Bewonersorganisatie Oosterpark	Wijkbudget	3.000
Wijkvereniging Zuiderpark	Wijkbudget	3.000
Dreven/Drevenbos	Wijkbudget	3.000
De Vossenstreek (Vosholen)	Wijkbudget	3.000
Kalkwijksterlint	Wijkbudget	3.000
Vereniging Plaatselijk Belang Kiel-Windeweer (VPBK)	Wijkbudget	3.000
Dorpsvereniging Kropswolde	Wijkbudget	3.000
Belangenvereniging Meerwijk	Wijkbudget	3.000
Dorpsvereniging Westerbroek	Wijkbudget	3.000
Vereniging Dorpsbelangen Borgercompagnie	Wijkbudget	3.000
Dorpshuis Nooitgedacht Trips	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Harkstede	Wijkbudget	3.600
Dorpsvereniging Slochteren	Wijkbudget	3.600
Vereniging Dorpsbelangen Siddeburen Vooruit	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Kolham	Wijkbudget	3.000
Dorpsvereniging Scharmer	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Woudbloem	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Froombosch	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Lageland	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Overschild	Wijkbudget	3.000
Vereniging Dorpsbelangen Schildwolde	Wijkbudget	3.000
Ver. Dorpsbelangen Hellum	Wijkbudget	3.000
Dorpsvereniging Steendam	Wijkbudget	3.000
School/Dorpsbelangen Tjuchem	Wijkbudget	3.000
MFC Noordsuythoeve	Wijkbudget	41.704
Bijdragen aan dorpsraden Menterwolde:	Wijkbudget	30.000
Totaal begrotingssubsidies		**10.912.248**
Subsidieregelingen		
Subsidieregeling	Gemeentelijke monumenten Midden-Groningen	100.000
Subsidieregeling	Aanschaf en plaatsing AED's Midden-Groningen	4.000
Subsidieregeling	Gezond in Midden-Groningen	60.000
Subsidieregeling	Cofinancieringsfonds Ontmoeten Midden-Groningen	100.000
Subsidieregeling	Onderwijsachterstandenbeleid Midden-Groningen	1.571.637
Subsidieregeling	Peuteropvang en voorschoolse educatie Midden-Groningen	184.890
Subsidieregeling	Leefbaarheidsfonds	179.000
Subsidieregeling	Armoedebeleid Midden-Groningen	92.365
Totaal subsidieregelingen		**2.291.892**
Subsidieverordeningen		
Doelgroep van de regeling (inwoners Overschild)	Subsidieverordening versterkingsaanpak groep 1588	13.318.000
Doelgroep van de regeling (inwoners Overschild)	Subsidieverordening Fonds Kwaliteitsimpuls Overschild Midden-Groningen 2019	1.000.000
Totaal subsidieverordeningen		**14.318.000**
Totaal subsidies		**27.522.140**